

آیین نامه ها و دستورالعمل های
برنامه آموزشی جدید سطح یک
حوزه های علمیه

مرکز مدیریت حوزه های علمیه / معاونت آموزش

آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های برنامه آموزشی جدید سطح یک
حوزه‌های علمیه به ضمیمه جداول درسی و معرفی منابع آموزشی
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه / معاونت آموزش
شهر مقدّس قم / ۱۴۰۱ ش

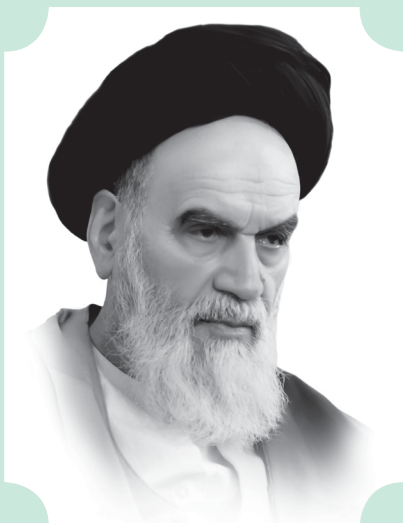
آدرس:

قم، جمکران، بلوار انتظار، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

تلفن: ۰۲۵-۳۳۱۳۳۲۸۳

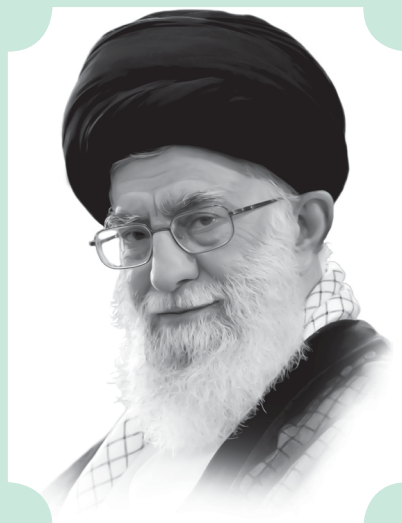

رهبر کبیر انقلاب اسلامی
ایران حضرت امام خمینی رحمه الله

اما در مورد دروس تحصیل و تحقیق حوزه‌ها، این جانب معتقد به فقه سنتی و اجتهاد جواهری هستم و تخلف از آن را جایز نمی‌دانم... مجتهد باید به مسائل زمان خود احاطه داشته باشد ...

حوزه‌ها و روحانیت باید نبض تفکر و نیاز آینده جامعه را همیشه در دست خود داشته باشند و همواره چند قدم جلوتر از حوادث، مهیای عکس‌العمل مناسب باشند ...

(منشور روحانیت)

مقام معظم رهبری حضرت
آیت‌الله العظمی خامنه‌ای حفظه الله

یک برنامه جامع درسی حوزه‌ای، با درجه‌بندی و طبقه‌بندی حساب شده همچنان در حوزه‌ها جایش خالی است ...

از جمله چیزهایی که حوزه احتیاج دارد یک نظام تعلیم و تربیت است تا در آن وقت‌ها هدر نرود، امروز دیگر روزی نیست که ما اجازه بدهیم یک روز یا یک ساعت از عمر جوانی متدین و آماده برای تلاش و مجاهدت در راه دین یعنی یک طلبه هدر رود.

(حوزه و روحانیت، ج ۲، ص ۳۲)

فہرست مطالب

پیشگفتار

۱۸ .....
 ۲۷ ..... **بخش اول: کلیت**

۲۷ ..... تعاریف

۳۰ ..... کلیات آیین نامه آموزشی

۳۰ ..... ۱- ثبت نام و پذیرش

۳۰ ..... ۲- نظام آموزشی

۳۲ ..... ۳- برنامه ریزی درسی

۳۲ ..... ۴- حضور و غیاب

۳۳ ..... ۵- خدمات آموزشی

۳۴ ..... ۶- ارزشیابی تحصیلی

۳۵ ..... ۷- فراغت از تحصیل

بخش دوم: پذیرش

۳۶ .....
 ۳۶ ..... فرآیند کلی سنجش و پذیرش

۳۶ ..... فصل اول: مدارس متقاضی پذیرش

۸۳ .....
 ۳۸ ..... مدارس مجاز به پذیرش

۳۸ ..... فصل دوم: پذیرش مقدماتی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه

۴۰ .....
 ۴۰ ..... مرحله اول: ثبت نام

۴۰ .....
 ۴۶ ..... مرحله دوم: آزمون کتبی

۴۶ .....
 ۴۷ ..... مرحله سوم: مصاحبه و مشاوره

۴۷ .....
 ۴۷ ..... مرحله سوم: مصاحبه و مشاوره

فصل سوم: پذیرش نهایی داوطلبان ورود به حوزه های علمیه ۴۹

فصل چهارم: نحوه رسیدگی به درخواست ها در کمیسیون پذیرش استان ۵۳

بخش سوم: امور اجرایی تحصیلی ۵۶

فصل اول: برنامه ریزی دروس و کلاس درس ۵۶

الف) انتخاب درس ۵۶

ب) برنامه ریزی کلاس های درسی ۶۰

ج) دروس اقتضائی ۶۲

د) انتخاب استاد از غیر محل تحصیل در دروس فقه و اصول سطح یک ۶۴

ه) فعالیت های کلاسی ۶۷

و) برنامه ریزی و اجرای دوره تابستانی ۷۵

فصل دوم: جداول درسی و منابع آموزشی ۷۹

الف) جداول درسی نیم سال های مختلف و ساعات آن ها ۷۹

ب) منابع درسی و محدوده های آن ها ۱۰۷

فصل سوم: حضور و غیاب ۱۲۷

فصل چهارم: امتحانات ۱۲۸

الف) امتحانات کتبی ۱۲۸

ب) امتحانات شفاهی ۱۳۳

ج) برگزاری آزمون و اعلام نتایج ۱۳۵

فصل پنجم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی ۱۳۹

بخش چهارم: خدمات آموزشی ۱۴۰

فصل اول: مرخصی تحصیلی ۱۴۰

فصل دوم: انتقالات ۱۴۲

فصل سوم: شیوه نامه تطبیق سازی دروس در انتقالات ۱۴۴

فصل چهارم: مهمان ۱۵۰

فصل پنجم: منع و انصراف از تحصیل ۱۵۱

الف) منع از تحصیل ۱۵۱

ب) انصراف از تحصیل ۱۵۲

ج) بازگشت به تحصیل ۱۵۳

فصل ششم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب ۱۵۵

بخش پنجم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی ۱۵۸

فصل اول: مقاطع حوزوی و فارغ التحصیلی از سطح یک ۱۵۸

الف) مقاطع و سطوح حوزوی ۱۵۸

ب) فارغ التحصیلی از سطح یک ۱۵۹

فصل دوم: تحقیق پایانی ۱۶۱

بخش ششم: جداول تقسیم بندیهات دروس در ساعات آموزش ۱۶۸

دروس قرآن ۱۶۹

دروس احکام ۱۷۳

دروس اخلاق اسلامی ۱۸۰

دروس معارف و عقائد ۱۸۳

دروس صرف ۱۹۲

۱۹۴ ..... دروس نحو

۱۹۶ ..... درس لغت

۱۹۷ ..... دروس بلاغت

۲۰۰ ..... دروس منطق

۲۱۴ ..... بخش هفتم: پیوست ۱

۲۱۴ ..... پیوست ۱: سرفصل دروس اخلاق اسلامی ۱ تا ۱۲

۲۱۴ ..... اخلاق اسلامی ۱ و ۲

۲۱۶ ..... اخلاق اسلامی ۳ و ۴

۲۱۷ ..... اخلاق اسلامی ۵ و ۶

۲۱۹ ..... اخلاق اسلامی ۷ و ۸

۲۲۱ ..... اخلاق اسلامی ۹ و ۱۰

۲۲۲ ..... اخلاق اسلامی ۱۱ و ۱۲

۲۲۵ ..... پیوست ۲: سرفصل احکام

۲۲۵ ..... احکام ۱ و ۲

۲۴۶ ..... پیوست ۳: سرفصل دروس ادبیات عرب

۲۴۶ ..... صرف ۱

۲۴۸ ..... صرف ۲

۲۵۰ ..... صرف ۳

۲۵۲ ..... نحو ۱

۲۵۴ ..... نحو ۲

۲۵۷	نحو ۳
۲۵۹	نحو ۴
۲۶۱	نحو ۵
۲۶۵	نحو ۶
۲۶۸	نحو ۷
۲۷۱	تجزیه و ترکیب ۱
۲۷۲	تجزیه ترکیب ۲/۱
۲۷۳	تجزیه ترکیب ۲/۲
۲۷۴	علم لغت
۲۷۶	بلاغت ۱
۲۷۹	بلاغت ۲
۲۸۳	بلاغت ۳
۲۸۷	پیوست ۴: سرفصل و نحوه تدریس و ارائه درس «ادعیه و زیارات»
۲۸۷	ادعیه و زیارات
۲۸۸	نحوه تدریس و ارائه درس «ادعیه و زیارات»
۲۸۹	پیوست ۵: سرفصل دروس تاریخ
۲۸۹	تاریخ اسلام ۱
۲۹۴	تاریخ اسلام ۲
۳۱۰	تاریخ انقلاب اسلامی
۳۱۵	پیوست ۶: سرفصل تجزیه و ترکیب ۱
۳۱۵	تجزیه و ترکیب ۱

پیوست ۷: سرفصل تجزیه و ترکیب ۲	۳۱۶
تجزیه ترکیب ۲/۱	۳۱۶
تجزیه ترکیب ۲/۲	۳۱۸
پیوست ۸: سرفصل حکمت اسلامی	۳۱۹
پیوست ۹: سرفصل روش تبلیغ و تدریس	۳۲۱
پیوست ۱۰: سرفصل علوم حدیث	۳۲۶
علوم حدیث	۳۲۶
پیوست ۱۱: سرفصل دروس قرآنی	۳۲۸
تجوید قرآن ۱ (روان خوانی قرآن، صحت قرائت نماز)	۳۲۸
تجوید قرآن ۲ (تجوید و زیباخوانی قرآن)	۳۲۹
آشنایی محتوایی با قرآن	۳۳۱
علوم قرآنی	۳۳۲
پیوست ۱۲: سرفصل و نحوه تدریس و ارائه درس «کافی»	۳۳۵
نحوه تدریس و ارائه درس «کافی»	۳۳۹
پیوست ۱۳: سرفصل های معارف و عقاید	۳۴۰
معارف و عقاید ۱ و ۲	۳۴۰
معارف و عقاید ۳ (خداشناسی)	۳۴۶
معارف و عقاید ۴ (نبوت)	۳۵۲
معارف و عقاید ۵ (امامت و ولایت فقیه)	۳۵۶
معارف و عقاید ۶ (معاد)	۳۶۱

- ۳۶۵ ..... معارف و عقاید ۷ (انسان شناسی و جهان شناسی)
- ۳۶۹ ..... معارف و عقاید ۸ (مباحث اجتماعی دین)
- ۳۷۰ ..... پیوست ۱۴: سرفصل منطق
- ۳۷۰ ..... منطق ۱
- ۳۷۴ ..... منطق ۲ و ۳
- ۳۸۶ ..... پیوست ۱۵: سرفصل مهارت‌های پژوهشی
- ۳۸۷ ..... پیوست ۱۶: سرفصل نهج البلاغه
- ۳۸۸ ..... پیوست ۱۷: ارزیابی برنامه جدید آموزشی
- ۳۹۲ ..... پیوست ۱۸: شرایط نظام وظیفه
- ۳۹۴ ..... پیوست ۱۹: دستورالعمل اجرایی مشاوره
- ۳۹۵ ..... مرحله اول مشاوره: آزمون‌های روان شناختی
- ۳۹۵ ..... مرحله دوم مشاوره: مصاحبه روان شناختی
- ۳۹۹ ..... پیوست ۲۰: دستورالعمل اجرایی مصاحبه
- ۳۹۹ ..... (۱) تعریف مصاحبه
- ۳۹۹ ..... (۲) شرایط و ویژگی‌های مصاحبه‌گر
- ۴۰۱ ..... (۳) اصول و ویژگی‌های مصاحبه
- ۴۰۵ ..... (۴) زمان و مکان مصاحبه
- ۴۰۶ ..... (۵) ویژگی‌های سوالات در مصاحبه
- ۴۰۸ ..... (۶) ثبت اطلاعات مصاحبه
- ۴۱۰ ..... پیوست ۲۱: کمیسیون پذیرش استان

- پیوست ۲۲: دستورالعمل برگزاری دوره میثاق تربیتی ۴۱۳
- تعریف دوره ۴۱۴
- اهداف ۴۱۴
- زمان برگزاری دوره ۴۱۴
- شیوه اجرا ۴۱۵
- پیوست ۲۳: نحوه برگزاری دوره «میثاق آموزشی» به صورت مستقل ۴۲۸
- پیوست ۲۴: شورای تخصصی آموزش استان ۴۳۰
- پیوست ۲۵: تقویم تحصیلی ۴۳۳
- پیوست ۲۶: دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز ۴۴۳
- ارزشیابی علمی ۴۴۴
- پیوست ۲۷: آیین نامه گروه علمی - تربیتی ۴۵۰
- بخش اول - کلیات ۴۵۰
- بخش دوم - اقسام گروه های واحدهای آموزشی (قم و شهرستان ها)، اعضاء، شرایط ۴۵۲
- بخش سوم - وظایف گروه های واحدهای آموزشی ۴۵۵
- بخش چهارم - گروه های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه ۴۵۸
- بخش پنجم - وظایف مدیران و دبیران گروه های واحدهای آموزشی و سطوح عالی ۴۶۱
- بخش ششم - تأمین حق الزحمه ۴۶۴
- بخش هفتم - برگزاری گردهمایی های گروه های علمی - تربیتی ۴۶۴

آیین نامه برنامه آموزشی جدید سطح یک
حوزه های علمیه سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

پیشگفتار

از شیوه‌های نو در آموزش علم، در تعلیم علم، در گسترش علم، در تولید علم، نباید ترسید؛ از شیوه‌های نو نباید واهمه کرد. هدف وقتی پرداختن به علم است، حقیقتاً دنبال علم هستیم و زمام کار دست افراد عالم است، شیوه‌های نو هر جور که باشند، قابل قبول اند.

این را من عرض بکنم که در همین حوزه قم، مبتکر مدارس برنامه‌ای، یکی از فقهای معروف منحصر در امر فقاقت بود؛ یعنی مرحوم آیت‌الله گلپایگانی رحمه‌الله‌علیه. اصلاً مدرسه‌ی برنامه‌ریزی شده در حوزه قم، تأسیس آقای گلپایگانی رحمه‌الله‌علیه است؛ قبل از مدرسه حقانی ..... مدرسه آقای گلپایگانی رحمه‌الله‌علیه قدیمی‌ترین مدرسه برنامه‌ریزی شده در حوزه است. آقای گلپایگانی رحمه‌الله‌علیه یک فقیه متبحر متخصص در کار فقاقت و پابند به مسائل فقاقت، نترسید از اینکه یک برنامه نوئی را در امر آموزش اجرا کند.

(بیانات مقام معظم رهبری دام‌عزه در دیدار جمعی از اساتید و فضلا و طلاب نخبه‌ی حوزه علمیه قم -

۱۳۸۹/۰۸/۰۲)

از جمله چیزهایی که حوزه احتیاج دارد، يك نظام تعليم و تعلّم است، تا در آن، وقت‌ها هدر نرود.

(بیانات مقام معظم رهبری **ماه عرسه** در دیدار جمعی از اساتید و فضلا و طلاب نخبه‌ی حوزه علمیه قم - ۱۳۶۹/۱۱/۰۴)

با عنایت به اینکه تحوّل در نظام آموزشی، پیشانی تحوّل در حوزه‌های علمیه است، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه پس از مطالعه و بررسی نقاط قوّت و ضعف وضعیّت موجود با عنایت به نیازها و تحفّظ بر ارزش‌ها، در این خصوص گام تازه‌ای برداشته و با استفاده از نظر کارشناسی مدیران، اساتید و کارشناسان آموزشی، برنامه جدید آموزشی را طراحی کرد.

این برنامه پیشنهادی که در پاسخ به مطالبات متعدد حوزه‌ها تهیه شده بود، در تاریخ ۱۳۹۱/۰۴/۱۱ طی مصوبه ۸۴۸ به تأیید و تصویب اعضای محترم شورای عالی حوزه‌های علمیه رسید. بنابراین مصوبه به معاونت آموزش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه مأموریت داده شد تا تمامی نیازمندی‌ها و مقدمات لازم برای اجرای برنامه، اعم از آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، سرفصل‌ها و متون و منابع آموزشی را با همکاری سایر بخش‌ها به ویژه مرکز تدوین متون درسی حوزه‌های علمیه، تمهید نماید.

در آستانه سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ ویراست اول آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و برخی از متون و منابع آموزشی سال اول تحصیلی آماده شد و به صورت محدود در تعدادی از مدارس (۱۲ مدرسه) با نظارت کمیته پی‌گیری برنامه آموزشی جدید، به اجرا درآمد.

پس از بازخوردگیری و ارزیابی‌های به عمل آمده از سطح کشور و با مشورت مدیریت‌های استانی و پس از رفع مشکلات ویرایشی و علمی، نسبت به تدوین ویراست جدید از کتب و دستورالعمل‌ها اقدام شد و در نهایت پس از تکمیل و اصلاح، در تمامی استان‌ها و در بیش از ۱۳۰ مدرسه به اجرا درآمد.

در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ و ۹۸-۱۳۹۷ این برنامه با استقبال کم نظیری از سوی مدارس علمیه مواجه شد و تعداد مدارس مجری در این سال‌ها به ۲۵۰ مدرسه رسید.

اینک در آستانه سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ با توجه به تأکید مدیر محترم حوزه‌های علمیه آیت الله اعرافی **دامت توفیقانه** و پس از بررسی مجدد و با توجه به نقاط قوت برنامه و متون آن، انتظار می‌رود اجرای این برنامه در سطح مدارس کشور توسعه بیشتری یابد.

در ادامه به اختصار، به مهم‌ترین ویژگی‌ها و امتیازات برنامه آموزشی جدید اشاره می‌شود:

۱) هدف‌گذاری برنامه متناسب با مأموریت‌های حوزه:

برنامه جدید آموزشی سطح یک، اولین برنامه آموزشی در سطوح عمومی تحصیلات حوزوی است که دارای اهداف مشخص با چشم اندازهای قابل ارزیابی و اندازه‌گیری می‌باشد. از جمله مهم‌ترین اهداف این برنامه تربیت طلاب انقلابی متخلق به اخلاق، آداب و زئی طلبگی است. ایجاد توانمندی‌های مهارتی در حوزه‌های تبلیغ و تدریس و پژوهش در طلاب، با توجه به آموزش‌های ارائه شده و مأموریت‌های حوزه در سطح یک، از دیگر موارد هدف‌گذاری شده در این برنامه است که کلیه فعالیت‌های محتوایی و شکلی با توجه به این اهداف طراحی و اجرا گردیده است.

۲) طراحی برنامه بر اساس مراحل دانشی در حوزه فراگیری:

در برنامه جدید آموزشی، تحقق اهداف آموزشی-تربیتی در سه مرحله پیش‌بینی شده است:

مرحله اول: آشنایی؛ در این مرحله، طلاب با اصطلاحات و مفاهیم اساسی علم به صورت اجمالی آشنا شده و از حیث ساختاری می‌توانند بدون دانستن تحلیل روابط، درک کلی از ساختارها و روابط مباحث آن علوم داشته باشند. هم‌چنین به

لحاظ کاربردی نیز طلبه در پایان این مرحله توانایی تطبیق مفاهیم و قواعد مهم و اساسی بر مصداق و موارد را کسب می‌نماید.

مرحله دوم: شناخت؛ در پایان مرحله دوم، طلاب علاوه بر فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی علم با تکیه بر مبادی تصویری، با مفاهیم فرعی و جزئی علم نیز آشنا می‌شوند و از حیث گزاره‌های علم، در سطح فهم مسائل و قواعد اساسی علم با استناد به مبادی تصدیقیه و هم چنین فهم مسائل و قواعد فرعی و پر کاربرد به آن علم ورود خواهند کرد.

از حیث مهارتی، توانایی بیان مطالب متن به زبان خود، توانایی تلخیص از طریق تشخیص عناصر اصلی از فرعی، و توانایی توضیح از طریق ارائه نمونه‌ها و شواهد، توانایی بازگویی مسئله‌ای که با عبارات فنی یا انتزاعی داده شده است به عبارات محسوس یا کمتر انتزاعی، توانایی بازگویی بخشی طولانی از یک مطلب به اصطلاحاتی خلاصه‌تر یا انتزاعی‌تر و توانایی بازگویی رابطه موجود بین عناصر یک متن (مانند ایجاد نمادها، جدول‌ها و نمودارها) را به دست خواهد آورد.

مرحله سوم: تسلط؛ در پایان مرحله آخر از مراحل آموزشی (یاددهی و یادگیری)، طلاب دارای توان فهم تعاریف مختلف مفاهیم اساسی علم، نقد تعاریف با هدف دستیابی به تعریف مختار، فهم کامل مفاهیم جزئی مسلط خواهند شد. هم چنین آن‌ها توان فهم اقوال مختلف در مورد مسایل اساسی، آشنایی با مبانی اقوال مختلف، فهم کامل قواعد فرعی و جزئی (باقی مانده از مرحله دوم)، فهم موارد استثنا را بدست می‌آورند.

از حیث مهارتی نیز، طلاب در پایان این مرحله، توان ترجمه متون علمی هم‌تراز کتاب آموزشی، توانایی تبیین دیدگاه‌های مختلف به صورت نقل قول غیرمستقیم، توانایی نوشتن مقاله ترویجی، توانایی تشخیص وجوه و اقوال مختلف، توانایی فهم متون پیچیده، توانایی قرائت متن همراه با رعایت اعراب

و لحن کلام، توانایی تحلیل منطقی متون علمی، توانایی تشخیص مغالطات و جدل از برهان را خواهند داشت.

۳) توجه به تفاوت در سطوح علمی و تحصیلی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه: یکی از دغدغه‌ها و مطالبات، طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی متناسب با توانمندی و شرایط علمی و تحصیلات طلاب جدید ورود به حوزه بود. از همین رو در این برنامه در ساحت‌های ذیل این مهم مورد توجه قرار گرفته است:

الف) در حوزه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی:

تفاوت‌ها در برنامه با توجه به تفاوت مقاطع تحصیلی ورودی‌ها:

در حوزه دانشی؛ از آن جا که ورودی‌های حوزه از سه مقطع تحصیلی می‌باشند در این برنامه نوع ورود به حوزه دانشی نیز متفاوت دیده شده است. از باب نمونه دارندگان مدرک دیپلم و دانشگاهی، در برخی از دانش‌ها، ملزم به حضور در کلاس‌های دروس مرحله آشنایی نمی‌باشند و یا این که برخی از دروس به صورت کلی برای آن‌ها در نظر گرفته نشده است. در حالی که برای دارندگان مدرک سیکل، شرکت در این کلاس‌ها الزامی می‌باشد. در تخصیص ساعات دروس با توجه به تفاوت علمی ورودی‌ها؛ ساعات درسی بسیاری از دروس برای مقاطع مختلف، متفاوت در نظر گرفته شده است.

ب) در تعیین و تدوین متون آموزشی:

تفاوت در توانمندی‌ها و سوابق تحصیلات طلاب و تأثیر آن در تعیین، تدوین و نوع نگارش و حتی گاه در شکل انتشار متون آموزشی مورد توجه قرار گرفته است. به عنوان نمونه این امر در منابع آموزشی درس منطق و برخی از عناوین درسی ادبیات عرب مورد لحاظ قرار گرفته است.

۴) محوریت سرفصل‌ها برای هر درس:

در این برنامه آموزشی پس از تصویب کلیات (عناوین دروس و ارزش ساعتهای

آن) در شورای عالی، سرفصل هر درس تدوین شده که پس از بررسی دقیق در کمیته‌های متعدد و متشکل از اساتید مرتبط با هر موضوع، به تصویب شورای گسترش حوزه‌های علمیه رسیده است.

سرفصل‌ها محورهای اصلی مطالب یک درس‌اند که در سیری منطقی و با پرهیز از تکرارها و تحفظ بر آنچه که نیاز دانشی آن درس است، مورد تدوین قرار گرفت. تدوین و یا انتخاب کتاب درسی در این برنامه با رعایت کامل محتوا و ترتیب سرفصل انجام شده است.

ایجاد نظم منطقی در ارائه مباحث (آن‌گونه که در درس عقائد مشهود است) و پیش‌گیری از ارائه مطالب تکراری یا غیرمفید از جمله فوائد سرفصل‌ها است که در دروسی مانند صرف، نحو، فقه و اصول تأثیرگذار بوده است.

(۵) توجه به قرآن و تفسیر:

توجه به قرآن و تفسیر، که همواره از جمله مطالبات به حق و مهم زعمای حوزه بوده است، در این برنامه مورد عنایت ویژه قرار گرفته است؛ از این رو در ضمن تمام دانش‌ها و کتب تدوین شده از آیات بسیاری بهره‌برداری شد، به صورت اختصاصی نیز درس «آشنایی محتوایی با قرآن»، علاوه بر دروس سابق (تجوید و علوم قرآنی) در برنامه گنجانده شد.

در این درس آشنایی با سوره‌ها، ترجمه آن‌ها و برخی از مفردات و تفسیر اجمالی مفاهیم آن‌ها هدف‌گذاری شده است.

(۶) توجه به حدیث:

علوم و معارف حدیث که نقش به‌سزایی در مسیر اجتهاد دینی ایفا می‌کنند در برنامه آموزشی جدید، حتی المقدور مورد توجه قرار گرفته است. در برنامه جدید علاوه بر هدف‌گذاری و روشمندسازی دروس «علوم حدیث» و «نهج‌البلاغه» و اصلاح روش ارائه و تدریس این دروس و هم‌چنین منابع آموزشی آن‌ها، دروس «کافی» و «ادعیه و زیارات» افزوده شده است.

۷) اهتمام به موضوعات مربوط به انقلاب اسلامی:

پیوند حوزه و انقلاب اسلامی، عمیق و ناگسستنی است. به منظور آشنایی طلاب با مبانی و تاریخ انقلاب اسلامی، در این برنامه موضوع ولایت فقیه به عنوان درس رسمی و حضوری و در امتداد دروس عقائد به عنوان یک بحث کلامی و در استمرار موضوع امامت گنجانده شد.

هم چنین درس تاریخ انقلاب اسلامی نیز به منظور آشنایی طلاب با سیر تحولات و شخصیت‌های انقلاب اسلامی در این برنامه ارائه شده است.

۸) آموزش مهارت‌ها:

توجه به مهارت‌های آموزشی طلاب از دیگر امتیازات این برنامه است. به همین دلیل، آموزش مهارت‌های تبلیغی، تدریس و پژوهش به عنوان دروس مستقل مورد عنایت قرار گرفته است.

۹) توجه ویژه به دانش اخلاق و آموزش آداب:

دوازده عنوان اخلاق با محتوای اخلاق نظری و آداب به منظور آشنایی علمی طلاب با نظام و مباحث اخلاق و آداب در برنامه آموزشی گنجانده شده است.

۱۰) دروس اقتضایی:

از جمله دغدغه‌های جدی لزوم توجه به نیازهای آموزشی و دانشی خاص منطقه‌ای بود.

به همین دلیل تعداد ۱۲۸ ساعت درسی از دروس برنامه، به دروس اقتضایی اختصاص یافته است. دروس اقتضایی به دروسی گفته می‌شود که با توجه به اهداف آموزشی حوزه‌های علمیه و نیازهای علمی طلاب و منطقه‌ای در برنامه آموزشی جدید حوزه‌های علمیه گنجانده شده است. تعیین عنوان، سرفصل، محتوا و ... این دروس بر عهده مدارس است. مسئولان مدارس می‌توانند با مشورت و تأیید مدیریت استان و با توجه به نیازهای علمی، فرهنگی و اجتماعی منطقه، اقدام به تعیین، تصویب عناوین و محتوای این دروس کنند.

۱۱) اضافه کردن دروس مورد نیاز به برنامه درسی:

به منظور افزایش آشنایی طلاب با دانش‌های مورد نیاز در مقطع تحصیلات عمومی، برخی از دروس مهم که براساس اهداف سطح یک، آشنایی طلبه نسبت به آن‌ها ضروری است، مانند: لغت و قواعد فقهیه به دروس افزوده شده است.

۱۲) کاربردی کردن دروس:

در برخی از دانش‌ها که کاربردی ساختن آموخته‌ها نیازی جدی است، درسی بدین منظور اختصاص یافته است. مانند صرف کاربردی و منطق کاربردی.

۱۳) واگذاری امور عملیاتی و اجرایی در برنامه‌ها به مدارس:

در برنامه آموزشی جدید، برنامه‌ها بر محور مدارس و اساتید آن تدوین یافته است و ستاد مرکزی و مدیریت‌های استانی به عنوان سیاست‌گذار و برنامه‌ریز ایفای نقش می‌کنند.

از همین رو مسائلی مانند تعیین نهایی جداول درسی، طراحی و تصحیح سؤالات امتحانی، انتخاب منابع درسی و ... با محوریت خود مدارس و اساتید، برنامه‌ریزی خواهد شد که مطابق ضوابط و شرایط ابلاغی، اقدام خواهند نمود.

در پایان از همه صاحب‌نظران و دلسوزان حوزوی دعوت می‌شود تا با ارائه نقطه نظرات پیشنهادی یا انتقادی و یا ارائه راه کارهای عملیاتی در فراهم آمدن موجبات رشد و بالندگی این برنامه و دیگر برنامه‌های آموزشی حوزه‌های علمیه، معاونت آموزش را یاری نمایند.

هم‌چنین از تلاش‌های چندین ساله همه افرادی که در به ثمر نشستن این گام تحولی در برنامه آموزشی حوزه نقش مؤثر داشته‌اند سپاسگزاری می‌شود.

بی‌تردید نقش برجسته اعضای محترم شورای عالی و مدیرپیشین حوزه‌های علمیه آیت‌الله حسینی بوشهری **حفظه الله** که سنگ پایه نخستین این باقیات الصالحات را پایه‌گذاری کرده‌اند، ستودنی و فراموش ناشدنی است.

هم‌چنین از معاونان پیشین آموزش حجت الاسلام والمسلمین آقای علی عباسی و

حجت الاسلام و المسلمین آقای عبدالکریم فرحانی **دام عزهما** که این برنامه نتیجه تلاش‌های شبانه‌روزی و خستگی ناپذیرشان است قدردانی به عمل می‌آید. در پایان از بذل عنایت و راهنمایی‌های مدیر محترم حوزه‌های علمیه آیت الله اعرافی **حفظه الله** و حمایت‌های بی‌دریغ ایشان در رشد و تعالی آموزشی حوزه‌های علمیه به ویژه برنامه آموزشی جدید، سپاسگزاری می‌شود. امید است خداوند این تلاش‌ها را از همه سروران و عزیزان نقش آفرین به فضل و کرمش قبول نموده و همه ما را در تربیت و تعلیم طلاب طراز انقلاب اسلامی و عصرپیش از ظهوریاری فرماید.

مهدی رستم‌نژاد
معاون آموزش حوزه‌های علمیه

بخش راول حکیت

تعاریف

داوطلب: فردی است که جهت تحصیل در حوزه‌های علمیه ثبت نام نموده و در حال گذراندن مراحل پذیرش می باشد.

کد موقت: برای داوطلبانی که مراحل ثبت نام، آزمون، مصاحبه و مشاوره را با موفقیت سپری نمایند شماره پرونده تحصیلی موقت صادر خواهد شد. اعتبار این شماره پرونده حداکثر یک سال و صرفاً جهت امکان ثبت اطلاعات در سامانه‌های آموزشی و استفاده از برخی خدمات آموزشی می باشد و به معنای پذیرش قطعی و مجوز استفاده از همه خدمات حوزوی نمی باشد.

کد دائم: کدی که بعد از طی کردن موفقیت آمیز تمامی مراحل پذیرش به داوطلب تعلق می گیرد و داوطلب با دریافت این کد، به عنوان طلبه رسمی حوزه

علمیه شناخته شده و مطابق ضوابط از کلیه خدمات رفاهی و آموزشی برخوردار خواهد شد.

طلبه: فردی که تمامی مراحل پذیرش را گذرانده و دارای کد تحصیلی فعال در مرکز مدیریت بوده و تحت برنامه به صورت رسمی اشتغال به تحصیل دارد.
مدرسه علمیه: واحد آموزشی که با مجوز فعالیت آموزشی از شورای گسترش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مطابق با آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی فعالیت می‌کند و به اختصار مدرسه نامیده می‌شود.

فرآیند پذیرش: به سلسله مراحل و فعالیت‌هایی گفته می‌شود که توسط مجموعه‌های مختلف و مرتبط بر اساس ضوابطی معین و مشخص، جهت احراز شرایط و امتیازات متقاضی، از بدو ثبت‌نام تا پذیرش نهایی داوطلب صورت می‌گیرد و به اختصار فرآیند نامیده می‌شود.

گروه آموزشی: به تقسیم‌بندی داوطلبین و متقاضیان ورود به حوزه با توجه به مقطع تحصیلی کلاسیک آن‌ها گفته می‌شود که دارای سه گروه آموزشی و به شرح ذیل می‌باشد:

- **گروه اول:** پایه هشتم و نهم دوره اول متوسطه، پایه دهم دوره دوم متوسطه نظام جدید آموزش و پرورش و هم‌چنین دانش‌آموزان دارای سابقه تحصیل در سال سوم راهنمایی، اول و دوم دبیرستان نظام قدیم آموزش و پرورش؛
- **گروه دوم:** شاغلین به تحصیل در پایه یازدهم و دوازدهم دوره دوم متوسطه نظام جدید آموزش و پرورش و هم‌چنین دانش‌آموزان دارای سابقه تحصیل در سال سوم دبیرستان (دیپلم) و یا پیش‌دانشگاهی نظام قدیم آموزش و پرورش و یا دانشجوی دارای حداکثر ۳۰ واحد؛
- **گروه سوم:** دانشجوی دارای بیش از ۳۰ واحد درسی و یا دارای مدرک کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا.

استاد^(۱): روحانی فاضلی است که برخوردار از توانایی لازم جهت تعلیم و تربیت طلاب علوم دینی در یکی از علوم مورد نیاز حوزه علمیه بوده و طبق ضوابط، اشتغال به تدریس در حوزه‌های علمیه دارد.

نیم‌سال تحصیلی: مدت زمان آموزشی است که نیمه از سال تحصیلی را شامل شده و در آن دروس حوزوی به صورت رسمی از سوی مدارس تحت پوشش ارائه می‌گردد.

سنوات تحصیلی (طول دوره): مدت زمان مجاز برای اتمام یک دوره تحصیلی را سنوات تحصیلی یا طول دوره می‌نامند.

سطح: به هر دوره تحصیلی حوزوی با اهداف مشخص که منجر به ارائه گواهی پایان دوره به طلاب می‌گردد، سطح تحصیلی می‌گویند.^(۲)

واحد آموزشی: مدرسه علمیه بلندمدت، سفیران هدایت، مرکز تخصصی، مؤسسه آموزش عالی حوزوی یا مجتمع عالی حوزوی که دارای مجوز رسمی فعالیت، از شورای گسترش می‌باشد.

گروه علمی- تربیتی: جمعی متشکل از اساتید واحد آموزشی که بر اساس شرح وظایف مصوب فعالیت می‌کنند.

۱. به عبارت دیگر: استاد حوزه علمیه روحانی فاضلی است که براساس مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه، مراحل جذب و گزینش او انجام پذیرفته است و در واحدهای آموزشی تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه یا در مدارس رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس دارد.

۲. سفیران هدایت در حال حاضر در سطح ۲ و ۳ مصوب شده و اجرا می‌گردد.

کلیات آیین نامه آموزشی^(۱)

۱- ثبت نام و پذیرش

ماده ۱: داوطلبان ورود به حوزه های علمیه پس از قبولی در فرآیند سنجش علمی و گزینش، به عنوان طلبه پذیرفته خواهند شد.

ماده ۲: کسانی که دروس مقدمات یا سطح یک و یا دورا به صورت آزاد و خارج از برنامه مرکز مدیریت حوزه های علمیه گذرانده اند، در صورت داشتن شرایط می توانند پس از طی فرآیند سنجش علمی و گزینش، در حوزه های علمیه پذیرش شوند.

۲- نظام آموزشی

ماده ۳: نظام آموزشی در برنامه آموزشی حوزه های علمیه حضوری، نیم سالی و درسی ساعتی است.

ماده ۴: هر سال تحصیلی از دو نیم سال مستقل تشکیل شده و قبولی یا عدم قبولی در هر درس از هر نیم سال، به همان درس محدود می شود.

ماده ۵: در هر سال تحصیلی، علاوه بر دو نیم سال تحصیلی، برگزاری دوره تابستانی نیز مجاز می باشد.

ماده ۶: طول دوره تحصیل در برنامه آموزشی جدید به طور متوسط برای ورودی های سیکل، ۱۲ نیم سال و برای ورودی های دیپلم و دانشگاهی، ۱۰ نیم سال است.

تبصره: کاهش سنوات تمصیل برای طلاب واجد شرایط براساس ضوابط مربوطه از طریق دوره های تابستانی^(۲) یا انتخاب درس به صورت مازاد^(۳) و یا استفاده مداکتری از تقویم آموزشی و همچنین افزایش سنوات تمصیل با رعایت حداقل و حداکثر ساعات مجاز برای انتخاب درس، برای ورودی های سیکل، حداکثر تا ۱۶ نیم سال و برای ورودی های دیپلم و

۱. در بخش کلیات آیین نامه آموزشی اصول و ضوابط اصلی و کلی آموزشی به صورت اجمالی بیان شده است و در فصول بعدی دستورالعمل ها و ضوابط تفصیلی ذکر شده است.

۲. دستورالعمل برگزاری دوره های تابستانی در بخش سوم، فصل اول آمده است.

۳. دستورالعمل انتخاب درس به صورت مازاد در بخش سوم، فصل اول آمده است.

دانشگاه مداخلت تا ۱۴ نیم سال بلامانع است. مدارس علمیه، می‌توانند دوره‌های تابستانی را پس از اذ مجوز از شورای آموزش استان و طبق ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد برگزار کنند.

ماده ۷: تقویم تحصیلی مدارس در هر سال تحصیلی (شامل ایام درسی، ایام امتحانی و دوره تابستانی) پس از تصویب در شورای مدرسه و تأیید مدیریت حوزه علمیه استان طبق ضوابط ابلاغی معاونت آموزش ستاد لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۸: طلبه متعهد است در زمان تحصیل در سطح یک به صورت تمام وقت و حضوری در تمام برنامه‌های درسی و غیردرسی مدرسه شرکت نماید.

ماده ۹: طلبه تا پیش از تکمیل سطح دو نمی‌تواند همزمان در مراکز غیرحوزوی تحصیل کند.

تبصره: هرگونه تمصیل همزمان پس از تکمیل سطح دو و صرفاً بر اساس ضوابط و آیین‌نامه مربوطه، امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۰: ارائه دروس مصوب برنامه آموزشی جدید و رعایت منابع آموزشی آن‌ها و هم‌چنین برنامه‌ریزی دروس بر اساس آن‌ها ضروری می‌باشد.

تبصره: در صورتی که مدرسه برای تکمیل ممدوده درس، نیاز به اضافه کردن ساعات درسی برای هر درس را داشته باشد می‌تواند با پیشنهاد معاون آموزش مدرسه و تصویب شورای مدرسه در این فصول اقدام نماید. هم‌چنین کم کردن ساعات درسی به شرط تکمیل ممدوده و عدم افتلال در یادگیری طلاب تا سقف ۲۰ درصد ساعات تعیین شده برای هر درس، با پیشنهاد معاون آموزش مدرسه و تصویب شورای مدرسه بلامانع است.

ماده ۱۱: طلاب ورودی مقطع سیکل موظف به گذراندن حداقل ۱۵۰۰ ساعت درس در هر شش نیم سال و طلاب ورودی دیپلم و فارغ التحصیل دانشگاه موظف به گذراندن حداقل ۱۲۴۰ ساعت درس در هر پنج نیم سال هستند.

تبصره: در صورت عدم گذراندن دروس در مدت مذکور، در فصول و وضعیت تمصیلی طلبه مطابق دستورالعمل رسیدگی به امور تمصیلی طلاب اقدام خواهد شد.

۳- برنامه‌ریزی درسی

ماده ۱۲: طلاب، قبل از شروع هر نیم‌سال تحصیلی، موظف به انتخاب درس مطابق ضوابط می‌باشند.

ماده ۱۳: مقدار انتخاب درس در هر نیم‌سال حداقل ۳۱۰ و حداکثر ۴۲۵ ساعت می‌باشد. تبصره: تقاضای انتخاب درس کمتر از حد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای مدرسه، تا حداقل ۱۷۰ ساعت جایز است.

ماده ۱۴: انتخاب درس دارای پیش‌نیاز در صورتی مجاز است که کلاس درس پیش‌نیاز آن گذرانده شده باشد.

ماده ۱۵: در صورت داشتن شرایط، طلاب می‌توانند نسبت به ادامه تحصیل از طریق انتخاب درس مازاد در طول نیم‌سال و یا شرکت در دوره تابستانی اقدام نمایند.

ماده ۱۶: شرکت در دوره آموزشی تابستانی و انتخاب درس در آن برای همه طلاب، با رعایت شرایط و ضوابط مربوطه بلامانع است.

ماده ۱۷: رعایت حد نصاب لازم برای تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم‌سال، مطابق ضوابط ضروری می‌باشد.

ماده ۱۸: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم تدریس رسمیت می‌یابد.

ماده ۱۹: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع و محدوده درسی مطابق جدول درسی هر نیم‌سال تحصیلی است.

ماده ۲۰: در برخی از دروس، طلاب پس از اخذ مجوز از مدرسه خود، مجاز به شرکت در کلاس درس استادی غیر از مدرسه محل تحصیل خود می‌باشند.

۴- حضور و غیاب

ماده ۲۱: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی است.

ماده ۲۲: غیبت طلبه در بیش از حد مجاز ساعات تعیین شده هر درس، موجب حذف

آن درس می‌شود و در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذراند.

۵- خدمات آموزشی

ماده ۲۳: طلاب مطابق ضوابط و در مواقع ضروری می‌توانند از مرخصی تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره: مدت زمان مرفعی جزء مداخلت سنوات مجاز تمصیل محسوب می‌گردد.

ماده ۲۴: انتقال طلبه دارای وضعیت فعال آموزشی از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر، بلامانع است.

ماده ۲۵: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب مدرسه مبدأ محسوب شده و طبق ضوابط باید در درس حضور مستمر داشته باشد و از کلیه مزایای آموزشی و خدماتی مدرسه مبدأ برخوردار است.

ماده ۲۶: اخذ درس به صورت مهمان، در برخی از درس‌ها یا همه آن‌ها، حداکثر در چهار نیم‌سال تحصیلی، براساس ضوابط بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۷: انصراف از تحصیل فقط به درخواست خود طلبه صورت می‌پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای مدرسه ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد.

تبصره: هیچ‌و امد آموزشی و یا مدیریتی نمی‌تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تحصیل اقدام نماید.

ماده ۲۸: در صورت بروز برخی از مشکلات آموزشی، طلبه از ادامه تحصیل منع شده و ادامه تحصیل ایشان منوط به بررسی وضعیت آموزشی او در شورا و کمیسیون مربوطه می‌باشد.

۶- ارزشیابی تحصیلی

ماده ۲۹: اخذ امتحان کتبی از دروس براساس محدوده مصوب و ابلاغی آن درس، می باشد.

ماده ۳۰: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب)، بلامانع است.

ماده ۳۱: امتحان تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در مدرسه محل تحصیل هستند.

ماده ۳۲: طرح سؤال های امتحانی در تمام موسسه های امتحانی (اصلی، تجدیدی و...)، برعهده استاد مدرسه در همان درس و براساس اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می باشد.

تبصره: در صورت تعدد یک درس و اساتید آن در مدرسه با تصویب گروه علمی - تربیتی، ارائه سؤال مشترک مجاز خواهد بود.

ماده ۳۳: در ارزشیابی برخی از دروس، براساس آیین نامه های مربوطه، امتحان شفاهی نیز به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن درس معدل آزمون های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

ماده ۳۴: در هر نیم سال تحصیلی بخشی از نمره نهایی هر درس به فعالیت های کلاسی اعم از پژوهش درسی، مباحثه، امتحانات هفتگی و... اختصاص می یابد.

ماده ۳۵: نمره قبولی در هر درس، ۱۲ می باشد.

ماده ۳۶: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره قبولی نشوند، لازم است مطابق شرایط و ضوابط مجدداً در امتحان یا کلاس آن درس شرکت کرده و نمره قبولی را کسب نمایند.

ماده ۳۷: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبه ثبت

و در معدل آن نیم سال و سال تحصیلی محاسبه شده ولی در معدل نهایی سطح و مقطع تحصیلی فقط نمرات دروس قبول شده محاسبه می‌گردد.

۷- فراغت از تحصیل

ماده ۳۸: طلبه در صورت گذراندن همه دروس مصوب سطح یک و کسب حداقل معدل ۱۴ در آن سطح، فارغ‌التحصیل محسوب شده و می‌تواند برای دریافت مدرک تحصیلی مربوطه اقدام کند.

ماده ۳۹: طلبه پس از پایان کلیه دروس سطح یک می‌تواند جهت ادامه تحصیل در سطح دو تا قبل از آغاز سال تحصیلی نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۴۰: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح دو، پرونده حوزوی طلبه به عنوان فارغ‌التحصیل در سطح یک به بخش فارغ‌التحصیلان منتقل شده و بازگشت به تحصیل و یا ارائه خدمات حوزوی او بر اساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

بخش دوم: پذیرش

فرآیند کلی سنجش و پذیرش

ماده ۱: سنجش و پذیرش حوزه‌های علمیه برای تحصیل در مقاطع مختلف به شرح ذیل می‌باشد:

الف: پذیرش داوطلب ورود به حوزه‌های علمیه؛

ب: پذیرش طلاب فارغ‌التحصیل از حداقل سطح یک حوزه‌های علمیه جهت ادامه تحصیل در یکی از واحدهای آموزشی حوزوی.^(۱)

ماده ۲: پذیرش داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه طی مراحل ذیل انجام می‌گیرد:

۱- ثبت نام؛

۲- آزمون کتبی؛

---

۱. با توجه به اینکه این آیین‌نامه برای داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه تدوین شده است، سنجش و پذیرش طلاب برای مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی مطابق دستورالعمل‌های مربوطه خواهد بود.

۳- مصاحبه و مشاوره؛

۴- میثاق طلبگی (در دو بخش تربیتی و آموزشی)؛

۵- تحقیقات محلی؛

۶- سنجش سلامت.

تبصره ۱: شرکت در مرحله چهارم منوط به گذراندن و افذ امتیاز لازم در مراحل قبل و ثبت نتایج آن در سامانه می باشد.

تبصره ۲: برای داوطلبانی که پس از ثبت نام و تشکیل پرونده و تأیید آن، موفق به کسب امتیاز لازم در مراحل دوم و سوم شده باشند، کد موقت صادر شده و مجاز به شرکت در مراحل مربوط به پذیرش نهایی می باشند.

تبصره ۳: مرکز مدیریت حوزه های علمیه، پس از قبولی داوطلبان در مرحله «مصاحبه و مشاوره» جهت امر از برفی از شرایط عمومی مندرج در ماده ۱۳ همین آیین نامه، از طریق تمقیقات محلی، اقدام می نماید.^(۱)

ماده ۳: برای داوطلبانی که موفق به کسب امتیاز لازم در کلیه مراحل سنجش و پذیرش شده باشند کد دائم (رسمی) صادر شده و به عنوان «طلبه» مجاز به تحصیل در حوزه های علمیه خواهند بود و از کلیه مزایای حوزوی مطابق با ضوابط مربوطه برخوردار می گردند.

ماده ۴: تقویم سالیانه جهت مراحل سنجش و پذیرش در حوزه های علمیه توسط معاونت آموزش حوزه های علمیه تعیین و ابلاغ می گردد.

تبصره: مدیریت های استانی می توانند نسبت به تنظیم زمان بندی و اعلام تقویم استانی با رعایت تقویم اعلامی از سوی معاونت آموزش حوزه های علمیه، مسب شرایط استان خود اقدام نمایند.

۱. دستورالعمل و نحوه انجام تحقیقات محلی و فرایند آن در ماده ۵۹ همین بخش آمده است.

فصل اول: مدارس متقاضی پذیرش

مدارس مجاز به پذیرش

ماده ۵: دارا بودن شرایط ذیل برای پذیرش مدارس علمیه ضروری می باشد:

- ۱- داشتن مجوز فعالیت آموزشی در سطح یک بلندمدت و یا سطح دو سفیران هدایت از شورای گسترش حوزه های علمیه؛
- ۲- تکمیل و مشخص بودن کادر علمی و اجرایی مدرسه و تأیید آن از سوی مدیریت های استانی؛
- ۳- داشتن ظرفیت و فضای لازم و مناسب برای امور آموزشی و خوابگاهی؛
- ۴- کسب امتیاز لازم در ارزیابی عملکرد مدرسه در حوزه های اجرایی، آموزشی، پژوهشی و تهذیبی براساس شاخص های ابلاغی؛
- ۵- صلاحدید و موافقت کمیسیون پذیرش استان.

تبصره ۱: ارائه مجوز فعالیت آموزشی از سوی شورای گسترش تا زمان شروع ثبت نام و پذیرش ضروری بوده و در صورت عدم ارائه مجوز، پذیرش مدرسه در آن نوبت منتفی خواهد شد.

تبصره ۲: تأیید مناسب بودن مکان و فضای مدرسه قبل از ارائه اطلاعات به کمیسیون پذیرش ستاد برعهده مدیریت امور اداری مالی مدیریت های استانی می باشد.

ماده ۶: مدرسه می تواند حداکثر تا پنجاه درصد بیشتر از پذیرش نهایی سال قبل خود را به عنوان ظرفیت پذیرش جدید اعلام نماید.

تبصره: در صورت ضرورت و نیاز، تزییر و افزایش ظرفیت پذیرش مدرسه بر اساس نظر کمیسیون پذیرش استان بلامانع می باشد.

ماده ۷: هر مدرسه تنها مجاز به پذیرش در یک گروه آموزشی و متناسب با گروه پذیرشی سنوات قبل است. (۱)

۱. گروه بندی مدارس در بخش مربوط به تعاریف آمده است.

تبصره: درخواست پذیرش داوطلبان در دو گروه آموزشی پیوسته توسط مدرسه پس از بررسی مجوز فعالیت و به شرط تفکیک فضای آموزشی و فوایدی و موافقت نهایی کمیسیون پذیرش استان، بلامانع می‌باشد.

ماده ۸: بررسی و ارزیابی عملکرد مدرسه در بخش‌های مختلف براساس شرایط و ضوابط ابلاغی معاونت آموزش بوده و در نهایت باید به تأیید مدیریت استان و معاونت آموزش ستاد رسیده باشد.

ماده ۹: مدیریت‌های استانی نسبت به برنامه‌ریزی برای پذیرش نهایی در همه گروه‌های آموزشی در سطح مدارس تحت پوشش اقدام نمایند به نحوی که پذیرش از هر سه گروه آموزشی در برنامه‌های آموزشی جاری و جدید و هم‌چنین سفیران هدایت امکان پذیر باشد.

تبصره: در صورت نرسیدن مدنصاب متقاضیان یک گروه در استان برای تشکیل کلاس درس، تشکیل یک کلاس از دو گروه آموزشی پیوسته در یک مدرسه بلامانع است.

ماده ۱۰: درخواست اعمال شرایط اختصاصی برای پذیرش در استان و یا مدرسه در صورت عدم مغایرت با آیین‌نامه‌ها و ضوابط ابلاغی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، پس از تصویب در کمیسیون پذیرش استان و تأیید نهایی ستاد، بلامانع است.

ماده ۱۱: مدیریت‌های استانی باید ظرفیت، گروه آموزشی، نوع برنامه آموزشی مدارس واجد شرایط و شرایط اختصاصی آن‌ها را پس از بررسی و تصویب در کمیسیون پذیرش استان، مطابق با تقویم اعلامی به مدیریت پذیرش ستاد اعلام نمایند.

ماده ۱۲: تأیید نهایی مجوز پذیرش مدارس منوط به رعایت حداقل نصاب پس از پذیرش نهایی داوطلبان برای تشکیل کلاس می‌باشد و در غیر این صورت تصمیم‌گیری در خصوص انتقال طلاب جدید الیورود به مدارس دیگر و... برعهده شورای آموزش استان خواهد بود.

فصل دوم: پذیرش مقدماتی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه

مرحله اول: ثبت نام

الف) شرایط داوطلبان:

شرایط عمومی

ماده ۱۳: دارا بودن شرایط ذیل برای داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه ضروری می‌باشد:

- ۱- داشتن تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲- اعتقاد و التزام به دین مبین اسلام و مذهب شیعه اثنی‌عشری؛
- ۳- اعتقاد و التزام عملی به ولایت مطلقه فقیه و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران؛
- ۴- برخورداری از سلامت جسمی^(۱)، روحی-روانی و اخلاقی؛
- ۵- داشتن انگیزه و استعداد مناسب برای تحصیل علوم دینی؛
- ۶- داشتن شرط سنی مطابق جدول مندرج در ماده ۱۴؛
- ۷- نداشتن مشکل نظام وظیفه عمومی مطابق با پیوست شماره ۱؛
- ۸- داشتن شرط معدل تحصیلی مطابق جدول مندرج در ماده ۱۶؛
- ۹- داشتن تحصیلات حداقل پایه هشتم (متوسطه اول) برای پذیرش در مدارس علمیه بلند مدت و حداقل سال دوازدهم (متوسطه دوم) برای پذیرش در مدارس علمیه سفیران هدایت؛
- ۱۰- نداشتن پرونده تحصیلی فعال رسمی در مراکز حوزوی کشور؛

۱. بیماری‌هایی هم چون سرطان، هیپاتیت، ایدز، صرع، پیوند اعضا، دیابت نوع ۱ و ۲ ضعف شدید چشم، تالاسمی ماژور، هموفیلی و هرگونه بیماری جسمی (نقص یا قطع عضو) یا بیماری‌های روحی و روانی شدید از جمله بیماری‌های خاصی هستند که مانع مطلق برای پذیرش می‌باشند.

۱۱- نداشتن پرونده منع از تحصیل به دلیل انصراف یا اخراج (انضباطی یا تحصیلی) از مراکز حوزوی کشور؛

تبصره: دارا بودن سابقه انصراف تمصیلی با رعایت قوانین و ضوابط نظام و وظیفه و دیگر شرایط پذیرش بلامانع است.

۱۲- رضایت ولی (برای داوطلبان دارای سن کمتر از ۱۵ سال) جهت تحصیل در حوزه‌های علمیه؛

۱۳- کسب امتیاز لازم در هر مرحله و امتیاز نهایی از تمام مراحل پذیرش.

شرایط اختصاصی داوطلبان:

ماده ۱۴: حداکثر سن برای پذیرش داوطلبان در گروه‌های مختلف مطابق جداول ذیل می‌باشد.

الف) گروه اول:

گروه اول	داشتن معافیت تحصیلی حداکثر سن	داشتن معافیت دائم حداکثر سن	داشتن پایان خدمت حداکثر سن
پایه هشتم	۱۸	۱۸	۲۰
پایه نهم	۱۸	۱۹	۲۱
پایه دهم	۱۸	۲۰	۲۲

ب) گروه دوم:

گروه دوم	داشتن معافیت تحصیلی حداکثر سن	داشتن معافیت دائم حداکثر سن	داشتن پایان خدمت حداکثر سن
پایه یازدهم	۱۸	۲۱	۲۳
پایه دوازدهم	۲۰	۲۲	۲۴
دانشجوی زیر ۳۰ واحد قبولی	۲۰	۲۳	۲۵

ج) گروه سوم:

گروه سوم	داشتن معافیت تحصیلی حداکثر سن	داشتن معافیت دائم حداکثر سن	داشتن پایان خدمت حداکثر سن
دانشجوی بالای ۳۰	۲۱	۲۴	۲۶
دارای مدرک کاردانی	۲۲	۲۴	۲۶
دارای مدرک کارشناسی	۲۴	۲۶	۲۸

گروه سوم	داشتن معافیت تحصیلی	داشتن معافیت دائم	داشتن پایان خدمت
	حداکثر سن	حداکثر سن	حداکثر سن
دارای مدرک کارشناسی ارشد	۲۸	۲۸	۳۰
دارای مدرک دکتری	۳۰	۳۰	۳۲

تبصره ۱: ملاک مناسبه وضعیت نظام و وظیفه، شرط سنی و مدرک تمصیلی داوطلب، شروع سال تمصیلی موزه‌های علمیه است.

تبصره ۲: درخواست متقاضیانی که دارای حداکثر ۳ سال اضافه سن باشند، مشروط به دارا بودن پایان خدمت و یا معافیت دائم از نظام وظیفه، در کمیسیون پذیرش بررسی می‌گردد.

ماده ۱۵: داوطلبان گروه اول فقط مجاز به تحصیل در مدارس علمیه استان محل سکونت خود می‌باشند.

ماده ۱۶: دارا بودن حداقل میانگین معدل سه سال آخر تحصیلی مطابق با جدول ذیل برای داوطلبان الزامی است:

مقطع	عنوان شاخه و رشته تحصیلی	استان محل سکونت	مناطق محروم (بومی و غیربومی)	سایر مناطق (غیربومی)	استان قم (غیربومی)
اول	کلیه رشته‌ها	۱۶	۱۴ (فقط بومی)	-	-
دوم	رشته‌های غیر از ریاضی و تجربی	۱۵	۱۳	۱۷	۱۸
	رشته‌های ریاضی و تجربی	۱۴	۱۲	۱۶	۱۷
سوم	رشته‌های عمومی	۱۴	۱۲	۱۵	۱۵
	رشته‌های علوم پایه ^(۱)	۱۳	۱۲	۱۳	۱۳

تبصره: درخواست داوطلبانی که دارای حداکثر ۲ نمره کمتر از جدول فوق هستند، مشروط به این که معدل آن‌ها از ۱۲ کمتر نباشد، در کمیسیون پذیرش استان بررسی می‌گردد.

ماده ۱۷: داوطلبانی که دارای یک یا چند ویژگی از موارد مندرج در جدول ذیل باشند،

حداکثر ۲۰ امتیاز به مجموع امتیازات داوطلب اضافه خواهد شد.^(۱)

ردیف	عنوان ویژگی یا شاخصه	امتیاز
۱	حافظ قرآن (۲۵ تا ۳۰ جزء)	۱۰
۲	حافظ قرآن (۲۰ تا ۲۴ جزء)	۸
۳	حافظ قرآن (۱۵ تا ۱۹ جزء)	۶
۴	حافظ قرآن (۱۰ تا ۱۴ جزء)	۴
۵	حافظ قرآن (۵ تا ۹ جزء)	۲
۶	حافظ کل نهج البلاغه	۱۰
۷	حافظ حداقل یک ششم نهج البلاغه	۶
۸	حافظ کل صحیفه سجاده	۱۰
۹	دارندگان رتبه‌های برتر مسابقات علمی کشوری	۱۰
۱۰	دارندگان رتبه ۳ رقی در کنکور سراسری	۱۰
۱۱	دارندگان رتبه‌های برتر در المپیادهای علمی کشور	۱۰
۱۲	دارندگان رتبه‌های برتر در جشنواره خوارزمی	۱۰
۱۳	دارندگان رتبه برتر در مدارس تیزهوشان متوسطه اول و دوم	۸
۱۴	فرزند اساتید حوزه	۴
۱۵	قاری قرآن دارای مقام کشوری	۴
۱۶	دارای کتاب تألیفی یا ترجمه علمی مورد تأیید مراکز معتبر علمی	۶
۱۷	فرزند شهید و مفقود	۸
۱۸	فرزند آزاده	۴
۱۹	فرزند جانباز حداقل ۵۰ درصد	۶
۲۰	برادر شهید	۲
۲۱	ساکن در مناطق محروم	۲
۲۲	بومی	۲
۲۳	فرزند روحانی	۲

تبصره: در صورت امر از توانمندی یا ویژگی‌های خاص دیگری در داوطلب که در جدول ذکر نشده است، کمیسیون پذیرش می‌تواند حداکثر دو امتیاز، به امتیازات پذیرش داوطلب اضافه نماید.

۱. نحوه محاسبه امتیازات داوطلب در ماده ۳۳ همین بخش آمده است.

تعهدات داوطلبان:

ماده ۱۸: سپردن تعهد توسط داوطلب در خصوص موارد زیر الزامی است:

- ۱- رعایت شئون اخلاقی، رفتاری، سیاسی و اجتماعی؛
  - ۲- حضور مستمر و رشد تحصیلی مناسب و مطابق با ضوابط آموزشی؛
  - ۳- رعایت آیین‌نامه و مقررات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مدرسه محل تحصیل؛
  - ۴- قبول مأموریت‌های محوله از طرف مرکز مدیریت پس از اتمام هر سطح؛
  - ۵- انجام دوره تبلیغی برای متقاضیان تحصیل در برنامه آموزشی سفیران هدایت مطابق با ضوابط مربوطه؛
  - ۶- عدم اشتغال غیرحوزوی (اعم از اشتغال تمام وقت، پاره وقت، تحصیلی یا غیرتحصیلی)، حداقل تا پایان سطح یک در برنامه آموزشی بلند مدت و سطح دو، در برنامه آموزشی سفیران هدایت؛
  - ۷- عدم تحصیل هم‌زمان تا پایان سطح دو حوزه‌های علمیه؛
  - ۸- عدم کتمان بیماری‌های خاص در مراحل پذیرش.
- تبصره ۱: عدم رعایت بند ۶ به منزله انصراف از موزه تلقی شده و داوطلب از کلیه مزایای تمصیلی محروم می‌گردد.

تبصره ۲: در صورت عدم رعایت تعهدات مذکور، تصمیم‌گیری در فصول طلبه و یا داوطلب بر عهده مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه فواید بود.

ب) فرآیند ثبت نام و تشکیل پرونده

ماده ۱۹: ثبت نام داوطلبان پذیرش در حوزه‌های علمیه طی دو مرحله انجام می‌گیرد:

۱) ثبت نام و تشکیل پرونده:

ماده ۲۰: ثبت نام و تشکیل پرونده، طبق جدول زمان بندی مراحل پذیرش و تنها از طریق

سامانه پذیرش حوزه‌های علمیه مطابق با دستورالعمل‌های مربوطه صورت می‌پذیرد.

ماده ۲۱: داوطلب در هنگام ثبت نام نسبت به تکمیل فرم‌ها و بارگذاری مدارک مربوطه و انتخاب حداکثر پنج مدرسه اقدام نماید.

تبصره ۱: در انتخاب مدارس توسط داوطلب هیچ اولویتی لحاظ نخواهد شد.

تبصره ۲: مغایرت یا نقص در مدارک و اطلاعات درخواستی، موجب ابطال ثبت‌نام و منتهی شدن پذیرش داوطلب می‌گردد.

۲) تأیید مدرسه:

ماده ۲۲: برای نهایی شدن ثبت نام هر یک از مدارس علمیه نسبت به انتخاب داوطلب در سامانه اظهار نظر (تأیید و یا رد) نموده و به داوطلب نیز اطلاع‌رسانی گردد.

تبصره: اظهار نظر، در زمان بندی اعلام شده و مطابق دستورالعمل مربوطه خواهد بود.

ماده ۲۳: مدارس علمیه انتخاب شده، قبل از اظهار نظری توانند برای ارزیابی و شناخت تکمیلی داوطلب، جلسه حضوری و یا غیر حضوری (مذاکره تلفنی) با داوطلب داشته باشند. (۱)

ماده ۲۴: پس از تأیید مدرسه نسبت به انتخاب داوطلب در هر یک از مدارس انتخابی، داوطلب جهت نهایی شدن ثبت نام، یکی از مدارس مذکور را به دلخواه خود مجدداً تأیید نماید.

ماده ۲۵: در صورتی که مدرسه و داوطلب از فرصت تعیین شده برای نهایی سازی ثبت نام استفاده نکنند، با صلاح دید مدیریت استان، داوطلبان بین مدارس دارای ظرفیت خالی تقسیم می‌شوند.

ماده ۲۶: تغییر نظر مدارس یا داوطلبان نسبت به اولویت‌های انتخابی تا قبل از نهایی شدن

۱. این جلسه قابلیت جایگزینی با مصاحبه تعریف شده در فرایند پذیرش را ندارد.

ثبت نام (تأیید مدرسه و داوطلب) و تعیین تکلیف نسبت به مدرسه محل تحصیل، از طریق سامانه و در زمان بندی مشخص بلامانع است.

تبصره ۱: پس از نهایی شدن ثبت نام امکان تغییر مدرسه درون استانی فقط از طریق مدیریت استان و در قم از طریق معاونت امور مدارس سطح یک قم امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۲: تغییر مدرسه داوطلب (درون استانی و یا برون استانی)، پس از پذیرش و قبل از شروع کلاس های درسی، به شرط موافقت مدرسه و استان مبدأ و مقصد بلامانع می باشد.

ماده ۲۷: ضرورت دارد بخش های مرتبط اعم از ستادی و استانی و هم چنین مدارس علمیه، نسبت به بررسی اطلاعات و مدارک داوطلب در سامانه پذیرش و اطلاع رسانی جهت اصلاح و یا تکمیل آن ها، قبل از انجام مصاحبه، اقدام نمایند.

مرحله دوم: آزمون کتبی

ماده ۲۸: آزمون کتبی ورود به حوزه علمیه، به منظور ارزیابی علمی و سنجش توانایی داوطلبان در علوم پایه و پیش نیاز علوم حوزوی برگزار می شود.

ماده ۲۹: تعیین مواد آزمون، طرح سؤال و ضوابط مربوطه، توسط ستاد انجام می شود.

ماده ۳۰: برگزاری آزمون در کشور به صورت متمرکز توسط مدیریت های استانی انجام می پذیرد.

ماده ۳۱: بررسی آزمون کتبی، تصحیح اوراق، اعلام نتایج و رسیدگی به نتایج آن بر عهده مدیریت پذیرش ستاد می باشد.

ماده ۳۲: کلیه داوطلبان تحصیل در حوزه های علمیه باید در آزمون کتبی شرکت نموده و امتیاز لازم که سالانه در کمیسیون پذیرش تصویب می شود را کسب نمایند.

تبصره: حافظین کل قرآن یا نهج البلاغه یا صمیفه سجاده، دارندگان رتبه های برتر در جشنواره فوارزمی یا مسابقات و المپیادهای علمی کشوری و دارندگان رتبه سه رقمی یا کمتر از آن در کنکور سراسری، از آزمون کتبی معاف خواهند بود.

ماده ۳۳: تأثیرگذاری آزمون در محاسبه نمره نهایی مرحله اول ۲۰ درصد و معدل سه سال آخر تحصیلی ۸۰ درصد خواهد بود.

مرحله سوم: مصاحبه و مشاوره^(۱)

ماده ۳۴: بعد از اعلام امتیازات اولیه و نتایج آزمون ورودی، از داوطلبانی که موفق به کسب امتیاز لازم از مراحل پذیرش مقدماتی شده‌اند به منظور شناسایی ابعاد روحی، روانی، شخصیتی، تربیتی و انگیزشی آن‌ها، مطابق دستورالعمل مربوطه، مصاحبه و مشاوره حضوری به عمل خواهد آمد.

ماده ۳۵: مصاحبه و مشاوره توسط مدیریت‌های استانی و بر اساس شرایط و ضوابط ابلاغی انجام می‌شود.

تبصره: مدارس می‌توانند مصاحبه و مشاوره را با هماهنگی و نظارت مدیریت استان در مدارس و بر اساس شرایط و ضوابط مندرج در پیوست‌های شماره ۲ و ۳ انجام دهند.

ماده ۳۶: انجام مصاحبه و مشاوره باید طبق جدول زمان‌بندی ابلاغی از طرف ستاد انجام گیرد.

ماده ۳۷: حضور یک نفر مصاحبه‌گرو و یک نفر مشاور دارای مجوز در جلسات مصاحبه داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه، الزامی است.

تبصره: در جلسات مصاحبه داوطلبان ورود به مدارس سفیران هدایت، حضور مدیر مدرسه مربوطه و یا نماینده ایشان در جلسه، ضروری می‌باشد.

ماده ۳۸: معرفی کارشناسان مصاحبه‌کننده بر عهده مرکز امور صیانتی و معرفی مشاور، توسط معاونت تهذیب حوزه‌های علمیه انجام می‌شود.

ماده ۳۹: فرم‌های مصاحبه به همراه محورها و شاخص‌های آن و هم‌چنین نحوه محاسبه نتایج، بر اساس دستورالعمل‌های مربوطه خواهد بود.^(۲)

۱. شرایط و ضوابط کامل انجام مصاحبه و مشاوره پذیرش در پیوست شماره ۱۹ و ۲۰ می‌باشد.

۲. در این خصوص به پیوست شماره ۱۹ و ۲۰ مراجعه نمایید.

ماده ۴۰: در صورت لزوم جهت ارزیابی فرآیند مصاحبه و عملکرد مصاحبه‌کنندگان، اعزام ناظر از سوی ستاد بلا مانع می‌باشد.

ماده ۴۱: داوطلبانی که نسبت به نتیجه هر یک از مراحل پذیرش اعتراض داشته باشند می‌توانند تقاضای تجدید نظر خود را حداکثر تا دو هفته پس از اعلام نتایج، به معاونت مربوطه ارائه نمایند.

تبصره ۱: اعلام اعتراض می‌بایست به صورت کتبی (مطابق فرم مربوطه) و صرفاً از سوی داوطلب یا نماینده وی که به صورت مکتوب معرفی شده است، در مهلت مقرر انجام گیرد.

تبصره ۲: در صورت عدم اعتراض یا اعتراض خارج از مهلت مقرر، نتایج اعلامی، قطعی تلقی می‌شود.

ماده ۴۲: بعد از اعلام نتیجه اعتراض توسط معاونت مربوطه، در صورت اعتراض مجدد داوطلب، پرونده وی جهت تجدیدنظر نهایی به کمیسیون پذیرش استان ارجاع داده می‌شود.

تبصره: (رای صادره توسط کمیسیون پذیرش، قطعی بوده و غیرقابل اعتراض یا تجدیدنظر می‌باشد).

صدور کد موقت

ماده ۴۳: برای داوطلبانی که مراحل ثبت نام، آزمون، مصاحبه و مشاوره را با موفقیت سپری نمایند شماره پرونده تحصیلی موقت صادر خواهد شد.

ماده ۴۴: صدور شماره پرونده موقت صرفاً جهت امکان ثبت اطلاعات در سامانه‌های آموزشی و استفاده از برخی خدمات بوده و به معنای پذیرش قطعی و مجوز استفاده از همه خدمات حوزوی نمی‌باشد.

تبصره: مدت زمان اعتبار این شماره پرونده تا پایان اولین سال تحصیلی خواهد بود.

فصل سوم: پذیرش نهایی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه

میثاق طلبگی

ماده ۴۵: شرکت داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه، «پس از کسب امتیاز در مراحل آزمون ورودی و مصاحبه و مشاوره»، در دوره «میثاق طلبگی» ضروری خواهد بود.

ماده ۴۶: دوره «میثاق طلبگی» در دو بخش تربیتی و آموزشی با عنوان «میثاق تربیتی» و «میثاق آموزشی» براساس ضوابط و شرایط مربوطه برگزار می‌گردد.

الف: «میثاق تربیتی»

ماده ۴۷: به منظور آشنایی داوطلبان با اهداف و مأموریت‌های طلبگی، اصول و فرآیند تربیتی و نیز دوره‌ها و برنامه‌های آموزشی در حوزه‌های علمیه، دوره «میثاق تربیتی» براساس شرایط و ضوابط مربوطه، برگزار می‌گردد.^(۱)

تبصره: مباحث ارائه شده در این دوره با محوریت اخلاق و تهذیب در موضوعاتی همچون زئ طلبگی، رسالت‌های موزه و طلبه، معرفی جایگاه موزه و ارکان مدیریتی آن، آشنایی با برنامه‌های آموزشی، تربیتی و... موزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۴۸: اهداف برگزاری دوره میثاق تربیتی عبارتند از:

- ۱- شناخت و ارزیابی دقیق داوطلبان جهت ورود به حوزه؛
- ۲- کمک به داوطلبان برای رسیدن به تصمیم درست در انتخاب طلبگی؛
- ۳- آشناسازی داوطلبان با نظام تعلیم و تربیت حوزه؛
- ۴- تبیین اجمالی اهداف، رسالت‌ها، وظایف و زئ طلبگی؛
- ۵- آشناسازی داوطلبان با فرصت‌ها و چالش‌ها در مسیر طلبگی؛

۱. برای آشنایی با فرآیند برگزاری دوره میثاق تربیتی، دستورالعمل‌ها و وظایف برگزارکنندگان آن به پیوست شماره ۲۲ مراجعه فرمایید.

۶- تصحیح و تقویت انگیزه داوطلبان در ورود به حوزه؛

۷- آشنایی با معیارها و روش های صحیح انتخاب اساتید و مربیان اخلاقی.

ماده ۴۹: دوره میثاق تربیتی براساس شرایط، ضوابط و زمان بندی ابلاغی از طرف ستاد، با نظارت مدیریت های استانی و توسط معاونت تهذیب و تربیت استانی، در طی سه تا هفت روز برگزار می گردد.

تبصره: مدارس می توانند این دوره را با هماهنگی و نظارت مدیریت استان بر اساس شرایط و ضوابط ابلاغی در مدرسه برگزار نمایند.

ب: «میثاق آموزشی»

ماده ۵۰: «میثاق آموزشی» مرحله ای از فرآیند پذیرش داوطلبان ورود به حوزه های علمیه می باشد که به منظور بررسی و سنجش میزان استعداد داوطلبان نسبت به فراگیری علوم حوزوی برگزار می گردد.

ماده ۵۱: ملاک سنجش و ارزیابی داوطلبان در مرحله «میثاق آموزشی»، وضعیت آموزشی و تحصیلی داوطلبان در نیم سال اول تحصیلی، اعم از مشارکت در مباحث آموزشی و درسی، قبولی در دروس و... خواهد بود.

ماده ۵۲: کلیه امور اجرایی دوره میثاق آموزشی، با نظارت مدیریت استان و توسط مدرسه انجام می گیرد.

ماده ۵۳: داوطلبانی مجاز به شرکت در میثاق آموزشی هستند که موفق به کسب امتیاز لازم از دوره «میثاق تربیتی» شده باشند.

تبصره: مضمون در دوره میثاق آموزشی بدون گذراندن دوره میثاق تربیتی، تنها با مجوز معاونت تهذیب استان، مبنی بر گذراندن آن بعد از دوره میثاق آموزشی، بلامانع است.

ماده ۵۴: مدارس در صورت نیاز و با موافقت شورای آموزش استان مجاز به برگزاری این

دوره در قالب دوره کوتاه مدت آموزشی به صورت مستقل^(۱) و قبل از شروع سال تحصیلی می‌باشند.

تبصره: مدارس باید درخواست برگزاری مستقل این دوره را تا پیش از پایان مردادماه به شورای آموزش استان ارسال نمایند.

ماده ۵۵: ملاک کسب امتیاز لازم از این دوره، اخذ نمره قبولی (اعم از قبولی در امتحان اصلی و یا تجدیدی) از دروس ارائه شده در نیم سال اول تحصیلی مطابق آیین نامه‌های مربوطه می‌باشد.

ماده ۵۶: کلیه سؤال‌های امتحانی اعم از اصلی و تجدیدی، از سوی اساتید آن درس به صورت کتبی طرح می‌گردد.

ماده ۵۷: نمره قبولی در همه دروس، ۱۲ می‌باشد.

ماده ۵۸: کسی که نمره قبولی درسی را کسب نکند، دو هفته فرصت دارد تا در امتحان مجدد همان درس شرکت نماید و چنانچه در امتحان مجدد نیز نمره قبولی را اخذ نکند، پذیرش او منتفی خواهد شد.

تحقیقات محلی

ماده ۵۹: به منظور احراز صلاحیت داوطلب در موضوعات اجتماعی و رفتاری، تحقیقات میدانی با برنامه‌ریزی مدیریت استان و توسط نماینده مرکز امور صیانتی در استان انجام می‌شود.

ماده ۶۰: زمان انجام تحقیقات میدانی بعد از مشخص شدن نتیجه مصاحبه و مشاوره و حداکثر تا پایان آذرماه خواهد بود.

سنجش سلامت

ماده ۶۱: جهت احراز سلامت جسمی و روحی داوطلبان، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

۱. در خصوص نحوه برگزاری دوره به صورت مستقل به پیوست شماره ۲۳ مراجعه نمایید.

از طریق مراجع ذی ربط و رسمی کشور، اقدام به استعلام و سنجش وضعیت جسمی و روحی داوطلبان می‌نماید.

ماده ۶۲: داوطلب پس از گذراندن تمام مراحل مربوط به پذیرش و کسب امتیاز لازم در هر مرحله یا مجموع مراحل، به عنوان طلبه رسمی شناخته شده و شماره پرونده تحصیلی رسمی دریافت می‌نماید و مطابق ضوابط از کلیه خدمات و مزایای حوزوی برخوردار می‌گردد.

ماده ۶۳: پذیرش نهایی داوطلب در صورت عدم شرکت در هر یک از مراحل پذیرش و یا عدم کسب امتیاز لازم از مجموع مراحل منتفی خواهد شد.

صدور کد تحصیلی رسمی:

ماده ۶۴: دریافت کد تحصیلی رسمی، پس از اخذ حداقل امتیاز لازم در هر مرحله و نیز امتیاز لازم از مجموع مراحل پذیرش مطابق آیین‌نامه‌های مربوطه صورت می‌گیرد.

فصل چهارم: نحوه رسیدگی به درخواست‌ها در کمیسیون پذیرش استان

ماده ۶۵: کمیسیون پذیرش استان با اهدافی همچون ارتقای سطح کمی و کیفی پذیرش در سطح استان و به منظور بررسی مسائل و مشکلات مربوط به پذیرش مدارس علمیه، متقاضیان پذیرش و طلاب استان و ... با حضور جمعی از مدیران و کارشناسان، در استان تشکیل می‌گردد^(۱).

مراحل ارائه درخواست و شرایط متقاضیان جهت رسیدگی در کمیسیون پذیرش استان

ماده ۶۶: بررسی درخواست متقاضیان ورود به حوزه‌های علمیه توسط مدیریت استان بررسی و در نهایت جهت تصمیم‌گیری به کمیسیون پذیرش استان ارجاع داده خواهد شد.

ماده ۶۷: درخواست‌های ذیل در کمیسیون پذیرش بررسی خواهد شد:

- ۱- افرادی که به دلیل نداشتن برخی شرایط^(۲) تعریف شده امکان ثبت نام به صورت عادی را ندارند.
- ۲- افرادی که خارج از زمان بندی تعریف شده برای ثبت نام اقدام می‌نمایند.
- ۳- افرادی که نسبت به نتایج هریک از مراحل پذیرش اعتراض دارند.

ماده ۶۸: مراحل ارائه درخواست و فرآیند بررسی به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- ثبت نام درسامانه پذیرش حوزه‌های علمیه و تکمیل اطلاعات و بارگذاری اسناد و مدارک مربوطه؛
- ۲- بررسی، کنترل و کارشناسی شرایط اولیه مطابق ضوابط توسط کارشناس پذیرش؛

۱. آیین‌نامه تشکیل کمیسیون پذیرش به همراه اهداف، شرح وظایف و اعضای آن در پیوست شماره ۲۱ آمده است.

۲. شرایط سنی و معدل کلاسیک.

۳- طرح و بررسی در کمیسیون پذیرش، صدور حکم و ثبت نتیجه در سامانه .
ماده ۶۹: مدیریت زمان بندی بررسی درخواست ها به عهده کمیسیون پذیرش استان است .

تبصره: لازم است زمان بندی ها به گونه ای تنظیم شود که قبل از شروع هر نیم سال تمصیلی نتایج بررسی های کمیسیون و نتایج مراحل مختلف پذیرش مشخص و در سامانه ثبت شده باشد .

ماده ۷۰: در صورتی که در هر یک از مراحل پذیرش و یا پایان آن، مشخص شود داوطلب شرایط لازم برای پذیرش را ندارد، ضمن منتفی شدن پذیرش آن داوطلب، ضرورت دارد مدیریت استانی، نسبت به اطلاع رسانی به داوطلب و مراجع ذی صلاح اقدام نماید .

مراحل رسیدگی و صدور رأی

ماده ۷۱: کلیه موارد پیش بینی نشده در این دستورالعمل و همچنین مواردی که رسیدگی به آن ها در شرح وظایف کمیسیون استانی نمی باشد، پس از درخواست داوطلب به همراه اسناد و مدارک مربوطه و ارائه گزارش توسط کمیسیون استان، جهت تصمیم گیری به معاونت آموزش حوزه های علمیه ارجاع می شود .

ماده ۷۲: احکام صادره حداکثر تا دو روز پس از صدور، به متقاضی و واحدهای مربوطه اعلام می گردد و واحدهای مربوطه موظف هستند ظرف یک هفته پس از دریافت آن، نتیجه اقدامات خود را اعلام نمایند .

ماده ۷۳: احکام صادره توسط کمیسیون پذیرش برای تمامی مجموعه ها و افراد تابعه لازم الاجرا است .

ماده ۷۴: لازم است تمامی مدارک ارائه شده با رعایت مقررات، بایگانی و نگهداری شود .

ماده ۷۵: احکام صادره نباید خارج از ضوابط و مصوبات ابلاغی ستاد باشد.

ماده ۷۶: در صورت موافقت دبیر کمیسیون، اعتراض متقاضی نسبت به رأی صادره، جهت بررسی مجدد به کمیسیون ارائه می‌گردد.

ماده ۷۷: نظارت بر حسن اجرا و عملکرد در موضوعات مربوط به این دستورالعمل به عهده معاونت آموزش حوزه‌های علمیه می‌باشد.

بخش سوم: امور اجرایی تحصیلی

فصل اول: برنامه ریزی دروس و کلاس درس

الف) انتخاب درس

انتخاب درس به صورت عادی، حذف و یا اضافه کردن درس

ماده ۷۸: کل ساعات درسی طلاب سطح یک برنامه آموزشی جدید برای طلاب سیکل

۴۶۹۱ ساعت، طلاب دیپلم ۳۹۸۹ ساعت و طلاب دانشگاهی ۳۸۳۵ ساعت

می باشد که به طور معمول برای طلاب سیکل در طول ۱۲ نیم سال و برای طلاب

دیپلم و دانشگاهی در طول ۱۰ نیم سال ارائه می گردد.

ماده ۷۹: انتخاب درس قبل از شروع هر نیم سال تحصیلی انجام می شود و حذف و یا

اضافه کردن درس به تعداد حداکثر دو عنوان، تا دو هفته پس از شروع نیم سال،

طبق ضوابط در سامانه انجام می شود.

تبصره: در دوره تابستانی، سامانه از ابتدای دوره جهت انتساب درس فعال خواهد بود.

ماده ۸۰: مقدار انتخاب درس در هر نیم سال حداقل ۳۱۰ و حداکثر ۴۲۵ ساعت درس می‌باشد.

تبصره: در نیم سال آفر تمصیلی در صورتی که دروس سطح طلبه با مداکثر ۲۰۰ ساعت درس مازاد، تکمیل شده و به پایان برسد، رعایت سقف مذکور ضروری نمی‌باشد.

ماده ۸۱: در صورت اتمام دروس انتخاب شده در نیم سال و امکان استمرار ایام تحصیلی بر اساس تقویم آموزشی، مدارس در هر سال تحصیلی مجاز به ارائه حداکثر ۲۴۰ ساعت درس از دروس نیم سال بعد برای طلاب خود می‌باشند.^(۱)
تبصره ۱: تصمیم‌گیری در این فصول بر عهده شورای مدرسه می‌باشد.

تبصره ۲: مقدار ساعت انتخابی برای تمام سال تمصیلی بوده و تقسیم آن در طول دو نیم سال با نظر شورای مدرسه می‌باشد.

تبصره ۳: تأیید نهایی این انتخاب درس با شورای آموزش استان بوده و مدرسه پس از تأیید، مجاز به برگزاری کلاس فواید بود.

ماده ۸۲: تقاضای انتخاب درس کمتر از حد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای مدرسه، تا حداقل ۱۷۰ ساعت جایز است.

تبصره: انتخاب ساعت درس به مقدار اضطرار، برای طلاب با مدرک ورودی سیکل و دیپلم مداکثر در دو نیم سال و برای طلاب با مدرک ورودی دانشگاهی مداکثر تا چهار نیم سال مجاز است.

ماده ۸۳: کسانی که معدل نیم سال آن‌ها کمتر از ۱۴ باشد، در نیم سال بعد، مطابق ضوابط انتخاب درس، نمی‌توانند بیشتر از ۳۱۰ ساعت درس و کمتر از ۲۵۵ ساعت درس انتخاب کنند.

ماده ۸۴: انتخاب درس دارای پیش‌نیاز در صورتی مجاز است که کلاس درس پیش‌نیاز آن گذرانده شده باشد.

۱. شرایط ارائه دروس بر اساس این ماده، غیر از شرایط و ضوابط انتخاب درس مازاد به صورت حضوری و انتخاب درس به صورت غیر حضوری در تابستان می‌باشد.

ماده ۸۵: حذف یا اضافه دروس با رعایت حداقل و حداکثر ساعات درسی مندرج در آیین نامه، تا پایان هفته دوم هر نیم سال تحصیلی مجاز می باشد.

ماده ۸۶: حذف اضطراری یکی از درس ها، با رعایت حداقل و حداکثر انتخاب درس تا پنج هفته مانده به پایان نیم سال تحصیلی پس از تأیید مدیر مدرسه بلامانع می باشد.

ماده ۸۷: شرکت طلاب مقاطع دیپلم و دانشگاهی در دروس مرحله آشنایی - بجز تحقیق پایانی و دروس روش تبلیغ و تدریس و مهارت های پژوهشی- به شرط تشخیص شورای مدرسه و یا گروه های علمی و قبولی در آزمون دروس مذکور لازم نمی باشد.

تبصره ۱: آزمون مذکور توسط مدرسه برگزار می گردد.

تبصره ۲: همه ضوابط مربوط به آزمون ها و امتحانات مانند طراحی سؤال، تصمیع، زمان آزمون، نمره قبولی و ... در این آزمون ها هم لحاظ می گردد.

تبصره ۳: شرکت طلاب در کلاس های دروس مذکور در صورت عدم قبولی در آزمون اصلی و مجدد، الزامی می باشد.

انتخاب درس مازاد به صورت حضوری^(۱)

ماده ۸۸: طلاب در صورت داشتن شرایط ذیل، می توانند نسبت به انتخاب درس تا حداکثر ۱۷۰ ساعت درس - مازاد بر حداکثر ساعات تعیین شده مجاز به صورت حضوری در نیم سال اول و دوم هر سال تحصیلی اقدام نمایند:

(۱) نداشتن مشکل آموزشی و انضباطی؛

(۲) رعایت انتخاب حداقل ۳۱۰ ساعت درس در نیم سال قبل؛

(۳) قبولی نهایی در همه دروس انتخابی نیم سال قبل؛

(۴) کسب معدل ۱۶ در دروس نیم سال قبل؛

۱. مراد انتخاب درس به صورت ارتقائی حضوری می باشد.

۵) تعهد به شرکت در تمامی کلاس‌های درسی مطابق ضوابط؛

۶) صلاحدید و تأیید شورای مدرسه محل تحصیل.

تبصره ۱: ملاک محاسبه معدل، عملکرد درسی طلبه در نیم سال متصل قبل می‌باشد.

تبصره ۲: انتساب دروس فوق، از سال دوم تحصیلی امکان پذیر می‌باشد.

تبصره ۳: مقدار ساعات درسی مازاد برای طلاب با مقطع ورودی با مدرک دانشگاهی،

مداکثر ۲۵۵ ساعت می‌باشد.

تبصره ۴: شورای مدرسه می‌تواند تا پنج هفته قبل از برگزاری امتحان، نسبت به حذف همه

یا تعدادی از دروس مازاد افزوده توسط طلاب اقدام نماید.

انتخاب درس به صورت غیرحضوری^(۱) در تابستان

ماده ۸۹: طلاب در صورت داشتن شرایط ذیل، از تابستان سال اول تحصیلی می‌توانند

نسبت به انتخاب درس تا حداکثر ۷۶ ساعت، بدون حضور در کلاس، نسبت

به امتحان آن دروس اقدام نمایند:

۱) رعایت انتخاب حداقل ساعت درس مجاز در هر نیم سال در سال جاری

تحصیلی؛

۲) قبولی در همه دروس انتخابی نیم سال اول و امتحانات اصلی نیم سال دوم

سال تحصیلی جاری؛

۳) کسب معدل ۱۶ در دروس انتخابی نیم سال اول و امتحانات نوبت اصلی

نیم سال دوم سال تحصیلی جاری؛

۴) صلاحدید و تأیید شورای مدرسه محل تحصیل.

تبصره ۱: مقرر در امتحانات این دروس با رعایت جداول درسی و ضوابط مربوط به انتساب

درس مانند پیش نیاز و ... مجاز می‌باشد.

تبصره ۲: در ارزشیابی دروس انتخابی به صورت غیرمضوری در تابستان، در دروس دارای پژوهش درسی، ارائه پژوهش الزامی است.

ماده ۹۰: نمره قبولی دروس انتخاب شده به صورت غیرحضوری، در تابستان ۱۶ می باشد.

انتخاب درس حضوری در دوره آموزشی تابستان

ماده ۹۱: شرکت در دوره آموزشی تابستان و انتخاب درس در آن برای همه طلاب، با رعایت شرایط ذیل بلامانع می باشد:

(۱) تعهد به شرکت در تمامی کلاس های درسی مطابق ضوابط؛

(۲) برگزاری کلاس برای هر درس طبق جداول درسی مصوب؛

(۳) صلاح دید و تأیید مدیرمدرسه محل تحصیل.

تبصره: انتخاب درس عادی در دوره تابستانی فقط جهت حضور در جلسه امتحان (بدون شرکت در کلاس) در دروس تجدیدی و دروسی که جهت کسری معدل^(۱) افز شده است، بلامانع می باشد.

ماده ۹۲: مجموع ساعات درسی یک طلبه (بجز طلاب دارای مدرک دانشگاهی) در طول یک سال تحصیلی، اعم از انتخاب درس در طول نیم سال و دوره تابستانی (اعم از حضوری و غیرحضوری) نباید بیش از ۱۵۰۰ ساعت باشد.

تبصره: مجموع ساعات درسی برای طلاب با مقطع ورودی مدرک دانشگاهی در طول یک سال تحصیلی، حداکثر تا ۲۱۰۰ ساعت می باشد.

ب) برنامه ریزی کلاس های درسی

ماده ۹۳: حد نصاب تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم سال، در مدارس شهر قم حداقل

۱۰ نفر و در مدارس شهرستان ها، حداقل ۷ نفر است.^(۲)

تبصره ۱: حداکثر افراد در هر کلاس درس ۲۵ نفر است.

۱. آیین نامه نحوه حضور طلاب در امتحانات جهت جبران کسری معدل در بخش پنجم، آمده است.
 ۲. حد نصاب مذکور صرفاً برای رسمیت بخشیدن به درس و ثبت آن در سیستم آموزشی است و پرداخت حق الزحمه اساتید تابع قوانین ابلاغی مربوطه است و مشمول این بند نمی شود.

تبصره ۲: در موارد فاص، تشکیل کلاس در کمتر یا بیشتر از مدنصاب مذکور، با پیشنهاد مدرسه و تأیید مدیریت استان امکان پذیر می باشد.

ماده ۹۴: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم تدریس رسمیت می یابد.
ماده ۹۵: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع و محدوده درسی مطابق جدول درسی هر نیم سال تحصیلی است.

ماده ۹۶: در صورتی که محدوده های درسی در طول نیم سال به پایان نرسد، مدرسه و استاد موظف به برگزاری جلسات جبرانی برای آن درس می باشند.

ماده ۹۷: در صورتی که مدرسه برای تکمیل محدوده درس نیاز به اضافه کردن ساعات درسی داشته باشد می تواند با پیشنهاد معاون آموزش مدرسه و تصویب شورای مدرسه در این خصوص اقدام نماید. هم چنین کم کردن ساعات درسی به شرط تکمیل محدوده و عدم اختلال در یادگیری طلاب تا سقف ۲۰ درصد ساعات تعیین شده برای هر درس با پیشنهاد معاون آموزش مدرسه و تصویب شورای مدرسه بلامانع است.

ماده ۹۸: عدم استفاده از منبع آموزشی تأیید شده و یا عدم ارائه درس بر اساس محدوده های ابلاغ شده، موجب حذف درس و نمره آن می شود.
ماده ۹۹: مدت زمان هر جلسه درس، ۵۰ دقیقه است.

ماده ۱۰۰: چنانچه استادی قادر به حضور در کلاس درس نباشد؛ موظف است تا پیش از شروع کلاس، مدیریت مدرسه را مطلع سازد تا جهت اطلاع رسانی به طلاب یا جایگزینی استاد، تدبیر لازم اندیشیده شود.

ماده ۱۰۱: اساتید می توانند با صلاح دید شورای مدرسه، در طول هر نیم سال تحصیلی، تا سقف ۲۵ درصد افزون بر ساعات هر درس را، جلسه مشاوره و پرسش و پاسخ برگزار کنند.

ماده ۱۰۲: دروس تاریخ اسلام ۱ و ۲ در همه مقاطع و تاریخ انقلاب اسلامی در مقاطع

- سیکل و دیپلم، نیمه حضوری^(۱) می باشد و مدارس باید حداقل ۳۰ درصد ساعات مصوب هر درس را کلاس حضوری با محورهای ذیل برگزار کنند:
- رفع ابهامات و پاسخگویی به سؤالات طلاب؛
- مرور کلی و ارائه دسته بندی مناسب مباحث به منظور تسهیل در یادگیری و یادسپاری؛
- ارائه تحلیل هایی در خصوص برخی از گذرگاه های تاریخی.

ج) دروس اقتضائی

- ماده ۱۰۳: دروس اقتضایی مانند سایر دروس، بخشی از برنامه آموزشی طلاب سطح یک بوده که اجرای آن توسط مدرسه و انتخاب واحد این درس از جانب طلاب الزامی می باشد.
- ماده ۱۰۴: مقدار ساعات دروس اقتضایی در مجموع ۱۲۸ ساعت است که در قالب ۴ عنوان درس و هریک با ارزش ۳۲ ساعت ارائه شده و با عنوان «دروس اقتضایی ۱، ۲، ۳، ۴» در سامانه تعریف می شود و عناوین و ارزش ساعتی آن ها قابل تغییر نمی باشد.
- ماده ۱۰۵: عناوین، سرفصل ها و متون آموزشی دروس مذکور در هر مدرسه، اختصاصی همان مدرسه بوده و پس از ارائه درخواست و تأیید شورای آموزش استان لازم الاجرا است.
- تبصره: مدارس جهت افذ مجوز؛ عنوان درسی، سرفصل ها، کتاب یا جزوه پیشنهادی را تنظیم و به شورای آموزش مدیریت استان ارسال می نمایند.
- ماده ۱۰۶: تغییر در عناوین و سرفصل های مصوب، در اثناء سال تحصیلی مجاز نمی باشد.
- ماده ۱۰۷: هر عنوان از دروس اقتضایی همانند سایر دروس در سامانه تعریف شده و دارای کد درس، ارزش نمره ای و ... می باشد.

۱. دروس نیمه حضوری، هیچ گونه فعالیت کلاسی (اعم از پژوهش درسی یا فعالیت درسی) ندارند.

ماده ۱۰۸: برنامه‌ریزی و چینش دروس اقتضایی در نیم‌سال‌ها برعهده مدارس می‌باشد.^(۱)
 ماده ۱۰۹: نمره هر عنوان درس از دروس اقتضایی به صورت مستقل ثبت می‌شود.
 ماده ۱۱۰: عناوین دروس و موضوعات آن‌ها با توجه به شرایط و نیازمندی‌های علمی، فرهنگی و اعتقادی و بر اساس اولویت‌های منطقه‌ای پیشنهاد و تصویب می‌گردد.

ماده ۱۱۱: برخی از موضوعات پیشنهادی و مورد تأکید برای این دروس عبارت است از:
 • بررسی فرق منطقه‌ای؛ بررسی و نقد فرق و جریان‌های اعتقادی در مناطق مانند نقد و بررسی وهابیت، نقد و بررسی بهائیت و ...
 • آموزش مهارت‌های تبلیغی؛ مانند روش سخنرانی دینی و یا روش تدریس و کلاس داری و ...؛
 • تقویت بنیه علمی طلاب در مباحثی همچون ادبیات عربی، ادبیات فارسی، حفظ قرآن و ...؛

• تحلیل موضوعات و مباحث سیاسی - اجتماعی و بصیرتی،
 • دروسی مانند: دفاع مقدس، آموزش مکالمه زبان عربی^(۲) و ...
 ماده ۱۱۲: مدارس در بخش ملاحظات جدول درسی، موضوعات و عناوین اختصاص یافته به دروس اقتضایی را نوشته و به طلاب اطلاع‌رسانی نمایند.
 ماده ۱۱۳: اختصاص چند درس از دروس اقتضایی به یک موضوع (مشروط به ارائه سرفصل‌های متناسب با حجم ساعتی مورد نظر) بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۱۴: ضوابط برگزاری کلاس‌های درسی (مانند حضور و غیاب و...) و نحوه برگزاری امتحان دروس اقتضایی، همانند دیگر دروس و مطابق ضوابط می‌باشد.

ماده ۱۱۵: در صورت انتقال طلبه به مدرسه دیگر و تفاوت دروس اقتضایی مدارس مبدأ

۱. مدارس، دروس اقتضایی را طوری چینش کنند که از تجمیع آنها در پایان دوره تحصیلی جلوگیری شود.
 ۲. برای اجرای مکالمه زبان عربی از طریق مرکز آموزش زبان حوزه‌های علمیه اقدام گردد.

و مقصد، پذیرش و تطبیق آن‌ها بر عهده مدرسه مقصد بوده و در صورت عدم پذیرش مدرسه مقصد، طلبه موظف به شرکت در دروس اقتضایی متناسب با شرایط مدرسه مقصد بوده و نمرات دروس اقتضایی گذرانده شده در مدرسه مبدأ کان لم یکن تلقی می‌گردد.

مثال دروس اقتضایی مقطع دیپلم: در یک مدرسه از مجموع ۱۲۸ ساعت دروس اقتضایی، ۶۴ ساعت آن به بررسی و نقد و هابیت و ۶۴ ساعت برای آموزش روش سخنرانی دینی در نظر گرفته شده که برنامه دروس اقتضایی آن مدرسه به شکل ذیل ارائه می‌شود:

کد درس	عنوان	نوع درس	ساعت	پیشنیاز	ملاحظات
۱۲۰۱۲۱	درس اقتضایی ۱	نظری	۳۲	-	این درس با عنوان نقد و بررسی وهابیت ۱ برگزار شده و نمره آن در سامانه با عنوان درس اقتضایی ۱ ثبت می‌گردد.
۱۲۰۱۲۲	درس اقتضایی ۲	نظری	۳۲	درس اقتضایی ۱	این درس با عنوان نقد و بررسی وهابیت ۲ برگزار شده و نمره آن در سامانه با عنوان درس اقتضایی ۲ ثبت می‌گردد.
۱۲۰۱۲۳	درس اقتضایی ۳	نظری	۳۲	-	این درس با عنوان روش سخنرانی دینی ۱ برگزار شده و نمره آن در سامانه با عنوان درس اقتضایی ۳ ثبت می‌گردد.
۱۲۰۱۲۴	درس اقتضایی ۴	نظری	۳۲	درس اقتضایی ۳	این درس با عنوان روش سخنرانی دینی ۲ برگزار شده و نمره آن در سامانه با عنوان درس اقتضایی ۴ ثبت می‌گردد.
جمع ساعات			۱۲۸		

د) انتخاب استاد از غیر محل تحصیل در دروس فقه و اصول سطح یک

مقدمه

از سنت‌های حسنه حوزه‌های علمیه همواره اختیار طلاب و دانش‌پژوهان، در انتخاب استاد متناسب با توانمندی‌ها، روش‌ها و علاقه مندی‌های خود بوده است. این شیوه دارای امتیازاتی مانند اشتیاق بیشتر برای تلمذ طلاب نزد اساتید،

هدایت تحصیلی مناسب، حفظ شأنیت و کرامت اساتید، نظارت بهتر بر درس و پیشرفت تحصیلی طلاب توسط اساتید و... بوده است.^(۱)

ماده ۱۱۶: مدارس علمیه با رعایت شرایط و ضوابط آموزشی ذکر شده در این آیین‌نامه، می‌توانند نسبت به صدور مجوز برای طلاب متقاضی گذراندن دروس فقه و اصول سطح یک، نزد استادی غیر از اساتید مدرسه محل تحصیل خود، اقدام کنند.

ماده ۱۱۷: در صورتی که طلبه، متقاضی شرکت در کلاس درس استاد رسمی یکی از مدارس دارای مجوز از حوزه باشد براساس شرایط و ضوابط «طلبه مهمان^(۲)» اقدام می‌نماید.

ماده ۱۱۸: در صورتی که طلبه، متقاضی شرکت در کلاس درس استادی است که در مدارس تحت برنامه تشکیل نمی‌شود، اخذ درس با استاد مورد نظر با شرایط ذیل مجاز خواهد بود:

- ۱) داشتن حکم تدریس توسط استاد در درس مورد نظر؛
- ۲) دارا بودن شرایط اخذ درس؛
- ۳) نظارت مدرسه مبدأ بر برگزاری کلاس‌های درس و حضور طلاب؛
- ۴) شرکت در امتحان‌های آن درس در مدرسه مبدأ؛
- ۵) موافقت شورای مدرسه.

تبصره: در صورتی که استاد پیشنهادی، حکم تدریس نداشته باشد، شرکت در درس ایشان در صورت تأیید صلاحیت تدریس استاد برای این درس توسط شورای آموزش مدرسه مجاز می‌باشد.

ماده ۱۱۹: شرایط برگزاری کلاس:

---

۱. حوزه‌های علمیه، چیستی، گذشته، حال، آینده / علی‌رضا اعرافی / نشر موسسه اشراق و عرفان / چاپ اول / صفحه ۳۸۲ (با اندکی تلخیص)
۲. آیین‌نامه مهمان، در بخش چهارم، فصل چهارم آمده است.

- ۱) ارائه درخواست مکتوب شرکت در کلاس توسط طلبه‌ها؛
  - ۲) ارائه موافقت استاد پیشنهادی برای برگزاری درس، حضور طلاب و سایر همکاری‌های لازم؛
  - ۳) ارائه مدارک مربوط به استاد پیشنهادی در صورت نیاز؛
  - ۴) صدور مجوز توسط مدیر مدرسه؛
  - ۵) ارائه تعهد طلبه به رعایت تمام ضوابط برگزاری کلاس‌های درسی مانند حضور و غیاب، رعایت محدوده‌های درسی، تعداد ساعات درسی و ارائه گزارش آن به مدرسه جهت بهره‌مندی از مزایای علمی و رفاهی؛
  - ۶) رعایت ضوابط مربوط به انتخاب درس؛ مانند: حد نصاب ساعات درسی انتخاب شده در هر نیم‌سال، عدم تداخل ساعات درسی با سایر دروس مدرسه مبدأ، رعایت دروس پیش‌نیاز.
- تبصره ۱: مضور و غیاب و تعیین زمان بندی برگزاری کلاس‌ها بر عهده استاد بوده و پس از تأیید نهایی مدرسه، اقدام بر اساس آن بلامانع می‌باشد.
- تبصره ۲: طلبه موظف است گزارش هفتگی مضور و غیاب و ممدوده درس را با تأیید استاد، به مدرسه مبدأ ارائه نماید و مدرسه مبدأ مجاز به تفسیر زمان افذ گزارش می‌باشد.
- ماده ۱۲۰: حد نصاب تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم‌سال، بر اساس این طرح، در مدارس شهر قم حداقل ۵ نفر و در مدارس شهرستان‌ها، حداقل ۳ نفر است.
- تبصره: در موارد فاص، تشکیل کلاس در کمتر یا بیشتر از مدنصاب مذکور، با پیشنهاد مدرسه و تأیید معاون آموزش استان امکان‌پذیر می‌باشد.
- ماده ۱۲۱: شرح وظایف مدرسه مبدأ:
- ۱) دریافت و بررسی درخواست‌ها و مستندات رسیده از طلاب و اساتید؛
  - ۲) نظارت بر تشکیل و برگزاری کلاس‌های دروس مطابق ضوابط و شرایط مانند: تشکیل جلسات درسی، تدریس بر اساس سرفصل‌ها و محدوده‌ها؛
  - ۳) برگزاری امتحان‌ها و ثبت نمرات در سامانه مطابق ضوابط.

ماده ۱۲۲: تشکیل کلاس‌های مذکور تعهدی برای مدرسه در تأمین مکان کلاس یا پرداخت حق الزحمه اساتید نمی‌آورد.

ه) فعالیت‌های کلاسی

مقدمه

با توجه به اختصاص ۵ نمره از نمره نهایی دروس سطح یک به ارزیابی عملکرد طلاب در فعالیت‌های علمی و پژوهشی در طول نیم‌سال و به منظور ساماندهی و استفاده مناسب از این فرصت، دستورالعمل اجرایی «فعالیت‌های کلاسی» به شرح ذیل تدوین گردید:

ماده ۱۲۳: در هر نیم‌سال تحصیلی ۵ نمره از نمره نهایی دروس سطح یک به ارزیابی عملکرد طلاب در فعالیت‌های علمی و پژوهشی در طول نیم‌سال، اختصاص یافته و بقیه نمره نهایی درس به امتحان کتبی تعلق دارد.

تبصره: مرجع ارزشیابی فعالیت‌های کلاسی برای هر درس، استاد همان درس می‌باشد.

ماده ۱۲۴: فعالیت‌های کلاسی به دو گروه تقسیم شده است که عبارتند از:

(۱) فعالیت درسی؛

(۲) پژوهش درسی.

ماده ۱۲۵: در برخی از دروس انجام پژوهش درسی، ضروری بوده و اختصاص فعالیت‌های درسی به سایر دروس نیز بر اساس شرایط و ضوابط اختصاصی هر درس می‌باشد.

تبصره ۱: دروس نیمه‌مضوری در سطح یک دارای فعالیت کلاسی نیستند

تبصره ۲: تعیین و اطلاع‌رسانی فعالیت‌های کلاسی قبل از شروع درس ضروری می‌باشد.

۱) فعالیت درسی:

ماده ۱۲۶: مصادیق فعالیت‌های درسی عبارت است از:

(۱) حضور فعال و منظم در مباحثه؛

(۲) پاسخ به پرسش‌های کلاسی (ارزیابی علمی طلبه توسط استاد)؛

۳) موفقیت در امتحانات هفتگی (حداقل دو امتحان در هر نیم‌سال تحصیلی)؛

مباحثه

ماده ۱۲۷: مباحثه از مهم‌ترین مصادیق فعالیت‌های درسی است و در دروسی که دارای پژوهش درسی نمی‌باشند، مورد تأکید است.

ماده ۱۲۸: الزامی کردن مباحثه در دروس و اختصاص تمام ۵ نمره فعالیت‌های کلاسی به آن با پیشنهاد استاد درس و تأیید گروه علمی - تربیتی، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۲۹: در جلسه مباحثه، به بازخوانی، بررسی، تبیین و نقد مباحث و مطالبی که در محدوده درسی مصوب و توسط استاد ارائه شده است، پرداخته می‌شود.

ماده ۱۳۰: گروه‌های مباحثه توسط خود طلاب و با نظارت، مشورت و تأیید استاد همان درس و حداکثر تا دو هفته اول شروع آن درس تشکیل می‌شود.

ماده ۱۳۱: ضرورت دارد گروه‌های مباحثه بعد از تشکیل، جهت ثبت به معاونت آموزش مدرسه اطلاع داده شود.

ماده ۱۳۲: معاونت آموزش مدرسه می‌تواند در هر گروه مباحثه، یک نفر را به عنوان دبیر گروه انتخاب نماید.

ماده ۱۳۳: وظایف دبیر گروه مباحثه عبارت است از:

- ۱) اطلاع‌رسانی و تعیین زمان و مکان جلسات؛
- ۲) مدیریت جلسات و تنظیم زمان برای ارائه و یا نقد مباحث توسط اعضا؛
- ۳) انجام حضور و غیاب جلسات و ارائه آن به استاد؛
- ۴) هماهنگ کننده و رابط میان گروه و استاد و یا مدیریت مدرسه.

ماده ۱۳۴: تعیین مکان و زمان مباحثه بر عهده طلاب می‌باشد.

تبصره: در صورتی که مدیریت مدرسه، جلسه مباحثه را در زمان و مکان خاصی، ضروری

اعلام نماید، تبعیت از آن برای گروه‌های مباحثه ضروری خواهد بود.

ماده ۱۳۵: زمان مباحثه به ازاء هر دو جلسه درس، حداقل یک جلسه مباحثه ۴۵ دقیقه‌ای می‌باشد.

ماده ۱۳۶: جهت اختصاص یافتن نمره مباحثه به طلبه، حضور طلبه در حداقل ۸۰ درصد جلسات مباحثه ضروری می‌باشد.

ماده ۱۳۷: نمره دهی در مباحثه توسط استاد همان درس و براساس ملاک‌هایی همچون حضور منظم و آمادگی علمی در جلسات انجام می‌شود.

۲) پژوهش درسی:

ماده ۱۳۸: در تعدادی از دروس سطح یک، حسب آیین‌نامه مربوطه، انجام پژوهش در یکی از موضوعات و مسائل مربوط به آن حوزه دانشی ضروری بوده و بخشی از نمره نهایی آن درس به این فعالیت اختصاص دارد.

ماده ۱۳۹: فرایند انتخاب دروس مذکور همانند سایر دروس و مطابق شرایط و ضوابط مندرج در آیین‌نامه‌های مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۴۰: حوزه‌های دانشی دارای پژوهش، در سطح یک برنامه جدید آموزشی به شرح ذیل می‌باشد:

- ادبیات عرب
- معارف و عقائد
- فقه
- اصول

ماده ۱۴۱: انجام تنها یک پژوهش در یکی از موضوعات و مسائل حوزه‌های دانشی مذکور ضروری بوده و هر پژوهش نیز دارای دو مرحله فعالیت با عنوان «تدوین طرح نامه پژوهشی و انجام تحقیق» و «تدوین و ارائه گزارش تحقیق» خواهد بود. تبصره ۱: نمره هر یک از فعالیت‌های مذکور، به یک درس معین از دروس همان حوزه دانشی «مطابق جدول دارای پژوهش» اختصاص می‌یابد.

تبصره ۲: هر یک از دروس معین شده دارای نمره مستقلی بوده و ۵ نمره از نمره نهایی آن درس اختصاص به فعالیت پژوهشی دارد.

ماده ۱۴۲: دروس دارای پژوهش به همراه مراحل فعالیت پژوهشی آن‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

الف) جدول دروس دارای پژوهشی مقطع سیکل:

نیم سال	حوزه دانشی	عنوان درس	مرحله فعالیت پژوهشی
پنجم	ادبیات عرب	نحو ۶ بخش دوم	تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق
		نحو ۷	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
هفتم	معارف و عقائد	عقائد ۶	تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق
		عقائد ۷	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
نهم	فقه	فقه ۵	تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق
	اصول فقه	اصول ۲	
دهم	فقه	فقه ۶	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
	اصول فقه	اصول ۳	

ب) جدول دروس دارای پژوهشی مقطع دیپلم و دانشگاهی:

نیم سال	حوزه دانشی	عنوان درس	مرحله فعالیت پژوهشی
پنجم	ادبیات عرب	نحو ۶	تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق
		نحو ۷	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
هفتم	معارف و عقاید	عقائد ۶	تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق
		فقه ۳ بخش دو	
	اصول		
هشتم	معارف و عقاید	عقائد ۷	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
		فقه ۴	
	اصول		

تبصره ۱: در جداول مذکور، در برخی از نیم‌سال‌ها، چند حوزه دانشی جهت پژوهش ارائه شده است که با پیشنهاد اساتید مربوطه و تأیید گروهی علمی تربیتی، انتخاب تنها یکی از حوزه‌های دانشی جهت انجام پژوهش در نیم‌سال مذکور در هر دوره تحصیلی ضروری است.

تبصره ۲: در صورت انتقاب یکی از موزه‌های دانشی در نیم‌سال اول، انتقاب همان موزه دانشی برای درس مربوطه در نیم‌سال دوم الزامی است.

ماده ۱۴۳: اخذ دروس فوق، به صورت ارتقائی غیرحضوری و یا ارائه آن در دوره (حضوری) تابستانی مجاز نمی‌باشد.

تبصره: در صورت ضرورت و درخواست طلبه و پس از تأیید شورای مدرسه ارائه دروس مذکور به شرط انجام فعالیت پژوهشی بلامانع است.

ماده ۱۴۴: هر پژوهش (در هر دو فعالیت) زیر نظر یک نفر از اساتید واجد شرایط مدرسه به عنوان استاد راهنما انجام می‌شود.

ماده ۱۴۵: استاد راهنما در صورت داشتن شرایط، استاد همان درس «دروس دارای پژوهش» بوده و انتخاب استاد راهنما از میان سایر اساتید مدرسه با لحاظ کلیه شرایط و ضوابط با تأیید گروه علمی- تربیتی بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۴۶: مسئولیت و وظایف استاد راهنما عبارت است از:

(۱) هدایت و راهنمایی علمی و روشی طلاب در انجام پژوهش درسی در تمامی مراحل پژوهش؛

(۲) ارزیابی پژوهش‌های درسی و اعلام نمره مربوطه در هر نیم‌سال تحصیلی؛

(۳) شرکت در برنامه‌های توجیهی و دانش‌افزایی اساتید راهنمای پژوهش‌های درسی.

ماده ۱۴۷: شرایط استاد راهنمای پژوهش:

(۱) دارا بودن حداقل مدرک سطح سه علمی حوزوی یا کارشناسی ارشد در

یکی از رشته‌های مرتبط با همان حوزه دانشی؛

(۲) داشتن سابقه فعالیت‌های پژوهشی و یا شرکت در دوره‌های دانش‌افزایی پژوهشی؛

(۳) دارا بودن حکم تدریس.

تبصره ۱: در فصول اساتیدی که فاقد مدرک موزوی سطح سه هستند، به شرط داشتن

مجاز تدریس سطح یک و دیگر شرایط فوق، بهره‌مندی از آن‌ها جهت راهنمایی پژوهش درسی طلاب، بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: در صورت برقرارداری اساتید دروس مربوطه از شرایط لازم پژوهشی، اولویت در راهنمایی پژوهش‌های درسی طلاب با ایشان بوده و در غیر این صورت، انتصاب استاد راهنما از میان سایر اساتید مدرسه با لحاظ شرایط مورد نظر و با تأیید گروه علمی- تربیتی مدرسه می‌باشد.

ماده ۱۴۸: انجام فعالیت‌های پژوهشی طلاب به صورت فردی بوده و انجام آن به صورت گروهی با تأیید گروه علمی- تربیتی مدرسه و با رعایت شرایط و ضوابط ابلاغی معاونت پژوهش بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۴۹: شرایط و ضوابط تدوین، راهنمایی و ارزیابی هر یک از مراحل فعالیت‌های پژوهشی، مطابق دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۱۵۰: حذف فعالیت‌های پژوهشی دروس و یا معافیت از انجام آن برای طلاب مجاز نبوده و ارائه حداقل دو پژوهش در دو حوزه دانشی در طول دوره تحصیلی سطح یک ضروری می‌باشد.

ماده ۱۵۱: ارائه فعالیت پژوهشی هر درس، قبل از برگزاری امتحان کتبی آن درس ضروری می‌باشد و تصمیم‌گیری در خصوص تمدید زمان آن برعهده گروه علمی- تربیتی مدرسه می‌باشد.

ماده ۱۵۲: هر فعالیت پژوهشی دارای ۵ نمره از نمره نهایی آن درس می‌باشد.

ماده ۱۵۳: زمان اختصاصی راهنمایی برای هر مورد پژوهشی حداقل ۵ و حداکثر ۱۰ ساعت می‌باشد.

تبصره: افزایش زمان مذاکرتی برای راهنمایی پژوهش با تأیید گروه علمی- تربیتی مدرسه، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۵۴: پرداخت حق الزحمه اساتید راهنما براساس دستورالعمل پرداختی گروه‌های علمی- تربیتی^(۱) خواهد بود.

ماده ۱۵۵: انتخاب دو درس دارای پژوهش درسی به صورت همزمان در یک نیم‌سال تحصیلی و هم چنین انتخاب دروس دارای فعالیت پژوهشی «تدوین و ارائه گزارش تحقیق» قبل از دروس دارای فعالیت پژوهشی «تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق» مجاز نمی‌باشد.

تبصره: در موارد خاص و ضروری، پس از تقاضای طلبه و تأیید گروه علمی- تربیتی انجام دو فعالیت پژوهشی در یک نیم‌سال بلامانع است.

ماده ۱۵۶: اتخاذ تمهیدات لازم در خصوص نحوه و زمان ارائه دروس پژوهشی در هر نیم‌سال تحصیلی، رعایت تناسب دروس و نیم‌سال تحصیلی با حوزه‌های دانشی تعریف شده و هم چنین تناسب تعداد پژوهش‌ها با وقت استاد و طلبه، برعهده معاون آموزش مدرسه است.

ماده ۱۵۷: کلیه مراحل اجرای دستورالعمل‌های مربوط به پژوهش درسی با نظارت معاون پژوهش مدرسه و تحت اشراف مدیرمدرسه می‌باشد.

ماده ۱۵۸: ارائه مشاوره علمی و پژوهشی به طلاب و اساتید در صورت لزوم، پیگیری و تأمین زیرساخت‌های نرم افزاری و سخت افزاری مورد نیاز و اجرای برنامه مناسب آموزش مهارت‌های پژوهشی به طلاب و سایروظایف محول براساس دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، برعهده معاون پژوهش مدرسه و تحت اشراف مدیرمدرسه است.

شیوه محاسبه نمرات

ماده ۱۵۹: اعمال و ثبت نمرات فعالیت‌های کلاسی به جز نمره پژوهش درسی قبل از آغاز امتحان هر درس ضروری می‌باشد.

ماده ۱۶۰: همه دروس سطح یک (بجز دروس ارائه شده به صورت نیمه حضوری)، ضرورتاً دارای یکی از اقسام فعالیت‌های کلاسی خواهند بود و در هنگام ثبت نمرات ضمن مشخص کردن نوع فعالیت کلاسی، نمره آن ثبت می‌گردد.

ماده ۱۶۱: شرط قبولی در هر درس، کسب نمره حداقل ۱۲ از مجموع نمرات فعالیت‌های کلاسی و امتحان کتبی خواهد بود.

ماده ۱۶۲: نمرات اخذ شده از فعالیت‌های کلاسی، در امتحان مرحله تجدیدی و استادیاری هم لزوماً لحاظ می‌گردد و امتحان درس استادیاری یا تجدیدی از ۱۵ نمره محاسبه خواهد شد.

ماده ۱۶۳: درسی که دارای امتحان شفاهی می‌باشد، نمره امتحان شفاهی آن درس با مجموع نمره امتحان کتبی و فعالیت کلاسی جمع و سپس از مجموع نمرات به شرح ذیل معدل‌گیری خواهد شد^(۱):

$$\text{نمره امتحان شفاهی} + (\text{نمره امتحان کتبی} + \text{نمره فعالیت کلاسی}) = \frac{\quad}{2}$$

نمره نهایی درس

و) برنامه‌ریزی و اجرای دوره تابستانی

مقدمه

به منظور فراهم آوردن امکان استمرار تحصیل در طول سال، کم کردن تعطیلات، برنامه‌ریزی علمی در اوقات فراغت طلاب و ایجاد امکان پیشرفت تحصیلی برای طلاب متقاضی، دوره آموزشی تابستانی برگزار می‌گردد.

ماده ۱۶۴: برگزاری دوره‌های تابستانی با درخواست مدرسه علمیه و پس از اخذ مجوز از شورای آموزش استان و طبق ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۶۵: حضور طلاب در دوره آموزشی تابستانی، اختیاری می‌باشد.

تبصره ۱: در صورتی که مدرسه‌ای مضور طلاب را در دوره تابستانی الزامی نماید، مضور طلاب در آن دوره نیز الزامی می‌باشد.

تبصره ۲: الزامی یا اختیاری بودن مضور طلاب در دوره، براساس مجوز شورای آموزش استان می‌باشد.

ماده ۱۶۶: مدارس و یا مدیریت‌های استانی که دارای شرایطی همانند داشتن فضای آموزشی مناسب، امکانات اسکان و رفاه طلاب، اساتید و ... می‌باشند، می‌توانند نسبت به برگزاری دوره آموزشی تابستانی برای طلاب خود و یا طلاب چندین مدرسه دیگر در محدوده مدیریت استانی و یا سایر مدیریت‌های استانی، اقدام نمایند.

ماده ۱۶۷: کلیه امور اجرایی دوره اعم از ثبت‌نام طلاب، برگزاری کلاس‌ها، ثبت نمرات و ... توسط مدرسه مجری و با نظارت معاونت آموزش مدیریت استانی انجام می‌شود.

امور اجرایی و آموزشی دوره

ماده ۱۶۸: زمان برگزاری دوره‌های آموزشی تابستانی مطابق تقویم تحصیلی از ۱۶ تیر تا ۳۱ مرداد می‌باشد.

تبصره: هر گونه تغییر در زمان بندی مذکور با تصویب شورای آموزش استان و لحاظ کلیه شرایط و ضوابط بلا مانع می‌باشد.

ماده ۱۶۹: ارائه دروس دارای فعالیت پژوهشی در دوره تابستانی مجاز نمی‌باشد.

تبصره: در صورت ضرورت و درخواست طلبه و پس از تأیید شورای مدرسه ارائه دروس مذکور به شرط انجام فعالیت پژوهشی بلا مانع است.

ماده ۱۷۰: طلاب با شرط انتخاب حداقل ۸۰ ساعت درسی، مجاز به ثبت نام در دوره هستند.

ماده ۱۷۱: ارائه دروس در دوره‌های آموزشی تابستانی برای گروه‌های ذیل می‌باشد:

(۱) متقاضیان ادامه تحصیل به صورت حضوری؛

(۲) متقاضیان تکمیل نواقص دروس گذشته.

تبصره: افرادی که در نیم سال دوم، درسی را تجدید شده‌اند، شرکت در امتحان آن درس در دوره تابستانی الزامی و در کلاس‌های دوره افتیاری می‌باشد.

ماده ۱۷۲: مدارس متقاضی اجرای دوره، ضروری است جهت تصمیم‌گیری و اخذ مجوز

اجرای دوره تابستانی، حداکثر تا قبل از پایان نیم سال دوم اقدام نماید.

تبصره: تصمیم‌گیری در فصول دوره‌های آموزشی تابستانی مدارس قم، بر عهده مرکز امور و امدهای آموزشی قم می‌باشد.

ماده ۱۷۳: رعایت نکات ذیل در ارائه درخواست برای برگزاری دوره و همچنین

تصمیم‌گیری در خصوص دوره‌های آموزشی ضروری می‌باشد:

(۱) داشتن مجوز ارائه دروس مطابق مجوز تأسیس مدارس و مدیریت‌های استانی؛

۲) وجود امکانات اجرای دوره اعم از امکانات رفاهی، علمی و آموزشی در محل برگزاری دوره؛

۳) معرفی اساتید رسمی یا دارای مجوز تدریس در مواد درسی ارائه شده؛

۴) ارائه جداول درسی، تقویم آموزشی، نحوه ارائه برنامه‌های فوق‌العاده فرهنگی و تربیتی و ... به صورت تفصیلی در زمان ارائه پیشنهاد و بررسی درخواست؛

۵) برگزاری کلاس‌های درسی مطابق جداول درسی و سایر آیین‌نامه‌های مربوطه.

ماده ۱۷۴: برگزاری دوره، بدون اخذ مجوز، موجب عدم تأیید دروس، نمرات و ... خواهد شد.

ماده ۱۷۵: شرایط ثبت نام در دوره آموزشی تابستانی به شرح ذیل می‌باشد:

۱) داشتن پرونده فعال آموزشی؛

۲) تعهد به حضور مستمر در برنامه‌ها و کلاس‌های درسی دوره؛

۳) ارائه معرفی نامه و تأییدیه اخلاقی از مدرسه مبدأ به مدیر مدرسه مجری دوره.

ماده ۱۷۶: رعایت کلیه ضوابط آموزشی و درسی، امتحانی، قبولی، تجدیدی، ثبت نمره و ... بر اساس آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی، ضروری می‌باشد.

ماده ۱۷۷: برگزاری حداقل ۸۰ درصد از ساعات هر درس مطابق جداول درسی و به صورت حضوری، الزامی می‌باشد.

ماده ۱۷۸: نمره قبولی برای طلاب شرکت کننده در دوره تابستان، در همه دروس، ۱۲ می‌باشد.

تبصره ۱: نمرات دروس در سامانه به صورت مستقل و مطابق هر عنوان درسی ثبت می‌گردد.

تبصره ۲: در ارزشیابی دروس انتخابی در دوره تابستانی در دروس دارای پژوهش درسی، ارائه پژوهش الزامی است.

ماده ۱۷۹: در صورت عدم کسب نمره قبولی در امتحان درس‌های دوره، تصمیم‌گیری در مورد وضعیت طلبه در خصوص امتحان مجدد (شامل: حضور مجدد طلبه در امتحان همان درس در همان دوره و یا نیم‌سال بعد و یا حضور مجدد در کلاس‌های درسی در طول سال تحصیلی) برعهده شورای مدرسه می‌باشد.

فصل دوم: جداول درسی و منابع آموزشی

الف) جداول درسی نیم‌سال‌های مختلف و ساعات آن‌ها

نکاتی در مورد نحوه ارائه دروس و جداول پیشنهادی ارائه شده:

- ۱) جداول درسی براساس دروس مصوب برنامه در هر نیم‌سال تحصیلی، طراحی شده و جنبه پیشنهادی دارد.
- ۲) در تدوین جداول درسی پیشنهادی ویژگی‌های طلاب در مقاطع مختلف، فرایند یادگیری، پیش‌نیازهای دانش و دروس، همسان‌سازی جمع ساعات هر نیم‌سال و ... مورد لحاظ قرار گرفته است.
- ۳) مدارس علمیه می‌توانند با توجه به نکات فوق، رعایت پیش‌نیازها و ... جداول درسی پیشنهادی را بازطراحی نمایند.
- ۴) جداول درسی بازطراحی شده توسط مدارس، پس از تأیید شورای آموزش مدرسه لازم‌الاجرا می‌باشد.
- ۵) با توجه به اینکه برخی از منابع گنجانده شده در سال‌های پایان تحصیل، هنوز در مرحله تدوین است، قبل از تغییر در نیم‌سال ارائه، از تدوین آن‌ها یا تعیین کتاب جایگزین برای آن‌ها اطمینان حاصل شود.

ماده ۱۸۰: جداول درسی پیشنهادی برنامه آموزشی جدید حوزه‌های علمیه در سطح یک، به شرح ذیل می‌باشد:

۱) جداول درسی مقطع سیکل در نیم سال‌های مختلف نیم سال اول (مقطع سیکل)

کد درس	عنوان درس	منبع	محدوده	ساعات		
				نظری	عملی	جمع
۱۱۰۱۰۴	صرف ۱	درآمدی بر علم صرف	کل کتاب	۲۰	۰	۲۰
۱۱۰۱۰۳	تجوید ۱	آموزش قرائت قرآن ۱	کل کتاب	۲۰	۲۰	۴۰
۱۱۰۱۰۱	احکام ۱ (بخش ۱)	درسنامه فقه	از ابتدا تا درس ۱۱	۳۶	۰	۳۶
جمع ساعات				۷۶	۲۰	۹۶

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات			پیشنیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱۱۰۱۰۵	صرف ۲	نظری	۸۵	۰	۸۵	صرف ۱
۱۱۰۱۰۷	نحو ۱	نظری	۴۸	۰	۴۸	صرف ۱
۱۱۰۲۰۷	نحو ۲ (بخش ۱)	نظری	۳۰	۰	۳۰	صرف ۱
۱۱۰۱۰۸	احکام ۱ ^(۱) (بخش ۲)	نظری	۶۴	۰	۶۴	-
۱۱۰۱۰۶	معارف و عقاید ۱	نظری	۸۵	۰	۸۵	-
۱۱۰۶۱۶	تجوید ۲ ^(۲)	نظری عملی	۲۰	۲۰	۴۰	تجوید ۱
۱۱۰۱۰۲	اخلاق اسلامی ۱	نظری	۱۸	۰	۱۸	-
جمع ساعات			۳۵۰	۲۰	۳۷۰	

۱. از درس ۱۲ تا آخر درس ۴۲ کتاب درسنامه فقه تدریس شود.
۲. برای این درس کتاب آموزش قرائت و تجوید قرآن ۲ تدریس می‌شود.

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	صرف ۱ (۲۰ ساعت)	تجوید ۱ (۴۰ ساعت)	اخلاق ۱ (۱۸ ساعت)	۷۸
دوم	عقاید ۱ (۸۵ ساعت)			۸۵
سوم	نحو ۱ (۴۸ ساعت)	احکام ۱ ب (۳۶ ساعت)		۸۴
چهارم	احکام ۱ ب (۶۴ ساعت)	نحو ۲ ب (۳۰ ساعت)		۹۴
پنجم	صرف ۲ (۸۵ ساعت)			۸۵

نیم سال دوم (مقطع سیکل)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
صرف ۱	۸۵	۰	۸۵	نظری	صرف ۳	۱۱۰۲۰۴
صرف ۱	۵۰	۰	۵۰	نظری	نحو ۲ (بخش ۲)	۱۱۰۲۰۹
نحو ۱	۸۰	۰	۸۰	نظری	نحو ۳	۱۱۰۳۰۹
-	۶۴	۰	۶۴	نظری	احکام ۲	۱۱۰۲۰۲
معارف و عقاید ۱	۶۴	۰	۶۴	نظری	معارف و عقاید ۲	۱۱۰۲۰۵
-	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۲	۱۱۰۲۰۳
-	۳۲	۰	۳۲	نظری	اقتضایی ۱	۱۱۰۱۲۱
	۳۹۳	۰	۳۹۳		جمع ساعات	

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	صرف ۳ (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	نحو ۲ بخش دوم (۵۰ ساعت)	اقتضایی ۱ (۳۲ ساعت)	۸۲
سوم	معارف و عقاید ۲ (۶۴ ساعت)	اخلاق اسلامی ۲ (۱۸ ساعت)	۸۲
چهارم	نحو ۳ (۸۰ ساعت)		۸۰
پنجم	احکام ۲ (۶۴ ساعت)		۶۴

نیم سال سوم (مقطع سیکل)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۲ (بخش ۱ و ۲)	۸۵	۰	۸۵	نظری	نحو ۴ (بخش ۱)	۱۱۰۱۲۵
نحو ۲ (بخش ۱ و ۲)	۴۸	۰	۴۸	نظری	نحو ۴ (بخش ۲)	۱۱۰۱۲۶
معارف و عقاید ۱	۶۴	۰	۶۴	نظری	معارف و عقاید ۳	۱۱۰۴۰۵
-	۱۶	۰	۱۶	نظری	تاریخ اسلام ^(۱)	۱۱۱۰۰۱
-	۸۰	۴۸	۳۲	نظری - عملی	زبان و ادبیات فارسی	۱۱۰۳۰۲
صرف ۱، نحو ۱	۴۸	۰	۴۸	نظری	آشنایی محتوایی با قرآن ۱	۱۱۰۲۰۱
اخلاق اسلامی ۲	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۳	۱۱۰۳۰۲
	۳۵۹	۴۸	۳۱۱		جمع ساعات	

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۴ (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	نحو ۴ (۴۸ ساعت)		۴۸
سوم	معارف و عقاید ۳ (۶۴ ساعت)		۶۴
چهارم	زبان و ادبیات فارسی (۸۰ ساعت)		۸۰
پنجم	آشنایی با قرآن ۱ (۴۸ ساعت)	اخلاق اسلامی ۳ (۱۸ ساعت)	۸۲

نیم سال چهارم (مقطع سیکل)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	نحو ۵	۱۱۰۶۰۷
نحو ۳	۴۸	۰	۴۸	نظری	بلاغت ۱	۱۱۰۴۰۳
-	۴۸	۰	۴۸	نظری	منطق ۱	۱۱۰۳۰۷

۱. این درس نیمه حضوری ارائه می شود و هیچ گونه فعالیت کلاسی (اعم از پژوهش درسی یا فعالیت درسی) ندارد.

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
معارف و عقاید ۱	۶۰	۰	۶۰	نظری	معارف و عقاید ۴	۱۱۰۵۰۵
صرف ۱، نحو ۱	۴۸	۰	۴۸	نظری	آشنایی محتوایی با قرآن ۲	۱۱۰۳۰۱
تاریخ اسلام ۱	۳۲	۰	۳۲	نظری	تاریخ اسلام ^(۱) ۲	۱۱۱۱۰۱
صرف ۱، نحو ۱	۳۲	۰	۳۲	نظری	ادعیه و زیارات	۱۱۱۲۰۱
صرف ۲ و نحو ۲ (ب و ا)	۴۰	۳۲	۸	عملی	تجزیه و ترکیب ۱	۱۱۰۴۰۴
-	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۴	۱۱۰۴۰۲
جمع ساعات						
	۴۱۱	۳۲	۳۷۹			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم‌سال
اول	نحو ۵ (۸۵ ساعت)	-	۸۵
دوم	معارف و عقاید ۴ (۶۰ ساعت)	اخلاق اسلامی ۴ (۱۸ ساعت)	۷۸
سوم	بلاغت ۱ (۴۸ ساعت)	تجزیه و ترکیب ۱ (۳۲ ساعت)	۸۰
چهارم	منطق ۱ (۴۸ ساعت)	ادعیه و زیارات (۳۲ ساعت)	۸۰
پنجم	آشنایی محتوایی با قرآن ۲ (۴۸ ساعت)	تاریخ اسلام ۲ (۳۲ ساعت)	۸۰

نیم‌سال پنجم (مقطع سیکل)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۴ (ب و ا)	۸۵	۰	۸۵	نظری	نحو ۶ (بخش ۱)	۱۱۰۱۲۷
نحو ۴ (ب و ا)	۳۲	۰	۳۲	نظری	نحو ۶ (بخش ۲)	۱۱۰۱۲۸
منطق ۱	۸۵	۰	۸۵	نظری	منطق ۲	۱۱۰۵۰۶
بلاغت ۱	۷۰	۰	۷۰	نظری	بلاغت ۲	۱۱۰۵۰۴
صرف ۱، نحو ۱	۴۸	۰	۴۸	نظری	آشنایی با قرآن ۳	۱۱۰۴۰۱

۱. این درس نیمه‌حضورى ارائه می‌شود و هیچ‌گونه فعالیت‌کلاسى (اعم از پژوهش درسى یا فعالیت درسى) ندارد.

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
معارف و عقاید ۲	۶۴	۰	۶۴	نظری	معارف و عقاید ۵ (بخش ۱)	۱۱۰۱۲۹
اخلاق ۱، ۲، ۳، ۴	۲۰	۰	۲۰	نظری	اخلاق اسلامی ۵	۱۱۰۵۰۲
	۴۰۴	۰	۴۰۴	جمع ساعات		

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۶ (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	نحو ۶ (۳۲ ساعت)		۳۲
سوم	منطق ۲ (۸۵ ساعت)		۸۵
چهارم	بلاغت ۲ (۷۰ ساعت)		۷۰
پنجم	آشنایی با قرآن ۳ (۴۸ ساعت)	اخلاق اسلامی ۵ (۲۰ ساعت)	۶۸
ششم	معارف و عقاید ۵ (۶۴ ساعت)		۶۴

نیم سال ششم (مقطع سیکل)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۵	۸۵	۰	۸۵	نظری	نحو ۷	۱۱۰۸۰۵
منطق ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	منطق ۳	۱۱۰۶۰۵
بلاغت ۲	۷۰	۰	۷۰	نظری	بلاغت ۳	۱۱۰۶۰۳
معارف و عقاید ۲	۶۴	۰	۶۴	نظری	معارف و عقاید ۵ (بخش ۲)	۱۱۰۱۳۰
صرف ۱، نحو ۱	۴۸	۰	۴۸	نظری	آشنایی با قرآن ۴	۱۱۰۵۰۱
اخلاق ۵	۲۰	۰	۲۰	نظری	اخلاق اسلامی ۶	۱۱۰۶۰۲
-	۳۲	۰	۳۲	نظری	اقتضایی ۲	۱۱۰۱۲۲
	۴۰۴	۰	۴۰۴	جمع ساعات		

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۷ (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	بلاغت ۳ (۷۰ ساعت)		۷۰
سوم	منطق ۳ (۸۵ ساعت)		۸۵
چهارم	آشنایی محتوایی با قرآن ۴ (۴۸ ساعت)	اخلاق اسلامی ۶ (۲۰ ساعت)	۶۸
پنجم	معارف و عقاید ۵ (۶۴ ساعت)	اقتضایی ۲ (۳۲ ساعت)	۹۶

نیم سال هفتم (مقطع سیکل)

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱۱۰۶۰۴	فقه ۱	نظری	۴۸	۰	۴۸
۱۱۰۷۰۳	فقه ۲	نظری	۴۸	۰	۴۸
۱۱۰۱۳۳	اصول فقه ۱ (بخش)	نظری	۷۵	۰	۷۵
۱۱۰۸۰۴	منطق کاربردی	عملی	۰	۴۸	۴۸
۱۱۰۸۰۳	معارف و عقاید ۶	نظری	۶۴	۰	۶۴
۱۱۰۳۰۶	لغت	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۱۰۶۰۱	آشنایی با قرآن ۵	نظری	۴۸	۰	۴۸
۱۱۰۶۱۰	اخلاق اسلامی ۷	نظری	۱۸	۰	۱۸
جمع ساعات			۳۳۳	۴۸	۳۸۱

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۱ (۴۸ ساعت)	فقه ۲ (۴۸ ساعت)	۹۶
دوم	منطق کاربردی (۴۸ ساعت)	لغت (۳۲ ساعت)	۸۰
سوم	آشنایی با قرآن ۵ (۴۸ ساعت)	اخلاق اسلامی ۷ (۱۸ ساعت)	۶۶
چهارم	اصول فقه ۱ (۷۵ ساعت)		۷۵
پنجم	عقاید ۶ (۶۴ ساعت)		۶۴

نیم سال هشتم (مقطع سیکل)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
منطق ۱، صرف ۳، نحو ۳	۷۵	۰	۷۵	نظری	اصول فقه ۱ (بخش ۲)	۱۱۰۱۳۴
فقه ۱، اصول فقه ۱ (ب)	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۳ (بخش ۱)	۱۱۰۱۳۱
فقه ۱، اصول فقه ۱ (ب)	۶۴	۰	۶۴	نظری	فقه ۳ (بخش ۲)	۱۱۰۱۳۲
معارف و عقاید ۶	۴۸	۰	۴۸	نظری	معارف و عقاید ۷	۱۱۰۹۰۶
صرف ۳، بلاغت ۱ و نحو ۵	۶۴	۶۴	۰	نظری - عملی	تجزیه و ترکیب ۲	۱۱۰۹۰۲
صرف ۱، نحو	۴۸	۰	۴۸	نظری	آشنایی با قرآن ۶	۱۱۰۷۰۱
اخلاق ۵	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۸	۱۱۰۶۱۱
جمع ساعات						
	۴۰۲	۶۴	۳۳۸			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	اصول فقه ۱ بخش ۲ (۷۵ ساعت)		۷۵
دوم	فقه ۳ (۸۵ ساعت)		۸۵
سوم	معارف و عقاید ۷ (۴۸ ساعت)	آشنایی با قرآن ۶ (۴۸ ساعت)	۹۶
چهارم	تجزیه و ترکیب ۲ (۶۴ ساعت)	اخلاق اسلامی ۸ (۱۸ ساعت)	۸۲
پنجم	فقه ۳ (۶۴ ساعت)		۶۴

نیم سال نهم (مقطع سیکل)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
اصول فقه ۱ (ب و ۱)، منطق ۳	۸۵	۰	۸۵	نظری	اصول فقه ۲	۱۱۰۷۰۲
اصول فقه ۱ (ب و ۱)، فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۴	۱۱۰۹۰۵
اصول فقه ۱ (ب و ۱)، فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۵	۱۱۱۰۰۳

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱۱۱۰۰۲	تاریخ انقلاب اسلامی ^(۱)	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۱۰۴۰۶	مهارت‌های پژوهشی	نظری- عملی	۸	۲۴	۳۲
۱۱۱۰۰۶	معارف و عقاید ۸	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۱۰۶۱۲	اخلاق اسلامی ۹	نظری	۱۸	۰	۱۸
۱۱۰۱۲۲	اقتضایی ۳		۳۲	۰	۳۲
جمع ساعات			۳۷۷	۲۴	۴۰۱

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم‌سال
اول	اصول فقه ۲ (۸۵ ساعت)			۸۵
دوم	فقه ۴ (۸۵ ساعت)			۸۵
سوم	فقه ۵ (۸۵ ساعت)			۸۵
چهارم	معارف و عقاید ۸ (۳۲ ساعت)	اخلاق اسلامی ۹ (۱۸ ساعت)	درس اقتضایی ۳ (۳۲ ساعت)	۸۲
پنجم	تاریخ انقلاب (۳۲ ساعت)	مهارت‌های پژوهشی (۳۲ ساعت)		۶۴

نیم‌سال دهم (مقطع سیکل)

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱۱۰۸۰۱	اصول فقه ۳	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۱۱۰۰۴	فقه ۶	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۱۱۱۰۲	فقه ۷	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۱۱۰۰۵	قواعد فقهیه	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۱۰۹۰۴	علوم حدیث	نظری	۳۲	۰	۳۲

۱. این درس نیمه حضوری ارائه می‌شود و هیچ‌گونه فعالیت کلاسی (اعم از پژوهش درسی یا فعالیت درسی) ندارد.

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
اخلاق اسلامی ۵	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۱۰	۱۱۰۶۱۳
-	۳۲	۰	۳۲		اقتضایی ۴	۱۱۰۱۲۴
	۳۶۹	۰	۳۶۹	جمع ساعات		

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	اصول فقه ۳ (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	اقتضایی ۴ (۳۲ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱۰ (۱۸ ساعت)	۵۰
سوم	فقه ۶ (۸۵ ساعت)		۸۵
چهارم	فقه ۷ (۸۵ ساعت)		۸۵
پنجم	قواعد فقهیه (۳۲ ساعت)	علوم حدیث (۳۲ ساعت)	۶۴

نیم سال یازدهم (مقطع سیکل)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
اصول فقه ۳	۸۵	۰	۸۵	نظری	اصول فقه ۴	۱۱۰۹۰۱
اصول فقه ۱ (ب و ۱) و فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۸	۱۱۱۱۰۳
اصول فقه ۱ (ب و ۲) و فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۹	۱۱۱۱۰۴
عقاید ۱ و ۲، منطق ۳	۴۸	۰	۴۸	نظری	حکمت اسلامی	۱۱۰۹۰۳
مهارت‌های پژوهشی	۳۲	۳۲	۰	عملی	تحقیق پایانی	۱۱۱۲۰۲
اخلاق اسلامی ۵	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۱۱	۱۱۰۶۱۴
	۳۵۳	۰	۳۵۳	جمع ساعات		

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	اصول فقه ۴ (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	فقه ۸ (۸۵ ساعت)		۸۵

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
سوم	حکمت اسلامی (۴۸ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱۱ (۱۸ ساعت)	۶۶
چهارم	فقه ۹ (۸۵ ساعت)		۸۵

نیم سال دوازدهم (مقطع سیکل)

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱۱۱۲۰۴	فقه ۱۰ (بخش ۱)	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۱۱۲۰۵	فقه ۱۰ (بخش ۲)	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۱۰۳۰۵	علوم قرآنی	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۱۱۲۰۳	روش تبلیغ و تدریس	نظری - عملی	۴۸	۱۶	۶۴
۱۱۱۰۰۷	نهج البلاغه	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۱۰۴۰۹	کافی	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۱۰۶۱۵	اخلاق اسلامی ۱۲	نظری	۱۸	۰	۱۸
جمع ساعات			۳۳۲	۱۶	۳۴۸

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۱۰ (بخش ۱) (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	روش تبلیغ و تدریس (۳۲ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱۲ (۱۸ ساعت)	۵۰
سوم	فقه ۱۰ (بخش ۲) (۸۵ ساعت)		۸۵
چهارم	علوم قرآنی (۳۲ ساعت)	کافی (۳۲ ساعت)	۶۴
پنجم	نهج البلاغه (۳۲ ساعت)		۳۲

۲) جداول درسی مقطع دیپلم در نیم سال های مختلف نیم سال اول (مقطع دیپلم)

کد درس	عنوان درس	منبع	محدوده	ساعات		
				نظری	عملی	جمع
۱۲۰۱۰۷	صرف ۱	در آمدی بر علم صرف	تمام کتاب	۱۶	۰	۱۶
۱۲۰۱۰۵	تجوید	آموزش قرائت قرآن ۲	تمام کتاب	۲۰	۲۲	۴۲
۱۲۰۱۰۲	احکام ۱	درسنامه فقه	از ابتدا تا درس ۴۲	۴۸	۰	۴۸
جمع ساعات				۸۴	۲۲	۱۰۶

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات			پیشنیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱۲۰۱۰۹	نحو ^(۱)	نظری	۳۲	۰	۳۲	صرف ۱
۱۲۰۲۰۸	نحو ^(۲)	نظری	۸۰	۰	۸۰	صرف ۱
۱۲۰۱۰۸	صرف ۲	نظری	۷۲	۰	۷۲	صرف ۱
۱۲۰۱۰۳	احکام ۲	نظری	۶۰	۰	۶۰	-
۱۲۰۱۱۰	معارف و عقاید ۱	نظری	۴۸	۰	۴۸	-
۱۲۰۱۰۶	زبان و ادبیات فارسی	نظری - عملی	۸	۲۴	۳۲	-
۱۲۰۱۲۱	اقتضایی ۱	نظری	۳۲	۰	۳۲	-
۱۲۰۱۰۴	اخلاق اسلامی ۱	نظری	۱۸	۰	۱۸	-
جمع ساعات			۳۵۰	۲۴	۳۷۴	

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۱ (۳۲ ساعت) ^(۳)	اقتضایی ۱ (۳۲ ساعت)	۶۴
دوم	نحو ۲ (۸۰ ساعت)		۸۰

۱. یکی از دو درس نحو ۱ یا نحو ۲ در بخشی از نیم سال به صورت دو کلاس در روز برگزار می گردد.
۲. یکی از دو درس نحو ۱ یا نحو ۲ در بخشی از نیم سال به صورت دو کلاس در روز برگزار می گردد. تدریس این درس، پس از پایان درس نحو ۱ آغاز شود.
۳. درس نحو ۱ به صورت دو کلاس در روز برگزار و پس از آن نحو ۲ شروع شود.

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
سوم	عقاید ۱ (۴۸ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱ (۱۸ ساعت)	۶۶
چهارم	صرف ۲ (۷۲ ساعت)		۷۲
پنجم	احکام ۲ (۶۰ ساعت)	ادبیات فارسی (۳۲ ساعت)	۹۲

نیم سال دوم (مقطع دیپلم)

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱۲۰۳۰۹	نحو ۳	نظری	۸۰	۰	۸۰
۱۲۰۲۰۳	صرف ۳	نظری	۸۰	۰	۸۰
۱۲۰۲۰۷	منطق ۱	نظری	۴۰	۰	۴۰
۱۲۰۱۰۱	آشنایی با قرآن ۱	نظری	۴۰	۰	۴۰
۱۲۰۱۱۱	معارف و عقاید ۲	نظری	۴۰	۰	۴۰
۱۲۰۹۰۱	ادعیه و زیارات	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۲۰۱۲۲	اقتضایی ۲	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۲۰۲۰۲	اخلاق اسلامی ۲	نظری	۱۸	۰	۱۸
جمع ساعات			۳۶۲	۰	۳۶۲

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۲ (۸۰ ساعت)		۸۰
دوم	منطق ۱ (۴۰ ساعت)	آشنایی محتوایی با قرآن ۱ (۴۰ ساعت)	۸۰
سوم	صرف ۳ (۸۰ ساعت)		۸۰
چهارم	معارف و عقاید ۲ (۴۰ ساعت)	اخلاق اسلامی ۲ (۱۸ ساعت)	۵۸
پنجم	ادعیه و زیارات (۳۲ ساعت)	اقتضایی ۲ (۳۲ ساعت)	۶۴

نیم سال سوم (مقطع دیپلم)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	نحو ۴	۱۲۰۴۰۷
منطق ۱	۸۵	۰	۸۵	نظری	منطق ۲	۱۲۰۳۰۶
معارف و عقاید ۱	۶۴	۰	۶۴	نظری	معارف و عقاید ۳	۱۲۰۲۰۶
صرف ۱، نحو	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی با قرآن ۲	۱۲۰۲۰۱
صرف ۱، نحو و قرآن ۱	۳۲	۰	۳۲	نظری	علوم قرآنی	۱۲۰۲۰۴
نحو ۳	۳۲	۰	۳۲	نظری	بلاغت ۱	۱۲۰۳۰۳
اخلاق اسلامی ۲	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۳	۱۲۰۳۰۲
جمع ساعات						
	۳۵۶	۰	۳۵۶			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۴ (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	معارف و عقاید ۳ (۶۴ ساعت)	اخلاق اسلامی ۳ (۱۸ ساعت)	۸۲
سوم	منطق ۲ (۸۵ ساعت)		۸۵
چهارم	بلاغت ۱ (۳۲ ساعت)	علوم قرآنی (۳۲ ساعت)	۶۴

نیم سال چهارم (مقطع دیپلم)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۳	۸۵	۰	۸۵	نظری	نحو ۵	۱۲۰۵۰۹
صرف ۲، نحو ۲	۳۲	۳۲	۰	عملی	تجزیه و ترکیب ۱	۱۲۰۵۰۵
منطق ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	منطق ۳	۱۲۰۴۰۵
صرف ۱، نحو	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی با قرآن ۳	۱۲۰۳۰۱
معارف و عقاید ۱	۴۸	۰	۴۸	نظری	معارف و عقاید ۴	۱۲۰۳۰۵

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
-	۱۶	۰	۱۶	نظری	تاریخ اسلام ^(۱)	۱۲۰۹۰۲
منطق ۱	۳۲	۲۴	۸	نظری- عملی	مهارت‌های پژوهشی	۱۲۰۳۰۷
-	۳۲	۰	۳۲	نظری	اقتضایی ۳	۱۲۰۱۲۳
-	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۴	۱۲۰۴۰۲
جمع ساعات						
	۳۸۸	۵۶	۳۳۲			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحوه ۵ (۸۵ ساعت)			۸۵
دوم	تاریخ اسلام ۱ (۱۶ ساعت)	آشنایی با قرآن ۳ (۴۰ ساعت)		۵۶
سوم	منطق ۲ (۸۵ ساعت)			۸۵
چهارم	معارف و عقاید ۴ (۴۸ ساعت)	مهارت‌های پژوهشی (۳۲ ساعت)		۸۰
پنجم	اخلاق اسلامی ۴ (۱۸ ساعت)	تجزیه و ترکیب ۱ (۳۲ ساعت)	اقتضایی ۳ (۳۲ ساعت)	۸۲

نیم سال پنجم (مقطع دیپلم)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحوه ۴	۸۵	۰	۸۵	نظری	نحوه ۶	۱۲۰۶۰۸
احکام ۲	۳۲	۰	۳۲	نظری	فقه ۱	۱۲۰۵۰۶
بلاغت ۱	۴۸	۰	۴۸	نظری	بلاغت ۲	۱۲۰۴۰۳
صرف ۱، نحو ۱	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی با قرآن ۴	۱۲۰۴۰۱
معارف و عقاید ۲	۴۸	۰	۴۸	نظری	معارف و عقاید ۵ (بخش ۱)	۱۲۰۱۲۹
منطق ۱، صرف ۳، نحو ۳	۷۵	۰	۷۵	نظری	اصول فقه ۱ (بخش ۱)	۱۲۰۱۳۳

۱. این درس نیمه حضوری ارائه شود.

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
منطق ۳	۳۲	۳۲	۰	عملی	منطق کاربردی	۱۲۰۵۰۷
تاریخ اسلام ۱	۳۲	۰	۳۲	نظری	تاریخ اسلام (۱)	۱۲۱۰۰۱
اخلاق ۱، ۲، ۳، ۴	۲۰	۰	۲۰	نظری	اخلاق اسلامی ۵	۱۲۰۵۰۲
	۴۱۲	۳۲	۳۸۰		جمع ساعات	

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۶ (۸۵ ساعت)			۸۵
دوم	معارف و عقاید ۵ (۴۸ ساعت)	تاریخ اسلام ۲ (۳۲ ساعت)		۸۰
سوم	بلاغت ۲ (۴۸ ساعت)	فقه ۱ (۳۲ ساعت)		۸۰
چهارم	منطق کاربردی (۳۲ ساعت)	آشنایی با قرآن ۴ (۴۰ ساعت)	اخلاق اسلامی ۵ (۲۰ ساعت)	۹۲
پنجم	اصول ۱ (۷۵ ساعت)			۷۵

نیم سال ششم (مقطع دیپلم)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۵	۸۵	۰	۸۵	نظری	نحو ۷	۱۲۰۷۰۵
بلاغت ۲	۴۸	۰	۴۸	نظری	بلاغت ۳	۱۲۰۵۰۴
منطق ۱، ۳، ۴، ۳	۷۵	۰	۷۵	نظری	اصول فقه ۱ (بخش ۲)	۱۲۰۱۳۴
معارف و عقاید ۲	۴۸	۰	۴۸	نظری	معارف و عقاید ۵ (بخش ۲)	۱۲۰۱۳۰
احکام ۲	۳۲	۰	۳۲	نظری	فقه ۲	۱۲۰۶۰۵
نحو ۳	۳۲	۰	۳۲	نظری	علوم حدیث	۱۲۰۶۰۴
تاریخ اسلام ۲	۳۲	۰	۳۲	نظری	تاریخ انقلاب اسلامی	۱۲۰۷۰۲

۱. این درس نیمه حضوری ارائه شود.

آیین نامه برنامه آموزشی جدید سطح یک حوزه های علمیه
 به ضمیمه جداول درسی و معرفی منابع آموزشی

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
صرف ۳	۳۲	۰	۳۲	نظری	لغت	۱۲۰۲۰۵
اخلاق ۵	۲۰	۰	۲۰	نظری	اخلاق اسلامی ۶	۱۲۰۶۰۲
جمع ساعات						
	۴۰۴	۰	۴۰۴			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۷ (۸۵ ساعت)			۸۵
دوم	فقه ۲ (۳۲ ساعت)	علوم حدیث (۳۲ ساعت)	اخلاق اسلامی ۶ (۲۰ ساعت)	۸۴
سوم	اصول فقه ۱ (۷۵ ساعت)			۷۵
چهارم	بلاغت ۳ (۴۸ ساعت)	لغت (۳۲ ساعت)		۸۰
پنجم	تاریخ انقلاب (۳۲ ساعت)	معارف و عقاید ۵ (۴۸ ساعت)		۸۰

نیم سال هفتم (مقطع دیپلم)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
فقه ۱، اصول فقه ۱ (ب ۱)	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۳ (بخش ۱)	۱۲۰۱۳۱
فقه ۱، اصول فقه ۱ (ب ۱)	۶۴	۰	۶۴	نظری	فقه ۳ (بخش ۲)	۱۲۰۱۳۲
اصول فقه ۱ (ب ۱ و ۲)، منطق ۳	۸۵	۰	۸۵	نظری	اصول فقه ۲	۱۲۰۶۰۳
صرف ۳، بلاغت ۱ و نحو ۵	۶۰	۶۰	۰	عملی	تجزیه و ترکیب ۲	۱۲۰۸۰۲
معارف و عقاید ۲	۶۴	۰	۶۴	نظری	معارف و عقاید ۶	۱۲۰۶۰۶
اخلاق اسلامی ۵	۱۶	۰	۱۶	نظری	اخلاق اسلامی ۷	۱۲۰۶۱۰
جمع ساعات						
	۳۷۴	۶۰	۳۱۴			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۳ (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	اصول فقه ۲ (۸۵ ساعت)		۸۵
سوم	تجزیه و ترکیب ۲ (۶۰ ساعت)	اخلاق اسلامی ۷ (۱۶ ساعت)	۷۶
چهارم	معارف و عقاید ۶ (۶۴ ساعت)		۶۴
پنجم	فقه ۳ (۶۴ ساعت)		۶۴

نیم سال هشتم (مقطع دیپلم)

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱۲۰۸۰۳	فقه ۴	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۲۰۸۰۴	فقه ۵	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۲۰۷۰۱	اصول فقه ۳	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۲۰۷۰۴	معارف و عقاید ۷	نظری	۴۸	۰	۴۸
۱۲۰۵۰۱	آشنایی با قرآن ۵	نظری	۴۰	۰	۴۰
۱۲۰۱۲۴	اقتضایی ۴	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۲۰۶۱۱	اخلاق اسلامی ۸	نظری	۱۶	۰	۱۶
۱۲۰۶۱۲	اخلاق اسلامی ۹	نظری	۱۶	۰	۱۶
جمع ساعات			۴۰۷	۰	۴۰۷

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۴ (۸۵ ساعت)			۸۵
دوم	معارف و عقاید ۷ (۴۸ ساعت)	آشنایی محتوایی با قرآن ۵ (۴۰ ساعت)		۸۸
سوم	اصول فقه ۳ (۸۵ ساعت)			۸۵
چهارم	فقه ۵ (۸۵ ساعت)			۸۵
پنجم	اخلاق اسلامی ۸ (۱۶ ساعت)	اخلاق اسلامی ۹ (۱۶ ساعت)	اقتضایی ۴ (۳۲ ساعت)	۶۴

نیم سال نهم (مقطع دیپلم)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
اصول فقه ۱ (ب و ا ۲)، فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۶	۱۲۰۹۰۴
اصول فقه ۱ (ب و ا ۲)، فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۷	۱۲۰۹۰۵
اصول فقه ۳	۸۵	۰	۸۵	نظری	اصول فقه ۴	۱۲۰۸۰۱
معارف و عقاید ۶	۳۲	۰	۳۲	نظری	معارف و عقاید ۸	۱۲۰۸۰۶
صرف ۱، نحو ۱ و بلاغت ۱	۳۲	۰	۳۲	نظری	نهج البلاغه	۱۲۰۷۰۶
صرف ۱، نحو ۱	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی محتوایی با قرآن ۶	۱۲۰۶۰۱
مهارت‌های پژوهشی	۳۲	۳۲	۰	عملی	تحقیق پایانی	۱۲۱۰۰۲
اخلاق اسلامی ۵	۱۶	۰	۱۶	نظری	اخلاق اسلامی ۱۰	۱۲۰۶۱۲
جمع ساعات						
	۴۰۷	۳۲	۳۷۵			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۶ (۸۵ ساعت)			۸۵
دوم	اصول فقه ۴ (۸۵ ساعت)			۸۵
سوم	فقه ۷ (۸۵ ساعت)			۸۵
چهارم	معارف و عقاید ۸ (۳۲ ساعت)	نهج البلاغه (۳۲ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱۰ (۱۶ ساعت)	۸۰
پنجم	آشنایی محتوایی با قرآن ۶ (۴۰ ساعت)	تحقیق پایانی (۳۲ ساعت)		۷۲

نیم سال دهم (مقطع دیپلم)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
اصول فقه ۱ (ب و ا ۲) و فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۸	۱۲۰۹۰۶
اصول فقه ۱ (ب و ا ۲) و فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۹	۱۲۱۰۰۴

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
اصول فقه (ب و ا و ۲) و فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۱۰	۱۲۱۰۰۳
منطق ۱	۴۸	۱۶	۳۲	نظری - عملی	روش تبلیغ و تدریس	۱۲۰۹۰۳
اصول فقه (ب و ا و ۲) و فقه ۲	۳۲	۰	۳۲	نظری	قواعد فقهیه	۱۲۰۸۰۵
صرف ۳	۳۲	۰	۳۲	نظری	کافی	۱۲۰۹۰۷
اخلاق اسلامی ۵	۱۶	۰	۱۶	نظری	اخلاق اسلامی ۱۱	۱۲۰۶۱۴
اخلاق اسلامی ۵	۱۶	۰	۱۶	نظری	اخلاق اسلامی ۱۲	۱۲۰۶۱۵
جمع ساعات						
	۳۹۹	۱۶	۳۸۳			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۸ (۸۵ ساعت)			۸۵
دوم	قواعد فقهیه (۳۲ ساعت)	روش تبلیغ و تدریس (۳۲ ساعت)		۶۴
سوم	فقه ۹ (۸۵ ساعت)			۸۵
چهارم	کافی (۳۲ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱۱ (۱۶ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱۲ (۱۶ ساعت)	۶۴
پنجم	فقه ۱۰ (۸۵ ساعت)			۸۵

۳) جداول درسی مقطع دانشگاهی در نیم سال های مختلف

نیم سال اول (مقطع دانشگاهی)

کد درس	عنوان درس	منبع	محدوده	ساعات		
				نظری	عملی	جمع
۱۳۰۱۰۵	صرف ۱	درآمدی بر علم صرف	تمام کتاب	۱۶	۰	۱۶
۱۳۱۱۰۴	تجوید	آموزش قرائت قرآن ۲	تمام کتاب	۲۰	۲۲	۴۲
۱۳۰۱۰۲	احکام ۱	درسنامه فقه	از ابتدا تا درس ۴۲	۴۸	۰	۴۸
جمع ساعات				۸۴	۲۲	۱۰۶

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
صرف ۱	۳۲	۰	۳۲	نظری	نحو ^(۱)	۱۳۰۱۰۷
صرف ۱	۷۲	۰	۷۲	نظری	نحو ^(۲)	۱۳۰۱۰۸
صرف ۱	۷۲	۰	۷۲	نظری	صرف ۲	۱۳۰۱۰۶
-	۶۰	۰	۶۰	نظری	احکام ۲	۱۳۰۱۰۳
-	۴۰	۰	۴۰	نظری	معارف و عقاید ^(۳)	۱۳۰۲۰۷
-	۳۲	۲۴	۸	نظری - عملی	زبان و ادبیات فارسی	۱۳۰۲۱۱
-	۳۲	۰	۳۲	نظری	اقتضایی ۱	۱۳۰۱۲۱
-	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۱	۱۳۰۱۰۴
جمع ساعات						
	۳۵۸	۲۴	۳۳۴			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم‌سال
اول	نحو ۱ (۳۲ ساعت) ^(۴)	نحو ۲ (۷۲ ساعت)	۱۰۴
دوم	احکام ۲ (۶۰ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱ (۱۸ ساعت)	۷۸
سوم	صرف ۲ (۷۲ ساعت)		۷۲
چهارم	نحو ۱ (۳۲ ساعت)	نحو ۲ (۷۲ ساعت)	۱۰۴
پنجم	معارف و عقاید ۱ (۴۰ ساعت)	زبان و ادبیات فارسی (۳۲ ساعت)	۷۲

نیم‌سال دوم (مقطع دانشگاهی)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۱	۷۲	۰	۷۲	نظری	نحو ۳	۱۳۰۲۰۹
صرف ۱	۸۰	۰	۸۰	نظری	صرف ۳	۱۳۰۲۰۳
-	۴۰	۰	۴۰	نظری	منطق ۱	۱۳۰۲۰۸
صرف ۱، نحو ۱	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی محتوایی با قرآن ۱	۱۳۰۱۰۱
معارف و عقاید ۱	۴۰	۰	۴۰	نظری	معارف و عقاید ^(۵)	۱۳۰۲۱۰

۱. یکی از دو درس نحو ۱ یا نحو ۲ در بخشی از نیم‌سال به صورت دو کلاس در روز برگزار می‌گردد.
۲. یکی از دو درس نحو ۱ یا نحو ۲ در بخشی از نیم‌سال به صورت دو کلاس در روز برگزار می‌گردد. تدریس این درس، پس از پایان درس نحو ۱ آغاز شود.
۳. برگزاری کلاس معارف و عقائد ۱ و ۲ برای مقطع دانشگاهی، اختیاری می‌باشد.
۴. درس نحو ۱ به صورت دو کلاس در روز برگزار و پس از آن نحو ۲ شروع شود.
۵. برگزاری کلاس معارف و عقائد ۱ و ۲ برای مقطع دانشگاهی، اختیاری می‌باشد.

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
صرفاً، نحو۱	۳۲	۰	۳۲	نظری	ادعیه و زیارات	۱۳۰۸۰۱
-	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۲	۱۳۰۲۰۲
	۲۲۲	۰	۳۲۲	جمع ساعات		

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۳ (۷۲ ساعت)		۷۲
دوم	منطق ۱ (۴۰ ساعت)	آشنایی محتوایی با قرآن ۱ (۴۰ ساعت)	۸۰
سوم	صرف ۳ (۸۰ ساعت)		۸۰
چهارم	معارف و عقاید ۲ (۴۰ ساعت)	اخلاق اسلامی ۲ (۱۸ ساعت)	۵۸
پنجم	ادعیه و زیارات (۳۲ ساعت)		۳۲

نیم سال سوم (مقطع دانشگاهی)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۲	۷۲	۰	۷۲	نظری	نحو ۴	۱۳۰۳۰۹
منطق ۱	۸۰	۰	۸۰	نظری	منطق ۲	۱۳۰۳۰۷
معارف و عقاید ۱	۴۸	۰	۴۸	نظری	معارف و عقاید ۲	۱۳۰۲۰۶
صرفاً، نحو ۱	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی با قرآن ۲	۱۳۰۲۰۱
صرفاً، نحو و قرآن ۱	۳۲	۰	۳۲	نظری	علوم قرآنی	۱۳۰۲۰۴
-	۳۲	۰	۳۲	نظری	اقتضایی ۲	۱۳۰۱۲۲
اخلاق اسلامی ۲	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۳	۱۳۰۳۰۲
	۳۲۲		۳۲۲	جمع ساعات		

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۴ (۷۲ ساعت)		۷۲
دوم	معارف و عقاید ۲ (۴۸ ساعت)	اخلاق اسلامی ۳ (۱۸ ساعت)	۶۶
سوم	منطق ۲ (۸۰ ساعت)		۸۰
چهارم	علوم قرآنی (۳۲ ساعت)	اقتضایی ۲ (۳۲ ساعت)	۶۴

نیم سال چهارم (مقطع دانشگاهی)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۲	۸۰	۰	۸۰	نظری	نحو ۵	۱۳۰۴۰۷
صرف ۲، نحو ۲	۳۲	۳۲	۰	عملی	تجزیه و ترکیب ۱	۱۳۰۲۰۴
نحو ۲	۳۲	۰	۳۲	نظری	بلاغت ۱	۱۳۰۲۰۳
منطق ۲	۸۰	۰	۸۰	نظری	منطق ۲	۱۳۰۴۰۵
صرف ۱، نحو ۱	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی با قرآن ۳	۱۳۰۳۰۱
معارف و عقاید ۱	۴۸	۰	۴۸	نظری	معارف و عقاید ۴	۱۳۰۲۰۶
-	۱۶	۰	۱۶	نظری	تاریخ اسلام ^(۱)	۱۳۰۹۰۱
منطق ۱	۳۲	۲۴	۸	نظری-عملی	مهارت های پژوهشی	۱۳۰۲۱۲
-	۱۸	۰	۱۸	نظری	اخلاق اسلامی ۴	۱۳۰۴۰۲
جمع ساعات						
	۳۷۸	۵۶	۳۲۲			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۵ (۸۰ ساعت)			۸۰
دوم	بلاغت ۱ (۳۲ ساعت)	آشنایی محتوایی با قرآن ۳ (۴۰ ساعت)		۷۲
سوم	منطق ۲ (۸۰ ساعت)			۸۰
چهارم	معارف و عقاید ۴ (۴۸ ساعت)	مهارت های پژوهشی (۳۲ ساعت)		۸۰
پنجم	اخلاق اسلامی ۴ (۱۸ ساعت)	تجزیه و ترکیب ۱ (۳۲ ساعت)	تاریخ اسلام ۱ (۱۶ ساعت)	۶۶

۱. این درس نیمه حضوری ارائه شود.

نیم سال پنجم (مقطع دانشگاهی)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۴	۸۰	۰	۸۰	نظری	نحو ۶	۱۳۰۵۰۹
احکام ۲	۳۲	۰	۳۲	نظری	فقه ۱	۱۳۰۵۰۵
معارف و عقاید ۲	۴۸	۰	۴۸	نظری	معارف و عقاید ۵ (بخش ۱)	۱۳۰۱۲۹
منطق ۱، صرف ۲، نحو ۳	۷۵	۰	۷۵	نظری	اصول فقه ۱ (بخش اول)	۱۳۰۱۳۳
صرف ۱، نحو ۱	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی با قرآن ۴	۱۳۰۴۰۱
بلاغت ۱	۴۸	۰	۴۸	نظری	بلاغت ۲	۱۳۰۴۰۳
منطق ۳	۳۲	۳۲	۰	عملی	منطق کاربردی	۱۳۰۵۰۷
—	۳۲	۰	۳۲	نظری	اقتضایی ۳	۱۳۰۱۲۳
اخلاق ۱، ۲، ۳، ۴	۲۰	۰	۲۰	نظری	اخلاق اسلامی ۵	۱۳۰۵۰۲
جمع ساعات						
	۴۰۷	۳۲	۳۷۵			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۶ (۸۰ ساعت)			۸۰
دوم	بلاغت ۲ (۴۸ ساعت)	فقه ۱ (۳۲ ساعت)		۸۰
سوم	معارف و عقاید ۵ (۸۰ ساعت)			۸۰
چهارم	آشنایی با قرآن ۴ (۴۰ ساعت)	اخلاق اسلامی ۵ (۲۰ ساعت)	منطق کاربردی (۳۲ ساعت)	۹۲
پنجم	اصول فقه ۱ (۷۵ ساعت)		اقتضایی ۳ (۳۲ ساعت)	۱۰۷

نیم سال ششم (مقطع دانشگاهی)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
نحو ۵	۸۰	۰	۸۰	نظری	نحو ۷	۱۳۰۶۰۷
صرف ۲، نحو ۳ منطق ۱	۷۵	۰	۷۵	نظری	اصول فقه ۱ (بخش ۲)	۱۳۰۱۳۴
احکام ۲	۳۲	۰	۳۲	نظری	فقه ۲	۱۳۰۶۰۴
بلاغت ۲	۴۸	۰	۴۸	نظری	بلاغت ۳	۱۳۰۵۰۴
معارف و عقاید ۲	۴۸	۰	۴۸	نظری	معارف و عقاید ۵ (بخش ۲)	۱۳۰۱۳۰
نحو ۳	۳۲	۰	۳۲	نظری	علوم حدیث	۱۳۰۹۰۳
تاریخ اسلام ۱	۳۲	۰	۳۲	نظری	تاریخ اسلام (۱)	۱۳۱۰۰۱
صرف ۳	۳۲	۰	۳۲	نظری	لغت	۱۳۰۲۰۵
اخلاق اسلامی ۵	۲۰	۰	۲۰	نظری	اخلاق اسلامی ۶	۱۳۰۶۰۲
جمع ساعات			۳۹۹			

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	نحو ۷ (۸۰ ساعت)		۸۰
دوم	اصول فقه ۱ (۷۵ ساعت)	اخلاق اسلامی ۶ (۲۰ ساعت)	۹۵
سوم	بلاغت ۳ (۴۸ ساعت)	فقه ۲ (۳۲ ساعت)	۸۰
چهارم	معارف و عقاید ۵ (۴۸ ساعت)	لغت (۳۲ ساعت)	۸۰
پنجم	تاریخ اسلام ۲ (۳۲ ساعت) ^(۱)	علوم حدیث (۳۲ ساعت)	۶۴

نیم سال هفتم (مقطع دانشگاهی)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
فقه ۱، اصول فقه ۱ (ب)	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۳ (بخش ۱)	۱۳۰۱۳۱
فقه ۱، اصول فقه ۱ (ب)	۶۴	۰	۶۴	نظری	فقه ۳ (بخش ۲)	۱۳۰۱۳۲

۱. این درس نیمه حضوری ارائه شود.

۲. تاریخ اسلام ۲ به صورت نیمه حضوری و مطابق دستور العمل ارائه شود.

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
اصول فقه ۱ (ب و ا ۲)، منطق ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	اصول فقه ۲	۱۳۰۶۰۳
صرف ۳، بلاغت ۱ و نحو ۵	۴۸	۴۸	۰	عملی	تجزیه و ترکیب ۲	۱۳۰۷۰۲
معارف و عقاید ۲	۴۸	۰	۴۸	نظری	معارف و عقاید ۶	۱۳۰۵۰۶
صرف ۱، نحو ۵	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی با قرآن ۵	۱۳۰۵۰۱
اخلاق اسلامی ۵	۱۶	۰	۱۶	نظری	اخلاق اسلامی ۷	۱۳۰۲۱۳
جمع ساعات				۳۲۸	۴۸	۳۸۶

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۲ (بخش ۱) (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	معارف و عقاید ۶ (۴۸ ساعت)	آشنایی محتوایی با قرآن ۵ (۴۰ ساعت)	۸۸
سوم	اصول فقه ۲ (۸۵ ساعت)		۸۵
چهارم	تجزیه و ترکیب ۲ (۴۸ ساعت)	اخلاق اسلامی ۷ (۱۶ ساعت)	۶۴
پنجم	فقه ۲ (بخش ۲) (۶۴ ساعت)		۶۴

نیم سال هشتم (مقطع دانشگاهی)

پیشنیاز	ساعات			نوع درس	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
اصول فقه ۱ (ب و ا ۲)، فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۴	۱۳۰۷۰۲
اصول فقه ۱ (ب و ا ۲)، فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	فقه ۵	۱۳۰۷۰۴
اصول فقه ۲	۸۵	۰	۸۵	نظری	اصول فقه ۳	۱۳۰۷۰۱
معارف و عقاید ۶	۳۲	۰	۳۲	نظری	معارف و عقاید ۷	۱۳۰۷۰۵
صرف ۱، نحو ۵	۴۰	۰	۴۰	نظری	آشنایی با قرآن ۶	۱۳۰۶۰۱
اخلاق اسلامی ۵	۱۶	۰	۱۶	نظری	اخلاق اسلامی ۸	۱۳۰۲۱۴
اخلاق اسلامی ۵	۱۶	۰	۱۶	نظری	اخلاق اسلامی ۹	۱۳۰۲۱۵
جمع ساعات				۳۵۹	۰	۳۵۹

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۴ (۸۵ ساعت)		۸۵
دوم	معارف و عقاید ۷ (۳۲ ساعت)	اخلاق اسلامی ۸ (۱۶ ساعت)	۴۸
سوم	اصول فقه ۳ (۸۵ ساعت)		۸۵
چهارم	فقه ۵ (۸۵ ساعت)		۸۵
پنجم	آشنایی محتوایی با قرآن ۶ (۴۰ ساعت)	اخلاق اسلامی ۹ (۱۶ ساعت)	۵۶

نیم سال نهم (مقطع دانشگاهی)

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱۳۰۸۰۳	فقه ۶	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۳۰۸۰۴	فقه ۷	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۳۰۸۰۲	اصول فقه ۴	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۳۰۸۰۶	معارف و عقاید ۸	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۳۰۹۰۶	نهج البلاغه	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۳۱۰۰۲	تحقیق پایانی	عملی	۰	۳۲	۳۲
۱۳۰۲۱۶	اخلاق اسلامی ۱۰	نظری	۱۶	۰	۱۶
۱۳۰۱۲۴	اقتضایی ۴	نظری	۳۲	۰	۳۲
جمع ساعات			۳۶۷	۳۲	۳۹۹

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۶ (۸۵ ساعت)			۸۵
دوم	اصول فقه ۴ (۸۵ ساعت)			۸۵
سوم	فقه ۷ (۸۵ ساعت)			۸۵
چهارم	معارف و عقاید ۸ (۳۲ ساعت)	نهج البلاغه (۳۲ ساعت)		۶۴

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
پنجم	اخلاق اسلامی ۱۰ (۱۶ ساعت)	تحقیق پایانی (۳۲ ساعت)	اقتضایی ۴ (۳۲ ساعت)	۸۰

نیم سال دهم (مقطع دانشگاهی)

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱۳۰۹۰۴	فقه ۸	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۳۰۹۰۵	فقه ۹	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۳۱۰۰۳	فقه ۱۰	نظری	۸۵	۰	۸۵
۱۳۰۹۰۲	روش تبلیغ و تدریس	نظری - عملی	۳۲	۱۶	۴۸
۱۳۰۸۰۵	قواعد فقهیه	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۳۰۸۰۷	کافی	نظری	۳۲	۰	۳۲
۱۳۰۲۱۷	اخلاق اسلامی ۱۱	نظری	۱۶	۰	۱۶
۱۳۰۲۱۸	اخلاق اسلامی ۱۲	نظری	۱۶	۰	۱۶
جمع ساعات			۳۸۳	۱۶	۳۹۹

روش اجرایی پیشنهادی

ساعت	عنوان درس اول	عنوان درس دوم	عنوان درس سوم	جمع ساعات در طول نیم سال
اول	فقه ۸ (۸۵ ساعت)			۸۵
دوم	روش تبلیغ و تدریس (۳۲ ساعت)	کافی (۳۲ ساعت)		۶۴
سوم	فقه ۹ (۸۵ ساعت)			۸۵
چهارم	فقه ۱۰ (۸۵ ساعت)			۸۵
پنجم	قواعد فقهیه (۳۲ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱۱ (۱۶ ساعت)	اخلاق اسلامی ۱۲ (۱۶ ساعت)	۶۴

ب) منابع درسی و محدوده‌های آنها

ماده ۱۸۱: تدریس دروس تنها براساس کتب و نسخ معرفی شده توسط معاونت آموزش مجاز می‌باشد.

ماده ۱۸۲: استفاده از منابع آموزشی پیشنهادی دیگر، تنها پس از تأیید معاونت آموزش ستاد مجاز است.

تبصره: مدارس علمیه می‌توانند منابع پیشنهادی خود را به شرط تطبیق حداقل ۸۰ درصدی با محدوده و سرفصل‌های منبع اصلی، پس از بررسی در گروه علمی- تربیتی مدرسه و شورای آموزش استان، به معاونت آموزش ستاد معرفی نمایند.

ماده ۱۸۳: دروسی که چند منبع برای آنها ذکر شده است، منبع اول اصلی و دیگر منابع بدیل می‌باشد.

ماده ۱۸۴: منابع درسی مورد تأیید و مجاز برای استفاده در برنامه آموزشی جدید سطح یک، به شرح ذیل می‌باشد:

۱- مشخصات کلی منابع

عنوان درس	منبع / منابع			
	عنوان کتاب	نویسنده	سال نشر	ناشر
احکام ۱ و ۲	درسنامه فقه	فلاح زاده	۱۳۹۷	مرکز مدیریت
اخلاق ۱	اخلاق اسلامی (آداب بندگی)	گروه علمی اخلاق	۱۳۹۸	مرکز مدیریت
اخلاق ۲	اخلاق اسلامی ۲ (آداب فردی و علم آموزی)	گروه علمی اخلاق	۱۳۹۷	مرکز مدیریت
اخلاق ۳	اخلاق اسلامی ۲ (آداب اجتماعی ۱)	مسعودی	۱۳۹۸	مرکز مدیریت
اخلاق ۴	اخلاق اسلامی ۴ (آداب اجتماعی ۲)	مسعودی	۱۳۹۸	مرکز مدیریت
اخلاق ۵	اخلاق اسلامی ۵ (مبانی اخلاق اسلامی)	مجتبی زارعی	۱۳۹۸	مرکز مدیریت

منبع / منابع					عنوان درس
کد کتاب	ناشر	سال نشر	نویسنده	عنوان کتاب	
۱/۱۹۶/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	مجتبی زارعی	اخلاق اسلامی ۶ (اصول و روش‌های تربیت اخلاقی)	اخلاق ۶
۱/۱۹۷/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۹	علی هدایتی	اخلاق اسلامی ۷ (آداب بندگی)	اخلاق ۷
-	نشر دانش حوزه	۱۳۹۲	امام خمینی	اخلاق ۴ (گزیده آثار اخلاقی امام خمینی)	اخلاق ۸
-	نشر هاجر	۱۳۹۹	آیت الله محمدباقر تحریری	اخلاق اجتماعی	اخلاق ۹ و ۱۰
-	دفتر نشر فرهنگ سلامی	۱۳۹۶	آیت الله مهدوی کنی	نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی	اخلاق ۷، ۸، ۹ و ۱۰
-	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه	۱۳۹۸	آیت الله احمد بهشتی	خانواده در قرآن	اخلاق ۱۱ و ۱۲
				پیوست شماره ۴	ادعیه و زیارات
۱/۲۴۱/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	محمدحسین عبدی	الاساس فی اصول الفقه (۱)	اصول فقه ۱
	مؤسسه امام صادق علیه السلام		آیت الله سبحانی	الموجز فی اصول الفقه	
	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	محمدرضا مظفر	اصول الفقه	اصول فقه ۲، ۳ و ۴
	مؤسسه امام صادق علیه السلام		آیت الله سبحانی	الوسیط فی اصول الفقه	
				منبع اختیاری	اقتضایی ۱
				منبع اختیاری	اقتضایی ۲
				منبع اختیاری	اقتضایی ۳
				منبع اختیاری	اقتضایی ۴
۲/۱۸۲۱/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	نजारزادگان / صفوی	تذکار وحی (دفتر اول)	آشنایی با قرآن ۱ و ۲
۲/۱۸۲۲/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	نजारزادگان / صفوی	تذکار وحی (دفتر دوم)	آشنایی با قرآن ۳ و ۴
۲/۱۸۲۳/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	نजारزادگان / صفوی	تذکار وحی (دفتر سوم)	آشنایی با قرآن ۵ و ۶

۱. مدارس در صورتی مجاز به تدریس این کتاب هستند که استاد درس مربوطه در کلاس دانش‌افزایی آن شرکت کرده باشد.

منبع / منابع

عنوان درس	عنوان کتاب	نویسنده	سال نشر	ناشر	کد کتاب
بلاغت ۱	لمحات من البلاغة	مؤمنی	۱۳۹۸	مرکز مدیریت	۳/۱۳۱۱/۱
بلاغت ۲ و ۳	درر البلاغة	قابشی	۱۳۹۷	مرکز مدیریت	۳/۱۳۲۱/۱
	جواهر البلاغة	قابشی، افخمی	۱۳۹۷	مرکز مدیریت	۳/۱۳۲۲/۱
تاریخ اسلام ۱	تاریخ اسلام ج ۱ (از جاهلیت تا رحلت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله)	پیشوایی	۱۳۹۷	نشر معارف	
تاریخ اسلام ۲	انسان ۲۵۰ ساله	مقام معظم رهبری	۱۳۹۶	مؤسسه فرهنگی ایمان جهادی	
تاریخ انقلاب	انقلاب اسلامی جهشی در تحولات سیاسی تاریخ	آیت الله مصباح یزدی (به کوشش قاسم شبان نیا)	۱۳۹۲	مؤسسه امام خمینی رحمه الله علیه	
	انقلاب اسلامی	منوچهر محمدی			
	در امدی تحلیلی بر انقلاب اسلامی ایران (ویراست دوم)	محمد رحیم عیوضی و محمد جواد هراتی			
تجزیه و ترکیب ۱	ایران، دیروز، امروز، فردا (تحلیلی بر انقلاب اسلامی ایران، ویراست سوم)	محسن نصری			
	پیوست شماره ۶				
تجزیه و ترکیب ۲	پیوست شماره ۷				
تجوید ۱	آموزش قرائت قرآن ۱	شهیدی پور / قاسمی	۱۳۹۸	مرکز مدیریت	۱/۱۸۱۱/۳
تجوید ۲	آموزش قرائت قرآن ۲	شهیدی پور / قاسمی	۱۳۹۸	مرکز مدیریت	۳/۱۸۱۲/۱
حکمت اسلامی	آشنایی با علوم اسلامی بخش فلسفه	شهید مطهری	۱۳۹۸	انتشارات صدرا	
روش تبلیغ و تدریس ^(۱)	روش تبلیغ (قسمت اول سرفصل)	ملانوری	۱۳۹۷	نشر المصطفی	
	روش ها و فنون تدریس	منوچهر وکیلان	۱۳۹۶	دانشگاه پیام نور	

۱. با توجه به اشتراکات محتوایی درس روش تدریس و روش تبلیغ، تمرکز بر روی درس روش تدریس باشد و چند جلسه مباحث اختصاصی روش تبلیغ تدریس شود. تا حد امکان برای تدریس این درس از اساتید رشته علوم تربیتی دعوت به عمل آید.

منبع / منابع					عنوان درس
کد کتاب	ناشر	سال نشر	نویسنده	عنوان کتاب	
	نشر هاجر	۱۳۹۷	حسینی (ژرفا)	شیوه شیوایی	زبان و ادبیات فارسی
۱/۱۱۱۱/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	علیزاده	درآمدی بر علم صرف	صرف ۱
۱/۱۱۱۲/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۵	قاری	صرف مقدماتی	
۱/۱۱۲۱/۳	نصایح	۱۳۹۷	جزائری	دانش صرف	صرف ۲ و ۳
	دارالعلم	۱۳۹۷	سید محمد رضا طباطبایی	صرف ساده	
	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	نصیری	آشنایی با علوم حدیث	علوم حدیث
	نشر جمال	۱۳۹۷	استادان دانشکده علوم حدیث	دانش حدیث	
۱۳۹۷	بوستان کتاب	۱۳۹۷	جوان آراسته	درسنامه علوم قرآن	علوم قرآنی
	تمهید	۱۳۹۷	آیت الله معرفت	آموزش علوم قرآن	
۱/۲۵۳/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	بستان	المختصر فی الفقه	فقه ۱ و ۲
۱/۲۵۲/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	یزدی	دراسات موجزه فی فقه الامامیه	
	مجمع الفکر الاسلامی		شهید ثانی	شرح اللمعة دمشقیه	فقه ۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰
	نشر هاجر	۱۳۹۷	ایروانی	دروس تمهیدیة فی القواعد الفقهیة	قواعد فقهیه
				پیوست شماره ۱۲	کافی
۳/۱۵۱/۱	مرکز مدیریت	۱۳۹۶	دفتر تدوین	درآمدی بر لغت شناسی	لغت
۱/۱۷۱-۲/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	برنجکار سبحانی	معارف و عقاید ۱ و ۲	معارف و عقاید ۱ و ۲
	واریان		قائمی	اصول اعتقادات (۱)	
	موسسه امام صادق علیه السلام		آیت الله سبحانی و استادی	الهیات و معارف اسلامی	
	نشر هاجر		آیت الله ربانی گلپایگانی	عقائد استدلالی	
	نشر طه		سعیدی مهر	آموزش کلام اسلامی	

۱. در صورت انتخاب این کتاب جهت تدریس باید با توجه به ساعات درس عقاید ۱ و ۲ توسط گروه علمی تربیتی مدرسه تقسیم بندی شود.

منبع / منابع

منبع / منابع					عنوان درس
کد کتاب	ناشر	سال نشر	نویسنده	عنوان کتاب	
۱/۱۷۳/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	برنجکار سبحانی	معارف و عقاید ۳	معارف و عقاید ۳
۱/۱۷۴/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	رسول رضوی	معارف و عقاید ۴	معارف و عقاید ۴
۱/۱۷۵۱/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	عبدالمجید زهدات	معارف و عقاید ۵ (ج ۱)	معارف و عقاید ۵ (بخش ۱)
۱/۱۷۵۲/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	عبدالمجید زهدات	معارف و عقاید ۵ (ج ۲)	معارف و عقاید ۵ (بخش ۲)
۱/۱۷۶/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	سلیمانی بهبهانی و رضوی	معارف و عقاید ۶	معارف و عقاید ۶
۱/۱۷۷/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	برنجکار و رضوی	معارف و عقاید ۷	معارف و عقاید ۷
	مؤسسه امام خمینی رحمه الله علیه	۱۳۹۷	الهی راد	انسان شناسی	
	مؤسسه امام خمینی رحمه الله علیه	۱۳۹۸	علامه مصباح یزدی	جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن	معارف و عقاید ۸
	ارباب اندیشه	۱۳۹۴	سید محمد ابراهیم مومنی	منطق نموداری	منطق ۱
۱/۱۶۱۱/۱	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	منتظری مقدم	درآمدی بر منطق	منطق ۱ (سیکل)
۱/۱۶۱۲/۲	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	منتظری مقدم	درآمدی بر منطق	منطق ۱ (دیپلم و دانشگاهی)
۱/۱۶۲۱/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	منتظری مقدم	دانش منطق	منطق ۲ و ۳
	دارالعلم	-	مرحوم علامه مظفر	المنطق ^(۱)	
۱/۱۶۳۱/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	عبداللهی	منطق کاربردی	منطق کاربردی
	نشر هاجر	۱۳۹۶	طرقی	درسنامه روش تحقیق	مهارت های پژوهشی
۱/۱۲۱۱/۱	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	پایانی	آشنایی با دانش نحو	نحو (سیکل)
۲/۱۲۱۲/۱	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	خداوردی	درسنامه نحو	نحو (دیپلم و دانشگاهی)

منبع / منابع					عنوان درس
کد کتاب	ناشر	سال نشر	نویسنده	عنوان کتاب	
۱/۱۲۲۱/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	صفایی بوشهری	بدائة النحو	نحو ۲ و ۳
۱/۱۲۲۲/۳	نشر نصایح	۱۳۹۷	شیرافکن	الهدایة فی النحو	
	انتشارات هجرت	-	-	جامع المقدمات (هدایه) (۱) + صمدیه	
۳/۱۲۳۱/۱	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	کفیل، خاکسار	البهجة المرضیة فی اسلوبها الجدید	نحو ۴ و ۵
۱/۱۲۵۱/۳	مرکز مدیریت	۱۳۹۸	[تصحیح] اسماعیل احمدی منش، محمد جوادی راد	شرح ابن عقیل	
۳/۱۲۴۱/۱	مرکز مدیریت	۱۳۹۷	تصحیح استاد کفیل و خاکسار	مغنی الاریب فی تهذیب بابی الاول و الرابع من مغنی اللبيب	نحو ۶ و ۷
				پیوست شماره ۱۶	نهج البلاغه

۲- جداول تفصیلی منابع و محدوده‌های درسی:

مقطع سیکل:

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (سیکل)	ملاحظات
احکام ۱ (بخش ۱)	درسنامه فقه	از اول کتاب تا پایان درس ۱۱	
احکام ۱ (بخش ۲)	درسنامه فقه	از درس ۱۲ تا پایان درس ۴۲	
احکام ۲	درسنامه فقه	از درس ۴۳ تا آخر کتاب	
اخلاق ۱	اخلاق اسلامی ۱ (آداب بندگی)	تمام کتاب	
اخلاق ۲	اخلاق اسلامی ۲ (آداب فردی و علم آموزی)	تمام کتاب	
اخلاق ۳	اخلاق اسلامی ۳ (آداب اجتماعی ۱)	تمام کتاب	
اخلاق ۴	اخلاق اسلامی ۴ (آداب اجتماعی ۲)	تمام کتاب	
اخلاق ۵	اخلاق اسلامی ۵ (مبانی اخلاق اسلامی)	تمام کتاب	
اخلاق ۶	اخلاق اسلامی ۶ (اصول و روش‌های تربیت اخلاقی)	تمام کتاب	
اخلاق ۷	اخلاق اسلامی ۷ (آداب بندگی)	تمام کتاب	
	نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی	از ابتدای کتاب تا اول عیب جویی	
اخلاق ۸	اخلاق ۴ (آثار اخلاقی امام خمینی)	تمام کتاب	
	نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی	از ابتدای عیب جویی تا نیت، اخلاص و پرهیز از شرک	
اخلاق ۹	اخلاق اجتماعی	از ابتدای کتاب تا انتهای درس ۱۲	
	نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی	از ابتدای نیت، اخلاص و پرهیز از شرک تا عیادت بیمار	
اخلاق ۱۰	اخلاق اجتماعی	از ابتدای درس ۱۲ تا انتهای کتاب (به جز درس ۱۷ و ۱۸)	
	نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی	از عیادت بیمار تا پایان کتاب	
اخلاق ۱۱	خانواده در قرآن	از ابتدای کتاب تا ابتدای وظایف والدین نسبت به فرزندان	
اخلاق ۱۲	خانواده در قرآن	از ابتدای وظایف والدین نسبت به فرزندان تا پایان کتاب	
ادعیه و زیارات	مطابق پیوست ۴		

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (سیکل)	ملاحظات
اصول فقه ۱ (بخش ۱)	الموجز فی اصول الفقه	از ابتدای کتاب تا المقصد السادس (فی الحجج و الامارات)	
	الاساس فی اصول الفقه	از ابتدای کتاب تا الباب الثالث (مباحث الادله الظنیه)	
اصول فقه ۱ (بخش ۲)	الموجز فی اصول الفقه	از اول المقصد السادس (فی الحجج و الامارات) تا پایان کتاب	
	الاساس فی اصول الفقه	از الباب الثالث (مباحث الادله الظنیه) تا آخر کتاب	
اصول فقه ۲	اصول الفقه	از ابتدای کتاب تا اول المقصد الثاني (الملازمات العقلیه)	بخش «مقدمات» از مباحث الحقیقه الشرعیة تا ابتدای الباب الثاني: الاوامر، نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم در دو جلسه از خارج مباحث را ارائه دهند.
	الوسیط فی اصول الفقه	از ابتدای کتاب تا ابتدای العام و الخاص	
اصول فقه ۳	اصول الفقه	از ابتدای المقصد الثاني (الملازمات العقلیه) تا اول الباب الثاني: السنة (در المقصد الثالث: مباحث الحجة)	مبحث «الباب الاول: المستقلات العقلیه» نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم در ۴ جلسه از خارج مباحث را ارائه دهند. مبحث «المسألة الرابعة: اجتماع الامر و النهی» در «الباب الثاني: غیرالمستقلات العقلیه» نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم در ۲ جلسه از خارج مباحث را ارائه دهند.
	الوسیط فی اصول الفقه	از ابتدای العام و الخاص تا الاصول العملیه: اصاله التخییر	
اصول فقه ۴	اصول الفقه	از ابتدای الباب الثاني: السنة (در المقصد الثالث: مباحث الحجة) تا پایان کتاب	مباحث مربوط به ادله حجیت خبر واحد نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم در ۲ جلسه از خارج مباحث را ارائه دهند. مبحث «الباب الثامن: القیاس» حذف شود. مبحث «المقصد الرابع: مباحث الاصول العملیه» نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم از خارج مباحث را ارائه دهند.
	الوسیط فی اصول الفقه	از ابتدای الاصول العملیه: اصاله التخییر تا انتهای کتاب	

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (سیکل)	ملاحظات
اقتضایی ۱	منبع اختیاری		
اقتضایی ۲	منبع اختیاری		
اقتضایی ۳	منبع اختیاری		
اقتضایی ۴	منبع اختیاری		
آشنایی با قرآن ۱	تذکار وحی (دفتر اول)	سوره‌های حمد و بقره	
آشنایی با قرآن ۲	تذکار وحی (دفتر اول)	سوره‌های آل عمران و نساء	
آشنایی با قرآن ۳	تذکار وحی (دفتر دوم)	سور مفسلات (از ق تا ملک)	
آشنایی با قرآن ۴	تذکار وحی (دفتر دوم)	سور مفسلات (از ملک تا پایان قرآن)	
آشنایی با قرآن ۵	تذکار وحی (دفتر سوم)	سوره‌ها مانده، یوسف و کهف	
آشنایی با قرآن ۶	تذکار وحی (دفتر سوم)	از سوره حج تا آخر کتاب	
بلاغت ۱	لمحات من البلاغة	تمام کتاب	
بلاغت ۲	جواهر البلاغة	از ابتدای کتاب تا ابتدای علم البیان	
	درر البلاغة		
بلاغت ۳	جواهر البلاغة	از ابتدای علم بیان تا انتهای کتاب	
	درر البلاغة		
تاریخ اسلام ۱	تاریخ اسلام ج ۱ (از جاهلیت تا رحلت پیامبر اسلام ص)	تمام کتاب	
تاریخ اسلام ۲	انسان ۲۵۰ ساله	تمام کتاب	
تاریخ انقلاب	انقلاب اسلامی جهشی در تحولات سیاسی تاریخ	تمام کتاب	
تجزیه و ترکیب ۱	مطابق پیوست ۶		
تجزیه و ترکیب ۲	مطابق پیوست ۷		
تجوید ۱	آموزش قرائت قرآن ۱	تمام کتاب	
تجوید ۲	آموزش قرائت قرآن ۲	تمام کتاب	
حکمت اسلامی	آشنایی با علوم اسلامی بخش فلسفه	تمام کتاب	
روش تبلیغ و تدریس	روش تبلیغ	تمام کتاب	قسمت الف سرفصل
	روش‌ها و فنون تدریس	تمام کتاب	قسمت ب سرفصل
زبان و ادبیات فارسی	شبهه شیوایی	تمام کتاب	
صرف ۱	درآمدی بر علم صرف	تمام کتاب	
	صرف مقدماتی	تمام کتاب	
صرف ۲	دانش صرف	تا اول ابواب ثلاثی مزید	
	صرف ساده	تمام بخش فارسی	

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (سیکل)	ملاحظات
صرف ۳	دانش صرف	از ثلاثی مزید تا پایان کتاب	
	صرف ساده	تمام بخش عربی	
علوم حدیث	آشنایی با حدیث	تمام کتاب	
	دانش حدیث	تمام کتاب	کتاب بدیل می باشد.
علوم قرآنی	درسنامه علوم قرآن	تمام کتاب	
	آموزش علوم قرآن	تمام کتاب	کتاب بدیل می باشد.
فقه ۱	المختصر فی الفقه	از ابتدای کتاب تا آخر مبحث الودیعة	
	دراسات موجزه فی فقه الامامیه	از ابتدای کتاب تا آخر مبحث الجهاد	
فقه ۲	المختصر فی الفقه	از ابتدای مبحث الشركة تا آخر کتاب	
	دراسات موجزه فی فقه الامامیه	از مبحث التجارة تا انتهای کتاب	
فقه ۳ (بخش ۱)	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب الطهارة تا اول الفصل الرابع (فی باقی مستحباتها)	منزوحات بئر و مستحبات کفن و دفن میّت فقط به متن شهید اول اکتفا شود. مباحث علامات قبله و آداب مسجد و مکان مصلى (یعنی از «والأفضل المسجد» تا «و یراعی فی المسجد الجبهه») حذف می شود.
فقه ۳ (بخش ۲)	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای الفصل الرابع (فی باقی مستحباتها) تا آخر کتاب الصوم	مباحث کتاب الصلاة، از ابتدای الفصل السابع فی بیان الاحکام الخلل ... تا آخر کتاب الصلاة) به متن شهید اول اکتفاء شود.
فقه ۴	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب الحج تا اول کتاب المتاجر	مباحث کتاب الحج به متن شهید اول اکتفاء گردد.
فقه ۵	شرح اللمعة دمشقیه	کتاب المتاجر	در الفصل السابع فقط کلیات «اقسام بیع» تدریس می شود. در الفصل الثالث فی بیع الحيوان، از «و يجوز النظر الى وجه المملوكة» تا ابتدای مسائل و هم چنین مسائل ۳، ۴، ۶ و ۷ حذف شده است.
فقه ۶	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب الدین تا اول کتاب الاجارة	تمام دو کتاب مزارعه و مساقات حذف شده است

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (سیکل)	ملاحظات
فقه ۷	شرح اللمعة الدمشقيه	از ابتدای کتاب الاجارة تا اول کتاب النکاح	در دو کتاب سبق و رمایه، فقط عبارت شهید اول تدریس می شود. در کتاب جماله، از مسائل تا آخر کتاب و در کتاب وصایا، از «و لو اوصی للعبد لویصح» تا «و الوصیة لجماعة تقتضی التسویه» و از «و لو اوصی بمنافع العبد» تا «ولو اوصی بأمور» حذف شده است.
فقه ۸	شرح اللمعة الدمشقيه	کتاب النکاح	در کتاب نکاح (الفصل الثانی فی العقد)، مسائل ۴ و ۷ و (الفصل الثالث فی المحرمات)، از مسائل بیست گانه، مسائل ۲، ۷، ۸، ۹ و ۱۳ و (الفصل الخامس فی نکاح الإمام تا ابتدای الفصل السادس) حذف شده است.
فقه ۹	شرح اللمعة الدمشقيه	از ابتدای کتاب الطلاق تا اول کتاب الغصب	در کتاب طهار، ایلاء و لعان، به متن شهید اول اکتفاء شود. کتاب عتق، تدبیر، مکاتبه و استیلاء تدریس نشود.
فقه ۱۰ (بخش ۱)	شرح اللمعة الدمشقيه	از ابتدای کتاب الغصب تا اول کتاب المیراث	از ابتدای کتاب احیاء موات تا اول «القول فی المشتركات» به متن شهید اول اکتفاء شود.
فقه ۱۰ (بخش ۲)	شرح اللمعة الدمشقيه	از ابتدای کتاب المیراث تا پایان کتاب الديات	در تدریس کتاب المیراث، کتاب القصاص و کتاب الديات به متن شهید اول اکتفاء گردد.
قواعد فقهیه	دروس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه	مباحث: اهمیت بحث قواعد، فرق قاعده فقهیه و اصولیه، قاعده طهارت، قاعدع سوق مسلم، قاعده اصالة الصحة، قاعده لاتعاد، قاعده فراغ و تجاوز، قاعده علی الید، قاعده لاضرر، قاعده لاحرج، قاعده ید، قاعده سلطنت	
کافی	مطابق پیوست ۱۲		
لغت	درآمدی بر لغت شناسی	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۱	معارف و عقاید ۱ و ۲	از درس ۱ تا پایان درس ۳۰	
	اصول اعتقادات (۱)		
معارف و عقاید ۲	الهیات و معارف اسلامی	از ابتدا تا درس شصت و یک	
	معارف و عقاید ۱ و ۲	از درس ۳۱ تا آخر کتاب	
	اصول اعتقادات		
معارف و عقاید ۳	الهیات و معارف اسلامی	از درس شصت و یک تا پایان کتاب	
	معارف و عقاید ۲	تمام کتاب	

۱. در صورت انتخاب کتاب اصول اعتقادات جهت تدریس، تقسیم بندی این کتاب به دو قسمت برای درس معارف و عقاید ۱ و ۲ بر عهده گروه علمی تربیتی مدارس می باشد.

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (سیکل)	ملاحظات
معارف و عقاید ۴	معارف و عقاید ۴	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۵ (ب)	معارف و عقاید ۵ (ج)	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۵ (ب)	معارف و عقاید ۵ (ج)	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۶	معارف و عقاید ۶	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۷	انسان شناسی	تمام کتاب	
	معارف و عقاید ۷	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۸	جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن	بخش اول: مدخل- بخش دوم: اصالت فرد یا جامعه- بخش چهارم: تأثیر جامعه در فرد- بخش پنجم: تأثیر فرد در جامعه- بخش هشتم: دگرگونی‌های اجتماعی- بخش نهم: رهبری- بخش دوازدهم: سنت‌های الهی در تدبیر جوامع	بخش‌های سوم، ششم، هفتم، نهم، و یازدهم مطالعاتی می‌باشد و جزو محدوده امتحانی نمی‌باشد.
منطق ۱ (سیکل)	درآمدی بر منطق	تمام کتاب	
	منطق نموداری	تمام کتاب	
منطق ۲	دانش منطق	از ابتدای کتاب تا پایان درس ۲۸	
	المنطق ^(۱)		
منطق ۳	دانش منطق	از درس ۲۹ تا انتهای کتاب	
	المنطق		
منطق کاربردی	منطق کاربردی	تمام کتاب	
مهارت‌های پژوهشی	درسنامه روش تحقیق	تمام کتاب	
نحو (سیکل)	آشنایی با دانش نحو	تمام کتاب	
نحو ۲ (بخش ۱)	بدائة النحو	از ابتدای کتاب تا اول فصل فی الفعل	
	الهدایة	از ابتدای کتاب تا اول حروف مشبیه به لیس	
	جامع المقدمات (هدایه ^(۲)) + صمدیه		

- در صورت انتخاب این کتاب برای تدریس، باید به دو قسمت برای درس منطق ۲ و منطق ۳ توسط مدارس (با همکاری گروه علمی - تربیتی) و براساس ساعات درس تقسیم‌بندی شود.
- استفاده از این کتاب به عنوان بدیل با شرایط زیر بلامانع است:
  - الف) از کتاب هدایه مربوط به جامع المقدمات استفاده شود.
  - ب) باید همراه کتاب صمدیه خوانده شود.
  - ج) تعیین محدوده‌ها برای سه بخش (نحو ۲ بخش یک و دو و نحو ۳) توسط گروه علمی تربیتی مدرسه انجام

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (سیکل)	ملاحظات
نحو ۲ (بخش ۲)	بدائة النحو	از فصل فی الفعل تا اول منصوبات	
	الهدایة	از اول حروف مشبیه به لیس تا اول توابع	
نحو ۳	جامع المقدمات (هدایه) + صمدیه		
	بدائة النحو	از منصوبات تا آخر کتاب	
	الهدایة	از توابع تا آخر کتاب	
نحو ۴ (بخش ۱)	جامع المقدمات (هدایه ^(۱)) + صمدیه		
	البهجة المرضیة فی اسلوبها الجدید شرح ابن عقیل	از ابتدا تا اول باب الفاعل	
نحو ۴ (بخش ۲)	البهجة المرضیة فی اسلوبها الجدید شرح ابن عقیل	از باب الفاعل تا اول الحال	
	البهجة المرضیة فی اسلوبها الجدید شرح ابن عقیل		
نحو ۵	البهجة المرضیة فی اسلوبها الجدید شرح ابن عقیل	از الحال تا آخر کتاب	
	البهجة المرضیة فی اسلوبها الجدید شرح ابن عقیل		
نحو ۶ (بخش ۱)	مغنی الاریب	از حرف الف تا (بحث کل) مسألتان	
نحو ۶ (بخش ۲)	مغنی الاریب	از (بحث کل) مسألتان تا ابتدای حرف لو	
نحو ۷	مغنی الاریب	از حرف لو تا الخاتمه	
نهج البلاغه	مطابق پیوست ۱۶		

مقطع دیپلم و دانشگاهی

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (دیپلم و دانشگاهی)	ملاحظات
احکام ۱	درسنامه فقه	از اول کتاب تا آخر درس ۴۲	
احکام ۲	درسنامه فقه	از درس ۴۳ تا آخر کتاب	
اخلاق ۱	اخلاق اسلامی (آداب بندگی)	تمام کتاب	

گیرد.

۱. استفاده از این کتاب به عنوان بدیل با شرایط زیر بلامانع است:

الف) از کتاب هدایه مربوط به جامع المقدمات استفاده شود.

ب) باید همراه کتاب صمدیه خوانده شود.

ج) تعیین محدوده ها برای سه بخش (نحو ۲ بخش یک و دو و نحو ۳) توسط گروه علمی تربیتی مدرسه انجام گیرد.

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (دیپلم و دانشگاهی)	ملاحظات
اخلاق ۲	اخلاق اسلامی ۲ (آداب فردی و علم آموزی)	تمام کتاب	
اخلاق ۳	اخلاق اسلامی ۳ (آداب اجتماعی ۱)	تمام کتاب	
اخلاق ۴	اخلاق اسلامی ۴ (آداب اجتماعی ۲)	تمام کتاب	
اخلاق ۵	اخلاق اسلامی ۵ (مبانی اخلاق اسلامی)	تمام کتاب	
اخلاق ۶	اخلاق اسلامی ۶ (اصول و روش‌های تربیت اخلاقی)	تمام کتاب	
اخلاق ۷	اخلاق اسلامی ۷ (آداب بندگی)	تمام کتاب	
اخلاق ۷	نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی	از ابتدای کتاب تا اول عیب جویی	
اخلاق ۸	اخلاق ۴ (گزیده آثار اخلاقی امام خمینی)	تمام کتاب	
اخلاق ۸	نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی	از ابتدای عیب جویی تا نیت، اخلاص و پرهیز از شرک	
اخلاق ۹	اخلاق اجتماعی	از ابتدای کتاب تا انتهای درس ۱۲	
اخلاق ۹	نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی	از ابتدای نیت، اخلاص و پرهیز از شرک تا عیادت بیمار	
اخلاق ۱۰	اخلاق اجتماعی	از ابتدای درس ۱۳ تا انتهای کتاب (به جز درس ۱۷ و ۱۸)	
اخلاق ۱۰	نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی	از عیادت بیمار تا پایان کتاب	
اخلاق ۱۱	خانواده در قرآن	از ابتدای کتاب تا ابتدای وظایف والدین نسبت به فرزندان	
اخلاق ۱۲	خانواده در قرآن	از ابتدای وظایف والدین نسبت به فرزندان تا پایان کتاب	
ادعیه و زیارات	مطابق پیوست ۴		
اصول فقه (بخش ۱)	الموجز فی اصول الفقه	از ابتدای کتاب تا اول المقصد السادس (فی الحجج و الامارات)	
اصول فقه (بخش ۲)	الاساس فی اصول الفقه	از ابتدای کتاب تا الباب الثالث (مباحث الادله الظنیه)	
اصول فقه (بخش ۲)	الموجز فی اصول الفقه	از اول المقصد السادس (فی الحجج و الامارات) تا پایان کتاب	
اصول فقه (بخش ۲)	الاساس فی اصول الفقه	از الباب الثالث (مباحث الادله الظنیه) تا آخر کتاب	

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (دیپلم و دانشگاهی)	ملاحظات
اصول فقه ۲	اصول الفقه	از ابتدای کتاب تا اول المقصد الثاني (الملازمات العقلية)	بخش «مقدمات» از مباحث الحقیقة الشرعية تا ابتدای الباب الثاني: الاوامر، نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم در دو جلسه از خارج مباحث را ارائه دهند.
	الوسیط فی اصول الفقه	از ابتدای کتاب تا ابتدای العام و الخاص	
اصول فقه ۲	اصول الفقه	از ابتدای المقصد الثاني الملازمات العقلية تا اول الباب الثاني: السنة (در المقصد الثالث: مباحث الحجة)	مبحث «الباب الاول: المستقلات العقلية» نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم در ۴ جلسه از خارج مباحث را ارائه دهند. مبحث «المسألة الرابعة: اجتماع الامر و النهی» در «الباب الثاني: غيرالمستقلات العقلية» نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم در ۲ جلسه از خارج مباحث را ارائه دهند.
	الوسیط فی اصول الفقه	از ابتدای العام و الخاص تا الاصول العملية: اصاله التخيير	
اصول فقه ۴	اصول الفقه	از ابتدای الباب الثاني: السنة (در المقصد الثالث: مباحث الحجة) تا پایان کتاب	مباحث مربوط به ادله حجیت خبر واحد نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم در ۲ جلسه از خارج مباحث را ارائه دهند. مبحث «الباب الثامن: القياس» حذف شود. مبحث «المقصد الرابع: مباحث الاصول العملية» نیازی به تطبیق سازی مباحث نمی باشد و اساتید محترم از خارج مباحث را ارائه دهند.
	الوسیط فی اصول الفقه	از ابتدای الاصول العملية: اصاله التخيير تا انتهای کتاب	
اقتضایی ۱	منبع اختیاری		
اقتضایی ۲	منبع اختیاری		
اقتضایی ۳	منبع اختیاری		
اقتضایی ۴	منبع اختیاری		
آشنایی با قرآن ۱	تذکار وحی (دفتر اول)	سوره های حمد و بقره	
آشنایی با قرآن ۲	تذکار وحی (دفتر اول)	سوره های آل عمران و نساء	

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (دیپلم و دانشگاهی)	ملاحظات
آشنایی با قرآن ۳	تذکار وحی (دفتر دوم)	سور مفصلات (از ق تا ملک)	
آشنایی با قرآن ۴	تذکار وحی (دفتر دوم)	سور مفصلات (از ملک تا پایان قرآن)	
آشنایی با قرآن ۵	تذکار وحی (دفتر سوم)	سوره های مائده، یوسف، کهف	
آشنایی با قرآن ۶	تذکار وحی (دفتر سوم)	از سوره حج تا آخر کتاب	
بلاغت ۱	لمحات من البلاغة	تمام کتاب	
بلاغت ۲	جواهر البلاغة	از ابتدای کتاب تا ابتدای علم البیان	
	درر البلاغه		
بلاغت ۳	جواهر البلاغة	از ابتدای علم بیان تا انتهای کتاب	
	درر البلاغه		
تاریخ اسلام ۱	تاریخ اسلام ج ۱ (از جاهلیت تا رحلت پیامبر اسلام ص)	تمام کتاب	
تاریخ اسلام ۲	انسان ۲۵۰ ساله	تمام کتاب	
تاریخ انقلاب (فقط مقطع دیپلم)	انقلاب اسلامی جهشی در تحولات سیاسی تاریخ	تمام کتاب	
تجزیه و ترکیب ۱	مطابق پیوست ۶		
تجزیه و ترکیب ۲	مطابق پیوست ۷		
تجوید	آموزش قرآن قرآن ۲	تمام کتاب	
روش تبلیغ و تدریس	روش تبلیغ روش ها و فنون تدریس	تمام کتاب تمام کتاب	قسمت الف سرفصل قسمت ب سرفصل
زبان و ادبیات فارسی	شیوه شیوایی	تمام کتاب	
صرف ۱	درآمدی بر علم صرف	تمام کتاب	
	صرف مقدماتی	تمام کتاب	
صرف ۲	دانش صرف	تا اول ابواب ثلاثی مزید	
	صرف ساده	تمام بخش فارسی	
صرف ۳	دانش صرف	از ثلاثی مزید تا پایان کتاب	
	صرف ساده	تمام بخش عربی	
علوم حدیث	آشنایی با حدیث	تمام کتاب	
	دانش حدیث	تمام کتاب	
علوم قرآنی	درسنامه علوم قرآن	تمام کتاب	
	آموزش علوم قرآن	تمام کتاب	
فقه ۱	المختصر فی الفقه	از ابتدای کتاب تا آخر مبحث الودیعة	
	دراسات موجزه فی فقه الامامیه	از ابتدای کتاب تا آخر مبحث الجهاد	
فقه ۲	المختصر فی الفقه	از ابتدای مبحث الشركة تا آخر کتاب	
	دراسات موجزه فی فقه الامامیه	از مبحث التجارة تا انتهای کتاب	

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (دیپلم و دانشگاهی)	ملاحظات
فقه ۳ (بخش ۱)	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب الطهارة تا پایان کتاب الصلاة	در تدریس کتاب الطهارة مباحث منزوحات بئر، مستحبات کفن و دفن میت فقط به متن شهید اول اکتفا شود. در تدریس کتاب الصلاة به متن شهید اول اکتفاء گردد.
فقه ۳ (بخش ۲)	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب الزکاة تا اول کتاب المتاجر	در تدریس کتاب الحج تا اول کتاب المتاجر به متن شهید اول اکتفا شود.
فقه ۴	شرح اللمعة دمشقیه	کتاب المتاجر	در الفصل السابع فقط کلیات « اقسام بیع » تدریس می شود. در الفصل الثالث فی بیع الحيوان، از «و يجوز النظر الى وجه المملوكة» تا ابتدای مسائل و هم چنین مسائل ۳، ۴، ۶ و ۷ حذف شده است.
فقه ۵	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب الدین تا اول کتاب الاجارة	تمام دو کتاب مزارعه و مساقاة حذف شده است
فقه ۶	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب الاجارة تا اول کتاب النکاح	در دو کتاب سبق و رمایة، فقط عبارت شهید اول تدریس می شود. در کتاب جعله، از مسائل تا آخر کتاب و در کتاب وصایا، از «ولو اوصی للعبد لویصح» تا «و الوصیة لجماعة تقتضی التسویه» و از «ولو اوصی بمنافع العبد» تا «ولو اوصی بأمور» حذف شده است.
فقه ۷	شرح اللمعة دمشقیه	کتاب النکاح	در کتاب نکاح (الفصل الثاني فی العقد)، مسائل ۴ و ۷ و (الفصل الثالث فی المحرمات)، از مسائل بیست گانه، مسائل ۲، ۷، ۸، ۹ و ۱۳ و (الفصل الخامس فی نکاح الإمام) تا ابتدای الفصل السادس) حذف شده است.
فقه ۸	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب الطلاق تا اول کتاب الغصب	در کتب ظهار، ایلاء و لعان، به متن شهید اول اکتفاء شود. کتب عتق، تدبیر، مکاتبه و استیلاء تدریس نشود.
فقه ۹	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب الغصب تا اول کتاب المیراث	از ابتدای کتاب احياء موات تا اول «القول فی المشتركات» به متن شهید اول اکتفاء شود.
فقه ۱۰	شرح اللمعة دمشقیه	از ابتدای کتاب المیراث تا پایان کتاب الدیات	در تدریس کتاب المیراث، کتاب القصاص و کتاب الدیات به متن شهید اول اکتفاء گردد.

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (دیپلم و دانشگاهی)	ملاحظات
قواعد فقهیه	دروس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه	مباحث: اهمیت بحث قواعد، فرق قاعده فقهیه و اصولیه، قاعده طهارت، قاعده سوق مسلم، قاعده اصالة الصحة، قاعده لاتعاد، قاعده فراغ و تجاوز، قاعده علی الید، قاعده لاضرر، قاعده لاجرح، قاعده ید، قاعده سلطنت	
کافی	مطابق پیوست ۱۲		
لغت	درآمدی بر لغت شناسی	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۱	معارف و عقاید ۱ و ۲	از درس ۱ تا پایان درس ۳۰	
	اصول اعتقادات		
	الهیات و معارف اسلامی	ابتدای کتاب تا درس (۱) ۵۱	
	عقائد استدلالی (ج ۱)	جلد اول	
معارف و عقاید ۲	آموزش کلام اسلامی (ج ۱)	جلد اول	
	معارف و عقاید ۱ و ۲	از درس ۳۱ تا آخر کتاب	
	اصول اعتقادات		
	الهیات و معارف اسلامی	از درس ۵۱ تا پایان کتاب	
معارف و عقاید ۳	عقائد استدلالی (ج ۲)	جلد دوم	
	آموزش کلام اسلامی (ج ۲)	جلد دوم	
معارف و عقاید ۴	معارف و عقاید ۳	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۵ (ب ۱)	معارف و عقاید ۴	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۵ (ب ۲)	معارف و عقاید ۵ (ج ۱)	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۶	معارف و عقاید ۵ (ج ۲)	تمام کتاب	
معارف و عقاید ۷	معارف و عقاید ۶	تمام کتاب	
	انسان شناسی	تمام کتاب	
	معارف و عقاید ۷	تمام کتاب	

۱. در صورت انتخاب «کتاب الهیات و معارف اسلامی» به عنوان منبع درس معارف و عقاید ۱ و ۲ (در مقطع دیپلم و دانشگاهی) رعایت نکات ذیل الزامی است. ۱. درس های (نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم و سیزدهم) صرفاً مطالعاتی است.

۲. درس های ۶۴ تا ۸۰ در چهار جلسه تدریس شود.

۳. درس های ۹۴ تا ۹۹ و ۱۰۵ تا ۱۰۸ در یک جلسه تدریس شود.

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (دیپلم و دانشگاهی)	ملاحظات
معارف و عقاید ۸	جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن	بخش اول، دوم، چهارم، پنجم، هشتم، دهم و دوازدهم	بخش‌های سوم، ششم، هفتم، نهم، و یازدهم مطالعاتی می‌باشد.
منطق ۱	درآمدی بر منطق	تمام کتاب	
	منطق نموداری	تمام کتاب	
منطق ۲	دانش منطق	دیپلم: از ابتدای کتاب تا پایان درس ۲۸ دانشگاهی: از ابتدای کتاب تا پایان درس ۳۲	
	المنطق		
منطق ۳	دانش منطق	دیپلم: از درس ۲۹ تا انتهای کتاب دانشگاهی: از درس ۳۳ تا انتهای کتاب	
	المنطق		
منطق کاربردی	منطق کاربردی	تمام کتاب	
مهارت‌های پژوهشی	درسنامه روش تحقیق	تمام کتاب	
نحو ۱	درسنامه نحو	تمام کتاب	
نحو ۲	بدائة النحو	از ابتدای کتاب تا ابتدای منصوبات	
	الهدایة	از ابتدای کتاب تا ابتدای توابع	
	جامع المقدمات (هدایه ^(۱)) + صمدیه		

۱. استفاده از این کتاب به عنوان بدیل با شرایط زیر بلامانع است:

(الف) از کتاب هدایه مربوط به جامع المقدمات استفاده شود.

(ب) باید همراه کتاب صمدیه خوانده شود.

(ج) تعیین محدوده‌ها برای سه بخش (نحو ۲ بخش یک و دو و نحو ۳) توسط گروه علمی تربیتی مدرسه انجام گیرد.

عنوان درس	عنوان کتاب	محدوده (دیپلم و دانشگاهی)	ملاحظات
نحو ۳	بدائة النحو	از منصوبات تا آخر کتاب	
	الهدایة	از توابع تا آخر کتاب	
	جامع المقدمات (هدایه ^(۱)) + صمدیه		
نحو ۴	البهجة المرضیة فی اسلوبها الجدید	ابتدای کتاب تا ابتدای اشتغال العامل عن المعمول	
	شرح ابن عقیل		
نحو ۵	البهجة المرضیة فی اسلوبها الجدید	از اشتغال العامل عن المعمول تا آخر کتاب	
	شرح ابن عقیل		
نحو ۶	مغنی الاریب	از حرف (الف) تا ابتدای حرف (لا)	
نحو ۷	مغنی الاریب	از حرف (لا) تا انتهای باب اول به علاوه باب رابع	
نهج البلاغه	مطابق پیوست ۱۶		

۱. استفاده از این کتاب به عنوان بديل با شرایط زیر بلامانع است:

الف) از کتاب هدایه مربوط به جامع المقدمات استفاده شود.

ب) باید همراه کتاب صمدیه خوانده شود.

ج) تعیین محدوده‌ها برای سه بخش (نحو ۲ بخش یک و دو و نحو ۳) توسط گروه علمی تربیتی مدرسه انجام گیرد.

فصل سوم: حضور و غیاب

ماده ۱۸۵: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی بوده و غیبت در آن‌ها مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۸۶: ثبت حضور و غیاب در کلاس باید به تأیید استاد برسد.

ماده ۱۸۷: طلبه موظف است رأس ساعت در کلاس درس حضور یابد و تأخیر در حضور و تسریع در خروج بیش از ۱۰ دقیقه، غیبت و کمتر از ۱۰ دقیقه در هر سه جلسه، یک غیبت در آن درس به شمار می‌آید.

ماده ۱۸۸: غیبت طلبه در بیش از یک هشتم ساعات تعیین شده هر درس^(۱)، موجب حذف آن درس می‌شود. در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذراند.

تبصره ۱: هر غیبت غیرموجه دو غیبت موجه به شمار می‌آید.^(۲)

تبصره ۲: تشفیص موجه یا غیرموجه بودن غیبت برعهده معاون آموزش مدرسه است.

تبصره ۳: در صورت افزایش غیبت طلبه از یک هشتم تا کمتر از دو هشتم ساعات هر درس، مشروط به اینکه امکان مضور در درس را نداشته است، مرجع تصمیم‌گیری مذف یا عدم مذف درس مدیر مدرسه است و در صورتی که غیبت‌ها بیش از دو هشتم باشد، مرجع تصمیم‌گیری در فصوص مذف غیبت و ... شورای مدرسه می‌باشد.

۱. در صورتی که مطابق آیین نامه ساعات دروس با تصمیم مدرسه تغییر کند، ملاک محاسبه حد نصاب حضور و غیاب، ساعات تعیین شده توسط مدرسه می‌باشد.

۲. تأثیر هر غیبت غیرموجه در حذف درس دو برابر غیبت موجه می‌باشد.

فصل چهارم: امتحانات

ماده ۱۸۹: نمره نهایی دروس براساس موارد ذیل تعیین و ثبت می‌گردد:

(۱) **آزمون کتبی نهایی؛**

(۲) **فعالیت کلاسی؛**^(۱) دربرخی از دروس، ۵ نمره از نمره نهایی به فعالیت کلاسی اختصاص دارد که در دو گروه «فعالیت درسی» و «پژوهش درسی» مطابق ضوابط مربوطه برنامه‌ریزی و ارائه می‌گردد.

(۳) **امتحان شفاهی؛** در تعدادی از دروس حسب آیین‌نامه مربوطه، امتحان شفاهی نیز به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن دروس حاصل جمع و معدل آزمون‌های کتبی (اعم از آزمون کتبی پایان نیم‌سال و فعالیت کلاسی و ...) و آزمون شفاهی آن درس خواهد بود.

الف) امتحانات کتبی

آیین‌نامه برگزاری امتحانات کتبی

ماده ۱۹۰: اخذ امتحان کتبی از دروس براساس محدوده مصوب و ابلاغی آن درس^(۲)، می‌باشد.

ماده ۱۹۱: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس‌های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب) بلامانع است.

تبصره: تعیین زمان برگزاری امتحانات بر عهده مدارس می‌باشد و امتحاناتی که طرامی سؤالات آن بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد، در ۴ نوبت در سال تمصیلی برای همه آزمون‌ها (اصلی، تجدیدی، ارتقائی) تعیین و برگزار می‌گردد.

۱. دستورالعمل فعالیت‌های کلاسی در بخش سوم، فصل اول آمده است.

۲. جداول مربوط به محدوده‌های درسی در بخش سوم، فصل دوم آمده است.

ماده ۱۹۲: امتحان تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در مدرسه محل تحصیل هستند.

ماده ۱۹۳: در صورتی که داوطلب ورود به حوزه، ادعای گذراندن برخی از دروس را داشته باشد، پس از پذیرش در مدرسه می تواند فقط یک بار طبق شرایط ذیل در امتحانی که مدرسه حداکثر دو هفته بعد از شروع سال تحصیلی برگزار می کند، شرکت نماید و در صورت موفقیت، نمره آن درس ثبت می شود:

- ۱) منوط نبودن آن درس به درس پیش نیاز؛
  - ۲) حداکثر تا سقف ۱۵۰۰ ساعت درسی^(۱)؛
  - ۳) مطابقت داشتن حداقل ۸۰ درصدی درس های گذرانده شده با محتوا و ساعات دروس با تشخیص گروه علمی - تربیتی مربوطه در مدرسه؛
  - ۴) ارائه گواهی گذراندن موفق درس ها نزد استاد معتبر حوزوی یا گواهی رسمی از مراکز آموزش عالی؛
  - ۵) صلاح دید و موافقت گروه علمی - تربیتی مدرسه.
- تبصره: نمره قبولی امتحان مذکور ۱۶ می باشد.

ماده ۱۹۴: شرکت در دوره تابتسانی فقط جهت حضور در جلسه امتحان (بدون شرکت در کلاس) در دروس تجدیدی^(۲) و دروسی که جهت کسری معدل^(۳) اخذ شده است، بلامانع می باشد.

ماده ۱۹۵: طرح سؤال های امتحانی در تمام موسم های امتحانی (اصلی، تجدیدی و...)،

---

۱. شورای مدرسه می تواند سقف مجاز دروس برای امتحان ارتقایی ورودی را به دروس سال اول تحصیلی محدود نماید.

۲. شرکت در امتحانات تجدیدی در دوره تابتسانی مربوط به طلابی می باشد که دروس نیم سال دوم همان سال تحصیلی را تجدید شده اند و امتحانات نیم سال اول دو هفته پس از پایان امتحانات همان نیم سال برگزار می گردد.

۳. آیین نامه نحوه حضور طلاب در امتحانات جهت جبران کسری معدل مذکور در بخش پنجم همین آیین نامه آمده است.

برعهده استاد مدرسه در همان درس و براساس اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می باشد.

تبصره ۱: معاونت آموزش ستاد می تواند با اطلاع رسانی قبلی، نسبت به طراحی سؤال یک پارچه و متمرکز برای تعدادی از دروس اقدام نماید.

تبصره ۲: تأیید نهایی تمام سؤالات امتحان های رسمی در هر مدرسه بر عهده گروه علمی- تربیتی مربوطه می باشد.

تبصره ۳: در صورت تعدد یک درس و اساتید آن در مدرسه با تصویب گروه علمی - تربیتی، ضمن رعایت تبصره یک همین ماده، ارائه سؤال مشترک مجاز خواهد بود.

ماده ۱۹۶: تصحیح اوراق امتحانی تمام دروس در همه موسم های امتحانی برعهده استاد دارای حکم یا مجوز تدریس آن مدرسه، طبق اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می باشد.

ماده ۱۹۷: معاونت آموزش مدیریت های استانی و ستاد در هر موسم امتحانی تعدادی از سؤالات امتحانی و اوراق تصحیح شده در مدارس را، به صورت تصادفی، مورد بررسی و ارزیابی (ابتدایی یا بازبینی) قرار خواهد داد.

ماده ۱۹۸: در صورت عدم مطابقت سؤال های امتحانی و تصحیح آن ها با اصول و ضوابط ابلاغی ستاد و یا احراز تخلف، مراتب حسب مورد در شورای آموزش استان و یا معاونت آموزش ستاد بررسی شده و پس از آن، استمرار مجوز مدرسه یا استاد در طرح سؤال یا تصحیح اوراق منوط به تصمیم شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد خواهد بود.

تبصره ۱: شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد می تواند برای مدارس مذکور، امکانی از قبیل تذکر کتبی، لغو مکم تدریس استاد، اعمال محدودیت های آموزشی برای مدرسه و ابطال نمرات را در نظر بگیرند.

تبصره ۲: معاونت آموزش می‌تواند برای مدارس که در ارزیابی‌های صورت گرفته، شرایط و ضوابط طراحی و تصویب سؤالات امتحانی را با کیفیت مناسب رعایت نموده‌اند، مشوق‌هایی در نظر بگیرد.

ماده ۱۹۹: در مدت زمان مجاز نبودن یک مدرسه یا استاد برای طرح یا تصحیح آزمون‌ها، مدیریت استان در مورد طرح سؤال یا تصحیح اوراق مربوطه توسط استاد رسمی دیگریا مدرسه تحت پوشش دیگر تدبیر لازم را اتخاذ می‌نماید.

ماده ۲۰۰: نمره قبولی در هر درس، ۱۲ می‌باشد.

ماده ۲۰۱: تعیین ملاک‌های نهایی نمره دهی در تمام درس‌ها و هم‌چنین محاسبه نهایی نمره‌ها بر عهده استاد همان درس یا گروه علمی - تربیتی مدرسه و بر اساس ضوابط ابلاغی می‌باشد.

ماده ۲۰۲: در هر سال تحصیلی در صورتی که تنها در یک ماده درسی نمره نهایی کمتر از ۱۲ بوده ولی کمتر از ۱۰ نباشد، به شرط اینکه طلبه در همان سال تحصیلی دروس موظفی خود را گذرانده باشد و معدل آن سال تحصیلی به ۱۲ برسد، با درخواست طلبه آن درس قبول به حساب می‌آید.

ماده ۲۰۳: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره قبولی نشوند یا در جلسه امتحان، غیبت موجه داشته باشند، تنها برای یک مرتبه حق شرکت در موسم بعدی امتحانات (تجدیدی) (۱) را دارند؛ در غیر این صورت طبق نظر شورای مدرسه به یکی از دو صورت ذیل اقدام می‌شود:

۱) انتخاب درس به صورت حضوری در نیم‌سال تحصیلی بعدی با استادیار و

---

۱. امتحان تجدیدی هر درس حداکثر دو هفته پس از امتحان اصلی آن درس برگزار می‌گردد و تعیین زمان آن بر عهده مدرسه می‌باشد.

شرکت در امتحان آن، در صورت صلاحدید و اجازه شورای مدرسه یا مهمان شدن در مدرسه دیگر برای همان درس مطابق ضوابط؛

۲) انتخاب درس و حضور مستمر در کلاس، در صورت عدم موفقیت در مرحله گذشته، طبق ضوابط، با محاسبه ساعات درس در اولین نیم سال بعدی ارائه درس به صورت رسمی.

تبصره ۱: تشفیص موجه بودن غیبت بر عهده معاون آموزش مدرسه است.

تبصره ۲: ساعات درس فوآنده شده با استاد یار، جزو سقف ساعات انتخاب درس مناسبه نمی گردد.

تبصره ۳: ارائه درس و افذ امتحان به صورت استادیار توسط مدرسه، پس از تأیید معاون آموزش استان بلامانع فوآهد بود. هم چنین نظارت بر ساعات ارائه، کیفیت محتوای ارائه شده و ... در دروس استادیاری بر عهده معاون آموزش استان است.

ماده ۲۰۴: تعداد ساعات درس استادیاری از حداقل ۵۰ درصد ساعات مصوب درسی نباید تقلیل یابد.

تبصره: تشفیص و تعیین مقدار ساعت های درس استاد یاری بر عهده شورای مدرسه و مسب مورد است.

ماده ۲۰۵: نمره اخذ شده توسط طلبة در فعالیت های کلاسی (اعم از پژوهش درسی و فعالیت درسی)، در امتحان مرحله تجدیدی و استادیاری هم لزوماً لحاظ می گردد و امتحان درس استادیاری یا تجدیدی از ۱۵ نمره محاسبه فوآهد شد.

ماده ۲۰۶: انصراف از جلسه امتحان یا غیبت به منزله نمره صفر می باشد.

تبصره: در صورت تشفیص غیر موجه بودن غیبت، طلبة از امتحان مجدد (تجدیدی و استادیاری) در آن درس مبروم می گردد و در اولین موسم ارائه آن درس ملزم به انتخاب آن درس و شرکت در کلاس و امتحانات آن درس می باشد.

ماده ۲۰۷: کسانی که طبق ضوابط در امتحان یک درس قبول شده‌اند، نمی‌توانند مجدداً در امتحان آن درس شرکت نمایند.

تبصره: مضور در امتحانات جبران کسری معدل مطابق ضوابط مربوطه بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۰۸: افرادی که حذف درس، غیبت غیرموجه یا انصراف در جلسه امتحان دارند موظف هستند در اولین نیم‌سال تحصیلی بعدی ارائه درس، ضمن حضور مستمر در کلاس، در امتحان آن درس شرکت کنند.

ماده ۲۰۹: ورود نمره هر درس از روز امتحان آن درس تا ۱۰ روز مجاز می‌باشد.

ماده ۲۱۰: درخواست تجدیدنظر، حداکثر تا یک هفته پس از اعلام نتایج، طبق ضوابط و از طریق سامانه پذیرفته می‌شود.

تبصره: پس از نهایی شدن نمرات در مدرسه، ورود و ویرایش نمرات مجاز نمی‌باشد و در

صورت نیاز به باز شدن دسترسی، تصمیم‌گیری بر عهده مدیریت استان می‌باشد.

ماده ۲۱۱: تقاضای تجدیدنظر در مورد نمرات بین ۸ تا ۱۴ پذیرفته می‌شود.

تبصره: پذیرش درخواست تجدیدنظر در غیر موارد فوق، بر عهده شورای مدرسه است.

ماده ۲۱۲: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبه ثبت و در معدل آن نیم‌سال و سال تحصیلی محاسبه شده و معدل نهایی سطح تحصیلی تنها از دروس قبولی طلبه، محاسبه می‌گردد.

تبصره: نمره‌های عدم قبولی، در معدل کل پایه و سطح تمصیلی مورد محاسبه قرار نمی‌گیرد.

ب) امتحانات شفاهی

مقدمه

به منظور ارتقاء توانمندی و سنجش علمی، ارتقای سطح علمی و آموزشی طلاب و هم‌چنین ارزیابی قدرت بیان و تجزیه و تحلیل مطالب، از طلاب واجد شرایط در

برخی از دروس براساس شرایط و ضوابطی که در ادامه آمده است، علاوه بر امتحان کتبی، امتحان شفاهی نیز اخذ می‌گردد:

ماده ۲۱۳: در تعدادی از دروس، در سطح یک حسب آیین‌نامه مربوطه، امتحان شفاهی به عمل خواهد آمد و نمره نهایی آن دروس، معدل آزمون‌های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

ماده ۲۱۴: برگزاری امتحان شفاهی برعهده مدیریت مدرسه و توسط اساتید دارای مجوز مربوطه از معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، می‌باشد.

ماده ۲۱۵: برگزاری امتحان شفاهی در مدارس فاقد مجوز برگزاری امتحان شفاهی، برعهده مدیریت استانی و در شهر قم برعهده معاونت امور مدارس سطح یک قم می‌باشد.

تبصره: تعیین و ابلاغ شرایط، ارزیابی و صدور مجوز امتحان شفاهی برای استاد و برگزار کننده، برعهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

ماده ۲۱۶: اطلاع‌رسانی، نحوه ثبت نام، تعیین زمان و مکان امتحان و... برعهده برگزار کننده امتحان شفاهی می‌باشد.

ماده ۲۱۷: طلاب پس از گذراندن کامل ساعات هر درس مجاز به شرکت در امتحان شفاهی آن درس می‌باشند.

ماده ۲۱۸: بررسی شرایط متقاضیان و ثبت نام کنندگان در آزمون برعهده برگزار کننده امتحان شفاهی می‌باشد.

ماده ۲۱۹: دروس دارای امتحان شفاهی در سطح یک به شرح ذیل می‌باشد:

عنوان درس	محدوده آزمون
تجوید (مقطع دیپلم و دانشگاهی) (تجوید ۲) مقطع سیکل	تمام محدوده درس
نحو ۷	نحو ۶ و ۷
اصول ۴	اصول ۲، ۳ و ۴
فقه ۴ (مقطع سیکل)، فقه ۳ بخش دوم (مقطع دیپلم و دانشگاهی)	فقه ۳ و ۴ (مقطع سیکل) فقه ۳ بخش ۱ و ۲ (مقطع دیپلم و دانشگاهی)
فقه ۱۰ بخش ۲ (مقطع سیکل) فقه ۱۰ (مقطع دیپلم و دانشگاهی)	فقه ۹ و فقه ۱۰ بخش ۱ و ۲ (مقطع سیکل) فقه ۸، ۹ و ۱۰ (مقطع دیپلم و دانشگاهی)

تبصره: نمره امتحان شفاهی هر درس با نمره امتحان کتبی آن درس جمع شده و معدل نمرات (کتبی و شفاهی)، نمره آن درس مسموب میشود.

ج) برگزاری آزمون و اعلام نتایج

ماده ۲۲۰: رعایت نکات ذیل در خصوص جلسه آزمون امتحان شفاهی ضروری می باشد:

- ۱) مشخص کردن محدوده آزمون توسط استاد و ارائه زمان مورد نیاز برای مرور مباحث به طلاب؛
- ۲) عدم استفاده از کتاب و جزوات دارای شرح، ترجمه و ...؛
- ۳) رعایت نکات مرسوم جلسات آزمون؛
- ۴) ضبط جلسات؛
- ۵) مد نظر قرار دادن کل محدوده مصوب در هنگام امتحان؛
- ۶) ثبت نمره و امتیاز مستقل به ازای هریک از معیارها (عبارت خوانی، فهم مطلب، تطبیق و سؤالات علمی).

ماده ۲۲۱: حضور دو ممتحن در جلسه امتحان شفاهی الزامی می باشد.

ماده ۲۲۲: تکمیل فرم ارزیابی به صورت مستقل توسط هراستاد برای هر طلبه ضروری بوده و جمع بندی امتیازات نهایی و ثبت در سامانه توسط برگزار کننده امتحان انجام می شود.

ماده ۲۲۳: معیار محاسبه نمره شفاهی براساس جدول ذیل می باشد:

جمع کل	معیار محاسبه نمره				
	سؤال علمی	تطبیق با متن	فهم و توضیح مطلب	عبارت خوانی (۱)	عناوین درس
۲۰	۵	-	-	۱۵	تجوید (۲) (مقطع سیکل) تجوید (مقطع دیپلم و دانشگاهی)
۲۰	۳	۵	۵	۷	نحو ۷
۲۰	۳	۷	۷	۳	اصول ۴
۲۰	۳	۷	۷	۳	فقه ۴ (مقطع سیکل) فقه ۳ بخش ۲ (مقطع دیپلم و دانشگاهی)
۲۰	۳	۷	۷	۳	فقه ۱۰ بخش دوم (مقطع سیکل) فقه ۱۰ (مقطع دیپلم و دانشگاهی)

ماده ۲۲۴: حداقل نمره برای قبولی در امتحان شفاهی، کسب نمره ۱۲ می باشد.

ماده ۲۲۵: زمان بندی اعلام نتایج نهایی و رسیدگی به اعتراضات بر عهده برگزار کننده امتحان شفاهی می باشد.

ماده ۲۲۶: طلاب متقاضی بررسی مجدد نتایج امتحان با داشتن شرایط ذیل می توانند، درخواست مکتوب خود را به برگزارکننده امتحان ارائه نمایند:

۱- کسب نمره ۸ تا ۱۴؛

۲- گذشتن حداکثر سه روز از زمان اعلام نتایج؛

ماده ۲۲۷: بررسی مجدد نتیجه امتحان توسط یک استاد ممتحن شفاهی غیر از اساتید ممتحن برگزاری جلسه انجام میگردد.

۱. مراد از هر یک از قلمروهای امتحان شفاهی به صورت ذیل می باشد:

الف) عبارت خوانی: شامل صحیح خواندن متن عربی درس با رعایت نکات ادبی به همراه آگاهی از قواعد ادبی آن.

ب) فهم و توضیح مطلب: درک صحیح و دقیق مطالب ارائه شده در متن، همراه با توانایی بیان آن.

ج) تطبیق با متن: ترجمه و مقابله توضیحات ارائه شده، بر بخش مربوطه، از متن علمی مورد امتحان.

د) سؤالات علمی: سؤالات علمی تعیین شده مربوط به محدوده درسی.

۲. پنج نمره از پانزده نمره عبارت خوانی مربوط به تصحیح قرائت نماز است.

ماده ۲۲۸: در بررسی مجدد، نظر استاد سوم ملاک عمل خواهد بود و پس از انجام بررسی مجدد، انصراف از آن پذیرفته نیست.

ماده ۲۲۹: در صورت عدم حضور یا ترک جلسه امتحان بدون عذر موجه، یک نوبت امتحانی محاسبه شده و طلبه به مدت سه ماه از ثبت نام امتحان شفاهی محروم و در صورت تکرار (عدم حضور یا ترک جلسه) مدت محرومیت به یک سال افزایش می‌یابد. (۱)

تبصره ۱: تشخیص موجه بودن غیبت برعهده معاون آموزش مدرسه است.

تبصره ۲: در صورت منع یا انصراف از تمصیل، اذ امتحان شفاهی منوط به بررسی وضعیت آموزشی، در شورای مدرسه می‌باشد.

تبصره ۳: تقاضای تعویق یا انصراف از امتحان شفاهی تا ده روز قبل از برگزاری آن، بلامانع است.

ماده ۲۳۰: در صورت عدم کسب نمره قبولی و یا غیبت در جلسه امتحان (۲) به ترتیب مراحل ذیل عمل می‌شود:

مرحله اول: حضور در جلسه امتحان شفاهی تجدیدی (۳) حداکثر تا دو هفته؛

مرحله دوم (۴): در صورت عدم موفقیت در مرحله قبل، انتخاب درس (۵) به

صورت حضوری در نیم سال تحصیلی بعدی با استادیار، در صورت صلاحدید

و اجازه شورای مدرسه (۶).

۱. به کلیه پیش‌آمدهایی که از لحاظ روحی، جسمی یا اخلاقی موجب شود فرد امکان شرکت در جلسه امتحان نداشته باشد عذر موجه اطلاق می‌شود.

۲. طلاب واجد شرایط جزو کسانی محسوب می‌شوند که حداقل یک بار در آزمون شرکت کرده‌اند و قبول نشده‌اند.

۳. مراحل و ضوابط ثبت نام از متقاضیان حضور در امتحانات تجدید شفاهی مانند دیگر طلاب، می‌باشد.

۴. مراحل دوم و سوم در حکم کارگاه آموزشی برای طلاب مذکور می‌باشد.

۵. منظور دروسی است که دارای امتحان شفاهی می‌باشد.

۶. تعیین استادیار بر اساس ضوابط ابلاغی معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بر عهده مدیر مدرسه می‌باشد.

مرحله سوم: انتخاب درس و حضور مستمر در کلاس طبق ضوابط با محاسبه ساعات درس در اولین نیم سال بعدی ارائه درس به صورت رسمی. تبصره ۱: ساعات درس فواید شده در مرحله دوم، جزو سقف ساعات انتخاب درس محاسبه نمی گردد.

تبصره ۲: تشخیص و تعیین مقدار ساعات های درس استادیاری مسبب مورد (با رعایت این نکته که تعداد ساعات درس از حداقل ۵۰ درصد ساعات مصوب درس نباید تقلیل یابد) برعهده گروه علمی تربیتی مربوطه در مدرسه است.

تبصره ۳: اخذ تمقیق کلاسی، برای طلاب مذکور، الزامی نمی باشد ولی سایر موارد فعالیت های کلاسی همانند دیگر طلاب، الزامی می باشد.

ماده ۲۳۱: نظارت بر حسن اجرای امتحان شفاهی برعهده مدیریت استانی و درقم بر عهده مرکز امور واحدهای آموزشی قم می باشد.

فصل پنجم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی

ماده ۲۳۲: شیوه معدل گیری از دروس در این برنامه آموزشی به صورت زیر می باشد:

الف) معدل نیم سال و سال تحصیلی، از نمرات همه درس ها، اعم از قبولی و مردودی، محاسبه می شود؛

ب) معدل هر سطح تحصیلی، از نمرات قبولی همه درس های آن سطح، محاسبه می شود.

ماده ۲۳۳: شیوه محاسبه معدل، به روش ذیل است:

$$\text{معدل} = \frac{++++ (\text{مقدار ساعت هر درس} * \text{نمره همان درس}) + (\text{مقدار ساعت هر درس} * \text{نمره همان درس})}{\text{مجموع ساعات درسی}}$$

ماده ۲۳۴: طلابی که میانگین نمرات ایشان در پایان سطح حداقل ۱۴ باشد، می توانند مطابق ضوابط، جهت اخذ مدرک اقدام کنند.

ماده ۲۳۵: در صورتی که معدل سطح طلبه کمتر از ۱۴ باشد، در مدت مجاز تحصیل می تواند از درس هایی که نمره کمتر از ۱۴ دارد انتخاب درس کند و فقط در امتحان آن درس شرکت کند تا میانگین کل نمرات خود را جبران نماید. تبصره: بالاترین نمره از میان نمره های افذ شده، به عنوان نمره نهایی و ملاک مناسبه معدل سطح خواهد بود.

بخش چهارم: خدمات آموزشی

فصل اول: مرخصی تحصیلی

ماده ۲۳۶: طلاب در مواقع ضروری می توانند مطابق ضوابطی که در ادامه آمده است، از مرخصی تحصیلی استفاده نمایند.^(۱)

ماده ۲۳۷: استفاده از مرخصی حداکثر تا ۱۰ روز در هر نیم سال تحصیلی در موارد ضروری و پس از اخذ مجوز از معاون آموزش مدرسه، مجاز می باشد.

۱. در جدول ذیل میزان مرخصی و مرجع تأیید کننده آن جهت اختصار آمده است:

ردیف	میزان مرخصی درخواست شده	مرجع تأیید کننده
۱	کمتر از ده روز	مدیر مدرسه
۲	از ده روز تا کمتر از یک نیم سال	شورای مدرسه
۳	یک نیم سال کامل	شورای مدرسه
۴	دو نیم سال کامل	شورای مدرسه
۵	بیش از دو نیم سال	شورای استان

ماده ۲۳۸: مرخصی بیش از ۱۰ روز (تا کمتر از یک نیم سال تحصیلی) برای یک یا چند درس و هم چنین مرخصی تا حداکثر دو نیم سال (متوالی یا غیرمتوالی) در سطح یک و هم چنین دو نیم سال متوالی یا غیرمتوالی در مجموع سطح دو و سه در طول مدت تحصیلی، در صورت ضرورت و با مجوز شورای مدرسه امکان پذیر است.

تبصره ۱: تا قبل از رسیدگی به درخواست مرفعی و تأیید آن، طلبه موظف به شرکت در کلیه برنامه‌های آموزشی مدرسه به صورت منظم می‌باشد.

تبصره ۲: در سال اول تمصیلی، مرفعی تمصیلی مجاز نیست.

تبصره ۳: مرجع تشفیص ضرورت، شورای مدرسه است.

ماده ۲۳۹: شورای مدرسه می‌تواند در خصوص حذف درس یا عدم آن به دلیل عدم حضور در کلاس درس در مدت مرخصی تصمیم‌گیری نماید.

ماده ۲۴۰: مرجع تصمیم‌گیری در خصوص درخواست مرخصی بیشتر از موارد مذکور، تمدید و یا اضافه کردن مرخصی (تا حداکثر یک سال دیگر) شورای آموزش استان می‌باشد.

ماده ۲۴۱: مدت زمان مرخصی جزء حداکثر سنوات مجاز تحصیل محسوب می‌گردد.
ماده ۲۴۲: در صورت استفاده از مرخصی نیم سال یا سالانه، امکان حضور در امتحانات وجود ندارد.

تبصره: با مجوز شورای رسیدگی کننده به مرفعی نیم سال تمصیلی طلاب، شرکت در امتحانات دروس کم‌مهم (مطالعاتی) بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۴۳: شرایط استفاده از مرخصی نیم سال به شرح ذیل می‌باشد:

(۱) فعال بودن پرونده تحصیلی؛

(۲) گذشتن حداقل یک سال تحصیلی موفقیت آمیز بعد از پذیرش رسمی؛

(۳) عدم استفاده از مرخصی تحصیلی به مقدار مجاز در سنوات گذشته در آن سطح؛

(۴) نداشتن موارد منع از تحصیل.^(۱)

فصل دوم: انتقالات

ماده ۲۴۴: انتقال طلبه از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر، با شرایط ذیل امکان پذیر است:

الف) فعال بودن پرونده تحصیلی؛

ب) اشتغال به تحصیل، حداقل به مدت یک سال تحصیلی در مدرسه مبدأ؛

ج) موافقت مدیر مدرسه مبدأ و مقصد و تأیید مدیریت استان مبدأ و مقصد^(۱).

ماده ۲۴۵: درخواست انتقال در سطح یک، برای یک مرتبه بلامانع می‌باشد و در صورت ضرورت، مرجع تصمیم‌گیری شورای آموزش استان مبدأ می‌باشد.

ماده ۲۴۶: انتقال طلاب دارای مدرک سیکل از مدارس مجری برنامه آموزشی جدید تنها به مدارس مجری برنامه جدید در همان مقطع و هم‌چنین انتقال طلاب دارای مدرک دیپلم تنها به مدارس مجری برنامه آموزشی جدید که دارای مقطع ورودی دیپلم و یا دانشگاهی هستند، مجاز می‌باشد.

تبصره ۱: در صورت ضرورت انتقال افراد مذکور، به مدارس با مدرک تمصیلی نامتناسب، مرجع تصمیم‌گیری شورای آموزش استان می‌باشد.

تبصره ۲: انتقال طلاب مذکور به مدارس سایر مقاطع پس از سال سوم تمصیلی، با تأیید شورای آموزش استان بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۴۷: انتقال طلاب تحت پوشش برنامه جاری آموزشی به مدارس مجری برنامه جدید آموزشی و بالعکس، پس از تأیید درخواست توسط شورای آموزش استان و براساس جدول تطبیق دروس (مندرج در فصل سوم همین بخش) امکان پذیر می‌باشد.

تبصره ۱: انتقال این طلاب تنها براساس مدرک تمصیلی متناسب (سیکل به مدارس سیکل و دیپلم و دانشگاهی به مدارس دیپلم و دانشگاهی) مجاز است.

تبصره ۲: در صورت ضرورت انتقال افراد مذکور، به مدارس با مدرک تمصیلی غیرمتناسب، مرجع تصمیم‌گیری شورای آموزش استان می‌باشد.

تبصره ۳: انتقال طلاب مذکور به مدارس سایر مقاطع پس از سال سوم تحصیلی، با تأیید شورای آموزش استان بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۴۸: زمان انتقالات، از پایان امتحانات نیم سال دوم و تا پیش از شروع سال تحصیلی جدید است.

ماده ۲۴۹: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب مدرسه مبدأ محسوب می‌شود و طبق ضوابط باید حضور مستمر در درس داشته و از کلیه مزایای آموزشی و خدماتی در مدرسه مبدأ برخوردار است.

ماده ۲۵۰: انتقال به مدارس متفرقه و خارج از برنامه مرکز مدیریت به منزله ترک تحصیل بوده و نمرات و سایر سوابق آموزش تولید شده در این مدارس در مدت مذکور کان لم یکن تلقی شده و در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به شرکت مجدد در امتحانات، مطابق ضوابط مربوطه می‌باشد.

ماده ۲۵۱: انتقال طلبه از مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه به مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه خراسان و اصفهان و بالعکس فقط از طریق معاونت آموزش ستاد صورت می‌پذیرد.

ماده ۲۵۲: طلابی که پرونده آن‌ها به جهت موارد منع از تحصیل در شورای مربوطه مورد رسیدگی قرار می‌گیرد پس از اخذ مجوز ادامه تحصیل، حداقل به مدت یک سال مجاز به انتقال به خارج از استان نمی‌باشند.

تبصره: در صورت درخواست طلبه و موافقت مدیریت استانی مبدأ و مقصد، انتقال طلاب مذکور بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۵۳: انتقال اجباری طلاب مجاز نبوده و در صورت لزوم و پس از بررسی در شورای تصمیم گیرنده^(۱)، همان شورا موظف به یافتن مدرسه جدید برای طلبه مذکور می‌باشد.

۱. مطابق آیین نامه منع و انصراف از تحصیل (مندرج در فصل پنجم همین بخش)

فصل سوم: شیوه‌نامه تطبیق‌سازی دروس در انتقالات

ماده ۲۵۴: انتقال طلاب بین برنامه‌های آموزشی جدید و جاری حوزه‌های عملیه براساس ضوابط مربوطه بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۵۵: جداول تطبیق‌سازی دروس گذرانده شده طلاب متقاضی انتقال بین برنامه‌های آموزشی جدید و جاری حوزه‌های عملیه به شرح ذیل می‌باشد:

عنوان درس در برنامه آموزشی جاری	عنوان درس در برنامه آموزشی جدید	ملاحظات (مخصوص تکمیل نواقص)	ملاحظات (مخصوص انتقال)
صرف ۱	صرف ۱ و ۲	نیاز به ارائه صرف ۱ وجود ندارد. فقط صرف ۲ کفایت می‌کند.	
صرف ۲	صرف ۳		
نحو ۱	نحو ۱ و ۲		
نحو ۲	نحو ۳	نیاز به ارائه نحو ۲ وجود ندارد. فقط نحو ۳ کفایت می‌کند.	
احکام ۱	احکام ۱		
احکام ۲	احکام ۲		
عقاید ۱	معارف و عقاید ۱		
تجوید	تجوید ۱ و ۲	مقطع دبیریم و دانشگاه فقط تجوید ۲	مقطع دبیریم و دانشگاه فقط تجوید ۲
اخلاق نظری ۱	اخلاق اسلامی ۱ و ۲		
منطق ۱	منطق ۱		
تاریخ ۱	تاریخ اسلام ۱	فقط امتحان بدون کلاس	
قرآن ۱	آشنایی محتوایی با قرآن ۱	فقط امتحان بدون کلاس	
نحو ۳	نحو ۴		
نحو ۴			
نحو ۵	نحو ۵		
نحو ۶			
منطق ۲	منطق ۲		
منطق ۳			
منطق ۴	منطق ۲		

عنوان درسی در برنامه آموزشی جاری	عنوان درسی در برنامه آموزشی جدید	ملاحظات (مخصوص تکمیل نواقص)	ملاحظات (مخصوص انتقال)
عقاید ۲	معارف و عقاید ۲		
اخلاق نظری ۲	اخلاق اسلامی ۳ و ۴		
تاریخ ۲	تاریخ اسلام ۱	فقط امتحان بدون کلاس	
قرآن ۲	آشنایی محتوایی با قرآن ۲	فقط امتحان بدون کلاس	
اخلاق نظری ۳	اخلاق اسلامی ۵		
بلاغت ۱	بلاغت ۱ و ۲		
بلاغت ۲	بلاغت ۳		
تاریخ ۳	تاریخ اسلام ۲		
تجزیه و ترکیب	تجزیه و ترکیب ۱ و ۲	در صورت انتقال از جدید به جاری گذراندن یکی از تجزیه و ترکیب‌ها در برنامه جدید کفایت می‌کند و با کل تجزیه و ترکیب برنامه جاری تطبیق می‌خورد.	
عقاید ۲	عقاید ۳		
عقاید ۴	عقاید ۴		
قرآن ۳	آشنایی محتوایی با قرآن ۳		
نحو ۷	نحو ۶		
نحو ۸			
نحو ۹	نحو ۷		
نحو ۱۰			
اصول فقه ۱	اصول فقه ۱ بخش ۱		
اصول فقه ۲	اصول فقه ۱ بخش ۲		
تاریخ ۴	تاریخ اسلام ۲		
عقاید ۵	معارف و عقاید ۵ (جلد ۱)		
عقاید ۶			
نهج البلاغه ۱	نهج البلاغه		
قرآن ۴	آشنایی محتوایی با قرآن ۴		
تاریخ ۵	تاریخ اسلام ۲		
قرآن ۵	آشنایی محتوایی با قرآن ۵		

عنوان درسی در برنامه آموزشی جاری	عنوان درسی در برنامه آموزشی جدید	ملاحظات (مخصوص تکمیل نواقص)	ملاحظات (مخصوص انتقال)
آیین نگارش	زبان و ادبیات فارسی		
تاریخ ۶	معارف و عقاید ۵ (ج ۲)		
علوم قرآن	علوم قرآنی		
حکومت اسلامی	تاریخ انقلاب		
علوم حدیث	علوم حدیث		
آشنایی با فلسفه	حکمت اسلامی		
اصول فقه ۳	اصول فقه ۲		
اصول فقه ۴	اصول فقه ۳		
اصول فقه ۵			
اصول فقه ۶	اصول فقه ۴		
فقه ۱	فقه ۳ (بخش ۱) {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۲			
فقه ۳	فقه ۳ (بخش ۲) {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۴			
فقه ۵	فقه ۴ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۶	فقه ۵ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۷	فقه ۶ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۸	فقه ۷ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۹	فقه ۸ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۱۰	فقه ۹ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۱۱	فقه ۱۰ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۱۲			
فقه ۱	فقه ۳ (بخش ۱) {سیکل}		
فقه ۲	فقه ۳ (بخش ۲) {سیکل}		
فقه ۳	فقه ۴ {سیکل}		
فقه ۴			

عنوان درسی در برنامه آموزشی جاری	عنوان درسی در برنامه آموزشی جدید	ملاحظات (مخصوص تکمیل نواقص)	ملاحظات (مخصوص انتقال)
فقه ۵	فقه ۵ {سیکل}		
فقه ۶	فقه ۶ {سیکل}		
فقه ۷	فقه ۷ {سیکل}		
فقه ۸	فقه ۸ {سیکل}		
فقه ۹	فقه ۹ {سیکل}		
فقه ۱۰	فقه ۱۰ (بخش ۱) {سیکل}		
فقه ۱۱	فقه ۱۰ (بخش ۲) {سیکل}		
فقه ۱۲			

ماده ۲۵۶: کارنامه تطبیق‌سازی دروس گذرانده شده طلاب متقاضی انتقال بین برنامه‌های آموزشی جدید و جاری حوزه‌های عملیه در مقاطع ورودی سیکل، دیپلم و دانشگاهی به شرح ذیل می‌باشد:

فرم شماره ۱ محل الصاق عکس		کارنامه تطبیقی برنامه جاری جدید (مقطع دیپلم و دانشگاهی) بر اساس جدول تطبیق											
نام:	نام خانوادگی:	نام پدر:	ش پ تحصیلی:		ش ت:		ش ث:		محل صدور:		کد ملی:		
		۱۳ / /											
سال ۱۳۹۸	برنامه جاری	احکام ۱	احکام ۲	اخلاق ۱	تاریخ ۱	قران ۱	تجوید	صرف ۱	صرف ۲	عقاید ۱	منطق ۱	نحو ۱	نحو ۲
	برنامه جدید	احکام ۱	احکام ۲	اخلاق ۱ و ۲	تاریخ اسلام ۱	اشنایی با قران ۱	تجوید ۲	صرف ۱ و ۲	صرف ۳	معارف و عقاید ۱	منطق ۱	نحو ۱ و ۲	نحو ۳
	نمره												
	تاریخ												
سال ۱۳۹۹	برنامه جاری	اخلاق ۲	تاریخ ۲	عقاید ۲	منطق ۲	منطق ۳	منطق ۴	نحو ۳	نحو ۴	نحو ۵	نحو ۶	قران ۲	
	برنامه جدید	اخلاق ۳ و ۴	تاریخ اسلام ۱	معارف و عقاید ۲	منطق ۲	منطق ۳	منطق ۴	نحو ۳	نحو ۴	نحو ۵	نحو ۶	اشنایی با قران ۲	
	نمره												
	تاریخ												
سال ۱۴۰۰	برنامه جاری	اخلاق ۳	بلاغت ۱	بلاغت ۲	تاریخ ۳	تجزیه و ترکیب	عقاید ۳	قران ۳	نحو ۷	نحو ۸	نحو ۹	نحو ۱۰	قران ۳
	برنامه جدید	اخلاق ۵	بلاغت ۲ و ۳	بلاغت ۴	تاریخ اسلام ۲	تجزیه و ترکیب ۳ و ۴	عقاید ۴	اشنایی با قران ۳	نحو ۶	نحو ۷	نحو ۸	نحو ۹	قران ۳
	نمره												
	تاریخ												
سال ۱۴۰۱	برنامه جاری	اصول ۱	اصول ۲	تاریخ ۴	عقاید ۵	عقاید ۶	فقہ ۱	فقہ ۲	فقہ ۳	فقہ ۴	نهج البلاغه ۱	قران ۴	
	برنامه جدید	اصول ۱ (بخش ۱)	اصول ۱ (بخش ۲)	تاریخ اسلام ۲	عقاید ۵ (ج ۱)	عقاید ۶ (ج ۲)	فقہ ۳ (بخش ۱)	فقہ ۴ (بخش ۲)	فقہ ۳ (بخش ۳)	فقہ ۴ (بخش ۴)	نهج البلاغه	اشنایی با قران ۴	
	نمره												
	تاریخ												
سال ۱۴۰۲	برنامه جاری	اصول ۳	اصول ۴	تاریخ ۵	عقاید ۷	عقاید ۸	فقہ ۵	فقہ ۶	فقہ ۷	فقہ ۸	نهج البلاغه ۲	قران ۵	
	برنامه جدید	اصول ۲	اصول ۳	تاریخ اسلام ۲	عقاید ۶	عقاید ۷	فقہ ۴	فقہ ۵	فقہ ۶	فقہ ۷	نهج البلاغه	اشنایی با قران ۵	
	نمره												
	تاریخ												
سال ۱۴۰۳	برنامه جاری	این نگارش	اصول ۵	اصول ۶	تاریخ ۶	علوم قران	علوم حدیث	علوم ۹	علوم ۱۰	علوم ۱۱	علوم ۱۲	اشنایی با فلسفه	اصول شفاهی
	برنامه جدید	زبان و ادبیات	اصول ۳	اصول ۴	عقاید ۵ (ج ۲)	علوم قرانی	تاریخ انقلاب	علوم حدیث	علوم ۸	علوم ۹	علوم ۱۰	حکمت اسلامی	اصول شفاهی
	نمره												
	تاریخ												
توضیحات:													
مهر و امضای مدیر مدرسه				مهر و امضای مدیریت استان									

کارنامه تطبیقی برنامه جاری جدید (مقطع سیکل)
براساس جدول تطبیق

فرم شماره ۱
محل الصاق
عکس

نام خانوادگی:	نام پدر:	ش پ تحصیلی:
ش: / / ۱۳	محل صدور:	کد ملی:

برنامه جاری	برنامه جاری	احکام ۱	اخلاق ۱	تاریخ ۱	قرآن ۱	تجوید	صرف ۱	صرف ۲	عقاید ۱	منطق ۱	نحو ۱	نحو ۲
	برنامه جدید	احکام ۱ (بخش ۲)	احکام ۲	اخلاق ۲	تاریخ اسلام ۱	تجوید ۲	صرف ۲	صرف ۳	معارف و عقاید ۱	منطق ۱	نحو ۱ و نحو ۲ (بخش ۲)	نحو ۳
	نمره											
	تاریخ											

برنامه جاری	برنامه جاری	اخلاق ۲	تاریخ ۲	عقاید ۲	منطق ۲	منطق ۳	منطق ۴	نحو ۳	نحو ۴	نحو ۵	نحو ۶	قرآن ۲
	برنامه جدید	اخلاق ۳	تاریخ اسلام ۱	معارف و عقاید ۲	منطق ۲	منطق ۳	منطق ۴	نحو ۳ (بخش ۱)	نحو ۴ (بخش ۲)	نحو ۵	نحو ۶	آشنایی با قرآن ۲
	نمره											
	تاریخ											

برنامه جاری	برنامه جاری	اخلاق ۳	بلاغت ۱	بلاغت ۲	تاریخ ۳	تجزیه و ترکیب	عقاید ۳	عقاید ۴	قرآن ۳	نحو ۷	نحو ۸	نحو ۹	نحو ۱۰	بلاغت شفاهی	منطق شفاهی	نحو شفاهی	قرانت شفاهی
	برنامه جدید	اخلاق ۵	بلاغت ۲	بلاغت ۳	تاریخ اسلام ۲	تجزیه و ترکیب ۲	عقاید ۲	عقاید ۴	آشنایی با قرآن ۳	نحو ۶ (بخش ۱)	نحو ۷ (بخش ۲)	نحو ۸	نحو ۹				
	نمره																
	تاریخ																

برنامه جاری	برنامه جاری	اصول ۱	اصول ۲	تاریخ ۴	عقاید ۵	عقاید ۶	فقه ۱	فقه ۲	فقه ۳	فقه ۴	نهیج البلاغه ۱	قرآن ۴
	برنامه جدید	اصول ۱ (بخش ۱)	اصول ۲ (بخش ۲)	تاریخ اسلام ۲	عقاید ۵ (ج ۱)	عقاید ۶ (ج ۲)	فقه ۵ (بخش ۱)	فقه ۳ (بخش ۲)	فقه ۴	فقه ۳	نهیج البلاغه	آشنایی با قرآن ۴
	نمره											
	تاریخ											

برنامه جاری	برنامه جاری	اصول ۳	اصول ۴	تاریخ ۵	عقاید ۷	عقاید ۸	فقه ۵	فقه ۶	فقه ۷	فقه ۸	نهیج البلاغه ۲	قرآن ۵
	برنامه جدید	اصول ۲	اصول ۳	تاریخ اسلام ۲	عقاید ۶	عقاید ۷	فقه ۵	فقه ۶	فقه ۷	فقه ۸	نهیج البلاغه	آشنایی با قرآن ۵
	نمره											
	تاریخ											

برنامه جاری	برنامه جاری	ابین نگارش	اصول ۵	اصول ۶	تاریخ ۶	علوم قرآن	حکومت اسلامی	علوم حدیث	فقه ۹	فقه ۱۰	فقه ۱۱	فقه ۱۲	آشنایی با فلسفه	نهیج البلاغه ۳	فقه شفاهی	اصول شفاهی
	برنامه جدید	زبان و ادبیات	اصول ۳	اصول ۴	عقاید ۵ (ج ۲)	علوم قرآنی	تاریخ انقلاب	علوم حدیث	فقه ۹	فقه ۱۰ (بخش ۱)	فقه ۱۰ (بخش ۲)	حکمت اسلامی	نهیج البلاغه			
	نمره															
	تاریخ															

توضیحات:	مهر و امضای مدیر مدرسه	مهر و امضای مدیریت استان

فصل چهارم: مهمان

ماده ۲۵۷: اخذ درس به صورت مهمان، در صورت اضطرار و با موافقت مدیر مدرسه و مدیریت استان مبدأ و مقصد، در برخی از درس‌ها یا همه آن‌ها حداکثر در چهار نیم‌سال تحصیلی بلامانع می‌باشد.^(۱)

تبصره ۱: مهمان شدن طلبه در یک مدرسه، مشروط به گذراندن حداقل یک نیم‌سال تحصیلی در مدرسه مبدأ است.

تبصره ۲: طلبه مهمان، موظف به تکمیل مضوری و طبق ضوابط در تمام دروس انتقابی مدرسه مبدأ و مقصد است.

تبصره ۳: مجموع ساعات انتقابی درس طلبه مهمان (در مدرسه‌های مبدأ و مقصد) نباید از سقف مجاز تجاوز کند.

تبصره ۴: اضافه کردن مجوز اخذ درس به صورت مهمان تا دو نیم‌سال دیگر با مجوز شورای مدرسه مبدأ و موافقت مدرسه مقصد بلامانع خواهد بود.

ماده ۲۵۸: طلبه موظف به انتخاب درس و حضور در کلاس و شرکت در امتحانات در مدرسه مقصد مطابق آیین‌نامه آموزشی است.

ماده ۲۵۹: ثبت و نگهداری همه اسناد و اطلاعات آموزشی طلبه در سامانه، توسط مدرسه مقصد انجام می‌شود.

ماده ۲۶۰: طلبه مهمان موظف به رعایت همه قوانین مدرسه مقصد می‌باشد.

ماده ۲۶۱: بهره‌مندی طلبه مهمان از مزایا و خدمات حوزوی در همان مدرسه مبدأ استمرار می‌یابد.

ماده ۲۶۲: مهمان شدن طلبه فقط بین مدارس مجری برنامه آموزشی جدید با رعایت مقطع سیکل، دیپلم و دانشگاهی صورت می‌گیرد.

۱. موافقت‌های مدرسه‌ای و استانی مبدأ و مقصد از طریق سامانه انجام می‌شود.

فصل پنجم: منع و انصراف از تحصیل

الف) منع از تحصیل

ماده ۲۶۳: در موارد آموزشی ذیل طلبه از ادامه تحصیل منع می‌شود:

- ۱) حذف کلیه دروس یک نیم‌سال به دلیل غیبت؛
- ۲) غیبت در کلیه امتحانات دروس انتخابی یک نیم‌سال؛
- ۳) عدم قبولی در هیچ یک از دروس انتخابی در دو نیم‌سال متوالی یا سه نیم‌سال غیرمتوالی؛
- ۴) عدم رشد تحصیلی مناسب (عدم قبولی حداقل به مقدار ۱۵۰۰ ساعت - در طول ۶ نیم‌سال)؛
- ۵) عدم حضور و ترک تحصیل بیش از یک نیم‌سال بدون اطلاع قبلی و بدون عذر موجه.

تبصره ۱: در صورت منع طلبه از تمصیل، ادامه تمصیل وی منوط به بررسی وضعیت آموزشی

او در شورای مربوطه و مطابق ضوابط مندرج در جدول ذیل می‌باشد:

ملاحظات	عنوان حکم صادره	مرجع تصمیم‌گیری	توضیحات و علت	موضوع
شورا می‌تواند نسبت به صدور حکم مبنی بر «منع از تحصیل» و یا «اخذ تعهد مبنی بر ادامه تحصیل به شرط جبران عدم رشد تحصیلی تا حداکثر دو نیم‌سال دیگر» اقدام نماید و در صورت ادامه وضعیت «عدم رشد تحصیلی»، حکم «منع از تحصیل» برای طلبه صادر می‌شود.	حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه	شورای مدرسه	تحقق هر یک از موارد ۱ تا ۴	تحقق هر یک از موارد ۱ تا ۴
	منع از تحصیل	.	تحقق مورد ۴ بعد از اخذ تعهد کتبی و گذشت دو نیم‌سال دیگر	
	منع از تحصیل	-	عدم عذر موجه برای ترک تحصیل	تحقق مورد ۵

تبصره ۲: در صورت تحقق هر یک از موارد مذکور مدیر مدرسه می‌تواند مسبب مورد طلبه را تا قبل از تعیین تکلیف ملزم به فعالیت‌های تمصیلی نماید و در صورت صدور مجوز ادامه تمصیل به فعالیت‌های درسی وی ترتیب اثر داده خواهد شد.

ماده ۲۶۴: در صورت تحقق هر یک از موارد منع موقت، مدیر مدرسه موظف به تنظیم و ارائه گزارش به شورای مدرسه می‌باشد.

ماده ۲۶۵: در مواردی که عنوان حکم عبارت «حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه»، ذکر شده است، مرجع رسیدگی کننده می‌تواند نسبت به صدور حکم مبنی بر «جواز ادامه تحصیل مشروط یا غیرمشروط و یا منع از تحصیل» اقدام نماید.

تبصره: در صورت صدور حکم منع از تمصیل توسط شورای مدرسه، لازم است حکم صادره به تأیید معاونت آموزش استان برسد.

ب) انصراف از تحصیل

ماده ۲۶۶: انصراف از تحصیل فقط به درخواست خود طلبه صورت می‌پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای مدرسه ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد.

ماده ۲۶۷: هیچ واحد آموزشی و یا مدیریتی نمی‌تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تحصیل اقدام نماید.

ماده ۲۶۸: تحصیل هم‌زمان طلاب در سایر نهادهای آموزشی در سطوح تحصیلات تکمیلی بدون اخذ مجوزهای لازم، انصراف از تحصیل تلقی می‌شود.

ماده ۲۶۹: بازپس‌گیری تقاضای انصراف از تحصیل حداکثر تا یک ماه پس از تاریخ درخواست، بلامانع است.

تبصره ۱: در صورت درخواست بازگشت به تمصیل قبل از رسیدن غیبت‌ها به سقف مجاز، مدیر مدرسه می‌تواند نسبت به ادامه تمصیل تصمیم‌گیری نماید و در صورت تجاوز مدت مذکور از مد مجاز، مطابق شرایط مذکور در بند «ج» (بازگشت به تمصیل) در همین فصل اقدام می‌شود.

تبصره ۲: مدرسه موظف به اعلام انصراف طلبه به مدیریت استان می‌باشد.

ج) بازگشت به تحصیل

ماده ۲۷۰: تقاضای بازگشت به تحصیل در صورت عدم تکمیل مقطع تحصیلی با

رعایت شرایط ذیل در شورای مربوطه مورد بررسی قرار می‌گیرد:

- ۱) دارا بودن حداقل یک سال تحصیلی موفقیت‌آمیز قبل از انفصال؛
- ۲) برخورداری از رشد تحصیلی مناسب در سنوات تحصیلی قبل از انفصال (نداشتن هیچ یک از موارد منع از تحصیل)؛
- ۳) وجود انگیزه کافی برای بازگشت؛
- ۴) وجود عذر موجه برای انفصال؛
- ۵) نداشتن مشکل صیانتی؛
- ۶) نداشتن مشکل نظام وظیفه.

ماده ۲۷۱: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال تا حداکثر چهار نیم‌سال

تحصیلی در شورای مدرسه مطرح و حسب شرایط طلبه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۲۷۲: رأی نهایی طلاب دارای شرایط بازگشت به تحصیل، پس از قبولی طلبه در آزمون علمی صادر خواهد شد.

تبصره: «ارزیابی علمی» به صورت شفاهی و توسط معاونت آموزش مدیریت‌های استانی مطابق ضوابط ابلاغی برگزار می‌گردد.

ماده ۲۷۳: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال پنج نیم‌سال تحصیلی به بالا

با شرایط ذیل در شورای مدرسه و در صورت نداشتن شرایط ذیل در شورای آموزش استان بررسی و حسب شرایط طلبه تصمیم‌گیری می‌شود:

- ۱) اشتغال به تبلیغ تمام وقت؛
- ۲) تدریس در مراکز حوزوی؛
- ۳) بیماری مانع از تحصیل (بیماری خود یا بیماری بستگان درجه اول).

ماده ۲۷۴: احکام باید به استناد مدارک معتبر و رسمی و هم‌چنین پوشش دهنده تمام زمان انفصال صادر شود.

ماده ۲۷۵: در صورت صدور حکم بازگشت به تحصیل در اثناء سال تحصیلی، در صورتی که مدت عدم حضور بیش از مجموع سقف مجاز غیبت و مرخصی باشد، مرجع تعیین جواز حضور طلبه در ادامه جلسات درس و یا امتحان، شورای رسیدگی کننده می‌باشد.

ماده ۲۷۶: بعد از صدور مجوز بازگشت به تحصیل در صورت تحقق مجدد هر یک از موارد منع از تحصیل، پرونده طلبه جهت رسیدگی، به شورای آموزش استان ارجاع می‌گردد.

ماده ۲۷۷: در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به حضور منظم در کلاس و عمل مطابق با حکم شورا بوده و پس از گذشت یک سال در صورت رشد تحصیلی مناسب و عمل به تعهدات آموزشی خود می‌تواند مطابق ضوابط درخواست انتقال به استانی دیگر داشته باشد.

تبصره: در صورت صدور حکم به انتقال و تغییر محل تمصیل، انتقال پس از هماهنگی‌های لازم با مدرسه و مرکز مدیریت استان مقصد توسط شورای صادر کننده حکم و با رعایت ضوابط انتقال صورت می‌پذیرد.

ماده ۲۷۸: بازگشت به تحصیل پس از اتمام هر مقطع در صورت انفصال از تحصیل، تابع ضوابط مربوط به ثبت نام و پذیرش می‌باشد.

فصل ششم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب

مقدمه:

در مواردی از آیین‌نامه‌های آموزشی، بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص وضعیت تحصیلی طلاب (مانند صدور حکم منع از تحصیل، بررسی درخواست‌های مربوط به مرخصی، انصراف و بازگشت به تحصیل طلاب) نیاز به تشکیل جلسات مشورتی و تخصصی دارد. از همین رو در ذیل آیین‌نامه‌های مربوط، نحوه رسیدگی به درخواست‌های طلاب ذکر شده است. لذا انتظار می‌رود مدیران مدارس علمیه و مدیریت‌های استانی، جهت تسهیل و تسریع در رسیدگی به امور تحصیلی طلاب، خصوصاً برخی از موارد خاص، مطابق آیین‌نامه‌های مربوطه، اقدام نمایند.

در این فصل برخی از موارد مشترک در همه آیین‌نامه‌های تحصیلی، ارائه شده تا ضمن تأکید بر رسیدگی به موقع و دقیق نسبت به وضعیت تحصیلی طلاب، مواردی که نیاز به توضیح بیشتر داشته است ذکر گردد.

شوراها و کمیسیون‌های مرتبط با دستورالعمل رسیدگی به امور تحصیلی طلاب:

ماده ۲۷۹: برخی از درخواست‌های تحصیلی و آموزشی طلاب باید در شورای مدرسه و یا شورای آموزش استان بررسی شود از همین رو تشکیل جلسات «شورای مدرسه» و «شورای آموزش استان» مطابق ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی، ضروری می‌باشد.

ماده ۲۸۰: تمام احکام صادره در شورای مدرسه در خصوص امور تحصیلی طلاب، به معاونت آموزش استان ارسال می‌شود.

ماده ۲۸۱: جهت رسیدگی به امور تحصیلی طلاب در معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، کمیسیونی با حضور معاون آموزش حوزه‌های علمیه (به عنوان رئیس)، مدیر امور تحصیلی، مدیر سنجش و پذیرش، و دو نفر از کارشناسان آموزشی با تأیید معاون آموزش، تشکیل می‌گردد.

تبصره: مضور سایر کارشناسان، مسبب مورد با تأیید رییس کمیسیون، بدون حق رأی، بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۸۲: نظارت بر حسن اجرا و عملکرد در همه موضوعات تحصیلی طلاب حسب مورد برعهده مدیریت استان می‌باشد.

مراحل رسیدگی و صدور حکم در شورای مدرسه و شورای آموزش استان:

ماده ۲۸۳: مراجع تصمیم‌گیری در خصوص امور تحصیلی طلاب، به ترتیب شورای مدرسه، شورای آموزش استان و کمیسیون آموزش ستاد خواهند بود.

تبصره: کلیه موارد فراتر از شرح وظایف ذکر شده، پس از افذ گزارش از شورای مدرسه و شورای آموزش استان، در کمیسیون آموزش ستاد، بررسی فواید شد.

ماده ۲۸۴: مدت زمان گردش کار رسیدگی به یک پرونده و صدور حکم در شوراها و کمیسیون آموزش ستاد، نباید به گونه‌ای باشد که اصل موضوع پرونده را تحت الشعاع خود قرار دهد، در غیر این صورت مرجع تصمیم، مدیر استان می‌باشد.

ماده ۲۸۵: احکام صادره باید مطابق ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی باشد در غیر این صورت احکام صادره در شورای مربوطه باطل و رسیدگی به احکام ارجاعی به شورای مذکور، در مرجع بالاتر بررسی می‌گردد.

ماده ۲۸۶: احکام صادره حداکثر تا یک هفته پس از صدور، توسط شورای رسیدگی کننده به طلبه و واحدهای مربوطه ابلاغ می‌گردد و واحد مربوطه موظف است ظرف یک ماه پس از دریافت آن، نتیجه اقدامات خود را به شورای صادر کننده اعلام نماید.

ماده ۲۸۷: حکم صادره توسط کمیسیون آموزش و یا شوراها، برای مجموعه‌ها، شوراها و افراد تابعه لازم‌الاجرا است.

ماده ۲۸۸: طلبه می‌تواند حداکثر ظرف مدت ۵ روز از تاریخ دریافت حکم شورا، اعتراض خود را همراه مستندات به دبیر شورا جهت رسیدگی در شورا تسلیم کند.

ماده ۲۸۹: در صورت لزوم، شوراها موظف‌اند جهت تکمیل پرونده از واحدهای مربوطه استعلام لازم را انجام دهند.

ماده ۲۹۰: کلیه مدارک مربوط به امور تحصیلی طلاب، جزء اسناد محسوب شده و لازم است با رعایت مقررات، بایگانی و نگهداری شود.

ماده ۲۹۱: مسائلی که باید مطابق مصوبه ۹۹۸ شورای عالی حوزه‌های علمیه (آیین‌نامه انضباطی) پی‌گیری شود، صرفاً از طریق مفاد مصوبه مذکور اقدام می‌شود.

بخش پنجم تبیین سطح و فارغ التحصیلی

فصل اول: مقاطع حوزوی و فارغ التحصیلی از سطح یک

الف) مقاطع و سطوح حوزوی

ماده ۲۹۲: دروس علوم اسلامی در پنج مقطع یا سطح حوزوی (سطح یک تا چهار) و به تناسب اهداف هر سطح ارائه می‌گردد.

ماده ۲۹۳: سطح یک حوزه‌های علمیه، طی دو برنامه آموزشی و درسی؛ جاری (۱) و جدید (۲) ارائه می‌گردد.

ماده ۲۹۴: در سطح دو، سه و چهار حوزه‌های علمیه، دروس علوم اسلامی با دویکرد

۱. عناوین دروس برنامه آموزشی جاری سطح یک حوزه‌های علمیه، بر اساس مصوبه ۳۹ شورای عالی و دیگر مصوبات و تصمیمات مربوطه مورد تأیید این شورا، تدوین و برنامه‌ریزی می‌شود.

۲. عناوین دروس برنامه آموزشی جدید سطح یک حوزه‌های علمیه، بر اساس مصوبه ۸۴۸ شورای عالی، تدوین و برنامه‌ریزی می‌شود.

عمومی و تخصصی ارائه می‌گردد. در سطوح تخصصی، رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی علوم اسلامی در حوزه‌های دانشی مختلف، برنامه‌ریزی و ارائه می‌گردد. ماده ۲۹۵: برنامه آموزشی سفیران هدایت، مطابق مصوبه ۹۳۶ شورای عالی، یکی از برنامه‌های آموزشی رسمی حوزه‌های علمیه می‌باشد که در دو مقطع (سطح دو و سطح سه حوزه‌های علمیه)، اجرا می‌گردد.

تبصره ۱: سطح دو، اولین مقطع از این برنامه آموزشی می‌باشد که داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه با داشتن مدرک دیپلم و بالاتر، می‌توانند در این برنامه آموزشی ثبت‌نام کنند.

تبصره ۲: سطح سه این برنامه آموزشی به صورت تخصصی و در چندین گرایش برگزار می‌گردد و اختصاص به فارغ‌التحصیلان سطح دو این برنامه دارد.

ب) فارغ‌التحصیلی از سطح یک

ماده ۲۹۶: طلبه موظف به تکمیل سطوح تحصیلی و ادامه تحصیل در سطح دو به صورت حضوری است.

تبصره: چنانچه طلبه‌ای به دلیل اشتغال تمام وقت، امکان تمصیل مضوری نداشته باشد، ادامه تمصیل وی، بعد از اتمام سطح یک طبق ضوابط به صورت آموزش غیرمضوری است.

ماده ۲۹۷: شرط ارتقاء از یک سطح به سطح دیگر، گذراندن همه دروس آن سطح مطابق برنامه مصوب و براساس آیین‌نامه آموزشی می‌باشد.

ماده ۲۹۸: طلبه در صورت کسب حداقل معدل ۱۴ در هر سطح، آن سطح را به پایان رسانده و می‌تواند برای دریافت مدرک تحصیلی اقدام کند.

ماده ۲۹۹: در صورتی که معدل طلبه به ۱۴ نرسد^(۱)، وی موظف است حداکثر طی دو نیم‌سال نسبت به جبران آن با شرکت در امتحان ارتقای معدل اقدام کند^(۲) و در

۱. معدل سطح از نمرات قبولی دروس محاسبه می‌گردد.

۲. انتخاب درس مورد امتحان با پیشنهاد طلبه و تأیید معاون آموزش مدرسه بوده و پیش شرط دیگری ندارد.

صورت عدم موفقیت پس از دو نیم سال مذکور، ادامه تحصیل او منوط به اخذ مجوز از شورای آموزش استان است.

تبصره: ساعات انتفاع درس جهت جبران کسری معدل، جزء مد نصاب سقف انتفاع درس در هر نیم سال نیست.

ماده ۳۰۰: مرکز مدیریت حوزه های علمیه به متقاضیان واجد شرایط در سطح یک، پس از احراز صلاحیت های لازم، طبق ضوابط این آیین نامه مدرک علمی اعطا می کند. تبصره: تعیین ملاک امراز صلاحیت ها بر عهده شورای مدارک علمی و مرجع تأیید صلاحیت های عمومی مرکز امور صیانتی می باشد.

ماده ۳۰۱: اعطای مدرک در سطح یک منوط به موفقیت در دروسی است که در زمان امتحان، جزء برنامه درسی سطح یک محسوب می شده و نسبت به طلابی که قبلاً دروس سطح مذکور را گذرانده اند، برنامه های درسی جدید ملاک نخواهد بود.

ماده ۳۰۲: طلاب پس از پایان کلیه دروس هر سطح تحصیلی می توانند برای ادامه تحصیل در سطح بعد اقدام نمایند.

تبصره ۱: ثبت نام و پذیرش در واحدهای آموزشی مجری سطح بالاتر، تابع دستورالعمل ابلاغی خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که درسی از دروس سطح یک طلبه باقی مانده باشد، طلبه موظف است ابتدا نسبت به انتفاع آن درس اقدام نماید.

ماده ۳۰۳: در صورتی که طلبه قصد ادامه تحصیل در سطح بعدی تحصیلات حوزوی را داشته باشد، موظف است قبل از آغاز سال تحصیلی جدید نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۳۰۴: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح بالاتر، پرونده حوزوی طلبه به عنوان فارغ التحصیل سطح قبل به بخش فارغ التحصیلان منتقل شده و ارائه خدمات حوزوی به او براساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

فصل دوم: تحقیق پایانی

تعریف

ماده ۳۰۵: «تحقیق پایانی»، درسی عملی و با ارزش ساعتی ۳۲ ساعت است که طلاب بر اساس مباحث ارائه شده در دوره آموزشی و در یکی از مسائل متناسب با محتوای دروس و کارکردهای دوره و براساس مراحل ذیل، نسبت به تدوین آن اقدام می‌نمایند.

مرحله اول: انتخاب درس «تحقیق پایانی»^(۱)

ماده ۳۰۶: طلاب با شرایط ذیل مجاز به انتخاب این درس و اخذ موضوع جهت نگارش «تحقیق پایانی» هستند:

- ۱) گذراندن موفقیت آمیز حداقل ۳۹۰۰ ساعت از دروس دوره برای طلاب ورودی سیکل و ۳۰۰۰ ساعت برای طلاب ورودی دیپلم و دانشگاهی؛
- ۲) گذراندن موفقیت آمیز درس مهارت های پژوهشی؛
- ۳) فعال بودن پرونده تحصیلی.

ماده ۳۰۷: هر موضوع «تحقیق پایانی» تنها به یک طلبه اختصاص دارد و انجام یک موضوع به صورت مشترک مجاز نمی‌باشد.

ماده ۳۰۸: در صورتی که طلبه‌ای دارای کتاب علمی و یا حداقل ۲ مقاله علمی منتشر شده باشد، در صورت تأیید گروه علمی - تربیتی مدرسه، پذیرفته و جهت تعیین نمره، مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

ماده ۳۰۹: ثبت انتخاب درس تحقیق پایانی در سامانه پس از تصویب موضوع و استاد راهنما خواهد بود.

۱. تدوین هرگونه دستورالعمل در خصوص درس «تحقیق پایانی»، توسط مدرسه، در صورتی که با ضوابط ابلاغی ستاد تداخل و یا تعارض نداشته باشد، بلامانع می‌باشد.

ماده ۳۱۰: در صورت انتقال طلبه از مدرسه در حین تصویب و یا تدوین «تحقیق پایانی»، ادامه مراحل تحقیق پایانی در مدرسه مقصد دنبال خواهد شد.

تبصره ۱: ارائه گزارش وضعیت «تمقیق پایانی»، برای طلابی که دارای شرایط فوق هستند، توسط مدرسه مبدا در هنگام انتقالی ضروری می باشد.

تبصره ۲: در صورت انتقال طلبه و عدم دسترسی به استاد راهنمای مدرسه مبدا، طلبه می تواند با همکاری و تصویب نهایی گروه علمی - تربیتی مدرسه مقصد نسبت به تغییر استاد راهنما (با هماهنگی و اطلاع رسانی به مدرسه مبدا و استاد مربوطه) اقدام نماید.

مرحله دوم: انتخاب موضوع، استاد راهنما و تدوین طرح

گام اول: تعیین و تصویب موضوع تحقیق و استاد راهنما

ماده ۳۱۱: طلاب واجد شرایط انتخاب درس «تحقیق پایانی»، می توانند طبق دستورالعمل اجرایی معاونت پژوهش، موضوع و استاد راهنمای مربوطه را انتخاب و به معاون پژوهش مدرسه خود، جهت ارائه به گروه علمی - تربیتی پیشنهاد نمایند.

ماده ۳۱۲: تصویب موضوع «تحقیق پایانی»، برعهده گروه علمی - تربیتی مدرسه می باشد.

ماده ۳۱۳: در صورت عدم تأیید موضوعات ارائه شده توسط گروه علمی - تربیتی، طلبه موظف است حداکثر ظرف دو هفته نسبت به پیشنهاد موضوع جدید اقدام نمایند.

تبصره ۱: در صورت عدم علاقه طلبه به موضوع انتخابی، تغییر یا الزام به موضوع تمقیق پایانی برعهده گروه علمی - تربیتی خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که به هر دلیل، عدم توانمندی طلبه در ارائه موضوع امر از گردد، گروه علمی - تربیتی می تواند خود نسبت به تعیین موضوع اقدام نماید.

ماده ۳۱۴: بررسی و تأیید اولیه موضوع و شرایط استاد راهنمای پیشنهادی برعهده معاونت پژوهش مدرسه می باشد.

ماده ۳۱۵: اساتید برخوردار از شرایط ذیل می‌توانند استاد راهنمای تحقیق پایانی باشند:

حداقل مدرک سطح سه علمی حوزوی یا کارشناسی ارشد در رشته های مرتبط

با علوم حوزوی؛

سابقه فعالیت های پژوهشی؛^(۱)

حکم تدریس.

تبصره: در فصول اساتیدی که فاقد مدرک موزوی سطح سه هستند، به شرط داشتن مجوز

تدریس سطح یک و دیگر شرایط فوق، بهره‌مندی از آنها جهت راهنمای تمقیقات پایانی

سطح یک و سفیران هدایت بلامانع می‌باشد.

ماده ۳۱۶: استاد راهنما، مشاوره و راهنمایی طلبه در موارد ذیل را برعهده دارد:

راهنمایی برای نوشتن طرح تحقیق؛

معرفی منابع مناسب با موضوع تحقیق؛

ارائه مشورت علمی در نگارش تحقیق؛

نظارت بر پیشرفت کار تحقیقی؛

کمک برای تدوین و تهیه گزارش تحقیق پایانی.

شرکت در جلسه دفاعیه^(۲).

ماده ۳۱۷: هر استاد راهنما به صورت هم‌زمان مجاز به راهنمایی حداکثر ۱۰ تحقیق پایانی

می‌باشد که نظارت بر آن برعهده معاونت پژوهش مدرسه است.

ماده ۳۱۸: اخذ موافقت اولیه استاد راهنما جهت معرفی به گروه علمی- تربیتی مدرسه بر

عهده طلبه می‌باشد.

ماده ۳۱۹: تأیید نهایی اساتید پیشنهادی از سوی طلبه پس از بررسی و تأیید معاونت

پژوهش مدرسه، برعهده گروه علمی- تربیتی است.

۱. فرم مربوط به سابقه پژوهشی و شرایط مربوط به آن در دستورالعمل اجرایی تحقیق پایانی معاونت پژوهش ذکر شده است

۲. ضوابط و شرایط جلسه دفاعیه طبق دستورالعمل اجرایی تحقیق پایانی معاونت پژوهش می‌باشد.

تبصره: گروه علمی- تربیتی می تواند لیست اولیه‌ای از اساتید مورد تأیید خود را جهت تسهیل و تسریع در فرآیند تدوین «تمقیق پایانی» با پیشنهاد معاونت پژوهش مدرسه اعلام نماید.

ماده ۳۲۰: در صورت عدم تأیید استاد راهنمای پیشنهادی طلبه در گروه علمی- تربیتی، طلبه موظف است حداکثر ظرف مدت دو هفته نسبت به معرفی استاد راهنمای جدید به گروه علمی- تربیتی مدرسه اقدام نماید.

تبصره: در صورت عدم تصویب درخواست مجدد طلبه، گروه علمی- تربیتی با همکاری معاونت پژوهش مدرسه نسبت به تعیین و تصویب استاد راهنما برای «تمقیق پایانی» اقدام می‌نماید.

گام دوم: تدوین و تصویب طرح تحقیق

ماده ۳۲۱: پس از تصویب موضوع و تأیید استاد راهنما، طلبه نسبت به تدوین طرح تحقیق مطابق دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش اقدام می‌نماید.

ماده ۳۲۲: طرح تحقیق، باید با مشورت و تأیید استاد راهنما، تدوین و پس از تأیید معاونت پژوهش مدرسه، به تأیید نهایی گروه علمی- تربیتی مدرسه برسد.

تبصره: در صورت نیاز به اصلاح طرح تمقیق، طلبه موظف است با همکاری استاد راهنمای خود، ظرف مدت یک هفته نسبت به اصلاح و ارائه مجدد طرح اقدام نماید.

ماده ۳۲۳: مجوز تدوین «تحقیق پایانی»، پس از تأیید و تصویب طرح تحقیق، توسط معاون پژوهش مدرسه صادر می‌گردد.

مرحله سوم: تدوین «تحقیق پایانی»

ماده ۳۲۴: طلبه پس از صدور مجوز تدوین «تحقیق پایانی»، مطابق طرح تحقیق و با راهنمایی و مشورت استاد راهنمای خود و بر اساس شرایط، ضوابط و دستورالعمل‌های ابلاغی، نسبت به تدوین «تحقیق پایانی»، اقدام می‌کند.

ماده ۳۲۵: رعایت ملاک‌ها و شاخص‌های تدوین تحقیق پایانی بر اساس دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، ضروری می‌باشد.

ماده ۳۲۶: دریافت تحقیق پایانی به صورت فایل یا جزوه و ... بر اساس نظر معاونت پژوهش مدرسه می‌باشد.

ماده ۳۲۷: ارائه گزارش‌های پیشرفت تدوین «تحقیق پایانی» از زمان صدور حکم و مجوز تدوین، به صورت هر دو ماه یک بار ضروری می‌باشد.

ماده ۳۲۸: گزارش‌های پیشرفت کار پس از تأیید استاد راهنمای «تحقیق پایانی»، به معاونت پژوهش تحویل داده می‌شود.

ماده ۳۲۹: در صورتی که گزارشات در موعد های مقرر ارائه نگردد، تصمیم‌گیری در خصوص ارائه مهلت بیشتر، تعیین و اعمال جرائمی مانند کسر نمره و ... (تا حداکثر ۲ نمره) برعهده معاون پژوهش مدرسه می‌باشد.

مرحله چهارم: ارائه «تحقیق پایانی»

ماده ۳۳۰: پس از تدوین «تحقیق پایانی» و تأیید استاد راهنما، طلبه موظف است درخواست بررسی و ارزیابی «تحقیق پایانی» را به همراه نسخه نهایی «تحقیق پایانی» و تأییدیه استاد راهنما، به معاونت پژوهش مدرسه ارائه دهد.

ماده ۳۳۱: معاونت پژوهش مدرسه، پس از بررسی نسخه نهایی «تحقیق پایانی» و در صورت تأیید مطابقت آن با طرح تحقیق، نسبت به ارزیابی آن مطابق ضوابط، اقدام می‌نماید.

ماده ۳۳۲: در صورت عدم ارائه «تحقیق پایانی» در مدت زمان تدوین، بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص تمدید زمان برعهده گروه علمی- تربیتی است.

ماده ۳۳۳: در صورت عدم ارائه «تحقیق پایانی» در مدت زمان تدوین و پس از تمدید آن توسط گروه علمی- تربیتی، کل موضوع و فرایند «تحقیق پایانی»، ملغی شده

و ضمن درج نمره صفر برای طلبه در این درس، طلبه موظف است کل فرایند «تحقیق پایانی» را از ابتدا در همان موضوع و یا موضوعی دیگر طی نماید.

ماده ۳۳۴: معاونت پژوهش مدرسه در صورت تأیید شورای مدرسه می تواند نسبت به برگزاری جلسه دفاعیه برای تحقیق های پایانی بر اساس دستورالعمل های اجرایی معاونت پژوهش حوزه در این خصوص اقدام نماید.

الف) ارکان ارزیابی و نحوه ارزشیابی «تحقیق پایانی»

ماده ۳۳۵: «تحقیق پایانی» بر اساس ضوابط و ملاک های ارزیابی تحقیق، توسط استاد ارزیاب (غیر از استاد راهنما) مورد ارزیابی قرار می گیرد.

تبصره ۱: تعیین استاد ارزیاب (غیر از استاد راهنما) بر عهده گروه علمی- تربیتی می باشد.

تبصره ۲: شرایط استاد ارزیاب همانند شرایط استاد راهنمای تحقیق پایانی می باشد.

ماده ۳۳۶: امتیازات توسط معاون پژوهش مدرسه در فرم مندرج در دستورالعمل تحقیق پایانی معاونت پژوهش وارد و جهت ثبت در سامانه به معاونت آموزش مدرسه ارسال می کند.

ماده ۳۳۷: نحوه نمره دهی به «تحقیق پایانی» مطابق جدول مندرج در دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش می باشد.

ب) نحوه ثبت نمرات

ماده ۳۳۸: حداقل نمره قبولی برای درس «تحقیق پایانی» ۱۴ می باشد.

ماده ۳۳۹: در صورت عدم قبولی در «تحقیق پایانی»، لزوم اصلاح و یا الزام به انتخاب موضوع جدید، فقط برای یک بار دیگر، حداکثر یک ماه فرصت داده خواهد شد.

ماده ۳۴۰: در صورتی که تحقیق پایانی در مرحله دوم نیز مردود اعلام شود، تصمیم گیری نهایی در خصوص وضعیت طلبه، بر عهده شورای مدرسه خواهد بود.

ماده ۳۴۱: نمرات نهایی توسط معاونت پژوهش مدرسه جهت درج در سامانه به معاونت آموزش مدرسه ارسال می گردد.

ماده ۳۴۲: کل زمان فرایند «تحقیق پایانی»، از مجموع زمان مجاز دوره تحصیلی مطابق با آیین نامه آموزشی نباید بیشتر شود.

بخش ششم: جداول تقسیم‌بندی مباحث دروس در ساعات آموزش

نکاتی در خصوص جداول تقسیم‌بندی مباحث دروس در ساعات آموزشی

- با هدف دستیابی به روند و سیر مباحث دروس در طول نیم‌سال و بر اساس نیازمندی‌های زمانی هر مبحث، جداول تقسیم‌بندی مباحث برخی از دروس در ساعات آموزشی برای اساتید و کادر اجرایی مدارس تدوین شده است.
- این جداول بر اساس پیشنهادات، تجربیات و نظرات اساتید و مؤلفین محترم تدوین و سپس در گروه‌های تدوین کتاب در دفتر تدوین متون درسی حوزه‌های علمیه بررسی و نهایی شده است و بعضاً مورد ارزیابی هم قرار گرفته است.
- تقسیم‌بندی مباحث و محدوده‌های هر عنوان درسی بر اساس حدود ۹۰ درصد مقدار ساعات هر درس، تقسیم شده است. مثلاً در درسی که ۸۵ ساعت بوده، مباحث و محدوده‌های آن در حداکثر ۸۰ ساعت آن درس، تقسیم‌بندی شده و بقیه ساعات آن متناسب با شرایط کلاس و نیاز طلاب، توسط اساتید محترم مدیریت شود.
- ضمن تأکید بر پیشنهادی بودن این تقسیم‌بندی، استادان محترم می‌توانند با توجه به شرایط یادگیرندگان و تعداد جلسات اختصاص داده شده بنا به صلاحدید خود تغییرات لازم را اعمال نمایند.

دروس قرآن

نام درس: آشنایی محتوایی با قرآن ۱

نام کتاب: تذکار وحی دفتر اول کد: ۲/۱۸۲۱/۳

محدوده درس: دفتر اول (از سوره حمد تا آخر سوره بقره

مقطع: سیکل

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۲۳	ص ۲۲ سمت راست و چپ	۱	ص ۱ سمت راست و چپ
۲۴	ص ۲۴ سمت راست و چپ	۲	ص ۲ سمت راست و چپ
۲۵	ص ۲۵ سمت راست و چپ	۳	ص ۳ سمت راست و چپ
۲۶	ص ۲۶ سمت راست و چپ	۴	ص ۴ سمت راست و چپ
۲۷	ص ۲۷ سمت راست و چپ	۵	ص ۵ سمت راست و چپ
۲۸	ص ۲۸ سمت راست و چپ	۶	ص ۶ سمت راست و چپ
۲۹	ص ۲۹ سمت راست و چپ	۷	ص ۷ سمت راست و چپ
۳۰	ص ۳۰ سمت راست و چپ	۸	ص ۸ سمت راست و چپ
۳۱	ص ۳۱ سمت راست و چپ	۹	ص ۹ سمت راست و چپ
۳۲	ص ۳۲ سمت راست و چپ	۱۰	ص ۱۰ سمت راست و چپ
۳۳	ص ۳۳ سمت راست و چپ	۱۱	ص ۱۱ سمت راست و چپ
۳۴	ص ۳۴ سمت راست و چپ	۱۲	ص ۱۲ سمت راست و چپ
۳۵	ص ۳۵ سمت راست و چپ	۱۳	ص ۱۳ سمت راست و چپ
۳۶	ص ۳۶ و سمت راست ص ۳۷	۱۴	ص ۱۴ سمت راست و چپ
۳۷	ص ۳۷ و ۳۸ سمت چپ	۱۵	ص ۱۵ سمت راست و چپ
۳۸	ص ۳۹ و سمت راست ص ۴۰	۱۶	ص ۱۶ سمت راست و چپ
۳۹	ص ۴۰ و ۴۱ سمت چپ	۱۷	ص ۱۷ سمت راست و چپ
۴۰	ص ۴۲ و سمت راست ص ۴۳	۱۸	ص ۱۸ سمت راست و چپ
۴۱	ص ۴۳ و ۴۴ سمت چپ	۱۹	ص ۱۹ سمت راست و چپ
۴۲	ص ۴۵ و سمت راست ص ۴۶	۲۰	ص ۲۰ سمت راست و چپ
۴۳	ص ۴۶ و ۴۷ سمت چپ	۲۱	ص ۲۱ سمت راست و چپ
۴۴	ص ۴۸ و ۴۹ هر دو سمت	۲۲	ص ۲۲ سمت راست و چپ

نام درس: آشنایی محتوایی با قرآن ۱

نام کتاب: تذکاروحی دفتر اول کد: ۲/۱۸۲۱/۳

محدوده درس: دفتر اول (از سوره حمد تا آخر سوره بقره

مقطع: دیپلم و دانشگاهی

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۱	ص ۱ سمت راست و چپ	۲۰	ص ۲۰ سمت راست و چپ
۲	ص ۲ سمت راست و چپ	۲۱	ص ۲۱ و سمت راست ص ۲۲
۳	ص ۳ سمت راست و چپ	۲۲	ص ۲۲ و چپ ص ۲۳
۴	ص ۴ سمت راست و چپ	۲۳	ص ۲۳ و سمت راست ص ۲۵
۵	ص ۵ سمت راست و چپ	۲۴	ص ۲۴ و چپ ص ۲۶
۶	ص ۶ سمت راست و چپ	۲۵	ص ۲۵ و سمت راست ص ۲۸
۷	ص ۷ سمت راست و چپ	۲۶	ص ۲۶ و چپ ص ۲۹
۸	ص ۸ سمت راست و چپ	۲۷	ص ۲۷ و سمت راست ص ۳۱
۹	ص ۹ سمت راست و چپ	۲۸	ص ۲۸ و چپ ص ۳۲
۱۰	ص ۱۰ سمت راست و چپ	۲۹	ص ۲۹ و سمت راست ص ۳۴
۱۱	ص ۱۱ سمت راست و چپ	۳۰	ص ۳۰ و چپ ص ۳۵
۱۲	ص ۱۲ سمت راست و چپ	۳۱	ص ۳۱ و سمت راست ص ۳۷
۱۳	ص ۱۳ سمت راست و چپ	۳۲	ص ۳۲ و چپ ص ۳۸
۱۴	ص ۱۴ سمت راست و چپ	۳۳	ص ۳۳ و سمت راست ص ۴۰
۱۵	ص ۱۵ سمت راست و چپ	۳۴	ص ۳۴ و چپ ص ۴۱
۱۶	ص ۱۶ سمت راست و چپ	۳۵	ص ۳۵ و سمت راست ص ۴۲
۱۷	ص ۱۷ سمت راست و چپ	۳۶	ص ۳۶ و چپ ص ۴۴
۱۸	ص ۱۸ سمت راست و چپ	۳۷ تا ۴۴	از صفحه ۴۵ تا صفحه ۴۹ جهت مطالعه می باشد
۱۹	ص ۱۹ سمت راست و چپ		

نام درس: آشنایی محتوایی با قرآن ۲

نام کتاب: تذکاروحي دفتر اول كد: ۲/۱۸۲۱/۳

محدوده درس: دفتر اول (از سوره آل عمران تا آخر سوره نساء)

مقطع: سيكل

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۱	ص ۵۰ سمت راست و چپ	۲۳	ص ۷۲ سمت راست و چپ
۲	ص ۵۱ سمت راست و چپ	۲۴	ص ۷۳ سمت راست و چپ
۳	ص ۵۲ سمت راست و چپ	۲۵	ص ۷۴ و سمت راست ص ۷۵
۴	ص ۵۳ سمت راست و چپ	۲۶	ص ۷۵ و ص ۷۶ سمت چپ
۵	ص ۵۴ سمت راست و چپ	۲۷	ص ۷۷ و سمت راست ص ۷۸
۶	ص ۵۵ سمت راست و چپ	۲۸	ص ۷۸ و ص ۷۹ سمت چپ
۷	ص ۵۶ سمت راست و چپ	۲۹	ص ۸۰ و سمت راست ص ۸۱
۸	ص ۵۷ سمت راست و چپ	۳۰	ص ۸۱ و ص ۸۲ سمت چپ
۹	ص ۵۸ سمت راست و چپ	۳۱	ص ۸۳ و سمت راست ص ۸۴
۱۰	ص ۵۹ سمت راست و چپ	۳۲	ص ۸۴ و ص ۸۵ سمت چپ
۱۱	ص ۶۰ سمت راست و چپ	۳۳	ص ۸۶ و سمت راست ص ۸۷
۱۲	ص ۶۱ سمت راست و چپ	۳۴	ص ۸۷ و ص ۸۸ سمت چپ
۱۳	ص ۶۲ سمت راست و چپ	۳۵	ص ۸۹ و سمت راست ص ۹۰
۱۴	ص ۶۳ سمت راست و چپ	۳۶	ص ۹۰ و ص ۹۱ سمت چپ
۱۵	ص ۶۴ سمت راست و چپ	۳۷	ص ۹۲ و سمت راست ص ۹۳
۱۶	ص ۶۵ سمت راست و چپ	۳۸	ص ۹۳ و ص ۹۴ سمت چپ
۱۷	ص ۶۶ سمت راست و چپ	۳۹	ص ۹۵ و سمت راست ص ۹۶
۱۸	ص ۶۷ سمت راست و چپ	۴۰	ص ۹۶ و ص ۹۷ سمت چپ
۱۹	ص ۶۸ سمت راست و چپ	۴۱	ص ۹۸ و سمت راست ص ۹۹
۲۰	ص ۶۹ سمت راست و چپ	۴۲	ص ۹۹ و ص ۱۰۰ سمت چپ
۲۱	ص ۷۰ سمت راست و چپ	۴۳	ص ۱۰۱ و سمت راست ص ۱۰۲
۲۲	ص ۷۱ سمت راست و چپ	۴۴	ص ۱۰۲ و ص ۱۰۳ و ۱۰۴ سمت چپ

نام درس: آشنایی محتوایی با قرآن ۲

نام کتاب: تذکاروحي دفتر اول کد: ۲/۱۸۲۱/۳

محدوده درس: دفتر اول (از سوره آل عمران تا آخر سوره نساء)

مقطع: دیپلم و دانشگاهی

محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس	جلسه
ص ۶۹ و سمت راست ص ۷۰	۱۹	ص ۵۰ سمت راست و چپ	۱
ص ۷۱ و سمت چپ ص ۷۰	۲۰	ص ۵۱ سمت راست و چپ	۲
ص ۷۲ و سمت راست ص ۷۳	۲۱	ص ۵۲ سمت راست و چپ	۳
ص ۷۳ و سمت چپ ص ۷۴	۲۲	ص ۵۳ سمت راست و چپ	۴
ص ۷۵ و سمت راست ص ۷۶	۲۳	ص ۵۴ سمت راست و چپ	۵
ص ۷۶ و سمت چپ ص ۷۷	۲۴	ص ۵۵ سمت راست و چپ	۶
ص ۷۸ و سمت راست ص ۷۹	۲۵	ص ۵۶ سمت راست و چپ	۷
ص ۷۹ و سمت چپ ص ۸۰	۲۶	ص ۵۷ سمت راست و چپ	۸
ص ۸۱ و سمت راست ص ۸۲	۲۷	ص ۵۸ سمت راست و چپ	۹
ص ۸۲ و سمت چپ ص ۸۲	۲۸	ص ۵۹ سمت راست و چپ	۱۰
ص ۸۴ و سمت راست ص ۸۵	۲۹	ص ۶۰ سمت راست و چپ	۱۱
ص ۸۵ و سمت چپ ص ۸۶	۳۰	ص ۶۱ سمت راست و چپ	۱۲
ص ۸۷ و سمت راست ص ۸۸	۳۱	ص ۶۲ سمت راست و چپ	۱۳
ص ۸۸ و سمت چپ ص ۸۹	۳۲	ص ۶۳ سمت راست و چپ	۱۴
ص ۹۰ تا ص ۹۱	۳۳	ص ۶۴ سمت راست و چپ	۱۵
ص ۹۲ تا ص ۹۳ تا ص ۹۴	۳۴	ص ۶۵ سمت راست و چپ	۱۶
ص ۹۵ تا ص ۹۶ تا ص ۹۷	۳۵	ص ۶۶ و سمت راست ص ۶۷	۱۷
ص ۹۸ تا ۱۰۴	۳۶ تا ۴۴	ص ۶۷ و ص ۶۸	۱۸

دروس احکام

نام درس: احکام ۱

نام کتاب: درسنامه فقه کد: ۱/۲۵۱۱/۳

محدوده درس: از اول کتاب تا پایان درس ۴۲

مقطع: دیپلم و دانشگاهی

محدوده تدریس	شماره درس	جلسه
ص ۴۵ شناخت احکام تا پایان ص ۴۷	۱	۱
ص ۴۸ اجتهاد و تقلید (۱) تا پایان ص ۵۲	۲	۲
ص ۵۳ اجتهاد و تقلید (۲) تا پایان ص ۵۶ تفاوت احتیاط واجب با احتیاط مستحب	۳	۳
ص ۵۶ تفاوت احتیاط واجب با احتیاط مستحب تا ص ۵۹ رهبری در نظام اسلامی ...	۴	۴
ص ۵۹ رهبری در نظام اسلامی ... تا ص ۶۲ اختیارات ولی فقیه	۵	۵
ص ۶۲ اختیارات ولی فقیه تا پایان ص ۶۶	۵	۶
ص ۶۹ عبادت، طهارت تا ص ۷۵ وضوی ارتماسی	۶	۷
ص ۷۵ وضوی ارتماسی تا پایان ص ۸۰	۶	۸
اول ص ۸۱ شرایط کیفیت وضو تا اول ص ۸۶ شکیات وضو	۷	۹
اول ص ۸۶ شکیات وضو تا پایان ص ۸۹	۸	۱۰
اول ص ۹۰ غسل تا پایان ص ۹۴	۹	۱۱
اول ص ۹۵ تیمم تا پایان ص ۱۰۰	۱۰	۱۲
نجاسات (۱)	۱۱	۱۳
نجاسات (۲)	۱۲	۱۴
مطهرات (۱)	۱۳	۱۵
مطهرات (۲)	۱۴	۱۶
مطهرات (۳)	۱۵	۱۷
اول ص ۱۲۹ اقسام نماز تا پایان ص ۱۳۵	۱۶	۱۸
اول ص ۱۳۶ لباس و مکان نماز گزار تا پایان ص ۱۴۲	۱۷	۱۹
اول ص ۱۴۳ احکام مسجد تا پایان ص ۱۴۷	۱۸	۲۰
واجبات نماز (۱)	۱۹	۲۱

جلسه	شماره درس	محدوده تدریس
۲۲	۲۰	واجبات نماز (۲)
۲۳	۲۱	واجبات نماز (۳)
۲۴	۲۲	واجبات نماز (۴) تا پایان ص ۱۶۷
۲۵	۲۳	ص ۱۶۸ آداب نماز تا پایان ص ۱۷۳
۲۶	۲۴	ص ۱۷۴ مبطلات نماز تا پایان ص ۱۷۸
۲۷	۲۵	ص ۱۷۹ شکایات نماز تا پایان ص ۱۸۱
۲۸	۲۵	ص ۱۸۲ جدول شکایات نماز تا پایان ص ۱۸۴
۲۹	۲۶	ص ۱۸۵ شکایات نماز (۲) تا پایان ص ۱۸۸
۳۰	۲۷	ص ۱۸۹ شکایات نماز (۳) تا پایان ص ۱۹۲
۳۱	۲۸	ص ۱۹۳ نماز مسافر (۱) تا پایان ص ۱۹۷
۳۲	۲۹	ص ۱۹۸ نماز مسافر (۲) تا پایان ص ۲۰۲
۳۳	۳۰	ص ۲۰۳ نماز مسافر (۳) تا پایان ص ۲۰۶
۳۴	۳۱	ص ۲۰۷ نماز قضا تا پایان ص ۲۱۲
۳۵	۳۲	ص ۲۱۳ نماز جماعت (۱) تا پایان ص ۲۱۸
۳۶	۳۳	ص ۲۱۹ نماز جماعت (۲) تا پایان ص ۲۲۳
۳۷	۳۴	ص ۲۲۴ نماز جماعت (۳) تا پایان ص ۲۲۸
۳۸	۳۵	ص ۲۲۹ نماز جمعه تا پایان ص ۲۳۴
۳۹	۳۶	ص ۲۳۵ نماز آیات - نماز بر میت تا پایان ص ۲۴۱
۴۰	۳۷	ص ۲۴۲ نمازهای مستحب تا پایان ص ۲۵۰
۴۱	۳۸	ص ۲۵۳ روزه تا پایان ص ۲۵۸
۴۲	۳۹	ص ۲۵۹ مبطلات روزه تا پایان ص ۲۶۵
۴۳	۴۰	ص ۲۶۶ قضا و کفاره روزه تا پایان ص ۲۷۰
۴۴	۴۱	ص ۲۷۱ قضا و کفاره روزه - روزه مسافر تا پایان ص ۲۷۵
۴۵	۴۲	ص ۲۷۶ اعتکاف تا پایان ص ۲۸۲

نام درس: احکام ۱ (بخش ۱)

نام کتاب: درسنامه فقه کد: ۱/۲۵۱۱/۳

محدوده درس: از اول کتاب تا پایان درس ۱۱ مقطع: سیکل

جلسه	شماره درس	محدوده تدریس
۲ و ۱	۱	ص ۴۵ شناخت احکام تا پایان ص ۴۷
۴ و ۳	۲	ص ۴۸ اجتهاد و تقلید تا ص ۵۰ سطر ۵ شرایط مرجع تقلید
۶ و ۵	۲	ص ۵۰ سطر ۵ شرایط مرجع تقلید تا آخر ص ۵۲
۸ و ۷	۳	ص ۵۳ اجتهاد و تقلید (۲) تا ص ۵۵، ۶ سطر به آخر تفاوت احتیاط واجب با ...
۱۰ و ۹	۳ و ۴	ص ۵۵، ۶ سطر به آخر تفاوت احتیاط واجب با ... تا ص ۵۹، ۵ سطر به آخر رهبری در نظام اسلامی (۱)
۱۲ و ۱۱	۴	ص ۵۹، ۵ سطر به آخر رهبری در نظام اسلامی تا ص ۶۲ اختیارات ولی فقیه
۱۴ و ۱۳	۵	ص ۶۲ ص ۶۲ اختیارات ولی فقیه تا تا پایان ص ۶۶
۱۵	۶	ص ۶۹ عبادت و بندگی تا ص ۷۲، ۵ سطر به آخر شستن صورت و دستها
۱۶	۶	ص ۷۲، ۵ سطر به آخر شستن صورت و دستها تا ص ۷۵ وضوی ارتماسی
۱۷	۶	ص ۷۵ وضوی ارتماسی تا ص ۷۷ تا آخر
۱۹ و ۱۸	۷	ص ۷۸ وضو (۱) تا ص ۸۰ شرایط اعضای وضو
۲۱ و ۲۰	۷	ص ۸۰ شرایط اعضای وضو تا تا پایان ص ۸۳
۲۳ و ۲۲	۸	ص ۸۴ وضو (۲) تا ابتدای ص ۸۶ شکایات وضو
۲۵ و ۲۴	۸	ص ۸۶ شکایات وضو تا تا پایان ص ۸۹
۲۶	۹	ص ۹۰ غسل تا تا پایان ص ۹۱
۲۸ و ۲۷	۹	ص ۹۲ احکام غسل تا تا پایان ص ۹۳
۲۹	۹	ص ۹۴ دو مسأله تا ص ۹۶ چند مسأله
۳۰	۱۰	ص ۹۶ چند مسأله تا ص ۹۹ شرایط صحت تیمم
۳۱	۱۱	ص ۹۹ شرایط صحت تیمم تا ص ۱۰۱ نجاسات
۳۲	۱۱	ص ۱۰۱ نجاسات تا ص ۱۰۴ احکام اشیاء چرمی

نام درس: احکام ۱ (بخش ۲)

نام کتاب: درسنامه فقه کد: ۱/۲۵۱۱/۳

محدوده درس: از درس ۱۲ تا پایان درس ۴۲

مقطع: سیکل

محدوده تدریس	شماره درس	جلسه
ص ۱۰۴ احکام اشیاء چرمی تا تا پایان ص ۱۰۵	۱۲	۱
ص ۱۰۶ نجاسات (۲) تا ص ۱۰۸ سطر ۱۱ چگونه چیز پاک نجس می شود	۱۲	۲
ص ۱۰۸ سطر ۱۱ چگونه چیز پاک نجس می شود تا تا پایان ص ۱۱۰	۱۲	۳
ص ۱۱۱ مطهرات (۱) تا ص ۱۱۳ احکام آب قلیل	۱۳	۴
ص ۱۱۳ احکام آب قلیل تا ص ۱۱۴ چگونگی تطهیر اشیاء نجس	۱۳	۵
ص ۱۱۴ چگونگی تطهیر اشیاء نجس تا تا پایان ص ۱۱۵	۱۳	۶
ص ۱۱۶ مطهرات (۲) تا ص ۱۱۷ تطهیر حیوانات	۱۴	۷
ص ۱۱۷ تطهیر حیوانات تا تا پایان ص ۱۱۹	۱۴	۸
ص ۱۲۰ آفتاب تا ص ۱۲۲ انتقال	۱۵	۹
ص ۱۲۲ انتقال تا ص ۱۲۴ احکام تخیلی	۱۵	۱۰
ص ۱۲۹ نماز تا تا اول ص ۱۳۳ وقت فضیلت نمازهای یومیه	۱۶	۱۱
ص ۱۳۳ وقت فضیلت نمازهای یومیه تا تا اول ص ۱۳۸ در این موارد نماز خواندن ...	۱۶	۱۲
ص ۱۳۸ در این موارد نماز خواندن ... تا تا آخر ص ۱۴۲	۱۷	۱۳
ص ۱۴۳ احکام مسجد تا تا آخر ص ۱۴۷	۱۸	۱۴
ص ۱۴۸ واجبات نماز (۱) تا تا آخر ص ۱۵۲	۱۹	۱۵
ص ۱۵۲ واجبات نماز (۲) تا تا ص ۱۵۶ ذکر	۲۰	۱۶
ص ۱۵۶ ذکر تا تا ص ۱۶۰ گذاشتن پیشانی	۲۰	۱۷
ص ۱۶۰ گذاشتن پیشانی تا تا ص ۱۶۴ سجده واجب قرآن	۲۱	۱۸
ص ۱۶۴ سجده واجب قرآن تا تا پایان ص ۱۶۷	۲۲	۱۹
ص ۱۶۸ آداب نماز تا تا پایان ص ۱۷۳	۲۳	۲۰
ص ۱۷۴ مبطلات نماز تا تا پایان ص ۱۷۸	۲۴	۲۱
ص ۱۷۹ شکایات نماز (۱) تا تا پایان ص ۱۸۱	۲۵	۲۲
ص ۱۸۲ جدول شکایات نماز تا تا پایان ص ۱۸۳	۲۵	۲۳
ص ۱۸۵ شکایات نماز (۲) تا تا پایان ص ۱۸۸	۲۶	۲۴
ص ۱۸۹ شکایات نماز (۳) تا تا پایان ص ۱۹۲	۲۷	۲۵

محدوده تدریس	شماره درس	جلسه
جمع بندی شکایات نماز	۲۷	۲۶
ص ۱۹۳ نماز مسافر (۱) تا تا پایان ص ۱۹۷	۲۸	۲۷
ص ۱۹۹ نماز مسافر (۲) تا تا پایان ص ۲۰۱	۲۹	۲۸
ص ۲۰۳ نماز مسافر (۳) تا تا پایان ص ۲۰۶	۳۰	۲۹
مباحث تکمیلی نماز مسافر	۳۰	۳۰
ص ۲۰۷ نماز قضا تا تا ص ۲۱۰ نماز استیجاری	۳۱	۳۱
ص ۲۱۰ نماز استیجاری تا تا پایان ص ۲۱۳	۳۱	۳۲
ص ۲۱۳ نماز جماعت (۱) تا تا ص ۲۱۶ شرایط امام جماعت	۳۲	۳۲
ص ۲۱۶ شرایط امام جماعت تا تا پایان ص ۲۱۹	۳۲	۳۴
ص ۲۲۰ نماز جماعت (۲) تا تا پایان ص ۲۲۳	۳۲	۳۵
ص ۲۲۴ نماز جماعت (۳) تا تا پایان ص ۲۲۸	۳۴	۳۶
مباحث متفرقه و تکمیلی نماز	۳۴	۳۷
مباحث متفرقه و تکمیلی نماز	۳۴	۳۸
ص ۲۲۹ نماز جمعه تا تا ص ۲۳۲ محتوای خطبه ها	۳۵	۳۹
ص ۲۳۲ محتوای خطبه ها تا تا پایان ص ۲۳۴	۳۵	۴۰
ص ۲۳۵ نماز آیات - نماز بر میت تا تا پایان ص ۲۴۱	۳۶	۴۱
ص ۲۴۲ نماز مستحب تا تا پایان ص ۲۵۰	۳۷	۴۲
ص ۲۵۳ روزه تا تا ص ۲۵۷ نیت روزه	۳۸	۴۳
ص ۲۵۷ نیت روزه تا تا ص ۲۶۱ رساندن غبار ...	۳۸	۴۴
ص ۲۶۱ رساندن غبار ... تا تا پایان ص ۲۶۵	۳۹	۴۵
ص ۲۶۶ قضا و كفاره روزه تا تا ص ۲۶۸ مواردی که فقط باید ...	۴۰	۴۶
ص ۲۶۸ مواردی که فقط باید ... تا تا ص ۲۷۲ روزه قضای پدر	۴۰	۴۷
ص ۲۷۲ روزه قضای پدر تا تا پایان ص ۲۷۵	۴۱	۴۸
ص ۲۷۶ اعتکاف تا تا ص ۲۸۰ روزه اعتکاف	۴۲	۴۹
ص ۲۸۰ روزه اعتکاف تا تا پایان ص ۲۸۲	۴۲	۵۰

نام درس: احکام ۲

نام کتاب: درسنامه فقه کد: ۱/۲۵۱۱/۳

محدوده درس: از درس ۴۳ تا پایان کتاب

مقطع: همه مقاطع

جلسه	شماره درس	محدوده تدریس
۱	۴۳	ص ۲۸۵ حج (۱) تا ابتدای ص ۲۸۸
۲	۴۳ و ۴۴	ص ۲۸۸ اعمال عمره تمتع و سیر مکانی آن تا ص ۲۹۱ نماز طواف
۳	۴۴ و ۴۵	ص ۲۹۱ نماز طواف تا ص ۲۹۶ محرمات احرام
۴	۴۵	ص ۲۹۶ محرمات احرام تا پایان ص ۲۹۸
۵	۴۶	ص ۳۰۱ امر به معروف و نهی از منکر تا ابتدای ص ۳۰۴
۶	۴۶ و ۴۷	ابتدای ص ۳۰۴ تا ص ۳۰۹ توبه از گناه
۷	۴۷	ص ۳۰۹ توبه از گناه تا ص ۳۱۴ فحش و لعن
۸	۴۸	ص ۳۱۴ فحش و لعن تا آخر ص ۳۲۰
۹	۴۸	ص ۳۲۱ جهاد و دفاع تا آخر ص ۳۲۶
۱۰	۵۰	ص ۳۳۰ زکات (۱) تا ص ۳۳۲ وقت پرداخت زکات
۱۱	۵۰ و ۵۱	ص ۳۳۲ وقت پرداخت زکات تا آخر ص ۳۳۶
۱۲	۵۱	ابتدای ص ۳۳۷ به نصاب رسیدن تا آخر ص ۳۴۰
۱۳	۵۲	ص ۳۴۱ زکات فطره تا ص ۳۴۴ احکام مصرف زکات
۱۴	۵۲ و ۵۳	ص ۳۴۴ احکام مصرف زکات تا ص ۳۴۸ منفعت کسب
۱۵	۵۳	ص ۳۴۸ منفعت کسب تا آخر ص ۳۵۲
۱۶	۵۴	ص ۳۵۳ خمس (۲) تا آخر ص ۳۵۷
۱۷	۵۵	ص ۳۵۸ کفارات و مظالم عباد تا آخر ص ۳۶۱
۱۸	۵۶	ص ۳۶۵ خرید و فروش (۱) تا ص ۳۷۰ احکام خرید و فروش
۱۹	۵۶ و ۵۷	ص ۳۷۰ احکام خرید و فروش تا ص ۳۷۴ معامله ربوی
۲۰	۵۷	ص ۳۷۴ معامله ربوی تا ص ۳۷۹ احکام خیارات
۲۱	۵۸	ص ۳۷۹ احکام خیارات تا ص ۳۸۳ شرکت
۲۲	۵۹	ص ۳۸۳ شرکت تا آخر ص ۳۸۷
۲۳	۶۰	ص ۳۸۸ اجاره، جعاله، سر قفلی تا آخر ص ۳۹۲
۲۴	۶۱	ص ۳۹۳ قرض، رهن و حواله تا آخر ص ۳۹۷
۲۵	۶۲	ص ۳۹۸ ضمانت، وکالت، حجر تا آخر ص ۴۰۲

جلسه	شماره درس	محدوده تدریس
۲۶	۶۳	ص ۴۰۳ ودیعه، عاریه تا آخر ص ۴۰۷
۲۷	۶۴	ص ۴۰۸ مضاربه، مزارعه، مساقات تا آخر ص ۴۱۳
۲۸	۶۵	ص ۴۱۴ صلح، هبه، صدقه تا آخر ص ۴۱۷
۲۹	۶۶	ص ۴۱۸ وقف تا آخر ص ۴۲۳
۳۰	۶۷	ص ۴۲۴ وصیت تا آخر ص ۴۲۸
۳۱	۶۸	ص ۴۲۹ نذر، عهد، قسم تا آخر ص ۴۳۳
۳۲	۶۹	ص ۴۳۴ بانک و بورس تا آخر ص ۴۴۰
۳۳	۷۰	ص ۴۴۳ ارتباط با هموعان (۱) تا ص ۴۴۷ حقوق همسر
۳۴	۷۱ و ۷۰	ص ۴۴۷ حقوق همسر تا ص ۴۵۱ محارم سببی
۳۵	۷۱	ص ۴۵۱ محارم سببی تا آخر ص ۴۵۴
۳۶	۷۲	ص ۴۵۵ ارتباط با هموعان (۳) تا ص ۴۵۹ احکام پوشش
۳۷	۷۲	ص ۴۵۹ احکام پوشش تا آخر ص ۴۶۳
۳۸	۷۳	ص ۴۶۴ آداب زندگی (۱) تا آخر ص ۴۶۸
۳۹	۷۴	ص ۴۶۹ آداب زندگی (۲) تا ص ۴۷۲ مجالس شادی و عزا
۴۰	۷۴	ص ۴۷۲ مجالس شادی و عزا تا آخر ص ۴۷۸
۴۱	۷۵	ص ۴۸۱ خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها تا ص ۴۸۵ غذاهای تولیدی کشورهای غیر اسلامی
۴۲	۷۶ و ۷۷	ص ۴۸۵ غذاهای تولیدی کشورهای غیر اسلامی تا آخر ص ۴۹۳
۴۳	۷۷	ص ۴۹۷ نکاح تا ص ۵۰۰ ازدواج حرام
۴۴	۷۷ و ۷۸	ص ۵۰۰ ازدواج حرام تا ص ۵۰۷ اقسام طلاق
۴۵	۷۸	ص ۵۰۷ اقسام طلاق تا آخر ص ۵۱۰
۴۶	۷۹	ص ۵۱۳ قضاوت و شهادت تا ص ۵۱۶ راههای ثبوت حق یا جرم
۴۷	۷۹ و ۸۰	ص ۵۱۶ راههای ثبوت حق یا جرم تا ص ۵۲۴ فرق حد و تعزیر
۴۸	۸۰	ص ۵۲۴ فرق حد و تعزیر تا ص ۵۲۸ دیات
۴۹	۸۰ و ۸۱	ص ۵۲۸ دیات تا آخر ص ۵۳۱
۵۰	۸۲	ص ۵۳۵ احکام اموات تا ص ۵۴۰ غسل متس میت
۵۱	۸۲ و ۸۳	ص ۵۴۰ غسل متس میت تا ص ۵۴۵ کیفیت دفن میت
۵۲	۸۳	ص ۵۴۵ کیفیت دفن میت تا آخر ص ۵۵۰
۵۳	۸۴	ص ۵۵۱ ارث تا ص ۵۵۴ توارث همسران
۵۴	۸۴	ص ۵۵۴ توارث همسران تا آخر ص ۵۵۶

دروس اخلاق اسلامی

نام درس: اخلاق اسلامی ۱

نام کتاب: اخلاق اسلامی ۱ کد: ۱/۲۵۱۱/۳ محدوده درس: کل کتاب

مقطع: همه مقاطع

محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس	جلسه
درس هشتم	۹	بیان کلیات و شاکله کلی مباحث آداب و اخلاق	۱
درس نهم	۱۰	درس اول	۲
درس دهم	۱۱	درس دوم	۳
درس یازدهم	۱۲	درس سوم	۴
درس دوازدهم	۱۳	درس چهارم	۵
درس سیزدهم	۱۴	درس پنجم	۶
درس چهاردهم	۱۵	درس ششم	۷
درس پانزدهم	۱۶	درس هفتم	۸

نام درس: اخلاق اسلامی ۲

نام کتاب: اخلاق اسلامی ۲ کد: محدوده درس: کل کتاب

مقطع: همه مقاطع

محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس	جلسه
درس دهم	۹	درس اول	۱
درس یازدهم	۱۰	درس دوم	۲
درس دوازدهم	۱۱	درس سوم	۳
درس سیزدهم	۱۲	درس چهارم	۴
درس چهاردهم	۱۳	درس پنجم و ششم	۵
درس پانزدهم	۱۴	درس هفتم	۶
درس شانزدهم	۱۵	درس هشتم	۷
درس هفدهم	۱۶	درس نهم	۸

نام درس: اخلاق اسلامی ۳

نام کتاب: اخلاق اسلامی ۳ کد: محدوده درس: کل کتاب

مقطع: همه مقاطع

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۱	درس اول	۹	درس نهم
۲	درس دوم	۱۰	درس دهم
۳	درس سوم	۱۱	درس یازدهم
۴	درس چهارم	۱۲	درس دوازدهم
۵	درس پنجم	۱۳	درس سیزدهم
۶	درس ششم	۱۴	درس چهاردهم
۷	درس هفتم	۱۵	درس پانزدهم
۸	درس هشتم	۱۶	درس شانزدهم

نام درس: اخلاق اسلامی ۴

نام کتاب: اخلاق اسلامی ۴ کد: محدوده درس: کل کتاب

مقطع: همه مقاطع

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۱	درس اول	۹	درس نهم
۲	درس دوم	۱۰	درس دهم
۳	درس سوم	۱۱	درس یازدهم
۴	درس چهارم	۱۲	درس دوازدهم
۵	درس پنجم	۱۳	درس سیزدهم
۶	درس ششم	۱۴	درس چهاردهم و پانزدهم
۷	درس هفتم	۱۵	درس شانزدهم
۸	درس هشتم	۱۶	درس هفدهم

نام درس: اخلاق اسلامی ۵

نام کتاب: اخلاق اسلامی ۵ کد: محدوده درس: کل کتاب

مقطع: همه مقاطع

محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس	جلسه
درس هشتم	۱۰	نصف درس اول	۱
درس نهم	۱۱	ادامه درس اول	۲
درس دهم	۱۲	درس دوم	۳
نصف درس یازدهم	۱۳	نصف درس سوم	۴
ادامه درس یازدهم	۱۴	ادامه درس سوم	۵
نصف درس دوازدهم	۱۵	درس چهارم	۶
ادامه درس دوازدهم	۱۶	درس پنجم	۷
نصف درس سیزدهم	۱۷	درس ششم	۸
ادامه درس سیزدهم	۱۸	درس هفتم	۹

نام درس: اخلاق اسلامی ۶

نام کتاب: اخلاق اسلامی ۶ کد: محدوده درس: کل کتاب

مقطع: همه مقاطع

محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس	جلسه
درس دهم	۱۰	درس اول	۱
درس یازدهم	۱۱	درس دوم	۲
درس دوازدهم	۱۲	درس سوم	۳
درس سیزدهم	۱۳	درس چهارم	۴
درس چهاردهم	۱۴	درس پنجم	۵
درس پانزدهم	۱۵	درس ششم	۶
درس شانزدهم	۱۶	درس هفتم	۷
درس هفدهم و هجدهم	۱۷	درس هشتم	۸
درس نوزدهم و بیستم	۱۸	درس نهم	۹

دروس معارف و عقائد

نام درس: معارف و عقائد ۱

نام کتاب: معارف و عقائد ۱ و ۲ کد: ۱/۱۷۱/۳

محدوده درس: درس اول تا درس ۳۰

مقطع: همه مقاطع

محدوده تدریسی برای مقطع دانشگاهی	محدوده تدریسی برای مقطع دیپلم	محدوده تدریسی برای مقطع سیکل
برای دانشجویان، هر درس در یک جلسه و درس‌های زیر در دو جلسه ارائه شود: درس ۱ درس ۷ درس ۱۲ درس ۱۵ درس ۱۶ درس ۲۰	برای دیپلم‌ها، هر درس در یک جلسه و درس‌های زیر در دو جلسه ارائه شود: درس ۱ درس ۷ درس ۸ درس ۱۲ درس ۱۵ درس ۱۶ درس ۲۰ درس ۲۱ درس ۲۲ درس ۲۳ درس ۲۵ درس ۲۶ درس ۲۹ درس ۳۰	برای سیکل، تقریباً هر درس را در دو جلسه می‌توانند عرضه کنند و درس‌های زیر در سه جلسه ارائه شود: درس ۵ درس ۷ درس ۹ درس ۱۰ درس ۱۱ درس ۱۲ درس ۲۳ درس ۲۹ درس ۳۰
جمع ساعات مورد نیاز: ۳۶ ساعت	جمع ساعات مورد نیاز: ۴۴ ساعت	جمع ساعات مورد نیاز: ۶۹ ساعت

نام درس: معارف و عقائد ۲

نام کتاب: معارف و عقائد ۱ و ۲ کد:

محدوده درس: درس ۳۱ تا پایان کتاب مقطع: همه مقاطع

محدوده تدریسی برای مقطع دیپلم و دانشگاهی	محدوده تدریسی برای مقطع سیکل
هر درس یک ساعت و استاد دو درس از درس های پایانی را در یک جلسه ارائه کند	هر درس یک ساعت درس های زیر در دو جلسه ارائه شود: درس ۳۱ درس ۳۲ درس ۳۴ درس ۳۷ درس ۳۹ درس ۴۰ درس ۴۱ درس ۴۳ درس ۴۴ درس ۴۶ درس ۴۸ درس ۵۰ درس ۶۳ درس ۶۴ درس ۶۶ درس ۶۷

نام درس: معارف و عقائد ۳

نام کتاب: معارف و عقائد ۳ کد: محدوده درس: کل کتاب

مقطع: همه مقاطع

محدوده تدریسی برای مقاطع دانشگاهی	محدوده تدریسی برای مقاطع سیکل و دیپلم
هر درس یک ساعت و درس های زیر در یک جلسه ارائه شود: درس های ۱ و ۲ درس های ۵ و ۶ درس های ۹ و ۱۰ درس های ۱۳ و ۱۴ درس های ۲۲ و ۳۲ و ۳۴ در دو جلسه ارائه شود درس های ۳۹ و ۴۰	هر درس یک ساعت و درس های زیر در دو جلسه ارائه شود: درس ۷ معارف و اقسام آن درس ۹ اصول عام عقلی درس ۲۱ برهان امکان درس ۲۲ صفات الهی درس ۲۳ تعریف و اقسام صفات درس ۲۵ شیوه شناخت صفات درس ۲۹ توحید ذاتی و صفاتی درس ۴۸ و ۴۹ به مجموع دو درس، یک ساعت اضافه شود

نام درس: معارف و عقائد ۴

نام کتاب: معارف و عقائد ۴ کد: ۳/۱۷۴/۳ محدوده درس: کل کتاب

مقطع: سیکل

محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس	جلسه
درس هفدهم	۲۹	درس یکم	۱
درس هجدهم	۳۰	درس یکم	۲
درس نوزدهم	۳۱	درس یکم	۳
درس بیستم	۳۲	درس دوم	۴
درس بیست و یکم	۳۳	درس دوم	۵
درس بیست و یکم	۳۴	درس دوم	۶
درس بیست و یکم	۳۵	درس سوم	۷
درس بیست و دوم	۳۶	درس چهارم	۸
درس بیست و دوم	۳۷	درس پنجم	۹
درس بیست و دوم	۳۸	درس ششم	۱۰
درس بیست و سوم	۳۹	درس هفتم	۱۱
درس بیست و چهارم	۴۰	درس هفتم	۱۲
درس بیست و چهارم	۴۱	درس هشتم	۱۳
درس بیست و چهارم	۴۲	درس نهم	۱۴
درس بیست و پنجم	۴۳	درس دهم	۱۵
درس بیست و پنجم	۴۴	درس یازدهم	۱۶
درس بیست و ششم	۴۵	درس یازدهم	۱۷
درس بیست و ششم	۴۶	درس یازدهم	۱۸
درس بیست و هفتم	۴۷	درس دوازدهم	۱۹
درس بیست و هفتم	۴۸	درس دوازدهم	۲۰
درس بیست و هفتم	۴۹	درس سیزدهم	۲۱
درس بیست و هشتم	۵۰	درس سیزدهم	۲۲
درس بیست و هشتم	۵۱	درس چهاردهم	۲۳
درس بیست و نهم	۵۲	درس چهاردهم	۲۴
درس بیست و نهم	۵۳	درس چهاردهم	۲۵
درس سی ام	۵۴	درس پانزدهم	۲۶
درس سی و یکم	۵۵	درس شانزدهم	۲۷
درس سی و یکم	۵۶	درس هفدهم	۲۸

نام درس: معارف و عقائد ۴

نام کتاب: معارف و عقائد ۴ کد: محدوده درس: کل کتاب

مقطع: دیپلم و دانشگاهی

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۱	درس یکم	۲۱	درس شانزدهم
۲	درس یکم	۲۲	درس هفدهم
۳	درس دوم	۲۳	درس هجدهم
۴	درس دوم	۲۴	درس نوزدهم
۵	درس سوم	۲۵	درس بیستم
۶	درس چهارم	۲۶	درس بیست و یکم
۷	درس پنجم	۲۷	درس بیست و یکم
۸	درس ششم	۲۸	درس بیست و دوم
۹	درس هفتم	۲۹	درس بیست و دوم
۱۰	درس هفتم	۳۰	درس بیست و سوم
۱۱	درس هشتم	۳۱	درس بیست و چهارم
۱۲	درس نهم	۳۲	درس بیست و چهارم
۱۳	درس دهم	۳۳	درس بیست و پنجم
۱۴	درس یازدهم	۳۴	درس بیست و ششم
۱۵	درس یازدهم	۳۵	درس بیست و ششم
۱۶	درس دوازدهم	۳۶	درس بیست و هفتم
۱۷	درس سیزدهم	۳۷	درس بیست و هفتم
۱۸	درس چهاردهم	۳۸	درس بیست و هشتم
۱۹	درس چهاردهم	۳۹	درس بیست و نهم
۲۰	درس پانزدهم	۴۰	درس سی ام
		۴۱	درس سی و یکم

نام درس: معارف و عقائد ۵ (بخش اول)

نام کتاب: معارف و عقائد ۵ (جلد ۱) کد: ۳/۱۷۵۱/۳

محدوده درس: مطابق جدول مصوب

مقطع: سیکل

صفحه	محدوده تدریس	جلسه	صفحه	محدوده تدریس	جلسه
۱۷۳	درس اول: ائمه اثنی عشر ۱	۳۰	۱۷	درس اول: ضرورت بحث از امامت	۱
۱۷۳	درس اول: ائمه اثنی عشر ۱	۳۱	۲۵	درس دوم: تعریف امامت	۲
۱۸۳	درس دوم: ائمه اثنی عشر ۲	۳۲	۲۵	درس دوم: تعریف امامت	۳
۱۸۳	درس دوم: ائمه اثنی عشر ۲	۳۳	۳۳	درس سوم: وظایف امام تعلیم و تبیین	۴
۱۹۱	درس سوم: ائمه اثنی عشر در قرآن	۳۴	۳۹	درس چهارم: وظایف امام حراست و حفظ دین	۵
۱۹۷	درس چهارم: امیر المومنین علی ابن ابیطالب علیه السلام	۳۵	۴۵	درس پنجم: وظایف امام زعامت و رهبری	۶
۱۹۷	درس چهارم: امیر المومنین علی ابن ابیطالب علیه السلام	۳۶	۵۱	درس ششم: وظایف امام، هدایت	۷
۲۰۷	درس پنجم: آیه ولایت	۳۷	۵۹	درس هفتم: ضرورت عقلی امامت	۸
۲۰۷	درس پنجم: آیه ولایت	۳۸	۵۹	درس هفتم: ضرورت عقلی امامت	۹
۲۱۵	درس ششم: حدیث یوم الانذار	۳۹	۶۵	درس هشتم: دلایل نقلی ضرورت امامت	۱۰
۲۲۳	درس هفتم: حدیث منزلت	۴۰	۷۵	درس نهم: دلیل علم امام	۱۱
۲۲۳	درس هفتم: حدیث منزلت	۴۱	۸۲	درس دهم: ویژگی‌های علم امام	۱۲
۲۳۱	درس هشتم: حدیث غدیر	۴۲	۸۹	درس یازدهم: منابع علم امام	۱۳
۲۳۷	درس نهم: دلالت حدیث غدیر	۴۳	۹۵	درس دوازدهم: گستره علم امام	۱۴
۲۴۳	درس دهم: غدیر در قرآن	۴۴	۹۵	درس دوازدهم: گستره علم امام	۱۵
۲۴۳	درس دهم: غدیر در قرآن	۴۵	۱۰۱	درس سیزدهم: دلیل عقلی عصمت امام	۱۶
۲۵۵	درس یازدهم: آیه تطهیر	۴۶	۱۰۷	درس چهاردهم: دلیل نقلی عصمت امام	۱۷
۲۵۵	درس یازدهم: آیه تطهیر	۴۷	۱۱۳	درس پانزدهم: گستره عصمت امام	۱۸
۲۶۱	درس دوازدهم: حدیث ثقلین	۴۸	۱۱۳	درس پانزدهم: گستره عصمت امام	۱۹
۲۶۷	درس سیزدهم: حدیث سفینه	۴۹	۱۱۹	درس شانزدهم: دلیل عقلی نصب الهی امام	۲۰
۲۷۵	درس چهاردهم: نصوص افضلیت ۱	۵۰	۱۲۵	درس هفدهم: دلیل نقلی نصب امام	۲۱
۲۷۵	درس چهاردهم: نصوص افضلیت ۱	۵۱	۱۳۱	درس هجدهم: بررسی دیدگاه اهل سنت در نصب امام	۲۲

صفحه	محدوده تدریس	جلسه	صفحه	محدوده تدریس	جلسه
۲۸۱	درس پانزدهم: نصوص افضلیت ۲	۵۲	۱۳۷	درس نوزدهم: افضلیت امام	۲۳
۲۸۱	درس پانزدهم: نصوص افضلیت ۲	۵۳	۱۴۳	درس بیستم: سایر کمالات امام	۲۴
۲۸۹	درس شانزدهم: معجزات امیر المومنین	۵۴	۱۵۱	درس بیست و یکم: نص	۲۵
۲۹۵	درس هفدهم: شبهات مخالفان	۵۵	۱۵۱	درس بیست و یکم: نص	۲۶
۲۹۵	درس هفدهم: شبهات مخالفان	۵۶	۱۵۷	درس بیست و دوم: بیعت و اختیار	۲۷
۲۹۵	درس هفدهم: شبهات مخالفان	۵۷	۱۵۷	درس بیست و دوم: بیعت و اختیار	۲۸
			۱۶۳	درس بیست و سوم: راه‌های دیگر تعیین امام	۲۹

نام درس: معارف و عقائد ۵ (بخش اول)

نام کتاب: معارف و عقائد ۵ (جلد ۱) کد: ۳/۱۷۵۱/۳

محدوده درس: مطابق جدول مصوب

قطع: دیپلم و دانشگاهی

صفحه	محدوده تدریس	جلسه	صفحه	محدوده تدریس	جلسه
۱۵۷	درس بیست و دوم: بیعت و اختیار	۲۳	۱۷	درس اول: ضرورت بحث از امامت	۱
۱۶۳	درس بیست و سوم: راه‌های دیگر تعیین امام	۲۴	۲۵	درس دوم: تعریف امامت	۲
۱۷۳	درس اول: ائمه اثنی عشر ۱	۲۵	۳۳	درس سوم: وظایف امام تعلیم و تبیین	۳
۱۸۳	درس دوم: ائمه اثنی عشر ۲	۲۶	۳۹	درس چهارم: وظایف امام حراست و حفظ دین	۴
۱۹۱	درس سوم: ائمه اثنی عشر در قرآن	۲۷	۴۵	درس پنجم: وظایف امام زعامت و رهبری	۵
۱۹۷	درس چهارم: امیر المومنین علی ابن ابیطالب علیه السلام	۲۸	۵۱	درس ششم: وظایف امام، هدایت	۶
۲۰۷	درس پنجم: آیه ولایت	۲۹	۵۹	درس هفتم: ضرورت عقلی امامت	۷
۲۱۵	درس ششم: حدیث یوم الانذار	۳۰	۶۵	درس هشتم: دلایل نقلی ضرورت امامت	۸

صفحه	محدوده تدریس	جلسه	صفحه	محدوده تدریس	جلسه
۲۲۳	درس هفتم: حدیث منزلت	۳۱	۷۵	درس نهم: دلیل علم امام	۹
۲۳۱	درس هشتم: حدیث غدیر	۳۲	۸۲	درس دهم: ویژگی های علم امام	۱۰
۲۳۷	درس نهم: دلالت حدیث غدیر	۳۳	۸۹	درس یازدهم: منابع علم امام	۱۱
۲۴۳	درس دهم: غدیر در قرآن	۳۴	۹۵	درس دوازدهم: گستره علم امام	۱۲
۲۴۳	درس دهم: غدیر در قرآن	۳۵	۹۵	درس دوازدهم: گستره علم امام	۱۳
۲۵۵	درس یازدهم: آیه تطهیر	۳۶	۱۰۱	درس سیزدهم: دلیل عقلی عصمت امام	۱۴
۲۶۱	درس دوازدهم: حدیث ثقلین	۳۷	۱۰۷	درس چهاردهم: دلیل نقلی عصمت امام	۱۵
۲۶۷	درس سیزدهم: حدیث سفینه	۳۸	۱۱۳	درس پانزدهم: گستره عصمت امام	۱۶
۲۷۵	درس چهاردهم: نصوص افضلیت ۱	۳۹	۱۱۹	درس شانزدهم: دلیل عقلی نصب الهی امام	۱۷
۲۸۱	درس پانزدهم: نصوص افضلیت ۲	۴۰	۱۲۵	درس هفدهم: دلیل نقلی نصب امام	۱۸
۲۸۹	درس شانزدهم: معجزات امیر المومنین علیه السلام	۴۱	۱۳۱	درس هجدهم: بررسی دیدگاه اهل سنت در نصب امام	۱۹
۲۹۵	درس هفدهم: شبهات مخالفان	۴۲	۱۳۷	درس نوزدهم: افضلیت امام	۲۰
۲۹۵	درس هفدهم: شبهات مخالفان	۴۳	۱۴۳	درس بیستم: سایر کمالات امام	۲۱
			۱۵۱	درس بیست و یکم: نص	۲۲

نام درس: معارف و عقائد ۵ (بخش دوم)

نام کتاب: معارف و عقائد ۵ (جلد ۲) کد: ۳/۱۷۵۲/۳

محدوده درس: مطابق جدول مصوب

مقطع: سیکل

صفحه	محدوده تدریس	جلسه	صفحه	محدوده تدریس	جلسه
۱۵۵	درس هفتم: غیبت امام مهدی علیه السلام	۲۷	۱۷	درس هجدهم: امام دوم حضرت امام حسن علیه السلام	۱
۱۶۱	درس هشتم: نیابت و وکالت	۲۸	۱۷	درس هجدهم: امام دوم حضرت امام حسن علیه السلام	۲
۱۶۱	درس هشتم: نیابت و وکالت	۲۹	۲۵	درس نوزدهم: امام سوم	۳
۱۶۹	درس نهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۱	۳۰	۳۳	درس بیستم: امام چهارم	۴
۱۶۹	درس نهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۱	۳۱	۴۱	درس بیست و یکم: امام پنجم	۵
۱۸۱	درس دهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۲	۳۲	۴۹	درس بیست و دوم: امام ششم	۶
۱۸۱	درس دهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۲	۳۳	۵۷	درس بیست و سوم: امام هفتم	۷
۱۹۳	درس یازدهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۳	۳۴	۶۵	درس بیست و چهارم: امام هشتم	۸
۱۹۳	درس یازدهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۳	۳۵	۶۵	درس بیست و چهارم: امام هشتم	۹
۲۰۷	درس دوازدهم: آثار وجودی امام غائب	۳۶	۷۳	درس بیست و پنجم: امام نهم	۱۰
۲۰۷	درس دوازدهم: آثار وجودی امام غائب	۳۷	۷۳	درس بیست و پنجم: امام نهم	۱۱
۲۰۷	درس دوازدهم: آثار وجودی امام غائب	۳۸	۸۳	درس بیست و ششم: امام دهم	۱۲
۲۱۷	درس سیزدهم: انتظار و فواید آن	۳۹	۹۱	درس بیست و هفتم: امام یازدهم	۱۳
۲۱۷	درس سیزدهم: انتظار و فواید آن	۴۰	۱۰۱	درس اول: ولادت امام دوازدهم	۱۴
۲۲۵	درس چهاردهم: علائم ظهور	۴۱	۱۰۱	درس اول: ولادت امام دوازدهم	۱۵
۲۲۵	درس چهاردهم: علائم ظهور	۴۲	۱۰۹	درس دوم: ادله امامت امام مهدی علیه السلام	۱۶
۲۲۵	درس چهاردهم: علائم ظهور	۴۳	۱۰۹	درس دوم: ادله امامت امام مهدی علیه السلام	۱۷
۲۳۳	درس پانزدهم: حکومت حضرت مهدی علیه السلام	۴۴	۱۱۷	درس سوم: طول عمر	۱۸
۲۳۳	درس پانزدهم: حکومت حضرت مهدی علیه السلام	۴۵	۱۲۵	درس چهارم: اندیشه منجی در ادیان	۱۹
۲۴۱	درس شانزدهم: رجعت	۴۶	۱۲۵	درس چهارم: اندیشه منجی در ادیان	۲۰
۲۴۱	درس شانزدهم: رجعت	۴۷	۱۳۱	درس پنجم: مهدویت در قرآن	۲۱
۲۴۱	درس شانزدهم: رجعت	۴۸	۱۳۱	درس پنجم: مهدویت در قرآن	۲۲

صفحه	محدوده تدریس	جلسه	صفحه	محدوده تدریس	جلسه
۲۵۳	درس هفدهم: انحرافات در مهدویت	۴۹	۱۳۱	درس پنجم: مهدویت در قرآن	۲۳
۲۵۳	درس هفدهم: انحرافات در مهدویت	۵۰	۱۳۹	درس ششم: مشترکات امامیه و اهل سنت	۲۴
۲۵۳	درس هفدهم: انحرافات در مهدویت	۵۱	۱۳۹	درس ششم: مشترکات امامیه و اهل سنت	۲۵
			۱۵۵	درس هفتم: غیبت امام مهدی علیه السلام	۲۶

نام درس: معارف و عقائد ۵ (بخش دوم)

نام کتاب: معارف و عقائد ۵ (جلد ۲) کد: ۳/۱۷۵۲/۳

محدوده درس: مطابق جدول مصوب

مقطع: دیپلم و دانشگاهی

صفحه	محدوده تدریس	جلسه	صفحه	محدوده تدریس	جلسه
۱۳۹	درس ششم: مشترکات امامیه و اهل سنت	۲۲	۱۷	درس هجدهم: امام دوم حضرت امام حسن علیه السلام	۱
۱۵۵	درس هفتم: غیبت امام مهدی علیه السلام	۲۳	۱۷	درس هجدهم: امام دوم حضرت امام حسن علیه السلام	۲
۱۶۱	درس هشتم: نیابت و وکالت	۲۴	۲۵	درس نوزدهم: امام سوم	۳
۱۶۱	درس هشتم: نیابت و وکالت	۲۵	۳۳	درس بیستم: امام چهارم	۴
۱۶۹	درس نهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۱	۲۶	۴۱	درس بیست و یکم: امام پنجم	۵
۱۸۱	درس دهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۲	۲۷	۴۹	درس بیست و دوم: امام ششم	۶
۱۸۱	درس دهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۲	۲۸	۵۷	درس بیست و سوم: امام هفتم	۷
۱۹۳	درس یازدهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۳	۲۹	۶۵	درس بیست و چهارم: امام هشتم	۸
۱۹۳	درس یازدهم: ولایت فقیه در عصر غیبت ۳	۳۰	۷۳	درس بیست و پنجم: امام نهم	۹
۲۰۷	درس دوازدهم: آثار وجودی امام غائب	۳۱	۷۳	درس بیست و پنجم: امام نهم	۱۰
۲۰۷	درس دوازدهم: آثار وجودی امام غائب	۳۲	۸۳	درس بیست و ششم: امام دهم	۱۱
۲۱۷	درس سیزدهم: انتظار و فواید آن	۳۳	۹۱	درس بیست و هفتم: امام یازدهم	۱۲
۲۱۷	درس سیزدهم: انتظار و فواید آن	۳۴	۱۰۱	درس اول: ولادت امام دوازدهم	۱۳
۲۲۵	درس چهاردهم: علائم ظهور	۳۵	۱۰۱	درس اول: ولادت امام دوازدهم	۱۴
۲۲۵	درس چهاردهم: علائم ظهور	۳۶	۱۰۹	درس دوم: ادله امامت امام مهدی علیه السلام	۱۵
۲۲۵	درس چهاردهم: علائم ظهور	۳۷	۱۱۷	درس سوم: طول عمر	۱۶

صفحه	محدوده تدریس	جلسه	صفحه	محدوده تدریس	جلسه
۲۳۳	درس پانزدهم: حکومت حضرت مهدی علیه السلام	۳۸	۱۲۵	درس چهارم: اندیشه منجی در ادیان	۱۷
۲۳۳	درس پانزدهم: حکومت حضرت مهدی علیه السلام	۳۹	۱۲۵	درس چهارم: اندیشه منجی در ادیان	۱۸
۲۴۱	درس شانزدهم: رجعت	۴۰	۱۳۱	درس پنجم: مهدویت در قرآن	۱۹
۲۴۱	درس شانزدهم: رجعت	۴۱	۱۳۱	درس پنجم: مهدویت در قرآن	۲۰
۲۵۳	درس هفدهم: انحرافات در مهدویت	۴۲	۱۳۹	درس ششم: مشترکات امامیه و اهل سنت	۲۱
۲۵۳	درس هفدهم: انحرافات در مهدویت	۴۳			

دروس صرف

نام درس: صرف ۲

نام کتاب: دانش صرف کد: ۱/۱۱۲۱/۳

محدوده درس: از اول کتاب تا پایان درس ۲۲

مقطع: همه مقاطع

نکات:

۱) برای هر یک از ۲۲ درس محدوده این نیم سال، دو ساعت در نظر گرفته شود که مجموعاً ۴۴ ساعت را به خود اختصاص می‌دهد. البته باید توجه داشت که ساعات مربوط به هر درس، شامل زمان لازم جهت تدریس و نیز حلّ تمارین می‌شود.

۲) در دوره سیکل حدود ۲۰ ساعت و در دیپلم و دانشگاهی حدود ۱۰ ساعت، به ساعات دروسی که تدریس و بررسی تمارین آن نیازمند وقت بیشتری است (نظیر دروس ۱، ۹، ۱۲ تا ۱۴، ۱۸ و ۱۹) اضافه گردد.

۳) حدود ۱۰ ساعت را می‌توان برای تدریس «هفت مورد مطالعه و تحقیق» که در این محدوده قرار دارد، استفاده کرد.

• مجموع ساعت مورد نیاز برای سیکل حدود ۷۴ ساعت است که در برنامه آموزشی

۸۵ ساعت در نظر گرفته شده. ۱۱ ساعت مازاد متناسب با شرایط کلاس و نیاز طلاب، توسط اساتید محترم مدیریت می شود.

- مجموع ساعت مورد نیاز برای دیپلم و دانشگاهی حدود ۶۴ ساعت است که در برنامه آموزشی ۷۲ ساعت در نظر گرفته شده. ۸ ساعت متناسب با شرایط کلاس و نیاز طلاب، توسط اساتید محترم مدیریت می شود.

نام درس: صرف ۳

نام کتاب: دانش صرف کد: ۱/۱۱۲۱/۳

محدوده درس: از درس ۲۳ تا پایان کتاب

مقطع: همه مقاطع

نکات:

۱) در این نیمسال، ۳۰ درس را باید تدریس نمود که با احتساب ۲ ساعت برای هر درس، ۶۰ ساعت مصروف می شود. البته برخی دروس نیم سال دوم مانند درس های ۲۳-۳۲ و ۳۴، نیازی به دو ساعت ندارند که می توان زمان باقی مانده را به دروس بعدی اختصاص داد.

۲) پیشنهاد می شود ساعات باقی مانده به ساعات دروس ذیل اضافه شود:

به مجموعه دروس ۲۴ تا ۳۱: مجموعاً ۲ ساعت.

هریک از دروس ۴۰ و ۴۱: هر کدام یک ساعت.

دروس ۴۶ تا ۴۸: مجموعاً یک ساعت.

۳) حدود ۱۰ ساعت به تدریس «هفت مورد مطالعه و تحقیق» این محدوده اختصاص یابد.

۴) مجموع ساعت مورد نیاز برای سیکل حدود ۷۵ ساعت است که در برنامه آموزشی ۸۵ ساعت در نظر گرفته شده. (۱۰ ساعت) متناسب با شرایط کلاس و نیاز طلاب، توسط اساتید محترم مدیریت می شود.

۵) مجموع ساعت مورد نیاز برای دیپلم و دانشگاهی حدود ۷۵ ساعت است که در برنامه آموزشی ۸۰ ساعت در نظر گرفته شده. (۵ ساعت) متناسب با شرایط کلاس و نیاز طلاب، توسط اساتید محترم مدیریت می شود.

دروس نحو

نام درس: نحو ۱

نام کتاب: آشنایی با دانش نحو کد: ۱/۱۲۱۱/۲

محدوده درس: کل کتاب

مقطع: سیکل

ردیف	فصل	ساعت تدریس	ساعت تمرین	جمع
۱	اول	۱۰	۵	۱۵
۲	دوم	۷	۲	۹
۳	سوم	۷	۲	۹
۴	چهارم	۴	۱	۵
۵	پنجم و اعراب سوره نبأ	۴	۱	۵
جمع کل ساعات مورد نیاز				۴۳

نام درس: نحو ۱

نام کتاب: درسنامه نحو کد: ۱/۱۲۱۲/۲

محدوده درس: کل کتاب

مقطع: دیپلم و دانشگاهی

الف) مقطع دیپلم

تعداد دروس	تعداد صفحات	زمان بندی
۲۳ درس	۱۸۵ صفحه	هر درس یک جلسه است و یک ساعت زمان نیاز دارد.
به علاوه اعراب سوره نبأ		اعراب سوره نبأ به چهار جلسه نیاز دارد.

توجه: مجموع ساعت مورد نیاز برای نحو ۱ مقطع دیپلم ۲۷ ساعت است که در

برنامه آموزشی ۳۲ ساعت در نظر گرفته شده که (۵ ساعت) متناسب با شرایط کلاس و نیاز طلاب، توسط اساتید محترم مدیریت می‌شود.

ب) مقطع دانشگاهی

تعداد دروس	تعداد صفحات	زمان بندی
۲۳ درس به علاوه اعراب سوره نبأ	۱۸۵ صفحه	هر درس یک جلسه است و یک ساعت زمان نیاز دارد
		اعراب سوره نبأ سه جلسه نیاز دارد.

توجه: مجموع ساعت مورد نیاز برای نحو ۱ مقطع دانشگاهی ۲۶ ساعت است که در برنامه آموزشی ۳۲ ساعت در نظر گرفته شده که (۶ ساعت) متناسب با شرایط کلاس و نیاز طلاب، توسط اساتید محترم مدیریت می‌شود.

نام کتاب: درآمدی بر لغت شناسی کد: ۳/۱۵۱/۱

محدوده درس: تمام کتاب

مقطع: همه مقاطع

• از ابتدای کتاب تا بخش اول: ۶ ساعت

• بخش اول: ۱۰ ساعت

• بخش دوم: ۱۲ ساعت

• مجموع ساعت مورد نیاز برای سیکل و دیپلم و دانشگاهی حدود ۲۸ ساعت

است که تا ۳۲ ساعت در نظر گرفته شده، (۴ ساعت) متناسب با شرایط

کلاس و نیاز طلاب، توسط اساتید محترم مدیریت می‌شود.

تذکره: شایان توجه است که این بودجه بندی پیشنهادی است و استادان محترم

می‌توانند با توجه به شرایط یادگیرندگان و تعداد جلسات اختصاص داده شده

بنا به صلاحدید خود تغییرات لازم را اعمال نمایند.

دروس بلاغت

نام درس: بلاغت ۱

نام کتاب: لمحات من البلاغة كد: ۱/۲۵۱۱/۳

محدوده درس: تمام کتاب

مقطع: سیکل

محدوده تدریس	تعداد جلسه	محدوده تدریس	تعداد جلسه
درس پانزدهم	۱	درس اول	۱
درس شانزدهم	۱	درس دوم	۲
درس هفدهم	۱	درس سوم	۳
درس هجدهم	۱	درس چهارم	۴
درس نوزدهم	۲	درس پنجم	۵
درس بیستم	۱	درس ششم	۶
درس بیست و یکم	۱	درس هفتم	۷
درس بیست و دوم	۲	درس هشتم	۸
درس بیست و سوم	۲	درس نهم	۹
درس بیست و چهارم	۲	درس دهم	۱۰
درس بیست و پنجم	۱	درس یازدهم	۱۱
درس بیست و ششم	۲	درس دوازدهم	۱۲
درس بیست و هفتم	۱	درس سیزدهم	۱۳
درس بیست و هشتم	۱	درس چهاردهم	۱۴

نام درس: بلاغت ۱

نام کتاب: لمحات من البلاغة كد: ۱/۲۵۱۱/۳

محدوده درس: تمام کتاب

مقطع: دیپلم و دانشگاهی

محدوده تدریس	تعداد جلسه	محدوده تدریس	تعداد جلسه
درس پانزدهم	۱	درس اول	۱
درس شانزدهم	۱	درس دوم	۲

تعداد جلسه	محدوده تدریس	تعداد جلسه	محدوده تدریس
۳	درس سوم	۱	درس هفدهم
۴	درس چهارم	۱	درس هجدهم
۵	درس پنجم	۱	درس نوزدهم
۶	درس ششم	۱	درس بیستم
۷	درس هفتم	۱	درس بیست و یکم
۸	درس هشتم	۱	درس بیست و دوم
۹	درس نهم	۲	درس بیست و سوم
۱۰	درس دهم	۱	درس بیست و چهارم
۱۱	درس یازدهم	۱	درس بیست و پنجم
۱۲	درس دوازدهم	۱	درس بیست و ششم
۱۳	درس سیزدهم	۱	درس بیست و هفتم
۱۴	درس چهاردهم	۱	درس بیست و هشتم

نام درس: بلاغت ۲

نام کتاب: جواهر البلاغة كد: ۱/۱۳۲۲/۳

محدوده درس:

مقطع: سیکل

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۱	ص ۱۵ و ۱۶ تا (ولعلمی المعانی و البیان...) (۱)	۳۲	ص ۸۳ تا ۸۵ از (۷-التنبيه على...) تا (۶-استهجان...)
۲	ص ۱۶ از (ولعلمی المعانی و البیان...) و ۱۷	۳۳	ص ۸۵ و ۸۶ از (۶-استهجان...) تا (۲-الجنسية)
۳	ص ۱۸ تا ۲۰ تا (الثالث الغرابه)	۳۴	ص ۸۶ و ۸۷ از (۲-الجنسية) تا (الثانی)
۴	ص ۲۰ از (الثالث الغرابه) تا ۲۱ تا (الثالث تنافرالكلمات)	۳۵	ص ۸۷ از (الثانی) تا ۹۰
۵	ص ۲۱ از (الثالث تنافرالكلمات) تا ۲۲ تا (وقیل)	۳۶	ص ۹۰ و ۹۱ تا (۶-النص على عموم السلب)
۶	ص ۲۲ از (وقیل) تا ۲۴ تا (بلاغة الكلام)	۳۷	ص ۹۱ از (۶-النص على عموم السلب) تا ۹۵
۷	ص ۲۴ از (بلاغة الكلام) تا ۲۵ تا (بلاغة المتكلم)	۳۸	ص ۹۶ تا ۹۸
۸	ص ۲۵ از (بلاغة المتكلم) تا ۲۸ تا (اسالیب البیان)	۳۹	ص ۹۸ تا ۱۰۱
۹	ص ۲۸ (اسالیب البیان) و ۲۹	۴۰	ص ۱۰۱ تا ۱۰۳

۱. در جلسه اول و دوم به دلیل مورد نیاز بودن مطالب بحث بلاغت و تاریخچه به شکل مفصل، ۲ جلسه شده است. در صورت عدم نیاز طلاب، مقتضی است به یک جلسه تبدیل شود.

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۱۰	ص ۳۳ و ۳۴ تا (مواضع المسند)	۴۱	ص ۱۰۳ و ۱۰۴
۱۱	ص ۳۴ مواضع المسند و ۳۵	۴۲	ص ۱۰۵ تا ۱۰۸
۱۲	ص ۳۸ تا ۴۰	۴۳	ص ۱۰۸ تا ۱۱۰
۱۳	ص ۴۱ و ۴۲ تا (و اعلم انه ...)	۴۴	ص ۱۱۰ و ۱۱۱ تا (تنبيهات)
۱۴	ص ۴۲ از (و اعلم انه ...) تا ۴۴ (و من موارد العدول)	۴۵	ص ۱۱۱ و ۱۱۲ از (تنبيهات) تا (الثالث)
۱۵	ص ۴۴ از (و من موارد العدول) و ۴۵	۴۶	ص ۱۱۲ از (الثالث) تا ۱۱۴
۱۶	ص ۴۶ تا ۵۰	۴۷	ص ۱۱۴ و ۱۱۵ تا (البيان بعد الإيهام)
۱۷	ص ۵۰ و ۵۱	۴۸	ص ۱۱۵ از (البيان بعد الإيهام) تا ص ۱۱۹
۱۸	ص ۵۲ تا ۵۴	۴۹	ص ۱۱۹ تا ۱۲۵
۱۹	ص ۵۵ تا ۵۷ تا (الهمزه)	۵۰	ص ۱۲۵ و ۱۲۶ تا (و مما تقدم ...)
۲۰	ص ۵۷ و ۵۸ از (الهمزه) تا (ب- و قبح استعمال ...)	۵۱	ص ۱۲۶ از (و مما تقدم ...) و ۱۲۷
۲۱	ص ۵۸ تا ۶۰ از (ب- و قبح استعمال ...) تا (۱- ما ...)	۵۲	ص ۱۲۸ و ۱۲۹ تا (الرابع)
۲۲	ص ۶۰ و ۶۱ از (۱- ما ...) تا (وقد تخرج ...)	۵۳	ص ۱۲۹ از (الرابع) تا ۱۳۱
۲۳	ص ۶۱ از (وقد تخرج ...) تا ۶۵	۵۴	ص ۱۳۱ و ۱۳۲
۲۴	ص ۶۵ تا ۶۸	۵۵	ص ۱۳۲ و ۱۳۳
۲۵	ص ۶۸ تا ۷۱	۵۶	ص ۱۳۵ تا ۱۳۷
۲۶	ص ۷۱ تا ۷۳	۵۷	ص ۱۳۷ و ۱۳۸ تا (الثاني)
۲۷	ص ۷۴ تا ۷۶	۵۸	ص ۱۳۸ از (الثاني) و ۱۳۹ تا (ج- كون الجملة ...)
۲۸	ص ۷۶ تا ص ۷۸ (تنبيهات)	۵۹	ص ۱۳۹ و ۱۴۰ از (ج- كون الجملة ...) تا (الموضوع الثالث)
۲۹	ص ۷۸ تا ص ۷۹ از (تنبيهات) تا (الفصل الثاني)	۶۰	ص ۱۴۰ و ۱۴۱ از الموضوع الخامس تا (الموضوع الخامس)
۳۰	ص ۷۹ و ۸۰ تا (الفصل الثالث)	۶۱	ص ۱۴۱ تا ۱۴۳ از (الموضوع الخامس) تا (الثاني)
۳۱	ص ۸۰ تا ۸۳ از (تنبيهات) تا (۷- التنبيه على ...)	۶۲	ص ۱۴۳ تا ۱۴۷ از (الثاني) تا (الباب التاسع)

دروس منطق

نام درس: منطق ۱

نام کتاب: درآمدی بر منطق کد: ۱/۱۶۱۱/۱

محدوده درس: تمام کتاب

مقطع: سیکل

جلسه	محدوده تدریس
۱	درس اول
۲	درس دوم
۳	درس سوم
۴	درس چهارم؛ از ابتدا تا وجه تقسیم مباحث منطق
۵	درس چهارم؛ از وجه تقسیم مباحث منطق تا انتهای درس
۶	حل تفصیلی خودآزمایی بخش اول و رفع اشکال
۷	درس پنجم
۸	درس ششم؛ از ابتدای درس تا انتهای ص ۵۶
۹	درس ششم؛ از ص ۵۶ تا انتهای درس
۱۰	درس هفتم؛ از ابتدای درس تا ابتدای ۲. تقسیم لفظ به مترادف و متباین ص ۶۰
۱۱	درس هفتم؛ از ۲. تقسیم لفظ به مترادف و متباین ص ۶۰ تا انتهای درس
۱۲	درس هشتم؛ از ابتدای درس تا ابتدای نسبت‌های چهارگانه ص ۶۴
۱۳	از ابتدای نسبت‌های چهارگانه ص ۶۴ تا انتهای درس
۱۴	درس نهم
۱۵	درس دهم
۱۶	درس یازدهم؛ از ابتدا تا اقسام کلی ذاتی و کلی عرضی ص ۷۶
۱۷	درس یازدهم؛ از اقسام کلی ذاتی و کلی عرضی تا پایان درس
۱۸	درس دوازدهم؛ از ابتدا تا انتهای ص ۸۰
۱۹	از ابتدای ص ۸۱ (فصل قریب) تا انتهای درس
۲۰	حل تفصیلی خودآزمایی بخش دوم و رفع اشکال
۲۱	درس سیزدهم؛ از ابتدا تا اقسام قضیه ص ۱۰۰
۲۲	درس سیزدهم؛ از اقسام قضیه ص ۱۰۰ تا انتهای درس
۲۳	درس چهاردهم؛ از ابتدای درس تا اقسام قضیه شرطیه ص ۱۰۴
۲۴	درس چهاردهم؛ از اقسام قضیه شرطیه تا پایان درس

جلسه	محدوده تدریس
۲۵	درس پانزدهم؛ از ابتدای درس تا تناقض ص ۱۰۸
۲۶	درس پانزدهم؛ از ابتدای تناقض ص ۱۰۸ تا انتهای درس
۲۷	درس شانزدهم؛ از ابتدای درس تا تمثیل
۲۸	درس شانزدهم؛ از تمثیل تا پایان درس
۲۹	درس هفدهم؛ از ابتدای درس تا ساختار ص ۱۱۸
۳۰	درس هفدهم؛ از ابتدای ساختار ص ۱۱۸ تا پایان درس
۳۱	درس هجده ام
۳۲	درس نوزدهم؛ از ابتدای درس تا انتهای ص ۱۲۶
۳۳	درس نوزدهم؛ از ابتدای ص ۱۲۷ تا انتهای درس
۳۴	حل تفصیلی خودآزمایی بخش سوم و رفع اشکال
۳۵	حل تفصیلی خودآزمایی بخش سوم و رفع اشکال
۳۶	درس بیستم
۳۷	درس بیست و یکم؛ از ابتدای درس تا انتهای ص ۱۴۶
۳۸	درس بیست و یکم؛ از ابتدای مشهورات ص ۱۴۷ تا پایان درس
۳۹	درس بیست و دوم
۴۰	درس بیست و سوم
۴۱	درس بیست و چهارم؛ از ابتدای درس تا مغالطه در تمثیل ص ۱۶۲
۴۲	درس بیست و چهارم؛ از مغالطه در تمثیل تا پایان درس
۴۳	درس بیست و پنجم
۴۴	حل تفصیلی خودآزمایی بخش چهارم و رفع اشکال

نام درس: منطق ۱

نام کتاب: درآمدی بر منطق کد: ۱/۱۶۱۲/۲

محدوده درس: تمام کتاب

مقطع: دیپلم و دانشگاهی

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۱	درس اول	۱۹	درس دوازدهم؛ از ابتدای درس تا ابتدای اشکال ص ۱۰۴
۲	درس دوم	۲۰	درس دوازدهم؛ از ابتدای اشکال ص ۱۰۴ تا پایان درس

جلسه	محدوده تدریس	جلسه	محدوده تدریس
۳	درس سوم: از ابتدای درس تا انتهای ص ۴۵	۲۱	درس سیزدهم: از ابتدای درس تا ابتدای شکل دوم ص ۱۰۹
۴	درس سوم: از ابتدای ص ۴۶ تا پایان درس	۲۲	درس سیزدهم: از ابتدای شکل دوم ص ۱۰۹ تا پایان درس
۵	درس چهارم	۲۳	حل تفصیلی خودآزمایی بخش سوم و رفع اشکال
۶	درس پنجم	۲۴	حل تفصیلی خودآزمایی بخش سوم و رفع اشکال
۷	درس ششم: از ابتدای درس تا ۳. فصل ص ۶۰	۲۵	درس چهاردهم: از ابتدای درس تا انتهای ص ۱۳۲
۸	درس ششم: از ۳. فصل ص ۶۰ تا پایان درس	۲۶	درس چهاردهم: از ابتدای ص ۱۳۳ تا ابتدای وهمیات ص ۱۳۵
۹	حل تفصیلی خودآزمایی بخش دوم و رفع اشکال	۲۷	درس چهاردهم: از ابتدای وهمیات ص ۱۳۵ تا پایان درس
۱۰	درس هفتم: از ابتدای درس تا قضیه شرطیه ص ۷۸	۲۸	درس پانزدهم
۱۱	درس هفتم: از قضیه شرطیه ص ۷۸ تا انتهای درس	۲۹	درس شانزدهم
۱۲	درس هشتم: از ابتدای درس تا وحدت جزء و کل ص ۸۴	۳۰	درس هفدهم: از ابتدای درس تا انواع مغالطه درونی ص ۱۴۹
۱۳	درس هشتم: از وحدت جزء و کل تا انتهای درس	۳۱	درس هفدهم: از انواع مغالطه درونی ص ۱۴۹ تا پایان درس
۱۴	درس نهم: از ابتدا تا عکس نقیض ص ۸۹	۳۲	درس هجدهم
۱۵	درس نهم: از عکس نقیض تا پایان درس	۳۳	درس نوزدهم: از ابتدای درس تا موضع ص ۱۵۹
۱۶	درس دهم: از ابتدا تا قیاس ص ۹۶	۳۴	درس نوزدهم: از موضع ص ۱۵۹ تا انتهای درس
۱۷	درس دهم و یازدهم: از ابتدای قیاس تا انتهای ص ۹۸	۳۵	حل تفصیلی خودآزمایی بخش چهارم و رفع اشکال
۱۸	درس یازدهم: از ابتدای ص ۱۰۰ تا انتهای درس	۳۶	حل تفصیلی خودآزمایی بخش چهارم و جمع بندی

نام درس: منطق ۲

نام کتاب: دانش منطق کد: ۱/۱۶۲۱/۳

محدوده درس:

مقطع: سیکل و دیپلم

جلسه	محدوده تدریس
۱	چگونگی و چرایی تدوین کتاب، روش فراگیری دروس، پاسخ به پرسش‌ها و تمرین‌ها و نیز نکات برگزیده مربوط به دانش‌پژوهان که در مقدمه کتاب آمده است
۲	درس اول؛ از ابتدا تا موضوع منطق
۳	درس اول؛ از موضوع منطق تا پایان درس
۴	درس دوم؛ از ابتدا تا شبهه سوم
۵	درس دوم؛ از شبهه سوم تا پایان درس
۶	درس سوم؛ از ابتدا تا منطق صوری و مادی
۷	درس سوم؛ از منطق صوری و مادی تا پایان درس
۸	درس چهارم؛ گزارشی از مؤلف منطق و طبقه بندی آموزشی کتاب‌های منطقی (نه تدریس)
۹	درس ششم؛ از ابتدا تا تصور و تصدیق
۱۰	درس ششم؛ از تصور و تصدیق تا اقسام تصور و تصدیق
۱۱	درس ششم؛ از اقسام تصور و تصدیق تا پایان درس
۱۲	درس هفتم؛ از ابتدا تا تجرید و تعمیم
۱۳	درس هفتم؛ از تجرید و تعمیم تا عالم زبان
۱۴	درس هفتم؛ از عالم زبان تا پایان درس
۱۵	درس هشتم؛ از ابتدا تا دلالت وضعی
۱۶	درس هشتم؛ از دلالت وضعی تا «با توجه به آنچه ذکر شد، نکات ذیل شایان اهمیت است» ص ۸۳
۱۷	درس هشتم؛ از «با توجه به آنچه ذکر شد، نکات ذیل شایان اهمیت است» ص ۸۳ تا پایان درس
۱۸	درس نهم؛ از ابتدای درس تا اقسام لفظ مرکب
۱۹	درس نهم؛ از اقسام لفظ مرکب تا تقسیم لفظ به مترادف و متباین
۲۰	درس نهم؛ از تقسیم لفظ به مترادف و متباین تا ۳. تقابل متقابلان ص ۸۹
۲۱	درس نهم؛ از ۳. تقابل متقابلان ص ۸۹ تا پایان درس
۲۲	درس دهم؛ از ابتدا تا «۲. در مشترک لفظی باید دانست» ص ۹۲
۲۳	درس دهم؛ از «۲. در مشترک لفظی باید دانست» تا «در منقول باید دانست»
۲۴	درس دهم؛ از «در منقول باید دانست» تا انتهای درس
۲۵	درس یازدهم؛ از ابتدا تا مفهوم کلی و مفهوم جزئی

جلسه	محدوده تدریس
۲۶	درس یازدهم؛ از مفهوم کلی و مفهوم جزئی تا اول تحقیقی درباره مفهوم کلی
۲۷	درس دوازدهم؛ از ابتدای درس تا دلالت لفظ بر مفهوم و مصداق
۲۸	درس دوازدهم؛ از دلالت لفظ بر مفهوم و مصداق تا پایان درس
۲۹	درس سیزدهم؛ از ابتدای درس تا نسبت میان نقیض دو کلی
۳۰	درس سیزدهم؛ از نسبت میان نقیض دو کلی تا نقیض اعم و اخص مطلق
۳۱	درس سیزدهم؛ از نقیض اعم و اخص مطلق تا نقیض اعم و اخص من وجه
۳۲	درس سیزدهم؛ از نقیض اعم و اخص من وجه تا پایان درس
۳۳	درس چهاردهم؛ از ابتدای درس تا رسالت منطقی در بحث تعریف
۳۴	درس چهاردهم؛ از «رسالت منطقی» در بحث تعریف تا «شایان توجه است که انسان در مواجهه با یک لفظ دو حالت دارد» (انتهای ص ۱۲۱)
۳۵	درس چهاردهم؛ از «شایان توجه است که انسان در مواجهه با یک لفظ دو حالت دارد» تا پایان درس بدون بیان پاورقی ص ۱۲۱
۳۶	درس پانزدهم؛ از ابتدای درس تا «۲. تعریف باید از جهت مفهوم نزد مخاطب روشن تر از معرف باشد»
۳۷	درس پانزدهم؛ از «۲. تعریف باید از جهت مفهوم نزد مخاطب روشن تر از معرف باشد» تا «قلمرو تعریف»
۳۸	درس پانزدهم؛ از قلمرو تعریف ص ۱۲۰ تا انتهای درس
۳۹	درس شانزدهم؛ از ابتدای درس تا کلی ذاتی و کلی عرضی
۴۰	درس شانزدهم؛ از کلی ذاتی و عرضی تا اقسام کلی ذاتی و عرضی
۴۱	درس شانزدهم؛ از اقسام کلی ذاتی و عرضی تا پایان درس
۴۲	درس هفدهم؛ از ابتدای درس تا سلسله مراتب انواع
۴۳	درس هفدهم؛ از سلسله مراتب انواع تا پایان درس
۴۴	درس هجدهم؛ از ابتدای درس تا اقسام عرضی لازم
۴۵	درس هجدهم؛ از اقسام عرضی لازم تا پایان درس
۴۶	درس نوزدهم؛ از ابتدا تا ملحقات رسم ناقص
۴۷	درس نوزدهم؛ از ملحقات رسم ناقص تا انتهای درس
۴۸	درس بیستم؛ از ابتدا تا اقسام تقسیم منطقی
۴۹	درس بیستم؛ از اقسام تقسیم منطقی تا پایان درس
۵۰	درس بیست و یکم؛ از ابتدای درس تا صورت قضیه و ماده قضیه
۵۱	درس بیست و یکم؛ از صورت قضیه و ماده قضیه تا قضیه شرطیه
۵۲	درس بیست و یکم؛ از قضیه شرطیه تا پایان درس
۵۳	درس بیست و دوم؛ از ابتدای درس تا معدوله و محصله
۵۴	درس بیست و دوم؛ از معدوله و محصله تا مطلقه
۵۵	درس بیست و دوم؛ از مطلقه تا پایان درس

جلسه	محدوده تدریس
۵۶	درس بیست و سوم؛ از ابتدا تا دائمه مطلقه
۵۷	درس بیست و سوم؛ از دائمه مطلقه تا قضیه موجهه مرکب
۵۸	درس بیست و سوم؛ از قضیه موجهه مرکب تا وجودیه لازمیه
۵۹	درس بیست و سوم؛ از وجودیه لازمیه تا ممکنه خاصه
۶۰	درس بیست و سوم؛ از ممکنه خاصه تا پایان درس
۶۱	درس بیست و چهارم؛ از ابتدای درس تا حمل اولی ذاتی و شایع صناعی
۶۲	درس بیست و چهارم؛ از حمل اولی ذاتی و شایع صناعی تا انتهای درس (بدون بیان تحقیق درباره حمل اولی و شایع)
۶۳	درس بیست و پنجم؛ از ابتدای درس تا قضیه شرطیه موجهه و سالبه
۶۴	درس بیست و پنجم؛ از قضیه شرطیه موجهه و سالبه تا گونه‌هایی از قضیه شرطیه به اعتبار اطراف آن
۶۵	از گونه‌هایی از قضیه شرطیه به اعتبار اطراف آن تا قضیه شرطیه اتصالی لزومی و اتفاقی
۶۶	درس بیست و پنجم؛ از قضیه شرطیه اتصالی لزومی و اتفاقی تا قضیه شرطی انفصالی حقیقی، مانعة الجمع و مانعة الخلو
۶۷	درس بیست و پنجم؛ از قضیه شرطی انفصالی حقیقی، مانعة الجمع و مانعة الخلو تا پایان درس
۶۸	درس بیست و ششم؛ از ابتدای درس تا صورت‌های صدق قضیه شرطیه انفصالی
۶۹	درس بیست و ششم؛ از صورت‌های صدق قضیه شرطیه انفصالی تا تبدیل قضیه حملیه و شرطیه به یکدیگر
۷۰	درس بیست و ششم؛ از تبدیل قضیه حملیه و شرطیه به یکدیگر تا قضایای محرف
۷۱	درس بیست و ششم؛ از قضایای محرف تا ۵. موصول‌ها
۷۲	درس بیست و ششم؛ از ۵. موصول‌ها تا انتهای درس
۷۳	درس بیست و هفتم؛ از ابتدای درس تا اقسام استدلال مباشر
۷۴	درس بیست و هفتم؛ از اقسام استدلال مباشر تا پایان درس
۷۵	درس بیست و هشتم؛ از ابتدای درس تا اختلاف‌های معتبر در تناقض
۷۶	درس بیست و هشتم؛ از اختلاف‌های معتبر در تناقض تا پایان درس
۷۷	مرور و رفع اشکال منطق ۲
۷۸	مرور و رفع اشکال منطق ۲

نام درس: منطق ۲

نام کتاب: دانش منطق کد: ۱/۱۶۲۱/۳

محدوده درس:

مقطع: دانشگاهی

جلسه	محدوده تدریس
۱	به چگونگی و چرایی تدوین کتاب، روش فراگیری دروس و نیز نکات برگزیده مربوط به دانش پژوهان که در مقدمه کتاب آمده است
۲	درس اول؛ از ابتدا تا موضوع منطق
۳	درس اول؛ از موضوع منطق تا پایان درس
۴	درس دوم؛ از ابتدا تا پایان درس
۵	درس سوم؛ از ابتدا تا منطق صوری و مادی
۶	درس سوم؛ از منطق صوری و مادی تا پایان درس
۷	گزارشی از درس چهارم و درس پنجم (نه تدریس)
۸	درس ششم از ابتدا تا اقسام تصور و تصدیق
۹	درس ششم از اقسام تصور و تصدیق تا پایان درس
۱۰	جمع بندی و رفع اشکال بخش اول
۱۱	درس هفتم؛ از ابتدا تا عالم زبان
۱۲	درس هفتم؛ از عالم زبان تا انتهای درس
۱۳	درس هشتم؛ از ابتدا تا دلالت التزامی
۱۴	درس هشتم؛ از دلالت التزامی تا پایان درس
۱۵	درس نهم؛ از ابتدا تا تقسیم لفظ به مترادف و متباین
۱۶	درس نهم؛ از تقسیم لفظ به مترادف و متباین تا انتهای درس
۱۷	درس دهم؛ از ابتدا تا «۳. در مرتجل باید دانست» ص ۹۳
۱۸	درس دهم؛ از «۳. در مرتجل باید دانست» تا پایان درس
۱۹	درس یازدهم؛ از ابتدا تا انتهای درس
۲۰	درس دوازدهم؛ از ابتدا تا دلالت لفظ بر مفهوم و مصداق
۲۱	درس دوازدهم؛ از دلالت لفظ بر مفهوم و مصداق تا پایان درس
۲۲	درس سیزدهم؛ از ابتدای درس تا نقیض اعم و اخص مطلق
۲۳	درس سیزدهم؛ از نقیض اعم و اخص مطلق تا نقیض اعم و اخص من وجه
۲۴	درس سیزدهم؛ از نقیض اعم و اخص من وجه تا پایان درس
۲۵	جمع بندی و رفع اشکال بخش دوم فصل اول

جلسه	محدوده تدریس
۲۶	درس چهاردهم؛ از ابتدا تا معنای تعریف
۲۷	درس چهاردهم؛ از معنای تعریف تا پایان درس بدون بیان پاورقی ص ۱۲۲
۲۸	درس پانزدهم؛ از ابتدای درس تا «۳. تعریف باید با معرف مغایرت مفهومی داشته باشد»
۲۹	درس پانزدهم؛ از «۳. تعریف باید با معرف مغایرت مفهومی داشته باشد» تا انتهای درس
۳۰	درس شانزدهم؛ از ابتدای درس تا اقسام کلی ذاتی و عرضی
۳۱	درس شانزدهم؛ از اقسام کلی ذاتی و عرضی تا انتهای درس
۳۲	درس هفدهم؛ از ابتدای درس تا سلسله مراتب انواع
۳۳	درس هفدهم؛ از سلسله مراتب انواع تا پایان درس
۳۴	درس هجده ام؛ از ابتدای درس تا اقسام عرضی لازم
۳۵	درس هجده ام؛ از اقسام عرضی لازم تا پایان درس
۳۶	درس نوزده ام؛ از ابتدا تا ملحقات رسم ناقص
۳۷	درس نوزده ام؛ از ملحقات رسم ناقص تا انتهای درس
۳۸	درس بیستم؛ از ابتدا تا اقسام تقسیم منطقی
۳۹	درس بیستم؛ از اقسام تقسیم منطقی تا پایان درس
۴۰	جمع بندی و رفع اشکال بخش دوم فصل دوم
۴۱	درس بیست و یکم؛ از ابتدا تا اقسام قضیه
۴۲	درس بیست و یکم؛ از اقسام قضیه تا پایان درس
۴۳	درس بیست و دوم؛ از ابتدای درس تا معدوله و محصله
۴۴	درس بیست و دوم؛ از معدوله و محصله تا موجهه و مطلقه
۴۵	درس بیست و دوم؛ از موجهه و مطلقه تا پایان درس
۴۶	درس بیست و سوم؛ از ابتدای درس تا قضیه موجهه مرکب
۴۷	درس بیست و سوم؛ از قضیه موجهه مرکب تا حینیه دائمه
۴۸	درس بیست و سوم؛ از حینیه دائمه تا انتهای درس
۴۹	درس بیست و چهارم؛ از ابتدای درس تا حمل اولی ذاتی و شایع صناعی
۵۰	درس بیست و چهارم؛ از حمل اولی ذاتی و شایع صناعی تا انتهای درس
۵۱	درس بیست و پنجم؛ از ابتدای درس تا قضیه شرطیه شخصیه مهمله و محصوره
۵۲	درس بیست و پنجم؛ از قضیه شرطیه شخصیه مهمله و محصوره تا قضیه شرطیه اتصالی لزومی و اتفاقی
۵۳	درس بیست و پنجم؛ از قضیه شرطیه اتصالی لزومی و اتفاقی تا پایان درس
۵۴	درس بیست و ششم؛ از ابتدا تا تبدیل قضیه حملیه و شرطیه به یکدیگر
۵۵	درس بیست و ششم؛ از تبدیل قضیه حملیه و شرطیه به یکدیگر تا قضایای محرف
۵۶	درس بیست و ششم؛ از قضایای محرف تا پایان درس
۵۷	جمع بندی و رفع اشکال بخش سوم فصل اول

جلسه	محدوده تدریس
۵۸	درس بیست و هفتم؛ از ابتدای درس تا اقسام استدلال مباشر
۵۹	درس بیست و هفتم؛ از اقسام استدلال مباشر تا پایان درس
۶۰	درس بیست و هشتم؛ از ابتدای درس تا اختلاف های معتبر در تناقض
۶۱	درس بیست و هشتم؛ از اختلاف های معتبر در تناقض تا انتهای درس
۶۲	درس بیست و نهم؛ از ابتدای درس تا عکس مستوی قضایای محصوره
۶۳	درس بیست و نهم؛ از عکس مستوی قضایای محصوره تا پایان درس
۶۴	درس سی ام؛ از ابتدای درس تا «ب. سالبه جزئی»
۶۵	درس سی ام؛ از «ب. سالبه جزئی» تا پایان درس
۶۶	درس سی و یکم؛ از ابتدای درس تا «ج. موجه کلیه»
۶۷	درس سی و یکم؛ از «ج. موجه کلیه» تا عکس نقیض قضیه شرطیه
۶۸	درس سی و یکم؛ از عکس نقیض قضیه شرطیه تا پایان درس
۶۹	درس سی و دوم؛ از ابتدای درس تا نقض موضوع
۷۰	درس سی و دوم؛ از نقض موضوع تا نقض طرفین
۷۱	درس سی و دوم؛ از نقض طرفین تا انتهای درس
۷۲	جمع بندی و رفع اشکال بخش سوم فصل دوم

نام درس: منطق ۳

نام کتاب: دانش منطق کد: ۱/۱۶۲۱/۳

محدوده درس:

مقطع: سیکل و دیپلم

جلسه	محدوده تدریس
۱	درس بیست و نهم؛ از ابتدای درس تا عکس مستوی قضایای محصوره
۲	درس بیست و نهم؛ از عکس مستوی قضایای محصوره تا پایان درس
۳	درس سی ام؛ از ابتدای درس تا «ب. سالبه جزئی»
۴	درس سی ام؛ از «ب. سالبه جزئی» تا پایان درس
۵	درس سی و یکم؛ از ابتدای درس تا «ج. موجه کلیه»
۶	درس سی و یکم؛ از «ج. موجه کلیه» تا عکس نقیض قضیه شرطیه اتصالی
۷	درس سی و یکم؛ از عکس نقیض قضیه شرطیه اتصالی تا پایان درس
۸	درس سی و دوم؛ از ابتدای درس تا نقض موضوع
۹	درس سی و دوم؛ از نقض موضوع تا نقض طرفین

جلسه	محدوده تدریس
۱۰	درس سی و دوم؛ از نقض طرفین تا انتهای درس
۱۱	درس سی و سوم؛ از ابتدای درس تا استقراء ناقص
۱۲	درس سی و سوم؛ از استقراء ناقص تا پایان درس
۱۳	درس سی و چهارم؛ از ابتدای درس تا کاربرد تمثیل
۱۴	درس سی و چهارم؛ از کاربرد تمثیل تا پایان درس
۱۵	درس سی و پنجم؛ از ابتدای درس تا اقسام قیاس
۱۶	درس سی و پنجم؛ از اقسام قیاس تا قیاس ساده و مرکب
۱۷	درس سی و پنجم؛ از قیاس ساده و مرکب تا قیاس خلف
۱۸	درس سی و پنجم؛ از قیاس خلف تا پایان درس
۱۹	درس سی و ششم؛ از ابتدای درس تا شکل چهارم
۲۰	درس سی و ششم؛ از شکل چهارم تا پایان درس
۲۱	درس سی و هفتم؛ از ابتدا تا شرایط اختصاصی اشکال قیاس اقترانی
۲۲	درس سی و هفتم؛ از شرایط اختصاصی اشکال قیاس اقترانی تا پایان درس
۲۳	درس سی و هشتم؛ از ابتدای درس تا ضروب منتج شکل دوم و اثبات آن‌ها
۲۴	درس سی و هشتم؛ از ضروب منتج شکل دوم و اثبات آن‌ها تا «۳. صغرا موجب جزئیة و کبرا سالبه کلیه باشد»
۲۵	درس سی و هشتم؛ از «۳. صغرا موجب جزئیة و کبرا سالبه کلیه باشد» تا انتهای درس
۲۶	درس سی و نهم؛ از ابتدا تا ضروب منتج شکل چهارم و اثبات آن‌ها
۲۷	درس سی و نهم؛ از ضروب منتج شکل چهارم و اثبات آن‌ها تا پایان درس
۲۸	درس چهل؛ از ابتدای درس تا برخی از کاربردی‌ترین اقسام قیاس اقترانی شرطی
۲۹	درس چهل؛ از برخی از کاربردی‌ترین اقسام قیاس اقترانی شرطی تا مرکب از شرطی اتصالی و انفصالی
۳۰	درس چهل؛ از مرکب از شرطی اتصالی و انفصالی تا پایان درس
۳۱	درس چهل و یک؛ از ابتدا تا شرایط اختصاصی
۳۲	درس چهل و یک؛ از شرایط اختصاصی تا شرایط اختصاصی قیاس استثنایی انفصالی
۳۳	درس چهل و یک؛ از شرایط اختصاصی قیاس استثنایی انفصالی تا پایان درس
۳۴	جمع بندی و رفع اشکال
۳۵	درس چهل و سوم؛ از ابتدای درس تا مبادی و مقدمات استدلال
۳۶	درس چهل و سوم؛ از مبادی و مقدمات استدلال تا انتهای درس
۳۷	درس چهل و چهارم؛ از ابتدای درس تا مجربات
۳۸	درس چهل و چهارم؛ از مجربات تا حدسیات
۳۹	درس چهل و چهارم؛ از حدسیات تا متواترات
۴۰	درس چهل و چهارم؛ از متواترات تا پایان درس

جلسه	محدوده تدریس
۴۱	درس چهل و پنجم؛ از ابتدای درس تا وهمیات
۴۲	درس چهل و پنجم؛ از وهمیات تا مقبولات
۴۳	درس چهل و پنجم؛ از مقبولات تا پایان درس
۴۴	درس چهل و ششم؛ از ابتدا تا پایان درس
۴۵	درس چهل و هفتم؛ از ابتدا تا برهان اثنی
۴۶	درس چهل و هفتم؛ از برهان اثنی تا برهان لمی و انی در قیاس استثنایی
۴۷	درس چهل و هفتم؛ از برهان لمی و انی در قیاس استثنایی تا پایان درس
۴۸	درس چهل و هشتم؛ از ابتدای درس تا ذاتی بودن محمول برای موضوع
۴۹	درس چهل و هشتم؛ از ذاتی بودن محمول برای موضوع تا اولی بودن محمول برای موضوع
۵۰	درس چهل و هشتم؛ از اولی بودن محمول برای موضوع تا پایان درس
۵۱	درس چهل و نهم؛ از ابتدای درس تا کارکردهای مغالطه
۵۲	درس چهل و نهم؛ از کارکردهای مغالطه تا پایان درس
۵۳	درس پنجاه و یکم؛ از ابتدای درس تا مغالطه درونی
۵۴	درس پنجاه و یکم؛ از مغالطه درونی تا پایان درس
۵۵	درس پنجاه و دوم؛ از ابتدا تا مغالطه در صورت استدلال
۵۶	درس پنجاه و دوم؛ از مغالطه در صورت استدلال تا پایان درس
۵۷	درس پنجاه و سوم؛ از ابتدای درس تا مغالطه ترکیب مفصل
۵۸	درس پنجاه و سوم؛ از مغالطه ترکیب مفصل تا مغالطه رفع مقدم
۵۹	درس پنجاه و سوم؛ از مغالطه رفع مقدم تا پایان درس
۶۰	درس پنجاه و چهارم؛ از ابتدای درس تا مغالطه تقسیم
۶۱	درس پنجاه و چهارم؛ از مغالطه تقسیم تا انتهای درس
۶۲	درس پنجاه و پنجم؛ از ابتدای درس تا مغالطه تهدید
۶۳	درس پنجاه و پنجم؛ از مغالطه تهدید تا پایان درس
۶۴	درس پنجاه و ششم؛ از ابتدای درس تا مقایسه جدل با برهان
۶۵	درس پنجاه و ششم؛ از مقایسه جدل با برهان تا پایان درس
۶۶	درس پنجاه و هفتم؛ از ابتدای درس تا مبادی جدل
۶۷	درس پنجاه و هفتم؛ از مبادی جدل تا پایان درس
۶۸	درس پنجاه و هشتم؛ از ابتدای درس تا آداب جدل
۶۹	درس پنجاه و هشتم؛ از آداب جدل تا آموزش‌هایی برای مجیب
۷۰	درس پنجاه و هشتم؛ از آموزش‌هایی برای مجیب تا انتهای درس
۷۱	درس پنجاه و نهم؛ از ابتدای درس تا صورت تالیف خطابه
۷۲	درس پنجاه و نهم؛ از صورت تالیف خطابه تا آداب خطابه

جلسه	محدوده تدریس
۷۳	درس پنجاه و نهم؛ از آداب خطابه تا پایان درس
۷۴	درس شصتم؛ از ابتدا تا جایگاه شعر در منطق
۷۵	درس شصتم؛ از جایگاه شعر در منطق تا پایان درس
۷۶	جمع بندی، رفع ابهام و پاسخ به سوال‌های باقی مانده
۷۷	جمع بندی، رفع ابهام و پاسخ به سوال‌های باقی مانده
۷۸	جمع بندی، رفع ابهام و پاسخ به سوال‌های باقی مانده

نام درس: منطق ۳

نام کتاب: دانش منطق کد: ۱/۱۶۲۱/۳

محدوده درس:

مقطع: دانشگاهی

جلسه	محدوده تدریس
۱	درس سی و سوم؛ از ابتدای درس تا انتهای درس
۲	درس سی و چهارم؛ از ابتدای درس تا انتهای درس
۳	درس سی و پنجم؛ از ابتدای درس تا اقسام قیاس
۴	درس سی و پنجم؛ از اقسام قیاس تا قیاس ساده و مرکب
۵	درس سی و پنجم؛ از قیاس ساده و مرکب تا قیاس خلف
۶	درس سی و پنجم؛ از قیاس خلف تا پایان درس
۷	درس سی و ششم؛ از ابتدای درس تا شکل چهارم
۸	درس سی و ششم؛ از شکل چهارم تا پایان درس
۹	درس سی و هفتم؛ از ابتدا تا شرایط اختصاصی اشکال قیاس اقترانی
۱۰	درس سی و هفتم؛ از شرایط اختصاصی اشکال قیاس اقترانی تا پایان درس
۱۱	درس سی و هشتم؛ از ابتدای درس تا ضروب منتج شکل دوم و اثبات آن‌ها
۱۲	درس سی و هشتم؛ از ضروب منتج شکل دوم و اثبات آن‌ها تا «۳. صغرا موجب جزئیة و کبرا سالبه کلیه است»
۱۳	درس سی و هشتم؛ از «۳. صغرا موجب جزئیة و کبرا سالبه کلیه است» تا انتهای درس
۱۴	درس سی و نهم؛ از ابتدا تا ضروب منتج شکل چهارم و اثبات آن‌ها
۱۵	درس سی و نهم؛ از ضروب منتج شکل چهارم و اثبات آن‌ها تا پایان درس
۱۶	درس چهلم؛ از ابتدای درس تا برخی از کاربردی‌ترین اقسام قیاس اقترانی شرطی
۱۷	درس چهلم؛ از برخی از کاربردی‌ترین اقسام قیاس اقترانی شرطی تا مرکب از شرطی اتصالی و انفصالی

جلسه	محدوده تدریس
۱۸	درس چهلم: از مرکب از شرطی اتصالی و انفصالی تا پایان درس
۱۹	درس چهل و یک: از ابتدا تا شرایط اختصاصی
۲۰	درس چهل و یک: از شرایط اختصاصی تا شرایط اختصاصی قیاس استثنایی انفصالی
۲۱	درس چهل و یک: از شرایط اختصاصی قیاس استثنایی انفصالی تا پایان درس
۲۲	گزارشی از درس چهل و دوم (نه تدریس)
۲۳	جمع بندی و رفع اشکال بخش سوم فصل سوم
۲۴	درس چهل و سوم: از ابتدای درس تا مبادی و مقدمات استدلال
۲۵	درس چهل و سوم: از مبادی و مقدمات استدلال تا انتهای درس
۲۶	درس چهل و چهارم: از ابتدای درس تا مجربات
۲۷	درس چهل و چهارم: از مجربات تا حدسیات
۲۸	درس چهل و چهارم: از حدسیات تا متواترات
۲۹	درس چهل و چهارم: از متواترات تا پایان درس
۳۰	درس چهل و پنجم: از ابتدای درس تا وهمیات
۳۱	درس چهل و پنجم: از وهمیات تا مقبولات
۳۲	درس چهل و پنجم: از مقبولات تا پایان درس
۳۳	درس چهل و ششم: از ابتدا تا پایان درس
۳۴	درس چهل و هفتم: از ابتدا تا برهان ائی
۳۵	درس چهل و هفتم: از برهان ائی تا برهان لمی و انی در قیاس استثنایی
۳۶	درس چهل و هفتم: از برهان لمی و انی در قیاس استثنایی تا پایان درس
۳۷	درس چهل و هشتم: از ابتدای درس تا ذاتی بودن محمول برای موضوع
۳۸	درس چهل و هشتم: از ذاتی بودن محمول برای موضوع تا اولی بودن محمول برای موضوع
۳۹	درس چهل و هشتم: از اولی بودن محمول برای موضوع تا کلی بودن مقدمات
۴۰	درس چهل و هشتم: از کلی بودن مقدمات تا پایان درس
۴۱	جمع بندی و رفع اشکال بخش سوم فصل چهارم
۴۲	درس چهل و نهم: از ابتدای درس تا کارکردهای مغالطه
۴۳	درس چهل و نهم: از کارکردهای مغالطه تا پایان درس
۴۴	گزارشی از درس پنجاهم (نه تدریس)
۴۵	درس پنجاه و یکم: از ابتدای درس تا مغالطه های درونی
۴۶	درس پنجاه و یکم: از مغالطه های درونی تا پایان درس
۴۷	درس پنجاه و دوم: از ابتدا تا مغالطه در صورت استدلال
۴۸	درس پنجاه و دوم: از مغالطه در صورت استدلال تا پایان درس
۴۹	درس پنجاه و سوم: از ابتدای درس تا مغالطه ترکیب مفصل

محدوده تدریس

جلسه

محدوده تدریس	جلسه
درس پنجاه و سوم؛ از مغالطه ترکیب مفصل تا مغالطه رفع مقدم	۵۰
درس پنجاه و سوم؛ از مغالطه رفع مقدم تا پایان درس	۵۱
درس پنجاه و چهارم؛ از ابتدای درس تا مغالطه علت شمردن امر مقدم	۵۲
درس پنجاه و چهارم؛ از مغالطه علت شمردن امر مقدم تا انتهای درس	۵۳
درس پنجاه و پنجم؛ از ابتدای درس تا مغالطه تهدید	۵۴
درس پنجاه و پنجم؛ از مغالطه تهدید تا پایان درس	۵۵
درس پنجاه و ششم؛ از ابتدای درس تا مقایسه جدل با برهان	۵۶
درس پنجاه و ششم؛ از مقایسه جدل با برهان تا پایان درس	۵۷
جمع بندی و دوره صناعت مغالطه	۵۸
درس پنجاه و هفتم؛ از ابتدای درس تا مبادی جدل	۵۹
درس پنجاه و هفتم؛ از مبادی جدل تا پایان درس	۶۰
درس پنجاه و هشتم؛ از ابتدای درس تا آداب جدل	۶۱
درس پنجاه و هشتم؛ از آداب جدل تا آموزش‌هایی برای مجیب	۶۲
درس پنجاه و هشتم؛ از آموزش‌هایی برای مجیب تا انتهای درس	۶۳
جمع بندی و دوره صناعت جدل	۶۴
درس پنجاه و نهم؛ از ابتدای درس تا صورت تالیف خطابه	۶۵
درس پنجاه و نهم؛ از صورت تالیف خطابه تا آداب خطابه	۶۶
درس پنجاه و نهم؛ از آداب خطابه تا پایان درس	۶۷
درس شصتم؛ از ابتدا تا جایگاه شعر در منطق	۶۸
درس شصتم؛ از جایگاه شعر در منطق تا پایان درس	۶۹
دوره و رفع اشکال منطق ۳	۷۰
دوره و رفع اشکال منطق ۳	۷۱
دوره و رفع اشکال منطق ۳	۷۲

بخش هفتم: پیوست ۱

پیوست ۱: سرفصل دروس اخلاق اسلامی ۱ تا ۱۲

اخلاق اسلامی ۱ و ۲ مرحله علم: شناخت

هدف: توانایی فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی و فرعی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی آداب ارتباط با خود و خدا و علم آموزی و توانایی بازگویی آنها به زبان خود و تطبیق مفاهیم و قواعد بر موارد

کلیات

- ۱) تعریف، اهمیت و فایده آداب اسلامی
- ۲) جایگاه آداب اسلامی در معارف دینی
- ۳) ساختار مباحث آداب اسلامی

مبحث اول: ارتباط با خدا

- ۱) نماز
- ۲) روزه
- ۳) انس با قرآن

- ۴) دعا
- ۵) توسل
- ۶) مسجد

مبحث دوم: ارتباط با خود

- ۱) برنامه‌ریزی و نظم
- ۲) پوشش و آراستگی
- ۳) خوردن و آشامیدن
- ۴) بهداشت
  - ۴/۱) بهداشت فردی
  - ۴/۲) بهداشت محیط
- ۵) خوابیدن
- ۶) تفریح

مبحث سوم: آداب علم آموزی

- ۱) مقدمه ؛ ضرورت و ارزش علم و عالم
- ۲) آداب تحصیل
- ۳) آداب ارتباط با استاد
- ۴) آداب ارتباط با همدرس
- ۵) آداب حجره نشینی

متن آموزشی:

کتاب تالیفی در مرکز تدوین متون درسی تهیه می‌شود.

روش تدریس:

توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ

شیوه ارزشیابی:

میزان مهارت بازگویی در حد حفظ

ابزار و امکانات:

اخلاق اسلامی ۳ و ۴ مرحله علم: شناخت

هدف: توانایی فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی و فرعی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی آداب اجتماعی عام

مبحث چهارم: آداب اجتماعی

- (۱) دوستی و اخوت
- (۲) شورا و مشاوره
- (۳) تحیت
- (۴) گفت و گو
- (۵) نگاه کردن
- (۶) مهمانی^(۱)
- (۷) مشورت
- (۸) همسایه داری
- (۹) انفاق
- (۱۰) هدیه
- (۱۱) سفر

متن آموزشی:

کتاب تالیفی در مرکز تدوین متون درسی تهیه می شود.

روش تدریس:

توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ

شیوه ارزشیابی:

میزان مهارت بازگویی در حد حفظ

ابزار و امکانات:

۱. در همه موارد اهمیت، آثار، اقسام و بایسته ها بحث شود.

اخلاق اسلامی ۵ و ۶ مرحله علم: شناخت

هدف: توانایی فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی و فرعی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی اخلاق بندگی و فردی و توانایی بازگویی آن‌ها به زبان خود و تطبیق مفاهیم و قواعد بر موارد

کلیات

- ۱) تعریف، موضوع و فایده علم اخلاق
- ۲) جایگاه علم اخلاق در بین سایر علوم
  - ۲/۱) آداب
  - ۲/۲) اخلاق
  - ۲/۳) تزکیه
  - ۲/۴) تربیت
- ۳) تاریخچه علم اخلاق
- ۴) ساختار علم اخلاق و قلمرو موضوعات
- ۵) مباحث عام
  - ۵/۱) عقل و جهل
  - ۵/۲) ایمان
  - ۵/۳) تقوی
  - ۵/۴) کرامت نفس
  - ۵/۵) عدالت
- ۶) اخلاق بندگی
  - ۶/۱) اخلاص
  - ۶/۲) توبه
  - ۶/۳) حیا
  - ۶/۴) حسن ظن به خدای متعال
  - ۶/۵) ذکر
  - ۶/۶) خوف و رجاء

- (۶/۷) محبت به خدای متعال
 (۶/۸) شکر
 (۶/۹) توکل
 (۶/۱۰) تسلیم
 (۶/۱۱) تفویض
 (۶/۱۲) رضا
 (۷) اخلاق فردی
 (۷/۱) تفکر
 (۷/۲) صبر
 (۷/۳) عفت
 (۷/۴) شجاعت
 (۷/۵) طمأنینه
 (۷/۶) پرهیز از عجب
 (۷/۷) نظم
 (۷/۸) زهد

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ

شیوه ارزشیابی:

میزان مهارت بازگویی در حد حفظ

ابزار و امکانات:

اخلاق اسلامی ۷ و ۸ مرحله علم: شناخت

هدف: توانایی فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی و فرعی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی اخلاق اجتماعی و توانایی بازگویی آن‌ها به زبان خود و تطبیق مفاهیم و قواعد بر موارد

۱) اخلاق اجتماعی

۱/۱) عدل و انصاف

۱/۲) تواضع

۱/۳) سعه صدر

۱/۴) خیرخواهی

۱/۵) حسن ظن

۱/۶) محبت

۱/۷) حیاء

۱/۸) کظم غیظ

۱/۹) عفو

۱/۱۰) مدارا

۱/۱۱) تغافل

۱/۱۲) تعاون در کار خیر

۱/۱۳) وفای به عهد

۱/۱۴) صدق

۱/۱۵) امانت‌داری

۱/۱۶) پرهیز از غیبت و تهمت

۱/۱۷) پرهیز از تجسس و عیب جویی

۱/۱۸) پرهیز از فحش و ناسزا

۱/۱۹ پرهیز از استهزاء

۱/۲۰ امر به معروف و نهی از منکر

۱/۲۱ رازداری

۱/۲۲ احترام و تکریم

۱/۲۳ سخاوت

۱/۲۴ ایثار

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ

شیوه ارزشیابی:

میزان مهارت بازگویی در حد حفظ

ابزار و امکانات:

اخلاق اسلامی ۹ و ۱۰ مرحله علم: شناخت

هدف: توانایی فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی و فرعی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی اخلاق خانواده و توانایی بازگویی آن‌ها به زبان خود و تطبیق مفاهیم و قواعد بر موارد اخلاق و آداب در خانواده

(۱) مقدمه

(۱/۱) تعریف خانواده و ویژگی آن

(۲) احسان به والدین

(۳) ارتباط فرزندان

(۴) صله ارحام

(۵) انتخاب همسر

(۵/۱) ضرورت

(۵/۲) شرایط

(۵/۳) ملاک‌ها

(۶) ارتباط با همسر

(۷) وظایف والدین

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ

شیوه ارزشیابی:

میزان مهارت بازگویی در حد حفظ

ابزار و امکانات:

اخلاق اسلامی ۱۱ و ۱۲ مرحله علم: شناخت

هدف: توانایی فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی و فرعی و مبانی، اصول و روش‌های خودسازی و توانایی بازگویی آن‌ها به زبان خود و تطبیق مفاهیم و قواعد بر موارد

(۱) خودسازی و دستیابی به ارزش‌های اخلاقی

(۱/۱) مبانی

● مبانی خداشناسی

● توحید

● علم

● رحمت

● ربوبیت

● غنا و جود

● حکمت

● قدرت

● قهاریت

● غفاریت و ستاریت

(۱/۲) مبانی انسان‌شناسی

● دو ساحتی بودن

● فطرت

● گرایش‌های متضاد

● کرامت

● اختیار

● سعادت و کمال

● از خود بیگانگی

۲) اصول

۲/۱) عمل

۲/۲) تناسب تکلیف با ظرفیت

۲/۳) اعتدال

۲/۴) جامعیت

۲/۵) تدریج

۲/۶) مداومت

۲/۷) استقامت

۳) روش‌ها

۳/۱) ذکر و توجه

۳/۲) تفکر

۳/۳) انس با قرآن

۳/۴) مطالعه روایات اخلاقی

۳/۵) شرکت در جلسات موعظه

۳/۶) ارتباط با کتب معتبر اخلاقی

۳/۷) داشتن مرئی

۳/۸) داشتن همراه

۴) فرایندها

۴/۱) داشتن برنامه اخلاقی

۴/۲) مشارطه

۴/۳) عمل و مراقبه

۴/۴) محاسبه

۴/۵) شکر یا جبران

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ

شیوه ارزشیابی:

میزان مهارت بازگویی در حد حفظ

ابزار و امکانات:

پیوست ۲: سرفصل احکام

احکام ۱ و ۲ مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با احکام فقهی مورد ابتلاء

مقدمات

درس ۱. شناخت احکام

(۱) گستره احکام شرعی

(۲) مفاهیم و اصطلاحات

(۳) تعریف فقه (احکام)

(۴) اجتهاد

(۵) فقیه، مرجع

(۶) تقلید

(۷) مکلف

(۸) شرایط تکلیف

(۹) رساله (توضیح المسائل)

(۱۰) فتوا

درس ۲. اجتهاد و تقلید (۱)

(۱) مقدمات اجتهاد

(۲) شرایط مرجع تقلید

(۳) راه‌های شناخت مرجع تقلید

درس ۳- اجتهاد و تقلید (۲)

(۱) بقای بر تقلید میت

(۲) تغییر مرجع تقلید

(۳) احتیاط

(۴) تفاوت فتوا و احتیاط

درس ۴. حکم و فتوا

(۱) ضرورت اجرای احکام و تشکیل حکومت

(۲) رهبری در نظام اسلامی

(۳) اختیارات ولی فقیه

(۴) تفاوت حکم و فتوا

فصل اول: احکام عبادت

درس ۵. عبادت

(۱) تعریف عبادت

(۲) نماز

(۳) مقدمات نماز

(۴) (۵/۴) وضو

(۵) اعمال وضو

درس ۶. طهارت

(۱) اقسام طهارت

(۲) وضو

(۳) وضوی ارتماسی

درس ۷. وضو (۱)

(۱) وضوی جبیره ای

(۲) شرایط وضو

درس ۸. وضو (۲)

(۱) شکایات وضو

(۲) مبطلات وضو

(۳) آداب وضو

درس ۹. غسل

(۱) غسل

(۲) اقسام غسل

(۳) کیفیت غسل

(۴) کارهایی که بر جنب حرام است

درس ۱۰. تیمم

(۱) موارد تیمم

(۲) کیفیت تیمم

(۳) شرایط صحت تیمم

(۴) مبطلات تیمم

درس ۱۱. نجاسات (۱)

(۱) تعریف نجس و متنجس

(۲) نجاسات

• ادرار و مدفوع

• منی

• مردار

• اشیاء چرمی و فرآورده‌های گوشتی

• فرآورده‌های لبنی

درس ۱۲. نجاسات (۲)

(۱) خون

(۲) شراب

(۳) کافر

(۴) چگونه چیز پاک، نجس می‌شود

درس ۱۳. مطهرات (۱)

(۱) آب

• کیفیت تطهیر با آب

• تطهیر آب نجس

• زمین

درس ۱۴. مطهرات (۲)

(۱) آفتاب

(۲) استحاله

(۳) انتقال

(۴) اسلام

(۵) تبعیت

(۶) برطرف شدن عین نجاسات

(۷) غایب شدن مسلمان

(۸) احکم تخی

فصل دوم: نماز

درس ۱۵. نماز

(۱) اقسام نماز

• نمازهای واجب

• نمازهای مستحب

(۲) وقت نمازهای

• وقت مخصوص و مشترک

• وقت فضیلت

(۳) قبله

درس ۱۶. لباس و مکان نمازگزار

(۱) لباس نمازگزار

(۲) شرایط لباس نمازگزار

(۳) شرایط مکان نمازگزار

(۴) آداب مکان نمازگزار

(۵) احکام مکان نمازگزار

درس ۱۷. احکام مسجد

(۱) مسجد سازی

(۲) تأسیس، تعمیر و توسعه مسجد

(۳) لوازم مسجد

(۴) استفاده غیر عبادی از مسجد

(۵) نماز در مسجد

(۶) آداب مسجد

درس ۱۸. واجبات نماز (۱)

(۱) واجبات نماز

(۲) رکن و غیررکن

(۳) نیت

(۴) قیام

(۵) تکبیرة الاحرام

درس ۱۹. واجبات نماز (۲)

(۱) قرائت

(۲) ذکر

(۳) رکوع

درس ۲۰. واجبات نماز (۳)

(۱) سجود

(۲) سجده واجب قرآن

(۳) تشهد

(۴) سلام

(۵) ترتیب

(۶) موالات

درس ۲۱. آداب نماز

(۱) مستحبات نماز

(۲) مکروهات نماز

(۳) تعقیبات نماز

درس ۲۲. مبطلات نماز

(۱) سخن گفتن

(۲) خندیدن و گریستن

(۳) دست‌ها را برهم گذاشتن

(۴) آمین گفتن

(۵) روی از قبله برگرداندن

درس ۲۳. شکایات نماز (۱)

(۱) شک در اجزای نماز

(۲) شک در رکعات نماز

درس ۲۴. شکایات نماز (۲)

- ۱) شک‌های مبطل نماز
- ۲) شک‌هایی که به آن‌ها اعتنا نمی‌شود

درس ۲۵. شکایات نماز (۳)

- ۱) شک در اصل نماز
- ۲) حکم گمان در نماز
- ۳) نماز احتیاط
- ۴) سجده سهو

درس ۲۶. نماز مسافر (۱)

- ۱) شرط اول
- ۲) شرط دوم
- ۳) شرط سوم
- ۴) شرط چهارم

درس ۲۷. نماز مسافر (۲)

- ۱) شرط پنجم
- ۲) شرط ششم
- ۳) شرط هفتم
- ۴) شرط هشتم

درس ۲۸. نماز مسافر (۳)

- ۱) وطن
- ۲) قصد ۱۰ روز
- ۳) اماکن تخییر

درس ۲۹. نماز قضا

(۱) موارد نماز قضا

(۲) نماز قضای پدر و مادر

(۳) نماز استیجاری

درس ۳۰. نماز جماعت (۱)

(۱) اهمیت نماز جماعت

(۲) شرایط نماز جماعت

(۳) شرایط امام جماعت

درس ۳۱. نماز جماعت (۲)

(۱) اقتدا به امام جماعت

(۲) وظیفه مأموم در نماز جماعت

(۳) احکام نماز جماعت

(۴) آداب نماز جماعت

درس ۳۲. نماز جمعه

(۱) اهمیت نماز جمعه

(۲) وقت نماز جمعه

(۳) کیفیت نماز جمعه

(۴) وظیفه امام جمعه

(۵) وظیفه نمازگزاران جمعه

درس ۳۳. نماز آیات

(۱) اسباب وجوب نماز آیات

(۲) چگونگی نماز آیات

(۳) احکام نماز آیات

درس ۳۴. نمازهای مستحب (۱)

(۱) نافله نمازهای یومیه

(۲) نماز شب

(۳) نماز غفیله

(۴) نماز عید

(۵) نماز حضرت جعفر طیار

(۶) نماز طلب باران

(۷) نماز حاجت

فصل سوم: روزه و اعتکاف

درس ۳۵. تعریف و اقسام روزه

(۱) راه‌های ثابت شدن اول ماه

(۲) تعریف روزه

(۳) اقسام روزه

- روزه‌های واجب
- روزه‌های حرام
- روزه‌های مستحب
- روزه‌های مکروه

درس ۳۶. نیت و مبطلات روزه (۱)

(۱) نیت روزه

(۲) مبطلات روزه

- خوردن و آشامیدن
- تزریق آمپول
- رساندن غبار غلیظ به حلق
- استعمال دخانیات

درس ۳۷. مبطلات روزه (۲)

- فرو بردن تمام سردرآب
- دروغ بستن به خدا و پیامبر
- قی کردن
- خودارضایی
- باقی ماندن بر جنابت

درس ۳۸. قضا و کفاره و روزه مسافر

- (۱) روزه قضا
- (۲) روزه کفاره
- (۳) روزه قضای پدر و مادر
- (۴) روزه مسافر

درس ۳۹. اعتکاف

- (۱) تعریف اعتکاف
- (۲) شرایط اعتکاف
- (۳) زمان اعتکاف
- (۴) مکان اعتکاف
- (۵) اجازه اعتکاف
- (۶) محرمات اعتکاف

فصل چهارم: حج

درس ۴۰. حج (۱)

- (۱) شرایط وجوب حج
- (۲) استطاعت
- (۳) نیابت

۴) اقسام حج

۵) اعمال عمره تمتع

۶) اعمال حج تمتع

درس ۴۱. حج (۲)

• احرام

• طواف

• نماز طواف

• سعی

• تقصیر

• احرام حج

• وقوف در عرفات

• وقوف در مزدلفه

درس ۴۲. حج (۳)

۱) اعمال روز عید قربان

• رمی جمره عقبه

• قربانی

• حلق یا تقصیر

۲) بیتوته در منی

۳) رمی جمرات

۴) اعمال مکه (پس از منی)

۵) محرمات احرام

۶) اعمال عمره مفرده

فصل پنجم: امر به معروف و نهی از منکر و جهاد

درس ۴۳. امر به معروف و نهی از منکر (۱)

- (۱) تعریف معروف و منکر
- (۲) اهمیت امر به معروف و نهی از منکر
- (۳) شرایط امر به معروف و نهی از منکر
- (۴) مراتب امر به معروف و نهی از منکر
- (۵) آداب امر به معروف و نهی از منکر

درس ۴۴. امر به معروف و نهی از منکر (۲)

(۱) منکرات

- دروغ
- غیبت
- تهمت
- استهزاء
- فحش و لعن
- غصب
- ظلم

درس ۴۵. امر به معروف و نهی از منکر (۳)

(۱) معروف‌ها

درس ۴۶. جهاد

- (۱) اقسام جهاد و دفاع
- (۲) آموزش فنون نظامی
- (۳) خدمت سربازی
- (۴) وظیفه بانوان

۵) غنایم جنگی

۶) اسیر و شهید

فصل ششم: واجبات مالی

درس ۴۷. زکات (۱)

۱) زکات اموال

۲) وظیفه کشاورزان و باغداران

۳) وقت پرداخت زکات غلات

۴) وظیفه دامداران

۵) نصاب دام

۶) وظیفه سکه داران

۷) مقدار زکات سکه‌ها

درس ۴۸. زکات (۲)

۱) مستحبات پرداخت زکات

۲) زکات فطره

۳) مصرف زکات

درس ۴۹. خمس (۱)

۱) متعلقات خمس

• منفعت کسب

• معدن

• گنج

درس ۵۰. خمس (۲)

• خمس مال حلال مخلوط به حرام

• خمس غنایم جنگی

• خمس زمینی که کافرذمی از مسلمان خریداری کند

(۲) مصارف خمس

(۳) انفال

درس ۵۱. کفارات، مظالم عباد و لقطه

(۱) اقسام كفاره

(۲) احكام كفاره

(۳) مجهول المالك

(۴) مظالم عباد

(۵) لقطه

فصل هفتم: معاملات

درس ۵۲. خرید و فروش (۱)

(۱) اقسام خرید و فروش

(۲) شرایط خرید و فروش

(۳) آداب خرید و فروش

درس ۵۳. خرید و فروش (۲)

(۱) معامله نسیه

(۲) معامله سلف

(۳) بیع شرط

درس ۵۴. خرید و فروش (۳)

(۱) الکترونیک

درس ۵۵. خرید و فروش (۴)

(۱) خيارات

(۲) شُفْعَه

(۳) إِقَالَه

درس ۵۶. اجاره، سرقفلی و جعاله

(۱) اجاره

• اجاره مشروط

(۲) جعاله

(۳) سرقفلی

درس ۵۷. قرض و رهن

(۱) اقسام قرض

(۲) احکام قرض

(۳) قرض ربوی

(۴) رهن

درس ۵۸. ضمانت، وکالت و کفالت

(۱) شرایط وکالت

(۲) احکام وکالت

(۳) شرایط کفالت

(۴) امور برهم زننده کفالت

درس ۵۹. شرکت و حجر

(۱) تعریف شرکت

(۲) اقسام شرکت

(۳) حجر

درس ۶۰. ودیعه و عاریه

(۱) ودیعه (امانت)

۲) وظایف امانتدار

۳) احکام امانتداری

۴) عاریه

درس ۶۱. مضاربه

۱) تعریف مضاربه

۲) شرایط مضاربه

۳) احکام مضاربه

درس ۶۲. مزارعه و مساقات

۱) تعریف مزارعه

۲) شرایط مزارعه

۳) احکام مزارعه

۴) مساقات

۵) شرایط مساقات

درس ۶۳. صلح، هبه و صدقه

۱) صلح

۲) هبه

۳) صدقه

درس ۶۴. وقف

۱) اقسام وقف

۲) شرایط وقف

۳) احکام وقف

۴) متولی وقف

درس ۶۵. وصیت

- (۱) تعریف وصیت
  - (۲) چگونگی وصیت (مواد وصیت نامه)
  - (۳) وصیت مالی
- درس ۶۶. نذر، عهد و قسم**

(۱) نذر

• کفاره تخلف نذر

(۲) عهد

(۳) قسم

درس ۶۷. بانک و بورس

- (۱) سپرده‌گذاری در بانک
- (۲) دریافت تسهیلات بانکی
- (۳) پول
- (۴) چک
- (۵) بورس
- (۶) اوراق قرضه

فصل هشتم: روابط اجتماعی

درس ۶۸. ارتباط با هموعان (۱)

- (۱) حقوق والدین
- (۲) حقوق فرزندان
- (۳) حقوق همسر

درس ۶۹. ارتباط با هموعان (۲)

- (۱) صله أرحام
- (۲) محرم و نامحرم

(۳) اسباب محرمیت

(۴) محارم نسبی

(۵) محارم سببی

درس ۷۰. ارتباط با هم‌نوعان (۳)

(۱) ارتباط با نامحرم

(۲) حجاب

درس ۷۱. آداب زندگی (۱)

(۱) آداب لباس پوشیدنی‌ها

(۲) آداب مسکن

(۳) آداب استراحت و خواب

(۴) آداب دعا

درس ۷۲. آداب زندگی (۲)

(۱) آداب معاشرت

(۲) آداب مجالست

(۳) آداب سفر و زیارت

(۴) خوانندگی و نوازندگی

(۵) مجالس شادی

(۶) عزاداری

فصل نهم: خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها

درس ۷۳. خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها (۱)

(۱) اقسام خوراکی‌ها

(۲) احکام خوراکی‌ها

(۳) آبزیان

درس ۷۴. خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها (۲)

- ۱) غذاهای تولیدی کشورهای غیراسلامی
- ۲) حرام خوری
- ۳) آداب غذا خوردن
- ۴) آداب آب نوشیدن

درس ۷۵. ذبح و شکار حیوانات

- ۱) شرایط ذبح حیوان
- ۲) شرایط کشتن (نحر) شتر
- ۳) شکار با اسلحه
- ۴) صید ماهی

فصل دهم: نکاح و طلاق

درس ۷۶. نکاح

- ۱) لزوم ازدواج
- ۲) همسر شایسته
- ۳) عقد ازدواج
- ۴) ازدواج حرام

درس ۷۷. طلاق

- ۱) تعریف طلاق
- ۲) اختیار طلاق
- ۳) شرایط طلاق
- ۴) اقسام طلاق
- ۵) عده

فصل یازدهم: قضاوت و شهادت

درس ۷۸. قضاوت و شهادت

- (۱) قضاوت
- (۲) شرایط قاضی
- (۳) وظایف قاضی
- (۴) کیفیت قضاوت
- (۵) شرایط شهود
- (۶) تعداد شهود

فصل دوازدهم: حدود، قصاص، دیات و تعزیرات

درس ۷۹. حدود و تعزیرات

- (۱) حدود
- (۲) گناهان موجب حد
- (۳) تعزیرات

درس ۸۰. قصاص

- (۱) انواع قصاص
- (۲) شرایط قصاص نفس
- (۳) شرایط قصاص عضو

درس ۸۱. دیات

- (۱) موجبات دیه
- (۲) دیه نفس
- (۳) دیه عضو
- (۴) دیه سقط جنین

فصل سیزدهم: احکام اموات

درس ۸۲. احکام اموات

(۱) احکام مختصر

(۲) تجهیز میت

(۳) تشییع جنازه

(۴) نماز بر میت

(۵) دفن میت

درس ۸۳. ارث (۱)

(۱) مصارف ترکه میت

(۲) طبقات ارث

(۳) سهام ورثه

(۴) اقسام وراثت

درس ۸۴. ارث (۲)

(۱) توارث همسران

(۲) ارث گروه اول

(۳) وصیت به ثلث

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات:

پیوست ۳: سرفصل دروس ادبیات عرب

صرف ۱ مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با اصطلاحات، مفاهیم و قواعد اساسی علم صرف و توانایی بازگویی و کاربرد آن‌ها

۱. مقدمات

۱/۱. تعریف، موضوع، فایده و ضرورت علم صرف^(۱)

۱/۲. تعریف کلمه و اقسام

۱/۳. وزن و بناء کلمات

۲. مبحث فعل

۲/۱. ثلاثی مجرد

۲/۱/۱. ماضی

۲/۱/۲. مضارع

۲/۱/۳. امر

۲/۲. ثلاثی مزید و ابواب مشهوران^(۲)

۲/۳. رباعی

۲/۴. معلوم و مجهول

۳. مبحث اسم

۳/۱. مفرد، مثنی و جمع

۳/۲. مذکر و مؤنث

۳/۳. اسم فاعل

۳/۴. اسم مفعول

۱. تعریف در قالب عبارات صحیح ولی ساده و بدون ذکر اشکالات بیان شود.

۲. افعال، تفعیل، مفاعلة، تفاعل، افتعال، انفعال، استفعال.

۳/۵. اسم تفضیل

۴. مبحث غیر سالم

۴/۱. معتل

۴/۲. مهموز

۴/۳. مضاعف

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

۱) توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ

۲) توجه به پرورش توان تطبیق مفاهیم و قواعد اساسی

شیوه ارزشیابی:

۱) میزان توان تطبیق مفاهیم و قواعد اساسی

۲) میزان یادگیری مفاهیم و قواعد و ساختار کلی علم

۳) میزان مهارت بازگویی در حد حفظ

ابزار و امکانات:

صرف ۲ مرحله علم: شناخت

هدف: فهم اصطلاحات، مفاهیم و قواعد اساسی پرکاربرد فعل و توانایی بازگویی و کاربرد آن‌ها.

(۱) مقدمات

(۱/۱) تعریف و فایده علم صرف^(۱)

(۱/۲) موضوع علم صرف^(۲)

(۱/۳) تاریخچه و منابع علم صرف

(۱/۴) ساختار علم صرف

(۱/۵) وزن و بناء کلمات^(۳)

(۲) مبحث فعل

(۲/۱) فعل و اقسام آن^(۴)

(۲/۲) علایم و ضمایر فعل

(۲/۳) لازم و متعدی

(۲/۴) معلوم و مجهول

(۲/۵) ابواب ثلاثی مجرد

(۲/۶) ابواب ثلاثی مزید

(۲/۷) ابواب رباعی مجرد

(۲/۸) ابواب رباعی مزید

(۲/۹) حالات افعال^(۵)

۱. با ذکر مثال متنوع برای تبیین کارکرد علم صرف.

۲. به همراه تبیین اقسام کلمه.

۳. بحث از حروف زائد در وزن بیان شود.

۴. در این قسمت به ذکر فعل‌های ماضی، مضارع و امر اکتفا نشود.

۵. در این قسمت به مبحث فعل نهی و فعل جحد پرداخته شود و البته لازم است در فعل جحد که از حیث

صرفی بحث شود و به حالات فعل از جمله استعمال فعل ماضی در معنای آینده اشاره شود.

۲/۱۰ فعل مؤکد به نون

۲/۱۱ فعل صناعی

۲/۱۲ فعل غیر متصرف

۲/۱۳ فعل سالم و غیر سالم

۲/۱۴ انواع تغییرات لفظی

۲/۱۴/۱ ادغام

۲/۱۴/۲ ابدال

۲/۱۴/۳ تخفیف

۲/۱۴/۴ اعلال^(۱)

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

۱) تفهیم مفاهیم اساسی براساس مبادی تصویری و تفهیم قواعد اساسی با توجه به مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی.

شیوه ارزشیابی:

۱) میزان فهم مفاهیم و قواعد اساسی علم

۲) میزان فهم ساختار تفصیلی و تحلیل آن

۳) میزان فهم مفاهیم اساسی براساس مبادی تصویری

ابزار و امکانات:

۱. مباحث اصلی اعلام در صرف ۳ به تفصیل بحث خواهد شد.

صرف ۳ مرحله علم: شناخت

هدف: فهم قواعد اعلال و مفاهیم اساسی، مسائل و قواعد پرکاربرد اسم و توانایی بازگویی و کاربرد اسم و توانایی بازگویی و کاربرد آن‌ها

۱) مبحث اعلال^(۱)

۱/۱) مثال

۱/۲) اجوف

۱/۳) ناقص

۱/۴) لثیف

۱/۵) مستثنیات قواعد اعلال

۲) مبحث اسماء

۲/۱) تغییرات لفظی اسم^(۲)

۲/۲) تقسیمات اسم

۲/۲/۱) اسم منقوص، مقصور، ممدود

۲/۲/۲) اسم ذات و معنا^(۳)

۲/۲/۳) مصدر و انواع آن

۲/۲/۴) مذکر و مؤنث

۲/۲/۵) نسبت

۲/۲/۶) تصغیر

۲/۲/۷) معرفه و نکره^(۴)

۲/۲/۸) مشتقات

۱. در انواع بحث اعلال؛ به اعلال به حذف و سکون و قلب پرداخته شود.
۲. در این قسمت به بحث تخفیف و ابدال و اعلال در اسم نیز پرداخته شود.
۳. این عنوان در ضمن یک جلسه بحث شود.
۴. این عنوان در ضمن حدود دو جلسه بحث شود.

اسم فاعل (۲/۲/۸/۱)

اسم مفعول (۲/۲/۸/۲)

صفت مشبیه (۲/۲/۸/۳)

صیغه مبالغه (۲/۲/۸/۴)

صیغه تفضیل (۲/۲/۸/۵)

اسم زمان و مکان (۲/۲/۸/۶)

اسم آلت (۲/۲/۸/۷)

۳ خاتمه

(۳/۱) التقاء ساکنین

(۳/۲) همزه قطع و وصل

(۳/۳) قواعد رسم الخط

(۴) روش شناسی علم صرف^(۱)

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

تفہیم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری و تفہیم قواعد اساسی با توجه به

مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی.

شیوه ارزشیابی:

(۱) میزان فهم مفاهیم و قواعد اساسی علم

(۲) میزان فهم ساختار تفصیلی و تحلیل آن

(۳) میزان فهم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری

ابزار و امکانات:

۱. این عنوان در ضمن دو جلسه بحث شود.

نحو ۱ مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با اصطلاحات، مفاهیم و قواعد اساسی علم نحو و توانایی
بازگویی و کاربرد آن‌ها

(۱) مقدمات

(۱/۱) تعریف، موضوع و فایده علم نحو

(۱/۲) جمله و اقسام آن

(۱/۳) اعراب و بناء

(۲) مبحث حالات اعرابی فعل

(۲/۱) مرفوع

(۲/۲) منصوب

(۲/۳) مجزوم

(۳) مبحث حالات اعرابی اسم

(۳/۱) مرفوعات

(۳/۱/۱) فاعل

(۳/۱/۲) نایب فاعل

(۳/۱/۳) مبتدا و خبر

(۳/۱/۴) نواسخ

(۳/۲) منصوبات

(۳/۲/۱) مفعول به

(۳/۲/۲) مفعول مطلق

(۳/۲/۳) مفعول فیه

(۳/۲/۴) مفعول له

(۳/۲/۵) منادی

حال (۳/۲/۶)

تمییز (۳/۲/۷)

مستثنی (۳/۲/۸)

مجرورات (۳/۳)

مجرور به حرف جرّ (۳/۳/۱)

مضاف الیه (۳/۳/۲)

۴) مبحث توابع

نعت (۴/۱)

بدل (۴/۲)

تأکید (۴/۳)

عطف (۴/۴)

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

۱- توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ

۲- توجه به پرورش توان تطبیق مفاهیم و قواعد اساسی

شیوه ارزشیابی:

۱- میزان توان تطبیق مفاهیم و قواعد اساسی

۲- میزان یادگیری مفاهیم و قواعد و ساختار کلی علم نحو

۳- میزان مهارت بازگویی در حد حفظ

ابزار و امکانات:

نحو ۲ مرحله علم: شناخت

هدف: فهم اصطلاحات، مفاهیم و قواعد اساسی پر کاربرد جمله اسمیه، فعلیه و توانایی بازگویی و کاربرد آن‌ها

۱) مقدمات

۱/۱) تعریف و فایده علم نحو

۲/۱) موضوع علم نحو

۳/۱) ساختار علم نحو

۴/۱) تاریخچه نحو^(۱)

۴/۱/۱) کلمه و اقسام و علایم آن

۴/۱/۲) جمله و کلام

۵/۱) معرفه و نکره

۶/۱) بناء و اعراب و عوامل آن

۷/۱) اقسام اعراب

۷/۱/۱) ظاهری و تقدیری

۷/۱/۲) لفظی و محلی

۷/۱/۳) اصلی و نیایی

۸/۱) مواضع اعراب نیایی

۸/۱/۱) مثنی

۸/۱/۲) جمع مذکر سالم

۸/۱/۳) جمع مؤنث سالم

۸/۱/۴) اسماء سته

۸/۱/۵) غیر منصرف

۱. تاریخ ادوار علم نحو و مکاتب آن را به طور مختصر در یک جلسه بیان شود.

۸/۱/۶ افعال خمسه

۸/۱/۷ مضارع ناقص

۲) مبحث جمله فعلیه؛

۲/۱) تعریف جمله فعلیه و ارکان آن^(۱)

۲/۲) اعراب و بنای فعل^(۲)

۲/۳) فاعل

۲/۴) نایب فاعل^(۳)

۳) مبحث جمله اسمیه؛

۳/۱) جمله اسمیه و ارکان آن

۳/۲) مبتدا

مسوغات ابتدای نکره

۳/۳) خبر

۳/۴) ترتیب ارکان جمله اسمیه

۳/۵) حذف ارکان جمله اسمیه

۳/۶) نواسخ جمله اسمیه و کارکردهای آن‌ها

۳/۶/۱) افعال ناقصه

۳/۶/۲) افعال مقاربه

۳/۶/۳) حرف شبیهه به لیس

۳/۶/۴) حروف مشبهه بالفعل

۳/۶/۴/۱) تخفیف حروف مشبهه بالفعل

۱. در این مباحث به تعریف، اقسام و احکام آن‌ها نیز پرداخته شود.

۲. توجه به استطرادی بودن فعل در جمله فعلیه لازم است زیرا فعل در جمله اسمیه هم می‌آید، فعل رکن جمله فعلیه است

۳. برای مثال‌های نایب فاعل در درس یا تمرین از افعال دائم‌المجهول مانند: غنی، جَنّ بیان شود.

۳/۶/۴/۲ حرکت همزه «ان»

۳/۶/۵ «لا»ی نفی جنس

۳/۶/۵ افعال قلوب

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون .

روش تدریس:

۱) تفهیم مفاهیم اساسی براساس مبادی تصویری در تفهیم قواعد اساسی با توجه به

مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی

شیوه ارزشیابی:

۱) میزان فهم مفاهیم قواعد اساسی علم

۲) میزان فهم ساختار تفصیلی و تحلیل آن

۳) میزان فهم مفاهیم اساسی براساس مبادی تصویری

ابزار و امکانات:

نحو ۳ مرحله علم: شناخت

هدف: فهم اصطلاحات، مفاهیم و قواعد اساسی پر کاربرد قیود و توانایی بازگویی و کاربرد آن‌ها

۱) مباحث قیود

۱/۱) منصوبات

۱/۱/۱) مفعول به

۱/۱/۲) مفعول مطلق

۱/۱/۳) مفعول له

۱/۱/۴) مفعول فیه

۱/۱/۵) مفعول معه

۱/۱/۶) حال

۱/۱/۷) تمییز

۱/۱/۸) مستثنی

۲/۱) مجرورات

۲/۱/۱) مجروریه حرف جر

۲/۱/۲) مضاف الیه

۳/۱) توابع

۳/۱/۱) نعت

۳/۱/۲) عطف بیان^(۱)

۳/۱/۳) بدل

۳/۱/۴) تاکید

۳/۱/۵) عطف نسق

۱. بحث از تفاوت بین عطف بیان و بدل مطرح نشود.

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

(۱) تفهیم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری در تفهیم قواعد اساسی با توجه

(۲) به مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی

شیوه ارزشیابی:

(۱) میزان فهم مفاهیم قواعد اساسی علم

(۲) میزان فهم ساختار تفصیلی و تحلیل آن

(۳) میزان فهم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری

ابزار و امکانات:

نحو ۴ مرحله علم: شناخت

هدف: فهم اصطلاحات، مفاهیم و قواعد اساسی مباحث تکمیلی نحو و توانایی
و بازگویی کاربرد آن‌ها

۱) مباحث تکمیلی

۱/۱) اسماء شبه فعل^(۱)

۱/۱/۱) مصدر

۱/۱/۲) سم فاعل

۱/۱/۳) اسم مفعول

۱/۱/۴) صفت مشبیه

۱/۱/۵) اسم تفصیل

۱/۲) افعال تعجب

۱/۳) افعال مدح و ذم

۱/۴) منادی

۱/۴/۱) مستغاث

۱/۴/۲) مندوب

۱/۴/۳) اختصاص

۱/۴/۴) تحذیر و اغراء

۱/۵) اسم فعل

۱/۶) اسم صوت

۱/۷) کنایات

۱/۸) اعداد

(۱/۹) مفردات (۱)

(۱/۹/۱) اعراب جمل

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

تفہیم مفاهیم اساسی براساس مبادی تصویری در تفہیم قواعد اساسی با توجہ بہ مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی

شیوہ ارزشیابی:

(۱) میزان فہم مفاهیم قواعد اساسی علم

(۲) میزان فہم ساختار تفصیلی و تحلیل آن

(۳) میزان فہم مفاهیم اساسی براساس مبادی تصویری

ابزار و امکانات:

نحو ۵ مرحله علم: تسلط

هدف: فهم تعاریف مختلف، فهم اقوال گوناگون در مسائل، تکمیل قواعد جزئی و نقد و بررسی آن‌ها همراه با توانایی بازگویی و کاربرد متناسب با این سطح

۱) مبحث اول: مقدمات

۱/۱) تحلیل تعاریف علم نحو^(۱)

۱/۲) فایده علم نحو

۱/۳) ساختارشناسی علم نحو

۱/۴) روش‌شناسی علم نحو

۱/۵) مبادی عام علم نحو

۱/۶) مکاتب نحوی

۲) مبحث دوم: جمله

۲/۱) جمله و کلام و نسبت آن‌ها

۲/۲) اقسام جمله

۲/۲/۱) جمله اسمیه و فعلیه

۲/۲/۲) جمله اخباری و انشایی

۲/۲/۳) جمله شرطیه

۲/۲/۴) جمله دارای محل اعراب

۲/۲/۵) جمله بدون محل اعراب^(۲)

۲/۲/۶) جمله بعد از معرفه و نکره

۲/۳) شبه جمله

۱. در این مبحث به تحلیل تعاریف مهم با نگاه به موضوع علم نحو پرداخته شود. هم‌چنین به مقایسه علم نحویا علوم ادبی مهم دیگر پرداخته شود.

۲. در این مبحث لازم است تمام جملات دارای محل اعراب یا فاقد محل اعرابی ذکر شود.

۲/۴ جمله فعلیه

۲/۴/۱ تحلیل معنا و ارکان جمله فعلیه

۲/۴/۲ اعراب فعل^(۱)

۲/۴/۳ فاعل

۲/۴/۳/۱ تعریف فاعل^(۲)

۲/۴/۳/۲ تبیین فاعل واقعی و صناعی

۲/۴/۳/۳ فاعل مؤول^(۳)

۲/۴/۳/۴ نیابت غیر مفعول به از فاعل

۲/۴/۳/۵ اسماء شبه فعل^(۴)

۲/۵ جمله اسمیه

۲/۵/۱ تحلیل معنا و ارکان جمله اسمیه

۲/۵/۲ مبتدا و خبر

۲/۵/۲/۱ مبتدای اسمی

۲/۵/۲/۲ مبتدای وصفی

۲/۵/۲/۳ روابط مبتدا و خبر

۲/۵/۲/۴ موارد لزوم جمله بودن خبر

۲/۵/۲/۵ موارد تقدیم مبتدا و خبر

۲/۵/۲/۶ موارد حذف مبتدا و خبر

۲/۵/۲/۷ موارد اقتران فاء به خبر^(۵)

۲/۵/۳ نواسخ

۱. در این مبحث لازم است مباحثی مانند نصب فعل و آن مقدره، فاء سببیه بیان شود.
۲. در این مبحث لازم است فرق بین صفت مشبیه و صیغه مبالغه با اسم فاعل گفته شود.
۳. در این مبحث لازم است به موصولات حرفی و فرق موصول حرفی و اسمی اشاره شود.
۴. باقی مانده بحث اسماء شبه فعل در مرحله شناخت اینجا بحث شود.
۵. در این مبحث لازم است به مبتدای سببی اشاره شود.

۲/۵/۴ تحلیل نواسخ

۲/۵/۵ افعال ناقصه^(۱)

۲/۵/۵/۱ تعریف

۲/۵/۵/۲ اقسام افعال ناقصه

۲/۵/۵/۳ احکام اختصاصی افعال ناقصه^(۲)

۲/۵/۶ حروف مشبیه بالفعل

۲/۵/۶/۱ حرکت همزه «اِنَّ»

۲/۵/۶/۲ تخفیف حروف مشبیه بالفعل

۲/۵/۷ لای نفی جنس

۲/۵/۷/۱ تعریف

۲/۵/۷/۲ فرق لای نفی جنس و لای مشبیه به لیس

۲/۵/۷/۳ احکام توابع اسم لای نفی جنس

۲/۵/۸ افعال قلوب

۲/۵/۸/۱ تعریف

۲/۵/۸/۲ اقسام

۲/۵/۸/۳ احکام

۲/۵/۸/۴ ملحقات به افعال قلوب

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

۱. در این مبحث لازم است که افعال ناقصه غیر مشهور و معنای آن‌ها و ملحقات به افعال ناقصه مطرح شود.

۲. در این مبحث لازم است به احکام اختصاصی کان، لیس، افعال مصدره به ما اشاره شود.

استاد در پرورش توان تحصیلی منطقی متون و تشخیص اقوال مختلف نحوی
کوشا باشد.

روش ارزشیابی:

(۱) میزان قدرت نگارش مقالات علمی ترویجی

(۲) میزان توانایی تبیین دیدگاه‌های مختلف

(۳) میزان فهم و تحلیل متون پیچیده

ابزار و امکانات:

نحوه مرحله علم: تسلط

هدف: فهم تعاریف و قواعد قیود و نقد و بررسی آن‌ها همراه با توانایی بازگویی و

کاربرد متناسب با این سطح

۱) مبحث سوم: قیود

۱/۱) منصوبات

۱/۱/۱) ماهیت قیود در مفاعیل

۱/۱/۲) مفعول به

۱/۱/۲/۱) اغراء و تحذیر

۱/۱/۲/۲) اشتغال

۱/۱/۲/۳) تنازع

۱/۱/۲/۴) منصوب به نزع خافض

۱/۱/۳) مفعول مطلق

۱/۱/۳/۱) تعریف^(۱)

۱/۱/۳/۲) احکام

۱/۲/۳/۱/۱) موارد حذف عامل مفعول مطلق

۲/۲/۳/۱/۱) موارد حذف مفعول مطلق

۱/۱/۴) مفعول فیه

۱/۴/۱/۱) تعریف

۲/۴/۱/۱) ظرف متصرف و غیر متصرف

۱/۱/۵) حال

۱/۵/۱/۱) تعریف

۲/۵/۱/۱) اقسام

۱. در تعریف مفعول مطلق، تفاوتی در تعریف آن با سایر مفاعیل آورده شود.

۱/۲/۵/۱/۱. حال منتقله و حال ثابت

۲/۲/۵/۱/۱. حال مقارنه

۳/۵/۱/۱. احکام

۱/۳/۵/۱/۱. تعدد ذوالحال

۲/۳/۵/۱/۱. تعدد حال

۳/۳/۵/۱/۱. رابط حال و ذوالحال

(۱/۱/۶) تمییز

۱/۶/۱/۱. تعریف^(۱)

۲/۶/۱/۱. تمییز ذات و نسبت

(۱/۱/۷) مستثنی

۱/۷/۱/۱. ادوات استثناء

۲/۷/۱/۱. وجوه مستثنی به إلا در جمله منفی

۳/۷/۱/۱. فرق إلا استثناییه و وصفیه

۴/۷/۱/۱. لاسیما

(۱/۲) مجرورات

۱/۲/۱. مجرور به حرف جر

۱/۱/۲/۱. توسع در ظروف

۲/۱/۲/۱. تعلق شبه جمله^(۲)

۳/۱/۲/۱. تضمین

۴/۱/۲/۱. نیابت یا تجوز در حروف جر

۲/۲/۱. اضافه

۱. در تعریف تمییز لازم است مقایسه آن با حال بیان شود.

۲. در این مبحث لازم است ۳ مورد مانند حذف متعلق، عدم نیاز به تعلق و کیفیت تعلق در ظرف متعدد مطرح شود.

۱/۲/۲/۱. تعریف^(۱)

۲/۲/۲/۱. اسماء دائم الاضافه

۳/۲/۲/۱. اسماء ممتنع الاضافه

۴/۲/۲/۱. فصل مضاف و مضاف اليه

۵/۲/۲/۱. توصيف مضاف و مضاف اليه

۶/۲/۲/۱. موارد حذف مضاف و مضاف اليه

۷/۲/۲/۱. كسب آثار در مضاف و مضاف اليه

۲) مبحث چهارم: توابع

۱/۲. بدل اشتمال

۲/۲. فرق عطف بيان و بدل كل از كل

۳/۲. نعت سببي

۴/۲. توابع منادی

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

استاد در پرورش توان تحصیلی منطقی متون و تشخیص اقوال مختلف نحوی کوشا باشد.

روش ارزشیابی:

میزان قدرت نگارش مقالات علمی ترویجی

میزان توانایی تبیین دیدگاه‌های مختلف

میزان فهم و تحلیل متون پیچیده

ابزار و امکانات:

۱. در تعریف راه شناخت مضاف اليه از صفت بيان شود.

نحو ۷ مرحله علم: تسلط

هدف: فهم تعاریف و قواعد مفردات و نقد و بررسی آنها همراه با توانایی بازگویی و کاربرد متناسب با این سطح

مبحث پنجم: مفردات

۱/۱ تعریف و اهمیت مفردات^(۱)

۱/۲ مفردات رایج^(۲)

۱/۲/۱ عامل

۱/۲/۱/۱ نواصب

۱/۲/۱/۲ جوازم

۱/۲/۱/۱/۱ شرط^(۳)

۱/۲/۱/۳ حروف جر

۱/۲/۱/۴ مشببه بالفعل

۱/۲/۱/۵ مشببه به لیس

۱/۲/۱/۶ نفی

۱/۲/۲ غیرعامل

۱/۲/۲/۱ استفهام

۱/۲/۲/۲ استقبال

۱/۲/۲/۳ تعلیل

۱/۲/۲/۴ تفسیر

۱. در این مبحث لازم است توضیح داده شود که اصطلاح «مفرد» فراگیرتر از «حرف» است و شامل اسماء و افعال شبه حرف نیز می‌شود.

۲. در این مبحث لازم است درباره مفرداتی بحث شود که علاوه بر استعمال زیاد، درباره آن‌ها فروع و مناقشات زیادی مطرح شده است.

۳. در این مبحث به حروف تفصیل نیز پرداخته شود، مانند؛ اماً، إما، أو.

- تشبیه (۱/۲/۲/۵)
 استدراک (۱/۲/۲/۶)
 استثناء (۱/۲/۲/۷)
 توقع (۱/۲/۲/۸)
 ردع (۱/۲/۲/۹)
 امتناع (۱/۲/۲/۱۰)
 تکثیر و تقلیل (۱/۲/۲/۱۱)
 تنبیه (۱/۲/۲/۱۲)
 تحضیض (۱/۲/۲/۱۳)
 تعریف (۱/۲/۲/۱۴)
 توکید (۱/۲/۲/۱۵)
 زیاده (۱/۲/۲/۱۶)
 ظروف (۱/۲/۲/۱۷)
 عرض (۱/۲/۲/۱۸)
 عطف (۱/۲/۲/۱۹)
 قسم (۱/۲/۲/۲۰)
 مصدریه (۱/۲/۲/۲۱)
 مفاجاة (۱/۲/۲/۲۲)
 ندا (۱/۲/۲/۲۳)
 وصلیه (۱/۲/۲/۲۴)

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

استاد در پرورش توان تحصیلی منطقی متون و تشخیص اقوال مختلف نحوی
کوشا باشد.

روش ارزشیابی:

۱) میزان قدرت نگارش مقالات علمی ترویجی

۲) میزان توانایی تبیین دیدگاه‌های مختلف

۳) میزان فهم و تحلیل متون پیچیده

ابزار و امکانات:

تجزیه و ترکیب ۱ مرحله علم: شناخت

هدف: توانایی تطبیق قواعد صرف و نحو مرحله شناخت برمتون عربی با تاکید بر آیات و روایات

۱) مقدمات

۱/۱) تعریف تجزیه و ترکیب

۱/۲) فواید تجزیه و ترکیب با تاکید بر تاثیر آن در فهم بهتر معانی کلام و بیان سطوح

۱/۳) روش تجزیه^(۱)

۱/۴) روش ترکیب^(۲)

۲) تجزیه و ترکیب سوره یوسف^(۳)

۳) کلمات قصار نهج البلاغه؛ ۲ / ۵ / ۸ / ۱۰ / ۵۵ / ۶۴ / ۷۳ / ۸۰ / ۱۰۶ / ۱۲۹
متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

تفہیم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری در تفہیم قواعد اساسی با توجه به مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی ۱۵ نمره

فعالیت خارج از کلاس (که تجزیه و ترکیب ۲ صفحه از قرآن است) ۵ نمره

۱. در این مبحث لازم است بیان شود که در تجزیه باید مناسب‌ترین مسائل صرف را به یاد آورده و آن را بر مورد سؤال تطبیق نماییم. یعنی: نوع کلمه (اسم، فعل، حرف) / ابنیه کلمه (ثلاثی، رباعی، خماسی) / مجرد و مزید / میزان صرفی / نوع باب و معنای آن / نوع فعل (ماضی، مضارع، امر) / نام صیغه / لازم و متعدی / معلوم و مجهول / جامد و متصرف / نوع مصدر / مذکر و مؤنث / مفرد و مثنی و جمع / نوع مشتق / نکره و معرفه و نوع آن / منسوب و مصغر / منقوص و مقصور و ممدود / نوع معتل / نوع اعلال.

۲. علائم اسم و فعل و حرف / انواع اعراب / انواع بناء / انواع مبتدا / انواع خبر و رابط آن‌ها / انواع نواسخ / انواع فاعل و تطابق آن با فعل / انواع مفاعیل / ظروف / حال و تمیز / استثناء / جار و مجرور و تعلق آن / معانی حروف جر / انواع اضافه / اسماء شبه فعل / توابع / انواع جملات.

۳. یک چهارم از سوره هر سال بحث شود و در هر سال مرکز مدیریت آن یک چهارم را تغییر دهد و البته لازم است فعالیت تجزیه و ترکیب مقدار مذکور توسط دانش آموز تحت نظارت استاد انجام گیرد.

تجزیه ترکیب ۲/۱ مرحله علم: تسلط

هدف: توانایی تطبیق قواعد صرف و نحو در حد تسلط و بلاغت در حد آشنایی بر متون عربی با تأکید بر آیات و روایات

۱) مقدمات^(۱)

۱/۱) قواعد تجزیه و ترکیب پیشرفته^(۲)

۱/۲) تجاذب اعراب و معنا

۱/۳) تبیین تفاوت نقش‌ها در موارد مشابه^(۳)

۲) تجزیه و ترکیب قرآن کریم؛ از سوره‌های مائده آیه ۶ / هود آیه ۸۸ / احزاب آیه ۳۳ /

کل سوره ناس / سوره شرح ۵ و ۶

۳) تجزیه و ترکیب نهج البلاغه؛ حدود ۵۰ سطر به تفکیک خطبه‌ها و نامه‌ها.

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

تفهم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری در تفهیم قواعد اساسی با توجه به مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی ۱۵ نمره

فعالیت خارج از کلاس (که تجزیه و ترکیب ۲ صفحه از قرآن است) ۵ نمره

۱. در این مرحله از تجزیه و ترکیب لازم است مواردی از آیات و روایات که دارای وجوه مختلف هستند بحث شود.
۲. ابن هشام در مقدمه مغنی اللیب (پرهیز از تکرارهای ملال آور و بی‌ثمر) و در باب خامس (پنج جهتی که بر معربین اعتراض وارد می‌شود) و در باب سادس (غلط‌های مشهوری که باید از آنها پرهیز شود) و در باب سابع (سه امری که معربین در هنگام اعراب دادن باید از آن پرهیز کنند) مطالب بسیار مهمی را تذکر می‌دهد که به نظر می‌رسد جایگاه آنها در همین مرحله تسلطی از تجزیه و ترکیب می‌باشد. در این محث عنصر «معنا و مراد» قیاساً و سیاقاً معیار مهمی در تحقق تسلط عربی خواهد بود.
۳. یعنی اینکه اختلاف وضعیت اعراب را با این که شرایط واحدی دارند تبیین نمایند. در این باره رجوع شود به کتاب‌های: البرهان زرشکی (۱ / ۴۱۱ تا ۴۱۷ نوع ۱۹ و ۲۰) و الاتقان سیوطی (۱ / ۵۴۴ نوع ۴۱) هم چنین به آیات زیر رجوع شود. لایقزی علیهم فیموتوا (فاطر ۳۶) + ولایؤذن لهم فیعتذرون (مرسلات ۳۶) أبشراً منا واحداً نتبعه (قمر ۲۴) + أبشراً یدوننا (تغابن ۶) فشربوا منه إلا قليلاً (بقره ۲۴۹) + ما فعلوه إلا قليل (نساء ۶۶)

تجزیه ترکیب ۲/۲ مرحله علم: تسلط

میزان ساعت: ۳۲ ساعت

پیش نیاز: تجزیه و ترکیب ۲/۱ و نحو ۶ و ۷ و بلاغت ۱

هدف: توانایی تطبیق قواعد صرف، نحو در حد تسلط و بلاغت در حد آشنایی بر متون عربی با تاکید بر آیات و روایات

۱. تجزیه و ترکیب آیات مشکل الاعراب مانند: بقره / ۱۷ - حج / ۱۹ - اعراف / ۵۶ و ۱۶۰ - توبه / ۶۲ و ۶۹ - تحریم / ۴ - مائده / ۶۹ - صافات / ۱۳۰ - انبیاء / ۳.

۲. تجزیه و ترکیب ۱۰ آیه از آیاتی که دارای وجوه مختلف معنایی هستند^(۱)

۲,۱. بقره آیات ۱ تا ۵ و ۳۰، و ۳۴ تا ۳۸

۲,۲. مائده آیات ۲ و ۴

۲,۳. مؤمنون آیات ۱ تا ۶ و ۱۱ تا ۱۶

۲,۴. نور آیه ۳۵

۲,۵. فرقان آیات ۶۳ و ۶۷

۲,۶. انسان آیات ۱ تا ۶

۳. تجزیه و ترکیب دعای ۲۴ صحیفه سجاده دعای برای والدین).

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس: استاد در پرورش توان تحصیلی منطقی متون و تشخیص اقوال مختلف نحوی کوشا باشد.

روش ارزشیابی:

فعالیت کلاسی ۱۵ نمره

فعالیت خارج از کلاس (که تجزیه و ترکیب ۲ صفحه از قرآن است) ۵ نمره

ابزار و امکانات:

۱. لازم است در بررسی این آیات فقط به حیث ادبی پرداخته شود و به بحث محتوایی و به شبهه یا شبهه کننده پرداخته نشود.

علم لغت مرحله علم: آشنایی

هدف: توانمندی مراجعه و بهره‌گیری از معاجم لغوی

۱. مقدمات

- ۱/۱. تعریف، موضوع و فایده علم لغت
- ۲/۱. تاریخچه علم لغت
- ۳/۱. ساختار علم لغت
- ۴/۱. اشتقاق لغوی
- ۵/۱. اشتراک لفظی و معنوی
- ۶/۱. تضاد و مترادف
- ۷/۱. حقیقت و مجاز

۲. آشنایی با معاجم^(۱)

- ۱/۲. سیرتاریخی معاجم لغوی
- ۲/۲. دسته‌بندی معاجم
- ۱/۲/۲. موضوعی
- ۲/۲/۲. قافیه‌نگاری
- ۳/۲/۲. الفبایی

۱. در این مبحث لازم است این معاجم معرفی و نحوه کار با آن‌ها در غالب مثال توضیح داده شود:
 آشنایی با معاجم تقلیبی
 - کتاب العین از خلیل بن احمد - تهذیب اللغة از ازهری - الجمهرة فی اللغة از ابن درید - المحکم از ابن سیده
 آشنایی با معاجم قافیه‌ای
 - تاج اللغة و صحاح العربیة از - لسان العرب از ابن منظور - القاموس المحيط از فیروزآبادی - تاج العروس از زبیدی - الجاسوس علی القاموس از احمد فارس شذیاق لبنانی.
 آشنایی با معاجم الفبایی
 - المقاییس و نیز المجلد از ابن فارس - اساس البلاغة از زمخشری - المصباح المنیر از قیومی
 معاجم جدید از مسیحیان
 - المنجد از لوئیس معلوف یسوعی - محیط المحيط از بُطْرُس بستانی - اقرب الموارد از سعید توفیق شرتونی
 آخرین معجم جامع عربی (المعجم الكبير)

- ۳/۲. معاجم فروق اللغه
۴/۲. معاجم متون دینی
۱/۴/۲. مفردات قرآنی
۲/۴/۲. غریب الحدیث
۵/۲. روش استخراج لغات از معاجم

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ
توجه به پرورش توان تطبیق مفاهیم و قواعد اساسی

شیوه ارزشیابی:

میزان توان تطبیق مفاهیم و قواعد اساسی
میزان یادگیری مفاهیم و قواعد و ساختار کلی علم
میزان مهارت بازگویی در حد حفظ
ابزار و امکانات:

بلاغت ۱ مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با اصطلاحات، مفاهیم و قواعد اساسی علم بلاغت و توانایی
بازگویی و کاربرد آن‌ها

۱. مقدمات

۱/۱. تعریف، موضوع و فایده علم بلاغت

۲/۱. فصاحت

۳/۱. بلاغت

۴/۱. ساختار علم بلاغت

۲. علم معانی

۱/۲. مقدمه

۱/۱/۲. تعریف، موضوع و فایده علم معانی

۲/۱/۲. ساختار علم معانی

۲/۲. مسایل علم معانی

۱/۲/۲. خبر

۱/۱/۲/۲. تعریف، اقسام و اغراض

۲/۲/۲. انشاء

۱/۲/۲/۲. تعریف، اقسام و اغراض

۳/۲/۲. اطلاق و تقييد

۴/۲/۲. ذکر و حذف

۵/۲/۲. تقديم و تاخير

۶/۲/۲. تعريف و تنكير

۷/۲/۲. قصر

۸/۲/۲. وصل و فصل

۹/۲/۲. ایجاز، اطناب و مساوات

۳. علم بیان

۱/۳. مقدمه

۱/۱/۳. تعریف، موضوع، فایده علم بیان

۲/۱/۳. ساختار علم بیان

۲/۳. مسایل علم بیان

۱/۲/۳. تشبیه

۱/۱/۲/۳. تعریف تشبیه

۲/۱/۲/۳. ارکان تشبیه

۳/۱/۲/۳. اقسام تشبیه^(۱)

۲/۲/۳. مجاز

۱/۲/۲/۳. تعریف مجاز

۲/۲/۲/۳. تعریف استعاره

۳/۲/۳. کنایه

۱/۳/۲/۳. تعریف کنایه

۲/۳/۲/۳. کنایه از صفت و موصوف

۴. علم بدیع

۱/۴. مقدمه

۱/۱/۴. تعریف، موضوع و فایده علم بدیع

۲/۱/۴. ساختار علم بدیع

۲/۴. مسایل علم بدیع

۱/۲/۴. محسنات لفظية (۱)

۲/۲/۴. محسنات معنوية (۲)

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

توجه به پرورش مهارت بازگویی در حد حفظ

توجه به پرورش توان تطبیق مفاهیم و قواعد اساسی

شیوه ارزشیابی:

میزان توان تطبیق مفاهیم و قواعد اساسی

میزان یادگیری مفاهیم و قواعد و ساختار کلی علم

میزان مهارت بازگویی در حد حفظ

ابزار و امکانات:

۱. در محسنات لفظية مباحثی مثل سجع، جناس، موازنه، ذکر شود.

۲. در محسنات معنويه مباحث جمع، طباق، مقابله، لف و نشر و تناسب ذکر شود.

بلاغت ۲ مرحله علم: شناخت

هدف: فهم اصطلاحات و مفاهیم و قواعد اساسی علم معانی و توانایی بازگویی و کاربرد آن‌ها

۱. مقدمات

۱/۱. تعریف، موضوع و فایده علم بلاغت

۲/۱. تاریخچه علم بلاغت

۳/۱. فصاحت

۱/۳/۱. تعریف

۲/۳/۱. اقسام

۴/۱. بلاغت

۱/۴/۱. تعریف

۲/۴/۱. اقسام

۵/۱. قرائن و سیاق

۶/۱. تحلیل ساختار علم بلاغت

۲. علم معانی

۱/۲. مقدمه

۱/۱/۲. تعریف، موضوع و فایده علم معانی

۲/۱/۲. تاریخچه علم معانی

۳/۱/۲. تحلیل ساختار علم معانی

۲/۲. خبر

۱/۲/۲. تعریف خبر

۲/۲/۲. اغراض القاء خبر

۳/۲/۲. شیوه‌های القاء خبر

۴/۲/۲. کاربرد جمله اسمیه و فعلیه

۳/۲. انشاء

۱/۳/۲. تعریف انشاء

۲/۳/۲. اقسام انشاء

۱/۲/۳/۲. غیر طلبی

۲/۲/۳/۲. طلبی

۱/۲/۲/۳/۲. امر

۲/۲/۲/۳/۲. نهی

۳/۲/۲/۳/۲. استفهام

۴/۲/۲/۳/۲. نداء

۵/۲/۲/۳/۲. تمنّی

۴/۲. اطلاق و تقييد^(۱)

۱/۴/۲. تعريف اطلاق و تقييد

۲/۴/۲. اغراض تقييد به:

۱/۲/۴/۲. مفاعيل

۲/۲/۴/۲. توابع

۳/۲/۴/۲. حال

۴/۲/۴/۲. تمیيز

۵/۲/۴/۲. ضمير فصل

۶/۲/۴/۲. نواسخ

۷/۲/۴/۲. شرط

۸/۲/۴/۲. نفی

۵/۲. ذکر و حذف

۱/۵/۲. اغراض

۶/۲. تقدیم و تأخیر

۱/۶/۲. اغراض

۷/۲. تعریف و تنکیر

۱/۷/۲. اقسام معرفه

۲/۷/۲. اغراض

۸/۲. قصر

۱/۸/۲. تعریف و اهمیت قصر

۲/۸/۲. طرق قصر

۳/۸/۲. اقسام قصر

۹/۲. وصل و فصل

۱/۹/۲. تعریف

۲/۹/۲. اغراض وصل و فصل

۳/۹/۲. شبه وصل و فصل

۱۰/۲. ایجاز، اطناب و مساوات

۱/۱۰/۲. تعریف

۲/۱۰/۲. اقسام

۳/۱۰/۲. خروج از مقتضای ظاهر

۴/۱۰/۲. آوردن خبر به جای انشاء و برعکس

۵/۱۰/۲. تعبیر از مستقبل به صیغه ماضی و برعکس

۶/۱۰/۲. التفات

۷/۱۰/۲. تجاهل عارف

۸/۱۰/۲. وارونه کردن (قلب)

۹/۱۰/۲. آوردن اسم ظاهر به جای ضمیر و برعکس

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

تفہیم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری در تفہیم قواعد اساسی با توجہ بہ

مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی

شیوہ ارزشیابی:

میزان فہم مفاهیم قواعد اساسی علم

میزان فہم ساختار تفصیلی و تحلیل آن

میزان فہم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری

ابزار و امکانات:

بلاغت ۳ مرحله علم: شناخت

هدف: فهم اصطلاحات و مفاهیم و قواعد اساسی علم بیان و بدیع و توانایی
بازگویی و کاربرد آن‌ها

۱. مقدمات

۱/۱. تعریف، موضوع و فایده علم بیان

۲/۱. تاریخچه علم بیان

۳/۱. دلالت و مراتب آن

۴/۱. تحلیل ساختار علم بیان

۲. مسایل علم بیان

۱/۲. باب اول: تشبیه

۱/۱/۲. تعریف، اهمیت و ارکان تشبیه

۲/۱/۲. تقسیمات تشبیه به اعتبار:

۱/۲/۱/۲. طرفین

۲/۲/۱/۲. وجه شبه

۳/۲/۱/۲. ادات

۴/۲/۱/۲. ادات و وجه شبه

۱/۴/۲/۱/۲. تشبیه بلیغ

۳/۱/۲. تشبیه ضمنی

۴/۱/۲. تشبیه مقلوب

۵/۱/۲. کارکرد بلاغی تشبیه

۲/۲. باب دوم: مجاز

۱/۲/۲. مجاز لغوی

- ۱/۱/۲/۲. تعریف حقیقت و مجاز لغوی^(۱)
- ۲/۱/۲/۲. علاقات مجاز لغوی
- ۳/۱/۲/۲. انواع مجاز لغوی
- ۱/۳/۱/۲/۲. مفرد
- ۱/۱/۳/۱/۲/۲. مرسل
- ۲/۱/۳/۱/۲/۲. استعاره
- ۱/۲/۱/۳/۱/۲/۲. تعریف
- ۲/۲/۱/۳/۱/۲/۲. تقسیمات به اعتبار
- ۳/۲/۱/۳/۱/۲/۲. مستعارله
- ۴/۲/۱/۳/۱/۲/۲. مستعار
- ۵/۲/۱/۳/۱/۲/۲. جامع
- ۶/۲/۱/۳/۱/۲/۲. ذکر ملایمات
- ۲/۳/۱/۲/۲. مرکب
- ۱/۲/۳/۱/۲/۲. مرسل
- ۲/۲/۳/۱/۲/۲. استعاره
- ۲/۲/۲. مجاز عقلی
- ۱/۲/۲/۲. تعریف
- ۲/۲/۲/۲. علاقات
- ۳/۲/۲. کارکرد بلاغی مجاز
- ۳/۲. باب سوم: کنایه
- ۱/۳/۲. تعریف و اهمیت کنایه^(۲)
- ۲/۳/۲. ارکان

۱. در این مبحث به دیدگاه‌های مختلف مانند دیدگاه سکاکی و خطیب قزوینی نیز اشاره شود.
 ۲. به فرق کنایه، مجاز و کذب اشاره شود.

۳/۳/۲. اقسام

۴/۳/۲. کارکرد بلاغی کنایه

۳. مسایل علم بدیع

۱/۳. مقدمه

۱/۱/۳. تعریف، موضوع و فایده علم بدیع

۲/۱/۳. تاریخچه علم بدیع

۳/۱/۳. ساختار علم بدیع

۲/۳. باب اول: محسنات معنویه^(۱)

در این مبحث، مهم‌ترین عناوین مشهور محسنات معنویه که دارای کاربرد قرآنی هستند، بیان شود، مانند؛

۱/۲/۳. طی و نشر

۲/۲/۳. استطراد

۳/۲/۳. توریه

۴/۲/۳. استخدام

۵/۲/۳. حسن تعلیل

۳/۳. باب دوم: محسنات لفظیه

در این مبحث، مهم‌ترین عناوین مشهور محسنات لفظیه که دارای کاربرد قرآنی هستند، بیان شود، مانند؛

۱/۳/۳. موازنه

۲/۳/۳. سجع

۳/۳/۳. صحیف

۴/۳/۳. انسجام یا سهولت

۱. در بحث محسنات معنویه هر گاه بحث صبغه محسنات لفظیه هم داشت به آن اشاره شود.

رد عجز بر صدر ۰۵/۳/۳

۰۴/۳. باب سوم: سرقات شعریه

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

تفہیم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری در تفہیم قواعد اساسی با توجہ بہ

مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی

شیوہ ارزشیابی:

میزان فہم مفاهیم قواعد اساسی علم

میزان فہم ساختار تفصیلی و تحلیل آن

میزان فہم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری

ابزار و امکانات:

پیوست ۴: سرفصل و نحوه تدریس و ارائه درس «ادعیه و زیارات»

ادعیه و زیارات مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با ادعیه و زیارات

۱. مباحث مقدماتی

- ۱,۱. مفهوم شناسی دعا و زیارت
- ۱,۲. قواعد دعا و زیارت
- ۱,۳. آشنایی با اهم منابع ادعیه و زیارات

۲. بخش دوم: آشنایی با مضامین اهم دعاها

- ۲,۱. دعای کمیل
- ۲,۲. دعای ندبه
- ۲,۳. دعای مکارم الاخلاق
- ۲,۴. دعای سحر
- ۲,۵. دعای عرفه
- ۲,۶. مناجات شعبانیه
- ۲,۷. مناجات خمس عشره

۳. بخش سوم: آشنایی با مضامین اهم زیارت نامه‌ها

- ۳,۱. زیارت حضرت رسول ﷺ
- ۳,۲. زیارت حضرت امیر علیؑ
- ۳,۳. زیارت جامعه
- ۳,۴. زیارت امین الله
- ۳,۵. زیارت عاشورا
- ۳,۶. صلوات خاصه امام رضاؑ
- ۳,۷. زیارت آل یس

نحوه تدریس و ارائه درس «ادعیه و زیارات»

اساتید گرامی می‌توانند براساس نکات ذیل نسبت به تدریس این درس اقدام کنند:

- حداکثر ۲ ساعت از ساعات آموزشی این درس برای مبحث «بررسی مبانی و کلیات دعا» گذاشته شود.
- حداکثر ۲ ساعت از ساعات آموزشی این درس برای مبحث «معرفی صحیفه سجادیه و ویژگی‌های آن» گذاشته شود.
- حداقل ۸ ساعت از ساعات آموزشی این درس برای مبحث «بررسی متن صحیفه سجادیه مانند: دعاها ۲۴، ۲۵ و ۳۸» گذاشته شود.
- حداکثر ۱۰ ساعت از ساعات آموزشی این درس برای مبحث «معرفی و شرح و بررسی مختصری از ادعیه مشهور مانند: کمیل، ندبه، توسل، عرفه، خمس عشر و...» گذاشته شود.
- حداکثر ۲ ساعت از ساعات آموزشی این درس برای مبحث «بررسی مبانی و کلیات زیارت» گذاشته شود. در این مبحث اساتید گرامی می‌توانند از کتاب فلسفه زیارت و آیین آن (تالیف حضرت آیت الله جوادی آملی حفظه الله) استفاده کنند.
- حداقل ۸ ساعت از ساعات آموزشی این درس برای مبحث «معرفی و شرح و بررسی مختصر زیارات مشهوره ائمه علیهم‌السلام مانند: زیارت عاشورا، زیارت امین الله، زیارت جامعه کبیره، و...» گذاشته شود.

پیوست ۵: سرفصل دروس تاریخ

تاریخ اسلام ۱ مرحله علم: شناخت

هدف: شناخت زندگانی رسول خدا ﷺ و سیرپیدایش و گسترش اسلام

۱. مباحث مقدماتی

- ۱,۱. تعریف، اهمیت و فایده تاریخ
- ۱,۲. ضرورت مطالعه تاریخ اسلام
- ۱,۳. شیوه و گونه‌های تاریخ نگاری
- ۱,۴. روش و ابزارتحلیل تاریخ اسلام
- ۱,۵. مهم‌ترین منابع تاریخ اسلام

۲. جهان درآستانه بعثت

- ۲,۱. تعریف جاهلیت، ویژگی‌ها و قلمرو آن
- ۲,۲. جاهلیت درجزیره العرب
  - جایگاه قریش در جزیره العرب
- ۲,۳. جاهلیت در سایر بلاد

۳. زندگانی رسول خدا ﷺ از تولد تا بعثت

- ۳,۱. مقدمه
  - نیاکان رسول خدا ﷺ
  - والدین رسول خدا ﷺ
- ۳,۲. تولد^(۱)
- ۳,۳. کودکی و نوجوانی^(۲)

۱. در این مبحث به نام‌گذاری، ارهاصات یا کرامات هنگام تولد رسول خدا ﷺ و یتیمی آن حضرت اشاره شود.
۲. در این مبحث به سپرده شدن به دایه، و به نقد و بررسی داستان شَق الصدر و اجیر شدن رسول خدا ﷺ برای شبانی قریش و تهمت دریافت آموزه‌های اهل کتاب و نیز ملاقات رسول خدا ﷺ با بحیرا در شام، پرداخته

۳,۴. جوانی^(۱)

۳,۵. ازدواج با حضرت خدیجه^(۲)

۴. زندگانی رسول خدا ﷺ از بعثت تا هجرت

۴,۱. مبعث و مراحل دعوت به اسلام^(۳)

۴,۲. مخالفت مشرکان با اسلام و رسول خدا ﷺ^(۴)

۴,۳. اقدامات مشرکان برضد رسول خدا ﷺ و مسلمانان^(۵)

• تبلیغات سوء^(۶)

• استهزاء پیامبر ﷺ

• آزار و شکنجه مسلمانان

۴,۴. حمایت‌های حضرت ابوطالب و خدیجه از پیامبر اکرم در مقابل مشرکان

۴,۵. شیوه‌های دعوت رسول خدا ﷺ^(۷)

۴,۶. اسراء و معراج پیامبر ﷺ^(۸)

۴,۷. افسانه غرانیق^(۹)

شود.

۱. در این مبحث به بحث مقام معنوی و جایگاه اجتماعی رسول خدا ﷺ، عدم شرکت ایشان، در جنگ‌های فجار، شرکت در جلف الفضول، سفر تجارتي به شام، طرح نصب حجرالاسود پرداخته شود.

۲. در این بحث به ویژگی‌ها و شخصیت حضرت خدیجه نیز پرداخته شود.

۳. در این مبحث از بعثت رسول خدا ﷺ، به نقد و بررسی روایات عایشه درباره بعثت، نخستین مسلمان، دعوت خصوصی، دعوت خویشاوندان و دعوت عمومی پرداخته شود.

۴. در این مبحث به علل مخالفت مشرکان با اسلام بر اساس آیات، روایات و شواهد تاریخی استناد شود. هم چنین به حمایت ابوطالب از ایشان و ایمان وی اشاره شود.

۵. در این مبحث به اقداماتی با رویکرد اجتماعی/ فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و روانی پرداخته شود.

۶. در این مبحث به تهمت‌هایی همانند: جادوگری، معلّم و شاعر دانستن، دیوانگی و دروغ گویی بر اساس شواهد قرآنی و روایی و تاریخی اشاره شود.

۷. در این مبحث درباره شیوه‌های رفتاری و گفتاری رسول خدا ﷺ با مشرکان بر اساس آیات، روایات و گزاره‌های تاریخی پرداخته شود.

۸. در این مبحث به کیفیت معراج و تعداد آن اشاره شود.

۹. در این مبحث به بررسی و نقد افسانه غرانیق بر اساس بررسی سندی، محتوای و کلامی شیعه پرداخته شود.

۴,۸. مهاجرت مسلمانان به حبشه (۱)

۴,۹. ولادت حضرت فاطمه (۲) علیها السلام

۴,۱۰. حصر در شعب ابی طالب (۳)

۴,۱۱. وفات حضرت ابوطالب و پیامدهای تلخ آن

۴,۱۲. وفات حضرت جدیجه و پیامدهای تلخ آن

۴,۱۳. دعوت قبایل عرب به اسلام (۴)

۴,۱۴. زمینه‌های هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله به مدینه (۵)

۵. زندگانی رسول خدا صلی الله علیه و آله از هجرت تا رحلت

۵,۱. هجرت رسول خدا صلی الله علیه و آله به مدینه (۶)

۵,۲. اقدامات زیربنایی و تشکیل حکومت اسلامی (۷)

۵,۳. جریان‌های معارض

• یهود

◀ تغییر (تحویل) قبله

۱. در این مبحث به تعداد مهاجرت و علل مهاجرت پرداخته شود. علت اصلی این مهاجرت علاوه بر تبلیغ اسلام، حفظ جان مسلمانان، رسول خدا صلی الله علیه و آله با شناخت کامل اوضاع تصمیم داشت تا رابطه سیاسی و اقتصادی بین قریش و حکومت روم مسیحی قطع شود.

۲. در این مبحث علاوه بر اشاره به تولد حضرت زهرا علیها السلام و نزول سوره کوثر به دیگر فرزندان رسول خدا صلی الله علیه و آله در حد اجمال اشاره شود.

۳. در این مبحث علاوه بر پرداختن به کیفیت این واقعه که تحریم اقتصادی و اجتماعی بود به نقش امام علی علیه السلام و حضرت خدیجه در یاری رسول خدا صلی الله علیه و آله و رحلت جناب ابوطالب و حضرت خدیجه اشاره شود.

۴. در این مبحث به تلاش رسول خدا صلی الله علیه و آله در دعوت قبایل عرب به اسلام و تبیین الهی بودن امر جانمایی و نقد گزارش پناه بردن رسول خدا صلی الله علیه و آله به یکی از مشرکان و سفر حضرت به طائب اشاره شود.

۵. ترکیب جمعیتی مدینه و اوضاع سیاسی و اجتماعی آن، به پیمان عقبه و توطئه مشرکان علیه رسول خدا صلی الله علیه و آله استفاده شود.

۶. در این مبحث قبل از پرداختن به کیفیت هجرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و استقرار در قُبا و ساختن مسجد قُبا؛ به تعیین تاریخ هجرت پرداخته شود

۷. در این مبحث به اهداف و ضرورت تشکیل حکومت اسلامی و تلاش رسول خدا صلی الله علیه و آله برای برپایی حکومت اسلامی در مدینه بر اساس آیات و روایات و استنادات تاریخی همانند پیمان همزیستی مسالمت آمیز؛ و پیمان عدم تجاوز با سه قبیله یهود مانورهای نظامی در اطراف مدینه پرداخته شود.

توطئه‌های یهود^(۱)• نفاق^(۲)۵,۴. جهادهای رسول خدا ﷺ^(۳)

۵,۵. صلح حدیبیه اعلام جهانی رسالت

۵,۶. فتح مکه و پیامدهای آن

۵,۷. تبوک و سنة الوفات

۵,۸. واقعه مباحله

۵,۹. اعلام برائت از مشرکان

۵,۱۰. حجة الوداع و واقعه غدیر خم^(۴)۵,۱۱. رحلت رسول خدا ﷺ^(۵)

۵,۱۲. دستاوردهای رسالت پیامبر ﷺ

۶. زندگانی حضرت زهرا^(۶)

۶,۱. از ولادت تا هجرت

• تولد و کودکی

• هجرت به مدینه

۶,۲. از هجرت تا رحلت پیامبر اکرم ﷺ

۱. مباحث این بخش شامل: کارشکنی‌های یهود بر اساس آیات و روایات و شواهد تاریخی تبیین شود؛ خیانت یهود بنی قینقاع.

۲. مباحث این بخش شامل: جنگ تبوک (توجه به امر جانشینی امام علی^(ع) نیز شود)؛ مسجد ضرار؛ جریان نفاق در مدینه با تکیه بر آیات و روایت و مستندات تاریخی.

۳. مباحث این بخش شامل: تعریف غزوه و سریه؛ فلسفه جهاد؛ جنگ بدر؛ جنگ احد؛ جنگ بدرالموعده؛ جنگ احزاب؛ جنگ بنی المصطلق؛ سفر عمره؛ صلح حدیبیه؛ جنگ خیبر؛ جنگ ذات السلاسل؛ جنگ مته؛ فتح مکه؛ جنگ حنین؛ محاصره طائف. (در این بخش تلاش شود به آیات مرتبط با جنگ‌ها استناد شود)

۴. مباحث این بخش شامل: اعزام امام علی^(ع) به یمین؛ حجه الوداع و غدیر خم می‌باشد.

۵. مباحث این بخش رخدادهای قبل از رحلت؛ رحلت پیامبر ﷺ و اقدامات خلفا در گرفتن حق امام علی^(ع) می‌باشد.

• ازدواج و همسررداری ^(۱)

• تربیت فرزندان

۶,۳. از رحلت پیامبر اکرم ﷺ تا شهادت

• دفاع از حریم ولایت ^(۲)

• شهادت

• شخصیت حضرت زهرا ^(۳) علیها السلام

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات

۱. در این بحث به کیفیت مراسم خواستگاری و ازدواج، زمان ازدواج، مهریه و جهیزیه، شیوه های همسررداری و نحوه رفتار با امیرالمؤمنین علیه السلام بر پایه حرمت متقابل پرداخته شود.

۲. در این بحث به موضع گیری ایشان در مقابل غصب خلافت امیرالمؤمنین علیه السلام، خطبه فدکیه، گریه سیاسی و وصیت ایشان پرداخته شود.

۳. در این بحث به جایگاه و مقام، کرامات، خصوصیات اخلاقی و عبادی پرداخته شود.

تاریخ اسلام ۲ مرحله علم: شناخت

هدف: شناخت زندگانی امامان شیعه علیهم‌السلام

۱. مباحث مقدماتی

- ۱٫۱. تعریف امامت ^(۱) و وصایت
- ۱٫۲. نصوص امامت امامان شیعه
- ۱٫۳. تعریف شیعه و خاستگاه تاریخی آن
- ۱٫۴. ضرورت مطالعه تاریخ ائمه اطهار علیهم‌السلام
- ۱٫۵. مهم‌ترین منابع تاریخ امامان شیعه

۲. زندگانی امیرالمومنین علیه‌السلام

۲٫۱. امیرالمومنین علیه‌السلام در دوران رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

• قبل از بعثت رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

◀ سنت خاندان ^(۲)

◀ ولادت در کعبه

◀ تربیت توسط رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

• بعد از بعثت رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

◀ نخستین مسلمان ^(۳)

◀ حدیث دار ^(۴)

◀ حضور در شعب ابی طالب

◀ لیلۃ المیبت و هجرت ^(۵)

۱. در این مبحث نظام امامت از دیدگاه شیعه بیان شود.
۲. به مساله ایمان پدر امیرالمؤمنین علیه‌السلام حضرت ابوطالب اشاره شود.
۳. دلایل اولین ایمان آورنده به اسلام بیان شود.
۴. حمایت‌های امیرالمومنین علیه‌السلام در این دوران تا شعب ابی طالب تدوین شود.
۵. به نقش حضرت در هجرت و هجرت خود حضرت به مدینه اشاره شود.

• بعد از هجرت رسول خدا ﷺ

◀ عقد اخوت با رسول خدا ﷺ

◀ ازدواج با فاطمه (۱) علیها السلام

◀ حضور فعال در جهاد

◀ ابلاغ برائت از مشرکین

◀ اعزام به یمن (۲)

◀ حجة الوداع و غدیر خم

◀ تجهیز رسول خدا ﷺ

۳. امیرالمؤمنین علیه السلام در دوران خلفا

• موضع امیرالمؤمنین علیه السلام در برابر سقیفه

• جمع و تدریس قرآن

• تبیین دین و تربیت شاگردان

• فعالیت‌های اجتماعی - سیاسی امیرالمؤمنین علیه السلام (۳)

• فعالیت‌های اقتصادی امیرالمؤمنین علیه السلام (۴)

۴. دوران حکومت امیرالمؤمنین علیه السلام

• بیعت مردم با امیرالمؤمنین علیه السلام و عوامل آن

• ویژگی‌های حکومت امیرالمؤمنین علیه السلام (۵)

• اقدامات اصلاحی امیرالمؤمنین علیه السلام (۶)

۱. ازدواج حضرت علی علیه السلام بعد از جنگ بدر بوده است.

۲. در این مبحث لازم است به دو نوع اعزام (تبلیغی / نبرد) رسول خدا ﷺ به یمن پرداخته شود.

۳. مرتب کردن مصحف و جمع آوری احادیث پیامبر صلی الله علیه و آله و تربیت شاگردان.

۴. مشورت دادن در فتوحات و امور قضایی و کمک‌های مالی به فقراء از طرق وقف.

۵. در این مبحث به اقدامات سیاسی و اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و علمی (مانند اختراع علم نحو) آن حضرت اشاره شود.

۶. از کتاب تاریخ اسلام جلد ۲ استاد پیشوایی استفاده شود.

- مقابله با توطئه‌های ناکثین، قاسطین و مارقین
- واکنش‌های امیرالمومنین علیه السلام در برابر توطئه‌های معاویه ^(۱)

◀ نبرد جمل

◀ نبرد صفین

◀ نبرد نهروان

۴,۱. شهادت امیرالمؤمنین علیه السلام ^(۲)

۴,۲. شخصیت ممتاز امیرالمومنین علیه السلام

۴,۳. آثار و برکات دوران امام علیه السلام

۵. زندگانی امام حسن علیه السلام

۵,۱. از ولادت تا خلافت

- تولد

- دوران رسول خدا صلی الله علیه و آله

- دوران خلفا

- دوران حکومت امیرالمومنین علیه السلام

- ازدواج ^(۳)

۵,۲. دوران حکومت

- حکومت امام حسن علیه السلام

- بیعت با امام حسن علیه السلام

- اقدامات امام حسن علیه السلام

- توطئه‌های معاویه ضد امام حسن علیه السلام

۱. در این مبحث توطئه‌های جدایی مصر از حکومت و براندازی در بصره و مکه و شبی خون‌های معاویه بیان شود و سپس اقدامات آن حضرت در مقابل آن‌ها توضیح داده شود.
 ۲. در این مبحث به زمینه‌های شهادت حضرت اشاره شود.
 ۳. در این مبحث به شبهه کثرت طلاق پرداخته شود.

۵,۳. صلح امام حسن علیه السلام

- زمینه‌های صلح امام حسن علیه السلام (۱)
- پیمان و مفاد صلح امام حسن علیه السلام (۲)
- آثار و پیامدهای صلح

۵,۴. دوران بعد از صلح امام حسن علیه السلام

۵,۵. شهادت امام حسن علیه السلام

۵,۶. شخصیت و عظمت امام حسن علیه السلام

۵,۷. آثار و برکات دوران امام علیه السلام

۶. زندگانی امام حسین علیه السلام

۶,۱. امام حسین علیه السلام از ولادت تا امامت

• دوران رسول خدا

• دوران خلفا

• دوران حکومت امیرالمؤمنین علیه السلام

• دوران حکومت و امامت امام حسن علیه السلام

۶,۲. دوران امامت امام حسین علیه السلام

• قبل از نهضت کربلا

◀ اوضاع جامعه اسلامی (۳)

◀ بدعت‌های معاویه (۴)

۱. در این مبحث لازم است زمینه‌های داخلی و خارجی (تهدید مرزهای جهان اسلام توسط امپراطوری روم) بیان شود.

۲. در این مبحث لازم است علل تاریخی پیمان صلح امام و مفاد آن به همراه زمینه‌های داخلی و خارجی (تهدید مرزهای جهان اسلام توسط امپراطوری روم) بیان شود.

۳. در این بخش به تبیین وضعیت سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جامعه اسلامی و رفتار معاویه با شیعیان و تلاش برای سرکوب آنان، با تکیه بر نامه امام حسین علیه السلام برای معاویه که گزارش رفتار ظالمانه وی در قتل عام شیعیان به ویژه قیام حجرین عدی است پرداخته شود.

۴. لازم است در این مبحث به بدعت‌های معاویه از قبیل تبدیل خلافت به سلطنت پرداخته شود.

موضوع‌گیری امام حسین علیه السلام در مقابل معاویه ^(۱)

• دوران نهضت کربلا

◀ زمینه‌های نهضت کربلا

◀ سقیفه و پیامدهای آن

◀ گسترش ظلم و ستم و علنی شدن بدعت‌ها در اسلام

◀ موضوع‌گیری در برابر طرح جانشینی یزید

◀ کشتار شیعیان

◀ دعوت و استمداد مردم از امام حسین علیه السلام

◀ نهضت کربلا

◀ تلاش برای اخذ بیعت از امام حسین علیه السلام در مدینه

◀ امام حسین علیه السلام در مکه ^(۲)

◀ امام حسین علیه السلام در راه کوفه

◀ امام حسین علیه السلام در کربلا

◀ رویدادهای قبل از عاشورا

◀ حوادث روز عاشورا

◀ رویدادهای بعد از عاشورا

◀ پیامدهای اجتماعی و سیاسی واقعه عاشورا

• شخصیت و عظمت امام حسین علیه السلام ^(۳)

• آثار و برکات دوران امام علیه السلام

۷. زندگانی امام سجاد علیه السلام

۱. مواضع سیاسی و دینی و اجتماعی امام حسین علیه السلام در این مبحث بیان شود.

۲. در این مبحث به فعالیت امام حسین علیه السلام در مکه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۳. در این مبحث به میراث علمی امام حسین علیه السلام نیز پرداخته شود.

۷,۱. امام سجاد علیه السلام از ولادت تا امامت^(۱)

• تولد و کودکی

• جوانی و ازدواج

۷,۲. دوران امامت امام سجاد علیه السلام^(۲)

• پیام آوری واقعه عاشورا^(۳)

• موضع گیری امام در مقابل قیام های بعد از عاشورا

◀ قیام مردم سیستان

◀ قیام حرّه

◀ قیام توابعین

◀ قیام مختار

• احیاء و نشر معارف دین^(۴)

• موضع گیری امام در مقابل بنی امیه

• تربیت شاگردان

• میراث علمی

۷,۳. شهادت امام سجاد علیه السلام

۷,۴. شخصیت و عظمت امام سجاد علیه السلام

۷,۵. آثار و برکات دوران امام علیه السلام

۸. زندگانی امام باقر علیه السلام

۸,۱. امام باقر علیه السلام از ولادت تا امامت^(۵)

۱. در این موضوع علاوه بر بیان نسب نامه، نصوص تاریخی درباره امامت آن حضرت نیز پرداخته شود.

۲. به جریان رهبری حضرت اشاره شود.

۳. مباحث مربوط به اسارت نیز در این بحث بیان شود.

۴. در این بحث به شرایط مدینه و مکه در آن زمان اشاره شود.

۵. در این موضوع علاوه بر بیان نسب نامه، نصوص تاریخی درباره امامت آن حضرت نیز پرداخته شود.

- تولد و کودکی
- جوانی و ازدواج
- ۸,۲. دوران امامت امام باقر علیه السلام
- اوضاع جامعه اسلامی
- موضوع‌گیری سیاسی و فرهنگی امام علیه السلام (۱)
- ◀ مبارزه با فرقه‌های منحرف
- ◀ تبیین عدم مشروعیت حاکمیت بنی امیه
- احضار امام به شام
- نهضت علمی امام باقر علیه السلام
- ◀ تبیین معارف شیعی
- ◀ تربیت شاگردان
- ◀ میراث علمی
- ۸,۳. شهادت امام باقر علیه السلام
- ۸,۴. شخصیت و عظمت امام باقر علیه السلام
- ۸,۵. آثار و برکات دوران امام علیه السلام
- ۹. زندگانی امام صادق علیه السلام
- ۹,۱. امام صادق علیه السلام از ولادت تا امامت (۲)
- تولد و کودکی
- جوانی و ازدواج
- ۹,۲. دوران امامت امام صادق علیه السلام
- اوضاع جامعه اسلامی

۱. در این مبحث به نشر و تدوین حدیث اشاره شود.

۲. در این موضوع علاوه بر بیان نسب نامه، نصوص تاریخی درباره امامت آن حضرت نیز پرداخته شود.

• وضعیت سیاسی

- ◀ زوال حکومت اموی و عوامل آن
- ◀ شکل گیری حکومت عباسی
- ◀ پیشنهاد بیعت ابوسلمه خلال و ابومسلم خراسانی به آن حضرت
- ◀ قیام های علویان (۱)
- ◀ احضار امام صادق علیه السلام به حیره (عراق)

• وضعیت فرهنگی

- ◀ رواج غلو و انحرافات اخلاقی
- ◀ شکل گیری فرق و رواج افکار و عقاید انحرافی در سرزمین های اسلامی

• فعالیت های امام صادق علیه السلام

- ◀ تبیین عدم مشروعیت حکومت عباسی
- ◀ نهضت علمی و فرهنگی امام صادق علیه السلام (۲)
- ◀ تربیت شاگردان
- ◀ میراث علمی
- ◀ تبیین عقاید شیعی
- ◀ نشر و تبیین احادیث شیعی
- ◀ تبیین و تعمیق روش فقاها و اجتهاد
- ◀ ترویج و نشر اخلاق و تربیت
- ◀ مناظره با مخالفان و منحرفان

---

۱. در این مبحث باید به بررسی دیدگاه امام صادق علیه السلام درباره قیامها نیز پرداخته شود.
 ۲. در این مبحث به فعالیت های علمی فرهنگی امام از قبیل: ۱- تدوین حدیث شیعه، ۲- تبیین ساختار فکری شیعه درباره امامت، ۳- تبیین روش آموزشی و پژوهشی در مکتب ائمه اطهار، ۴- تربیت شاگردان، پرداخته شود. با تکیه بر تربیت شاگردان و بیان وجوه امتیاز شیعه با عقاید دیگر، در ضمن به عقیده امامت پرداخته شود.

◀ مبارزه با غالیان

۹,۳. شهادت امام صادق علیه السلام (۱)

۹,۴. شخصیت و عظمت امام صادق علیه السلام

۹,۵. آثار و برکات دوران امام علیه السلام

۱۰. زندگانی امام کاظم علیه السلام

۱۰,۱. امام کاظم علیه السلام از ولادت تا امامت (۲)

• تولد و کودکی

• جوانی و ازدواج (۳)

۱۰,۲. دوران امامت امام کاظم علیه السلام

• اوضاع جامعه اسلامی

◀ وضعیت سیاسی

◀ قیام‌های علویان و موضع امام در مقابل آنان

◀ وضعیت علمی و فرهنگی

• فعالیت‌های امام کاظم علیه السلام

◀ مبارزات منفی با حکومت عباسی (۴)

◀ موضع امام در مبارزه با جریان‌ها و فرقه‌های منحرف

◀ تربیت شاگردان

◀ میراث علمی

◀ حفظ سازمان و کالت

◀ نفوذ در دستگاه خلافت

۱. در این مبحث به میراث علمی امام صادق علیه السلام نیز پرداخته شود.

۲. در این موضوع علاوه بر بیان نسب نامه، نصوص وارده درباره امامت آن حضرت نیز پرداخته شود.

۳. در این مبحث به اولاد آن حضرت اشاره شود.

۴. در این مبحث از کتاب پیشوای آزاده تألیف استاد پیشوایی استفاده شود.

• حبس امام علیه السلام

۱۰،۳. شهادت امام کاظم علیه السلام

۱۰،۴. شخصیت و عظمت امام کاظم علیه السلام

۱۰،۵. آثار و برکات دوران امام علیه السلام

۱۱. زندگانی امام رضا علیه السلام

۱۱،۱. امام رضا علیه السلام از ولادت تا امامت^(۱)

• تولد و کودکی

• جوانی و ازدواج

۱۱،۲. دوران امامت امام رضا علیه السلام

• دوران حضور امام علیه السلام در مدینه

◀ وضعیت سیاسی

◀ وضعیت علمی فرهنگی

◀ قیام‌های علویان و موضع امام علیه السلام در مقابل آنان

◀ پیدایش واقفیه

◀ تربیت شاگردان

◀ فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و عقیدتی امام علیه السلام

◀ نفوذ ایرانیان در دربار عباسی

◀ ترویج تشیع

◀ انگیزه‌های مأمون برای احضار

◀ تدبیر امام رضا علیه السلام در برابر سیاست مأمون^(۲)

◀ مسیر حرکت امام رضا علیه السلام

۱. در این موضوع علاوه بر بیان نسب نامه، نصوص تاریخی درباره امامت آن حضرت نیز پرداخته شود.

۲. در این مبحث به طرح خلافت و ولایت عهدی و برگزاری جشن بیعت پرداخته شود.

• دوران حضور امام علیه السلام در مرو

◀ وضعیت سیاسی ^(۱)

◀ وضعیت علمی فرهنگی

◀ پذیرش ولایت عهدی امام علیه السلام

◀ مسیر حرکت امام رضا علیه السلام

◀ فعالیت‌های امام رضا علیه السلام

◀ مبارزات امام علیه السلام در مقابل مامون

◀ مناظرات امام علیه السلام

۱۱,۳. میراث علمی امام رضا علیه السلام

۱۱,۴. شهادت امام رضا علیه السلام

۱۱,۵. شخصیت و عظمت امام رضا علیه السلام

۱۱,۶. آثار و برکات دوران امام علیه السلام

۱۲. زندگانی امام جواد علیه السلام

۱۲,۱. امام جواد علیه السلام از ولادت تا امامت

• تولد و کودکی

• نوجوانی ^(۲) و ازدواج ^(۳)

۱۲,۲. دوران امامت امام جواد علیه السلام

• اوضاع جامعه اسلامی

◀ وضعیت سیاسی ^(۴)

◀ وضعیت علمی فرهنگی

۱. در این مبحث به نفوذ ایرانیان در دربار عباسی اشاره شود.

۲. در این مبحث به این نکته که آن حضرت در نوجوانی به امامت رسیدند، اشاره شود.

۳. در این مبحث به انگیزه مامون از ازدواج ام الفضل و امام جواد علیه السلام اشاره شود.

۴. در این مبحث به احضار امام به پایتخت عباسی اشاره شود.

◀ قیام‌های ضد عباسی (۱)

• فعالیت‌های امام جواد علیه السلام

◀ حفظ نهاد وکالت

◀ نفوذ در دستگاه خلافت

◀ مناظرات امام علیه السلام

◀ مبارزات امام علیه السلام با حکومت عباسی

◀ تربیت شاگردان

◀ میراث علمی امام علیه السلام

۱۲،۳. شهادت امام جواد علیه السلام

۱۲،۴. شخصیت و عظمت امام جواد علیه السلام

۱۲،۵. آثار و برکات دوران امام علیه السلام

۱۳. زندگانی امام هادی علیه السلام

۱۳،۱. امام هادی علیه السلام از ولادت تا امامت

• تولد و کودکی

• جوانی و ازدواج

۱۳،۲. دوران امامت امام هادی علیه السلام

• اوضاع جامعه اسلامی

• وضعیت سیاسی

◀ نفوذ ترکان در دربار

◀ انتقال مرکز حکومت عباسی به سامراء

◀ قیام‌های علویان

◀ شکل‌گیری حکومت علویان در طبرستان

۱. به قیام‌های علویان و غیر علویان اشاره شود.

◀ احضار امام هادی به سامراء و حصر امام علیه السلام

◀ جنایات متوکل عباسی ^(۱)

◀ جا به جایی قدرت

• وضعیت علمی فرهنگی

• جریان‌های فکری ^(۲)

• فعالیت‌های امام هادی علیه السلام

◀ تقویت و توسعه نهاد وکالت

◀ تربیت شاگردان

◀ میراث علمی ^(۳)

◀ موضع‌گیرهای امام در مقابل مکتب‌های کلامی

◀ مبارزه با غلات

◀ موضع‌گیری امام در مقابل خلفا

۱۳،۳. شهادت امام هادی علیه السلام

۱۳،۴. شخصیت و عظمت امام هادی علیه السلام ^(۴)

۱۳،۵. آثار و برکات دوران امام علیه السلام

۱۴. زندگانی امام حسن عسکری علیه السلام

۱۴،۱. امام حسن عسکری علیه السلام از ولادت تا امامت

• تولد و کودکی

• جوانی و ازدواج

۱. در این مبحث به کشتار شیعیان و علویان، فشار اقتصادی بر آنان و تخریب حرم امام حسین علیه السلام اشاره شود.
 ۲. در این مبحث به جریان‌های فرقه‌ای، کلامی، مذهبی و برجیده شدن بساط معتزله و تقویت اهل حدیث و رواج تصوف اشاره شود.

۳. در این مبحث به زیارت جامعه که در موضوع امام شناسی است اشاره شود.

۴. در این مبحث به میراث علمی امام علیه السلام و تربیت شاگردان نیز پرداخته شود.

۱۴،۲. دوران امامت امام حسن عسکری علیه السلام

• اوضاع جامعه اسلامی

• وضعیت سیاسی^(۱)

◀ گسترش قیام‌های علویان

◀ خفقان و سرکوب شیعیان

◀ حصر و حبس امام حسن عسکری علیه السلام

• وضعیت علمی فرهنگی

• فعالیت‌های امام حسن عسکری علیه السلام

◀ موضع امام علیه السلام در برابر حکومت

◀ موضع امام علیه السلام درباره قیام‌های علویان

◀ موضع امام علیه السلام در برابر جریان‌های فکری انحرافی

◀ تقویت و توسعه نهاد وکالت^(۲)

◀ علل شکل‌گیری نهاد وکالت

◀ وظایف نهاد وکالت

◀ سلسله مراتب وکلا

◀ محدوده جغرافیایی

◀ حمایت مادی و معنوی شیعیان

• تربیت شاگردان

• میراث علمی امام علیه السلام

۱۴،۳. شهادت امام حسن عسکری علیه السلام

۱۴،۴. شخصیت و عظمت امام حسن عسکری علیه السلام^(۳)

۱. در این مبحث به ضعف حکومت اشاره شود.

۲. در این مبحث به سابقه نهاد وکالت در زمان امامان قبلی اشاره شود.

۳. در این مبحث به میراث علمی امام علیه السلام و تربیت شاگردان نیز پرداخته شود.

۱۵. زندگانی امام مهدی علیه السلام

۱۵،۱. از ولادت تا امامت

- تولد، نام‌گذاری و القاب حضرت ^(۱)
- اسناد و شهود تولد امام مهدی علیه السلام
- اهل سنت و تولد امام مهدی علیه السلام
- دوران کودکی امام

۱۵،۲. دوران امامت

- اوضاع جامعه اسلامی ^(۲)

◀ وضعیت سیاسی

◀ وضعیت علمی فرهنگی

الف- دوره غیبت صغری

- زمینه‌های غیبت امام مهدی علیه السلام
- نواب اربعه
- تعیین نواب
- کیفیت ارتباط نواب با شیعیان
- وظایف نواب اربعه
- مدعیان دروغین نیابت
- توقیعات امام مهدی علیه السلام

ب- دوره غیبت کبری

- نواب عام
- نشانه‌های ظهور

۱. در این مبحث به مادر امام علیه السلام و حکمت تولد پنهانی حضرت پرداخته شود.
 ۲. در این مبحث با توجه به کتاب «فرق الشیعه» تالیف نوبختی، به اختلاف فرقه‌های پس از شهادت امام حسن عسگری علیه السلام اشاره شود.

• سیره حکومتی امام مهدی علیه السلام

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون .

روش تدریس:

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات:

تاریخ انقلاب اسلامی مرحله علم: شناخت

هدف: شناخت تاریخ انقلاب اسلامی

۱. مباحث مقدماتی

۱,۱. ضرورت بحث از تاریخ انقلاب اسلامی

۱,۲. تعریف انقلاب^(۱)

۱,۳. ماهیت انقلاب اسلامی و نظریه‌های آن

۱,۴. منابع تاریخ انقلاب اسلامی

۲. بخش اول: زمینه‌های تاریخی انقلاب اسلامی

۲,۱. مقدمه: شرایط اجتماعی و سیاسی ایران هنگام ورود اسلام

۲,۲. فصل اول: دوره صفویه

۲,۲,۱. ماهیت حکومت صفویه^(۲)

۲,۲,۲. نقش علمای شیعه و حکومت صفویه در گسترش تشیع در ایران

۲,۲,۳. تعامل علماء و حکومت در عصر صفویه

۲,۳. فصل دوم: دوره قاجاریه

۲,۳,۱. ماهیت حکومت قاجاریه

۲,۳,۲. جنگ‌های ایران و روس

۲,۳,۳. نهضت تنباکو

۲,۳,۴. قراردادهای ایران با سایر کشورها

۲,۳,۵. نهضت مشروطه

۲,۳,۶. ظهور جریان روشن فکری

۲,۴. فصل سوم: دوره پهلوی

۱. تعریف انقلاب و عناوینی مانند شورش و کودتا و فرق آنها مختصر بیان شود.

۲. در این مبحث به رسمیت بخشیدن تشیع توسط حکومت اشاره شود.

۲,۴,۱. ماهیت حکومت پهلوی^(۱)

۲,۴,۲. اقدامات ضد دینی و ضد مصالح ملی پهلوی اول

• مخالفت با فرهنگ و شعائر اسلامی

◀ کشف حجاب

◀ منع عزاداری برای اهل بیت علیهم السلام

◀ مصادره موقوفات

• مخالفت با حوزه و روحانیت

• ترویج غرب‌گرایی

• استبداد و خفقان

۲,۴,۳. اقدامات ضد دینی و ضد مصالح ملی پهلوی دوم

• مبارزه با فرهنگ اسلامی

◀ ترویج فساد و بی بندبازی

◀ باستان‌گرایی^(۲)

◀ تغییر مبدا تاریخ اسلامی

• مخالفت با حوزه و روحانیت

• مخالفت با ملی شدن صنعت نفت

• ترویج بهائیت و فراماسونری

• استبداد و خفقان و جو امنیتی

• وابستگی کشور به بیگانگان و تسلط آنان بر کشور^(۳)

• ژاندارمی آمریکا در منطقه

۱. در این مبحث به ویژگی‌های ضد دینی، خودباختگی و غرب‌زدگی، ظلم، فساد و استبداد، حکومت پهلوی اول اشاره شود.

۲. باستان‌گرایی بهانه‌ای برای مخالفت با دین.

۳. در این مبحث به کاپیتولاسیون اشاره شود.

۳. بخش دوم: نهضت امام خمینی رحمه الله عليه

۳,۱. فصل اول: جریان‌های سیاسی فعال

۳,۱,۱. روحانیت انقلابی

۳,۱,۲. گروه‌های مذهبی

۳,۱,۳. ملی‌گراها

۳,۱,۴. گروه‌های التقاطی

۳,۱,۵. گروه‌های چپی و مارکسیستی

۳,۲. فصل دوم: آغاز نهضت امام خمینی رحمه الله عليه

۳,۲,۱. نظریه سیاسی امام خمینی رحمه الله عليه (۱)

۳,۲,۲. رفتار سیاسی امام خمینی رحمه الله عليه

• درانجمن‌های ایالتی و ولایتی

• انقلاب سفید

• قیام پانزده خرداد

• کاپیتولاسیون

• تبعید امام رحمه الله عليه

• رخداد‌های طلّیعه انقلاب

۳,۳. فصل سوم: عناصر پیروزی انقلاب اسلامی ایران (۲)

۳,۳,۱. مکتب

۳,۳,۲. رهبری

۳,۳,۳. مردم

۴. بخش سوم: مسائل و رخداد‌های انقلاب اسلامی

۱. در این مبحث به دیدگاه امام خمینی رحمه الله عليه در خصوص ابعاد سیاسی اسلام و ولایت فقیه اشاره شود.
 ۲. با عنایت به مباحث کتاب انقلاب اسلامی، زمینه‌ها و پیامدها، منوچهر محمدی، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۱ چاپ سوم.

۴٫۱ .فصل اول: دهه اول (از اول انقلاب تا سال ۷۰)

۴٫۱٫۱ .شورای انقلاب

۴٫۱٫۲ .دولت موقت^(۱)

۴٫۱٫۳ .همه پرسی جمهوری اسلامی

۴٫۱٫۴ .شکل گیری نهادهای انقلابی

۴٫۱٫۵ .جریان های تجزیه طلبی و قومیت گرای^(۲)

۴٫۱٫۶ .تدوین قانون اساسی

۴٫۱٫۷ .تسخیرلانه جاسوسی

۴٫۱٫۸ .ریاست جمهوری دوره اول

۴٫۱٫۹ .انقلاب فرهنگی

۴٫۱٫۱۰ .جنگ تحمیلی و دفاع مقدس

۴٫۱٫۱۱ .منافقین و درگیری مسلحانه

۴٫۱٫۱۲ .شهادت یاران امام

۴٫۱٫۱۳ .فاجعه حج خونین

۴٫۱٫۱۴ .پذیرش قطع نامه ۵۹۸

۴٫۱٫۱۵ .عزل آیت الله منتظری^(۳)

۴٫۱٫۱۶ .بازنگری قانون اساسی

۴٫۱٫۱۷ .نامه امام به گورباچف^(۴)

۴٫۱٫۱۸ .منشور روحانیت

۴٫۱٫۱۹ .رحلت امام خمینی **رحمه الله علیه** و آغاز رهبری آیت الله خامنه ای (حفظه الله تعالی)

۱ . در این مبحث به جریان لیبرال و شخصیت های برجسته آنها اشاره شود.

۲ . مانند غائله کردستان، غائله خلق عرب، خلق ترک، خلق گنبد و تذکر این نکته که در همه این غائله ها شخصیت روحانی فریب خورده ای نقش اساسی داشته است.

۳ . خاطرات سیاسی محمد محمدی ری شهری و کتاب سنجه انصاف از همین مولف؛

۴ . به منظور دعوت وی به اسلام.

۴,۲. فصل دوم: دهه دوم (از سال ۷۰ تا ۸۰)

۴,۲,۱. دوره سازندگی

۴,۲,۲. شیخون فرهنگی

۴,۲,۳. جریان دوم خرداد

۴,۳. فصل سوم: دهه سوم (از سال ۸۰ تا ۹۰)

۴,۳,۱. جریان اصول گرایی

۴,۳,۲. پیشرفت‌های علمی

۴,۳,۳. فتنه ۸۸ و یوم‌الله ۹ دی

۴,۳,۴. بیداری اسلامی

۴,۳,۵. مسأله هسته‌ای و تحریم اقتصادی

پیوست ۶: سرفصل تجزیه و ترکیب ۱

تجزیه و ترکیب ۱ مرحله علم: شناخت

هدف: توانایی تطبیق قواعد صرف و نحو مرحله شناخت بر متون عربی با تاکید بر آیات و روایات

۱) مقدمات

۱/۱) تعریف تجزیه و ترکیب

۱/۲) فواید تجزیه و ترکیب با تاکید بر تاثیر آن در فهم بهتر معانی کلام و بیان سطوح

۱/۳) روش تجزیه^(۱)

۱/۴) روش ترکیب^(۲)

۲) تجزیه و ترکیب سوره یوسف^(۳)

۳) کلمات قصار نهج البلاغه: ۲ / ۵ / ۸ / ۱۰ / ۵۵ / ۶۴ / ۷۳ / ۸۰ / ۱۰۶ / ۱۲۹

متن آموزشی: کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

تفهیم مفاهیم اساسی بر اساس مبادی تصویری در تفهیم قواعد اساسی با توجه به مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی ۱۵ نمره

فعالیت خارج از کلاس (که تجزیه و ترکیب ۲ صفحه از قرآن است) ۵ نمره

۱. در این مبحث لازم است بیان شود که در تجزیه باید مناسب‌ترین مسائل صرف را به یاد آورده و آن را بر مورد سؤال تطبیق نماییم. یعنی: نوع کلمه (اسم، فعل، حرف) / ابنیه کلمه (ثلاثی، رباعی، خماسی) / مجرد و مزید / میزان صرفی / نوع باب و معنای آن / نوع فعل (ماضی، مضارع، امر) / نام صیغه / لازم و متعدی / معلوم و مجهول / جامد و متصرف / نوع مصدر / مذکر و مؤنث / مفرد و مثنی و جمع / نوع مشتق / نکره و معرفه و نوع آن / منسوب و مصغر / منقوص و مقصور و ممدود / نوع معتل / نوع اعلال.

۲. علائم اسم و فعل و حرف / انواع اعراب / انواع بناء / انواع مبتدا / انواع خبر و رابط آن‌ها / انواع نواسخ / انواع فاعل و تطابق آن با فعل / انواع مفاعیل / ظروف / حال و تمیز / استثناء / جار و مجرور و تعلق آن / معانی حروف جر / انواع اضافه / اسماء شبه فعل / توابع / انواع جملات.

۳. یک چهارم از سوره هر سال بحث شود و در هر سال مرکز مدیریت آن یک چهارم را تغییر دهد و البته لازم است فعالیت تجزیه و ترکیب مقدار مذکور توسط دانش آموز تحت نظارت استاد انجام گیرد.

پیوست ۷: سرفصل تجزیه و ترکیب ۲

تجزیه ترکیب ۲/۱ مرحله علم: تسلط

هدف: توانایی تطبیق قواعد صرف و نحو در حد تسلط و بلاغت در حد آشنایی بر متون عربی با تأکید برآیات و روایات

۱) مقدمات^(۱)

۱/۱) قواعد تجزیه و ترکیب پیشرفته^(۲)

۱/۲) تجاذب اعراب و معنا

۱/۳) تبیین تفاوت نقش‌ها در موارد مشابه^(۳)

۲) تجزیه و ترکیب قرآن کریم؛ از سوره‌های مائده آیه ۶ / هود آیه ۸۸ / احزاب آیه ۳۳ /

کل سوره ناس / سوره شرح ۵ و ۶

۳) تجزیه و ترکیب نهج البلاغه؛ حدود ۵۰ سطر به تفکیک خطبه‌ها و نامه‌ها.

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

۱. در این مرحله از تجزیه و ترکیب لازم است مواردی از آیات و روایات که دارای وجوه مختلف هستند بحث شود.
۲. ابن هشام در مقدمه مغنی اللیب (پرهیز از تکرارهای ملال آور و بی‌ثمر) و در باب خامس (پنج جهتی که بر معربین اعتراض وارد می‌شود) و در باب سادس (غلط‌های مشهوری که باید از آنها پرهیز شود) و در باب سابع (سه امری که معربین در هنگام اعراب دادن باید از آن پرهیز کنند) مطالب بسیار مهمی را تذکر می‌دهد که به نظر می‌رسد جایگاه آنها در همین مرحله تسلطی از تجزیه و ترکیب می‌باشد. در این مبحث عنصر «معنا و مراد» قیاساً و سیاقاً معیار مهمی در تحقق تسلط عربی خواهد بود.
۳. یعنی اینکه اختلاف وضعیت اعراب را با این که شرایط واحدی دارند تبیین نمایند. در این باره رجوع شود به کتاب‌های: البرهان زرشکی (۱/ ۴۱۱ تا ۴۱۷ نوع ۱۹ و ۲۰) و الاتقان سیوطی (۱/ ۵۴۴ نوع ۴۱) هم چنین به آیات زیر رجوع شود. لایقنی علیهم فیموتوا (فاطر ۳۶) + ولایؤذن لهم فیعتذرون (مرسلات ۳۶) أبشراً منا واحداً نتبعه (قمر ۲۴) + أبشراً یدوننا (تغابن ۶) فشربوا منه إلا قليلاً (بقره ۲۴۹) + ما فعلوه إلا قلیل (نساء ۶۶)

تفہیم مفاہیم اساسی براساس مبادی تصویری در تفہیم قواعد اساسی با توجہ بہ
مبادی تصدیقی و افزایش توان بازگویی و کاربرد تسلط بر متن خوانی

شیوہ ارزشیابی:

فعالیت کلاسی ۱۵ نمرہ

فعالیت خارج از کلاس (کہ تجربیہ و ترکیب ۲ صفحہ از قرآن است) ۵ نمرہ

تجزیه ترکیب ۲/۲ مرحله علم: تسلط

میزان ساعت: ۳۲ ساعت

پیش نیاز: تجزیه و ترکیب ۲/۱ و نحو ۶ و ۷ و بلاغت ۱

هدف: توانایی تطبیق قواعد صرف، نحو در حد تسلط و بلاغت در حد آشنایی بر متون عربی با تاکید بر آیات و روایات

۱. تجزیه و ترکیب آیات مشکل الاعراب مانند: بقره / ۱۷ - حج / ۱۹ - اعراف / ۵۶ و ۱۶۰ - توبه / ۶۲ و ۶۹ - تحریم / ۴ - مائده / ۶۹ - صافات / ۱۳۰ - انبیاء / ۳.
۲. تجزیه و ترکیب ۱۰ آیه از آیاتی که دارای وجوه مختلف معنایی هستند^(۱)

۲,۱. بقره آیات ۱ تا ۵ و ۳۰، و ۳۴ تا ۳۸

۲,۲. مائده آیات ۲ و ۴

۲,۳. مؤمنون آیات ۱ تا ۶ و ۱۱ تا ۱۶

۲,۴. نور آیه ۳۵

۲,۵. فرقان آیات ۶۳ و ۶۷

۲,۶. انسان آیات ۱ تا ۶

۳. تجزیه و ترکیب دعای ۲۴ صحیفه سجاده دعای برای والدین).

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس: استاد در پرورش توان تحصیلی منطقی متون و تشخیص اقوال مختلف نحوی کوشا باشد.

روش ارزشیابی:

فعالیت کلاسی ۱۵ نمره

فعالیت خارج از کلاس (که تجزیه و ترکیب ۲ صفحه از قرآن است) ۵ نمره

ابزار و امکانات:

۱. لازم است در بررسی این آیات فقط به حیث ادبی پرداخته شود و به بحث محتوایی و به شبهه یا شبهه کننده پرداخته نشود.

پیوست ۸: سرفصل حکمت اسلامی

۱. مباحث مقدماتی

۱٫۱. تعریف حکمت و فلسفه^(۱)

۱٫۲. فایده حکمت اسلامی

۱٫۳. تاریخچه حکمت^(۲)

• حکمت در ایران و یونان

• مکاتب حکمت اسلامی (مشاء، اشراق و حکمت متعالیه)^(۳)

۱٫۴. ساختار مباحث حکمت اسلامی

۲. مسائل فلسفه

۲٫۱. وجود و ماهیت

• تعریف وجود و ماهیت

• اصالت وجود و اعتباریت ماهیت

• تشکیک وجود

۲٫۲. وجود عینی و ذهنی

۲٫۳. وجوب، امکان و امتناع

• تعریف مواد ثلاث

• واجب و ممکن

۲٫۴. علت و معلول

• تعریف علت و معلول

۱. اشاره اجمالی به تفاوت آن به لحاظ موضوع و روش با کلام و عرفان بشود.

۲. ضمن اشاره به سنت‌های فلسفی پیش از اسلام مانند فلسفه ایران و فلسفه یونان، به ورود مباحث فلسفی در دنیای اسلام و ترجمه آثار فلسفی پرداخته و زمینه‌های پذیرش آن از ناحیه مسلمانان تبیین گردد. به تغییراتی که در فلسفه اسلامی ایجاد شده است، نیز اشاره شود.

۳. به شخصیت‌های تاثیرگذار در آن مکاتب اشاره شود.

- اهمیت اصل علیت
- تلازم علت و معلول
- سنخیت علت و معلول
- اقسام علت^(۱)
- ۲,۵. متغیر و ثابت
- تعریف متغیر و ثابت
- تعریف حرکت
- ۲,۶. مادی و مجرد
- تعریف مادی و مجرد
- ویژگی‌های مادی و مجرد
- ۲,۷. واجب الوجود
- اثبات واجب الوجود
- وحدانیت واجب الوجود
- صفات واجب الوجود و اقسام آن^(۲)
- افعال واجب الوجود

---

۱. علت تامه و ناقصه ، منحصره و غیرمنحصره و علل اربعه ذیل این بحث بیاید.
۲. به اقسام اصلی اشاره شود.

پیوست ۹: سرفصل روش تبلیغ و تدریس

مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با روش تبلیغ و روش تدریس:

۱. روش تبلیغ

۱٫۱. مقدمات

۱٫۱٫۱. تعریف تبلیغ^(۱)

۱٫۱٫۲. اهمیت تبلیغ^(۲)

۱٫۱٫۳. مباحث روش تبلیغ

۱٫۱٫۴. اصول تبلیغ

• محوریت کتاب و سنت

• جامع نگری به دین

• تقدیم اهم

• اثارة عقول

• انداز و تبشیر

• تیسیر

• تدریج

• تعادل بین بیم و امید

• تکریم مخاطب

• تحریک احساس

۱٫۲. اهداف تبلیغ

• تعلیم دین

۱. منظور تبلیغ دینی است.

۲. در این مبحث به جایگاه تبلیغ دینی در کتاب و سنت، و به فوائد و آثار آن اشاره شود.

- تزکیه

- شناخت دین

- شناخت خدا

- تقویت ایمان

- تحقق دین

- ۱،۳. ارکان تبلیغ

- مبلغ

- ویژگی‌های مبلغ و ویژگی‌های مبلغ^(۱)

- علمی^(۲)

- اخلاقی^(۳)

- شخصیتی^(۴)

- مهارتی^(۵)

- مخاطب

- انواع مخاطب و ویژگی‌های آنان

- عام^(۶)

- خاص^(۷)

- محتوای تبلیغ

- انواع محتوا و ویژگی‌های آن

۱. در توضیح این ویژگی‌ها به آسیب‌های مبلغ نیز اشاره شود.

۲. منظور علاوه بر علوم حوزوی، تفسیر-روایت- واطلاعات عمومی است.

۳. منظور اخلاص- خوش رویی- زهد است.

۴. منظور شرح صدر- متانت- مسؤولیت‌پذیری است.

۵. منظور سخنوری- خطابه- مناظره است.

۶. منظور مردم است.

۷. منظور از نظر جنسیت و سن است.

◀ براساس موضوعات

◀ براساس کیفیت انتقال

◀ براساس ارزش و اهمیت

◀ قابل اثبات و استدلال

◀ روشن و واضح

◀ متناسب با نیاز مخاطب

◀ متناسب با درک و فهم مخاطب

◀ هماهنگی با احساسات مخاطب

۱،۴. روش‌های تبلیغ^(۱)

- سخنرانی
- کلاس داری تبلیغی
- پاسخگویی به پرسش‌های دینی
- مناظره

۱،۵. ابزارهای تبلیغ

- سنتی
- مدرن

۲. روش تدریس:

۲،۱. مقدمات

- اهمیت روش تدریس:
- تعاریف؛

◀ یادگیری

◀ آموزش^(۲)

۱. ذیل هر یک ده نکته عملیاتی بیان شود و به منابع (علم منطق و...) اشاره شود.

۲. روش‌های انتقالی، اکتشافی و تلفیقی گفته شود و نیز بیان شود که انتخاب روش آموزش به مستوای مخاطب

◀ تدریس

◀ ارزشیابی

◀ تربیت^(۱)

۲,۲. مباحث روش تدریس:

• عوامل یادگیری

◀ آمادگی^(۲)

◀ زمان

◀ زمینه قبلی

◀ انگیزه

◀ تمرکز

• موانع یادگیری

◀ خستگی^(۳)

◀ محیط نامناسب

◀ وجود شبهات

◀ پیش داوری

۲,۳. روش تدریس^(۴)

• توضیح

• سخنرانی

• پرسش و پاسخ

و محتوای دانش بستگی دارد.

۱. منظور صرف تربیت اخلاقی نیست.

۲. منظور آمادگی ذهنی، روانی، جسمانی و طهارت روح فراگیران است.

۳. منظور خستگی جسمی و روحی است.

۴. در این مبحث به برخی از روش‌ها اشاره شود و اتخاذ هر یک از روش‌ها به محتوای مخاطب و محتوای دانش بستگی دارد.

• عملی

• کارگاهی

• گروهی

۲,۴. طراحی درس^(۱)

• مرحله قبل از تدریس

• مرحله حین تدریس

• مرحله پس از تدریس

۲,۵. مهارت های تدریس

• مدیریت کلاس

• بیان^(۲)

• توضیح

• ایجاد انگیزه

• تقویت^(۳)

• ارزشیابی

۱. منظور طرح درس روزانه است.

۲. منظور اینکه حداقل در پی تقریر جدید باشد.

۳. منظور انجام کاری مانند تشویق که منجر به تقویت رفتار فراگیران بشود.

پیوست ۱۰: سرفصل علوم حدیث

علوم حدیث مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با علوم حدیث

۱. مباحث مقدماتی

- ۱٫۱. تعریف و موضوع علوم حدیث^(۱)
- ۱٫۲. اهمیت و فایده علوم حدیث
- ۱٫۳. رابطه علوم حدیث با سایر علوم اسلامی
- ۱٫۴. مهم‌ترین منابع آشنایی با علوم حدیث

۲. تاریخ حدیث^(۲)

- ۲٫۱. تاریخ حدیث شیعه
  - ۲٫۱٫۱. ادوار تاریخی حدیث شیعه
  - ۲٫۱٫۲. اهم منابع حدیثی شیعه
- ۲٫۲. تاریخ حدیث اهل سنت
  - ۲٫۲٫۱. ادوار تاریخی حدیث اهل سنت
  - ۲٫۲٫۲. اهم منابع حدیثی اهل سنت
- ۲٫۳. مصطلح الحدیث
  - ۲٫۳٫۱. تقسیم کلی حدیث
  - ۲٫۳٫۲. اصطلاحات حدیثی
  - ۲٫۳٫۳. شرایط و طرق تحمل حدیث^(۳)

۱. در این مبحث به هندسه علوم حدیث نیز پرداخته شود.
۲. در این مبحث دو سوم بحث به تاریخ حدیث شیعه و یک سوم بحث به تاریخ حدیث اهل سنت اختصاص پیدا کند.
۳. در این مبحث مهم‌ترین رؤوس مطالب به طور مختصر توضیح داده شود.

۲,۳,۴. شرایط نقل و پذیرش احادیث^(۱)

۲,۴. رجال حدیث

۲,۴,۱. جرح و تعدیل و الفاظ آن‌ها

۲,۴,۲. توثیقات عام

۲,۴,۳. توثیقات خاص

۲,۴,۴. آشنایی با اهم منابع رجالی شیعه

۲,۵. فقه الحدیث^(۲)

۲,۵,۱. مبانی فقه الحدیث^(۳)

۲,۵,۲. قواعد فقه الحدیث

۱. در این مبحث مهم‌ترین ره‌وس مطالب به طور مختصر توضیح داده شود.

۲. منظور از فقه الحدیث، روش فهم حدیث است. این معنا باید در مباحث مقدماتی توضیح داده شود.

۳. در این مبحث به مواردی چون جاودانگی و وحیانی بودن حدیث اشاره شود.

پیوست ۱۱: سرفصل دروس قرآنی

تجوید قرآن (روان خوانی قرآن، صحت قرائت نماز) مرحله علم: آشنایی

(ویژه ورودی‌های سیکل)

هدف: کسب مهارت روان خوانی قرآن و صحت قرائت نماز

- ۱- آشنایی با صامت‌ها و مصوت‌ها
- ۲- آشنایی با نشانه‌های کاربردی (سکون، تشدید، تنوین، مد)
- ۳- حروف ناخوانا
- ۴- اشباع
- ۵- ابتدا به همزه وصل
- ۶- التقاء ساکنین
- ۷- شیوه‌ها و علایم وقف
- ۸- تمایز حروف
- ۹- تصحیح قرائت نماز
- ۱۰- تمرین عملی

تجوید قرآن ۲ (تجوید و زیباخوانی قرآن) مرحله علم: آشنایی

هدف: شناخت اصطلاحات تجویدی و قواعد آن و توانایی به کارگیری آن‌ها در

قرائت قرآن

۱. مباحث مقدماتی

۱،۱. آشنایی با آداب تلاوت قرآن

۱،۲. ترتیل و مراتب قرائت

۱،۳. آشنایی با علم قرائت و تجوید

۱،۴. ضرورت فراگیری تجوید

۱،۵. مهارت افزایی در ادای صحیح حرکات

۲. مخارج حروف

تمایز حروف

۳. صفات ذاتی حروف

۳،۱. استعلاء

۳،۲. استفال

۳،۳. قلقله

۳،۴. لین

۳،۵. نبر

۴. احکام حروف

۴،۱. تفخیم و ترفیق

• تفخیم و ترفیق لام

• تفخیم و ترفیق راء

• تفخیم و ترفیق الف مدی

۴،۲. ادغام

۴,۳. احکام نون ساکن و تنوین

• اظهار

• اقلاب

• ادغام

• اخفاء

۴,۴. احکام میم ساکن

• ادغام

• اخفاء

• اظهار

۴,۵. مراتب غنه

۴,۶. احکام مد و قصر

۴,۷. احکام تسهیل، اماله، اشمام

۴,۸. کلمات دووجهی

۵. احکام وقف، وصل و ابتدا

۵,۱. وقف و ابتدا

۵,۲. اقسام وقف

۵,۳. علائم وقف

منابع:

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات:

آشنایی محتوایی با قرآن مرحله علم: آشنایی

هدف: خواندن کل قرآن، آشنایی با سوره‌ها، ارائه ترجمه، بیان مفردات و تفسیر اجمالی.

ملاک‌ها و محتوای سرفصل‌ها:

- ۱- ارائه شناسه و اشاره به محتوای اجمالی سوره؛^(۱)
- ۲- ارائه ترجمه دقیق و جمله‌ای (نه تحت‌اللفظی و نه تفسیری)؛
- ۳- بیان برخی مفردات^(۲) و ترکیب‌های اصطلاحی؛
تبصره: در مواردی که فهم آیه به حل مسئله نموی بستگی داشته باشد، اشاره به آن بلامانع است.
- ۴- تفسیر اجمالی به معنای ارائه گزارشی پیوسته از آیات قرائت شده در هر درس؛
- ۵- برجسته کردن برخی از آیاتی که دارای پیام خاص هستند (اختیاری)؛
- ۶- پرسش و پژوهش در هر درس (اختیاری).

۱. در ابتدای هر جلسه درس، آیات مربوط به آن درس در کلاس تلاوت می‌شود.

۲. ملاک انتخاب مفردات عبارتند از:

(۱) کلمات نا آشنا؛

(۲) کلمات مهم؛ به طوری که تفسیر و فهم آیه به آن کلمه بستگی داشته یا بحث‌های معرفتی قوام به آن کلمه داشته باشد.

(۳) کلماتی که تصور نادرستی از آن‌ها در برخی اذهان طلاب است.

(۴) کلماتی که به جهت رفتن به ابواب مزید و مشتقات باب اسماء، معنای خاصی پیدا کرده‌اند.

(۵) کلماتی که در اثر ترکیب، معنای خاصی پیدا می‌کنند.

علوم قرآنی مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با علوم قرآنی

۱. مباحث مقدماتی

- ۱,۱. تعریف علوم قرآنی
- ۱,۲. اهمیت علوم قرآنی
- ۱,۳. تاریخچه علوم قرآنی
- ۱,۴. مهم‌ترین منابع علوم قرآنی

۲. پدیده وحی

- ۲,۱. وحی
- تعریف وحی
- اقسام وحی^(۱)
- تردید ناپذیری وحی
- واسطه وحی
- افسانه‌های غرانیق

۳. نزول قرآن

- ۳,۱. آغاز نزول قرآن^(۲)
- ۳,۲. شأن نزول
- ۳,۳. اسامی قرآن^(۳)
- ۳,۴. تعریف آیه
- ۳,۵. تعریف سوره

۱. منظور اقسام وحی رسالی است.

۲. به اقسام نزول یعنی تدریجی و دفعی بودن آن اشاره نشود.

۳. درآمدی ذکر شود که در آن تفاوت اسم و وصف بیان شود و به برخی از اوصاف اشاره شود.

۳,۶. تعداد آیات و سوره‌ها

۳,۷. مکی و مدنی

۳,۸. ترتیب نزول سوره‌ها

۴. جمع قرآن

۴,۱. در دوره پیامبر اسلام ﷺ

• تنظیم آیات و ترتیب سوره‌ها

• کاتبان وحی

۴,۲. در دوره اصحاب

۴,۳. در دوره عثمان و پس از آن

۵. قرائات قرآن

۵,۱. تاریخ قرائات^(۱)

۵,۲. تواتر قرائات

۵,۳. قرائت معتبر

۶. تحریف ناپذیری قرآن

۷. اعجاز قرآن

۷,۱. جنبه‌های ادبی و بلاغی

۷,۲. سبک قرآن و اعجاز علمی و...

۸. محکم و متشابه

۹. ناسخ و منسوخ

۱۰. ترجمه قرآن

۱۰,۱. تعریف ترجمه

۱. در حد معرفی اجمالی قراء سبعة و تأکید بر قرائت حفص از عاصم.

۱۰,۲. انواع ترجمه

۱۱. تفسیر قرآن

۱۱,۱. تعاریف

• تفسیر

• تنزیل

• تأویل

۱۱,۲. مهم‌ترین تفاسیر

منابع:

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات:

پیوست ۱۲: سرفصل و نحوه تدریس و ارائه درس «کافی»

مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با کتاب کافی و خواندن بخش هایی از آن

۱. مقدمه

ضرورت و فایده آشنایی با کافی

۲. کافی شناسی

۱. ساختارشناسی کافی

۲. محتوا شناسی کافی

۳. کافی خوانی

تعلیم وتعلم

۱. بَابُ - فَضْلُ الْعِلْمِ

«أَيُّهَا النَّاسُ اعْلَمُوا أَنَّ كَمَالَ الدِّينِ طَلْبُ الْعِلْمِ...»

«تَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ...»

۲. بَابُ - صِفَةُ الْعِلْمِ وَفَضْلُهُ وَفَضْلُ الْعُلَمَاءِ

«إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ...»

«رَجُلٌ رَأَوِيَةٌ لِحَدِيثِكُمْ يَبُتُّ ذَلِكَ...»

۳. بَابُ - ثَوَابِ الْعَالِمِ وَالْمُتَعَلِّمِ

«مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَطْلُبُ فِيهِ عِلْمًا...»

۴. بَابُ - حَقِّ الْعَالِمِ

«إِنَّ مِنْ حَقِّ الْعَالِمِ أَنْ لَا تُكْتَبَرُ عَلَيْهِ السُّؤَالُ...»

۵. بَابُ - اسْتِعْمَالِ الْعِلْمِ

«الْعَمَاءُ رَجُلَانِ رَجُلٌ عَالِمٌ آخِذٌ بِعِلْمِهِ...»

اخلاق بندگی

۱. باب - درجات الايمان

روایت ۱: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ وَضَعَ الْإِيمَانَ عَلَى سَبْعَةِ أَسْهُمٍ»

۲. باب - حقيقة الايمان واليقين

«إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: صَلَّى بِالنَّاسِ الصُّبْحَ فَنَظَرَ إِلَى شَابِّ فِي الْمَسْجِدِ»

۳. باب - التفويض إلى الله والتوكل عليه

«مَنْ أُعْطِيَ ثَلَاثًا لَمْ يُمْنَعْ ثَلَاثًا»

۴. باب - الطاعة والتقوى

«يَا جَابِرُ أَيَكْتَفِي مَنْ انْتَحَلَ التَّشْيِعَ أَنْ يَقُولَ بِحُبِّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ»

۵. باب - الصبر

«الصَّبْرُ ثَلَاثَةٌ: صَبْرٌ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ وَصَبْرٌ عَلَى الطَّاعَةِ وَصَبْرٌ عَنِ الْمَعْصِيَةِ»

۶. باب - البكاء

«مَا مِنْ عَيْنٍ إِلَّا وَهِيَ بَاكِئَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا عَيْنًا بَكَتَ مِنْ خَوْفِ اللَّهِ»

۷. باب - ثواب قراءة القرآن

«مَنْ قَرَأَ عَشْرَ آيَاتٍ فِي لَيْلَةٍ لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ»

اخلاق اجتماعی

۱. باب - حسن الخلق

«إِنَّ أَكْمَلَ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا»

«يَا بَحْرُ حُسْنِ الْخُلُقِ بُسْرٌ»

۲. باب - الحلم

«لَا يَكُونُ الرَّجُلُ غَابِدًا حَتَّى يَكُونَ حَلِيمًا»

«إِذَا وَقَعَ بَيْنَ رَجُلَيْنِ مُنَارَعَةٌ نَزَلَ مَلَكَانِ»

٣. بَابُ -الْإِنْصَافِ وَالْعَدْلِ

«سَيِّدُ الْأَعْمَالِ ثَلَاثَةٌ: إِنْصَافُ النَّاسِ مِنْ نَفْسِكَ»

٤. بَابُ -الِاسْتِعْنَاءِ عَنِ النَّاسِ

«شَرَفُ الْمُؤْمِنِ قِيَامُ اللَّيْلِ وَعِزُّهُ اسْتِعْنَاؤُهُ عَنِ النَّاسِ»

«رَأَيْتُ الْحَيْرَ كُلَّهُ قَدْ اجْتَمَعَ فِي قَطْعِ الطَّمَعِ عَمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ»

٥. بَابُ -الْبِرِّ بِالْوَالِدَيْنِ

«سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: (وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا)»

٦. بَابُ -حَقِّ الْمُؤْمِنِ عَلَى أَخِيهِ وَأَدَاءِ حَقِّهِ

«قُلْتُ لَهُ مَا حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ قَالَ لَهُ سَبْعُ حُقُوقٍ وَاجِبَاتٍ»

٧. بَابُ -تَذَاكُرِ الْإِخْوَانِ

«تَزَاوَرُوا فَإِنَّ فِي زِيَارَتِكُمْ إِحْيَاءً لِقُلُوبِكُمْ»

«أَتَخْلُونَ وَتَتَحَدَّثُونَ وَتَقُولُونَ مَا شِئْتُمْ»

٨. بَابُ - قَضَاءِ حَاجَةِ الْمُؤْمِنِ

«نَافَسُوا فِي الْمَعْرُوفِ لِإِخْوَانِكُمْ وَكُونُوا مِنْ أَهْلِهِ»

«مَنْ أَتَاهُ أَخُوهُ الْمُؤْمِنُ فِي حَاجَةٍ فَإِنَّمَا هِيَ رَحْمَةٌ مِنَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى سَاقَهَا إِلَيْهِ»

آداب

١. بَابُ مَا يَجِبُ مِنَ الْمَعَاشِرَةِ

«عَلَيْكُمْ بِالصَّلَاةِ فِي الْمَسَاجِدِ، وَحُسْنِ الْجَوَارِ لِلنَّاسِ، وَإِقَامَةِ الشَّهَادَةِ، وَحُضُورِ

الْجَنَائِزِ؛ ...».

٢. بَابُ حُسْنِ الْمَعَاشِرَةِ

«عَنْ أَبِي الرَّبِيعِ الشَّامِيِّ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَالْبَيْتُ غَاصَّ بِأَهْلِهِ،

فِيهِ الْخُرَاسَانِيُّ وَالشَّامِيُّ وَمِنْ أَهْلِ الْأَفَاقِ، فَلَمَّ أَحَدٌ مَوْضِعًا أَقْعُدُ فِيهِ، فَجَلَسَ أَبُو عَبْدِ

- اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مُتَّكِنًا، ثُمَّ قَالَ: «يَا شَيْعَةَ آلِ مُحَمَّدٍ، اعْلَمُوا أَنَّهُ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَمْلِكِ نَفْسَهُ عِنْدَ غَضَبِهِ، ...
۳. بَابُ مَنْ يَجِبُ مُصَادَقَتُهُ وَ مُصَاحَبَتُهُ
- «قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا عَلَيَّكَ أَنْ تَصْحَبَ ذَا الْعَقْلِ وَإِنْ لَمْ تَحْمَدْ كَرَمَهُ، وَلَكِنْ أَنْتَفِعَ بِعَقْلِهِ، ...
۴. بَابُ التَّحَبُّبِ إِلَى النَّاسِ وَالتَّوَدُّدِ إِلَيْهِمْ
- «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ نِصْفُ الْعَقْلِ»
۵. بَابُ الْإِعْضَاءِ
- «عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: كَانَ عِنْدَهُ قَوْمٌ يُحَدِّثُهُمْ إِذْ ذَكَرَ رَجُلٌ مِنْهُمْ رَجُلًا، فَوَقَعَ فِيهِ وَشَكَاهُ، فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «وَأَنْتَى لَكَ بِأَخِيكَ كُلهِ؟ وَآيُ الرِّجَالِ الْمَهْدَبُ؟
۶. بَابُ الْمَجَالِسِ بِالْأَمَانَةِ
- «الْمَجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ، وَلَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يُحَدِّثَ بِحَدِيثٍ يَكْتُمُهُ صَاحِبُهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ، ...»
۷. بَابُ الدُّعَابَةِ وَ الضَّحِكِ
- «عُقْبَةَ، عَنْ يُونُسَ الشَّيْبَانِيِّ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «كَيْفَ مُدَاعَبَةُ بَعْضِكُمْ بَعْضًا؟» قُلْتُ: قَلِيلٌ، قَالَ: «فَلَا تَفْعَلُوا؛ فَإِنَّ الْمُدَاعَبَةَ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ، ...»
- «كَانَ يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَبْكِي وَ لَا يَضْحَكُ، وَ كَانَ عَيْسَى بْنُ مَرِيَمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَضْحَكُ وَ يَبْكِي، ...»
۸. بَابُ حَقِّ الْجَوَارِ
- «عَنْ عَبْدِ صَالِحٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ: «لَيْسَ حُسْنُ الْجَوَارِ كَفِّ الْأَذَى، وَلَكِنَّ حُسْنَ الْجَوَارِ صَبْرُكَ عَلَى الْأَذَى».
۹. بَابُ حُسْنِ الصِّحَابَةِ وَ حَقِّ الصَّاحِبِ فِي السَّفَرِ
- «مَنْ خَالَطَتْ فَإِنْ اسْتَطَعَتْ أَنْ تَكُونَ يَدُكَ الْعُلْيَا عَلَيْهِ فَافْعَلْ».
- «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَا اصْطَحَبَ اثْنَانِ إِلَّا كَانَ أَحَدُهُمَا أَجْرًا.....

نحوه تدریس و ارائه درس «کافی»

اساتید گرامی می‌توانند براساس نکات ذیل نسبت به تدریس این درس اقدام کنند:

۱) حداکثر ۸ ساعت از ساعات آموزشی این درس را به مبحث «معرفی کتاب کافی و ویژگی‌های آن» و هم‌چنین «معرفی شخصیت و سیری درزندگی علمی و عملی مرحوم کلینی رحمه الله» اختصاص داده و در این بحث از بخش اول کتاب «کافی شناسی» تألیف «محمد حسن ربانی» نشر بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی و یا نرم افزار جامع الاحادیث (بخش معرفی کتاب و مولف) استفاده کنند.

۲) بقیه ساعات این درس به بررسی متن احادیث کافی اختصاص می‌یابد. در این بخش، احادیث کتاب‌های «الایمان و الکفر» و «العشیره» و احادیث منتخبی از کتاب «روضه» قرائت و ترجمه شده و به ارائه توضیحاتی روشن‌مند پیرامون احادیث پرداخته می‌شود.

پیوست ۱۳: سرفصل‌های معارف و عقاید

معارف و عقاید ۱ و ۲ مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با اصطلاحات و مفاهیم اساسی، مسائل اصلی و ساختارکلان معارف و مفاهیم و توانایی بازگویی آن‌ها

۱. مباحث مقدماتی

۱٫۱. تعریف معارف و عقاید

۱٫۲. موضوع علم عقاید

۱٫۳. فواید بحث از عقاید دینی

• توانایی فهم معارف

• پاسخ‌گویی به سوالات

• توانایی ارشاد دیگران

• تقویت ایمان و انگیزه عمل صالح

۲. خداشناسی^(۱)

۲٫۱. دلایل وجود خداوند

• نظم در آفرینش

• گواهی فطرت

۲٫۲. نشانه‌های یگانگی خداوند

• هماهنگی در هستی

• خبردادن همه انبیاء از یکتایی خداوند

۲٫۳. صفات خداوند

• علم

۱. مقدمه‌ای بیان شود درباره اینکه عقیده به خداوند متعال همگانی است.

◀ دلایل علم خداوند^(۱)

◀ نامحدود بودن علم خداوند

• قدرت

◀ دلایل قدرت خداوند

◀ نامحدود بودن قدرت خداوند

• عدم جسمانیت

• عدل الهی

◀ معنای عدل

◀ گستره عدل

◀ دلایل عدل الهی

◀ پاسخ به چند پرسش

◀ تفاوت‌ها و عدل الهی

◀ ناگواری‌ها و عدل الهی

◀ مجازات اخروی و عدل الهی

• حکمت و هدفمندی آفرینش

◀ تعریف حکمت

◀ دلایل حکمت الهی

۳. پیامبرشناسی

۳,۱. تعریف نبوت

۳,۲. دلایل نیاز به پیامبران

• نیاز جامعه به قانون کامل

• نیاز بشر به معرفت و هدایت

---

۱. در این مبحث به وجود نظم در جهان و وجود علم در انسان‌ها اشاره شود برای اثبات علم خداوند.

۳,۳. راه شناخت پیامبران

- معجزه
- مجموعه شواهد از زندگی پیامبران

۳,۴. ویژگی‌های پیامبران

- علم خدادادی
- عصمت

۳,۵. انبیاء الهی

۳,۶. نبوت پیامبر اسلام ﷺ^(۱)

- دلایل نبوت پیامبر اسلام ﷺ

◀ معجزه

◀ قرآن

◀ معجزات دیگر

◀ خبر دادن پیامبران پیشین

- تعالیم پیامبر اسلام ﷺ

◀ توحید و معاد

◀ عدالت و نفی ظلم

◀ مکارم اخلاقی

- خاتمیت^(۲)

◀ تعریف خاتمیت

◀ دلیل خاتمیت

۴. امام‌شناسی

۱. برای ورود به بیان نبوت پیامبر اکرم ﷺ به ویژگی‌های شخصیتی و وضعیت جامعه در قبل و بعد از نبوت پیامبر ﷺ اشاره شود.

۲. در این مبحث بحث از وصایت پیامبر ﷺ نیز مطرح شود.

۴,۱. ضرورت امام شناسی

• دلایل نیازمندی به امام علیه السلام

• تبیین دین

• اجرای حدود الهی

• حفظ وحدت امت

۴,۲. نصب امام علیه السلام

۴,۳. ویژگی‌های امام علیه السلام

• علم خدادادی

• عصمت

• افضلیت

۴,۴. راه‌های شناخت امام علیه السلام

• نص

• معجزه

۴,۵. اهل بیت پیامبر علیهم السلام

• فاطمه زهرا علیها السلام:

• دوازده امام علیهم السلام

• فضایل اهل بیت علیهم السلام

۴,۶. امامت و فضایل امام علی علیه السلام

۴,۷. امامت و فضایل سایر ائمه علیهم السلام

۴,۸. امام مهدی علیه السلام

• معرفی امام علیه السلام

• غیبت امام علیه السلام

• نشانه‌های ظهور امام علیه السلام

• حکومت امام علیه السلام

۴,۹. نیابت فقها از امام عصر علیه السلام

۴,۱۰. وظایف مردم نسبت به امام علیه السلام

• تسلیم و اطاعت از امام علیه السلام

• تولی و تبری

۵. معادشناسی

۵,۱. تعریف معاد و اهمیت معادشناسی

۵,۲. دلایل اثبات معاد

• حکمت الهی

• عدالت الهی

۵,۳. علل انکار معاد

• جهالت

• غفلت از قدرت الهی

• گریز از مسئولیت

۵,۴. احتضار و مرگ

۵,۵. قبر و عالم برزخ

۵,۶. نشانه‌های قیامت

۵,۷. حشر

۵,۸. نشر

۵,۹. شفاعت و شفاعت‌کنندگان

۵,۱۰. بهشت

• ویژگی‌ها و نعمت‌های بهشت

• شایستگیان بهشت

۵,۱۱. جهنم

- ویژگی‌ها و عذاب‌های جهنم
- مستحقان دوزخ

۶. جهان‌شناسی

- ۶,۱. عالم شهادت
  - زمین
  - آسمان
  - گیاهان و جانوران
- ۶,۲. عالم غیب
  - فرشتگان
  - جن و شیطان

۷. انسان‌شناسی

- ۷,۱. تعریف انسان‌شناسی
- ۷,۲. آفرینش انسان
- ۷,۳. ابعاد وجودی انسان
  - ادراکی
  - احساسی
  - رفتاری
- ۷,۴. هدف از آفرینش انسان
- ۸. مباحث اجتماعی دین

۸,۱. تعریف جامعه و اجتماع

- ۸,۲. اجتماعی بودن انسان
- ۸,۳. مهم‌ترین نهادهای اجتماعی
- ۸,۴. حاکمیت از دیدگاه اسلام
- ۸,۵. ارتباط فرد و جامعه

معارف و عقاید ۳ (خداشناسی) مرحله علم: شناخت

هدف: فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی خداشناسی، و توانایی بازگویی آنها متناسب با این مرحله

۱. مباحث مقدماتی معارف و عقاید

۱٫۱. تعریف و موضوع علم کلام^(۱)

۱٫۲. ضرورت و اهداف علم کلام^(۲)

• توصیف عقاید دینی

• تبیین عقاید دینی

• دفاع از عقاید دینی

۱٫۳. روش علم کلام

• تلفیقی (عقلی و نقلی)^(۳)

۱٫۴. نسبت علم کلام با سایر علوم

۱٫۵. تاریخچه علم کلام

۱٫۶. مذاهب مهم کلامی

۱٫۷. مبادی عام علم کلام

• امکان شناخت

• امتناع تناقض

• اصل علیت

• امتناع دور

• امتناع تسلسل

۱٫۸. ساختار تحلیلی علم کلام

۱. در این مبحث به فرق عقاید و معارف اشاره شود.

۲. در این مبحث بیان شود که تنظیم مباحث مختلف از یک نظم منطقی و نظام مند برخوردار است.

۳. در این مبحث حجیت قرآن و روایات تبیین گردد.

۲. خداشناسی^(۱)

۲,۱. مباحث مقدماتی^(۲)

• امکان و حد شناخت خداوند

• فواید خداشناسی

◀ نگرش مثبت به هستی

◀ تأمین پشتوانه نظری شناخت‌ها و گرایش‌های متعالی

◀ شناخت بزرگترین حقیقت هستی

◀ ایجاد و تقویت ایمان

◀ تقویت اخلاق و تهذیب نفس

◀ پایبندی به دستورات الهی

• ضرورت خداشناسی

◀ دفع ضرر محتمل

◀ شکرمنعم

• راه‌های شناخت خداوند

◀ عقل

◀ قلب

◀ وحی

۲,۲. اثبات وجود خداوند

• دلیل فطرت

• برهان نظم

• برهان حرکت

۱. مقدمه‌ای بیان شود درباره اینکه عقیده به خداوند متعال همگانی است.

۲. در این مبحث به تعریف و موضوع خداشناسی اشاره شود.

- برهان حدوث

- برهان امکان و وجوب

- ۲,۳. صفات خداوند

- مقدمه

0 واجدیت تمام کمالات و فقدان نواقص و عیوب

- ◀ تقسیمات صفات

- ◀ ذاتی و فعلی

- ◀ ثبوتی و سلبی

- صفات ذاتی

- ◀ صفات ثبوتی

- ◀ توحید

- ◀ تعریف توحید

- ◀ اهمیت توحید

- ◀ اقسام توحید

- ◀ توحید ذاتی

- ◀ تعریف توحید ذاتی

- ◀ دلایل توحید ذاتی

- ◀ توحید صفاتی

- ◀ تعریف توحید صفاتی

- ◀ دلایل توحید صفاتی

- ◀ توحید افعالی

- ◀ تعریف توحید افعالی

- ◀ دلایل توحید افعالی

◀ جلوه‌های توحید افعالی (۱)

◀ آثار عملی توحید

◀ تعریف توحید عملی

◀ دلایل توحید عملی

◀ جلوه‌های توحید عملی (۲)

◀ علم

◀ تعریف علم خداوند

◀ دلایل علم خداوند

◀ ویژگی علم خداوند

◀ حضوری بودن

◀ نامحدود بودن

◀ اقسام علم خداوند

◀ علم به ذات

◀ علم به مخلوقات (۳)

◀ قدرت

◀ تعریف قدرت خداوند

◀ دلایل قدرت خداوند

◀ نامحدود بودن قدرت خداوند (۴)

◀ حیات

◀ تعریف حیات خداوند

۱. در این مبحث به توحید در خالقیت، ربوبیت، رازقیت و ولایت اشاره شود.

۲. در این مبحث توحید در عبادت و استعانت و پذیرش در حاکمیت بحث شود.

۳. آثار توجه به علم خداوند نیز در ذیل این عنوان بیاید.

۴. در این مبحث لازم است به شبهه تعلق قدرت خداوند به امر محال اشاره و به آن پاسخ داده شود.

◀ دلایل حیات خداوند

◀ صفات سلبی

◀ جسم و جسمانی نبودن (۱)

◀ مرئی نبودن

◀ مرکب نبودن

◀ عدم اتحاد و حلول

• صفات فعلی (۲)

◀ اراده الهی (۳)

◀ تعریف اراده

◀ تکوینی

◀ تشریحی

◀ دلایل اراده

◀ اقسام اراده

◀ حکمت الهی (۴)

◀ تعریف حکمت (۵)

◀ دلایل حکمت

◀ عدل الهی

◀ تعریف عدل

◀ دلایل عدل

-
۱. در این مبحث به به مکان دار نبودن و زمان دار نبودن خداوند نیز اشاره شود.
  ۲. در مقدمه این مبحث توضیح داده شود که صفات فعل قابل احصاء نیست و به مهم‌ترین صفات فعلی خداوند در آیات و روایات نیز اشاره شود.
  ۳. در پایان مبحث اشاره شود که اراده از نظر برخی معنای دیگری دارد که به علم خداوند برمی‌گردد.
  ۴. در پایان مبحث اشاره شود که حکمت از نظر برخی معنای دیگری دارد که به علم خداوند برمی‌گردد.
  ۵. از اتقان صنع و هدفمندی افعال در اینجا بحث شود.

◀ مسأله شر

◀ تبیین مسأله

◀ پاسخ به مسأله

◀ مقدمات

◀ مفهوم شر

◀ محدودیت علم انسان

◀ نقش انسان

◀ ویژگی عالم مادی

◀ فواید شرور

◀ غلبه خیرات بر شرور و نسبیت آن‌ها

◀ تفاوت‌ها و تبعیض‌ها

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون .

روش تدریس:

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات:

معارف و عقاید ۴ (نبوت) مرحله علم: شناخت

هدف: فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی
مباحث نبوت، و توانایی بازگویی آنها متناسب با این مرحله
نبوت عامه^(۱)

۱. حقیقت و اقسام نبوت

- ۱٫۱. تعریف نبی و رسول
- ۱٫۲. اقسام و مراتب نبوت
- تشریحی و تبلیغی
- جهانی و منطقه ای
- اولوالعزم و غیر اولوالعزم

۲. ادله بعثت انبیاء^(۲)

- ۲٫۱. نیاز بشر به معارف الهی
- ۲٫۲. نیاز جامعه به قانون کامل

۳. فواید بعثت انبیاء

- ۳٫۱. تبیین، تعلیم و حفظ دین
- ۳٫۲. هدایت ظاهری و باطنی
- ۳٫۳. زعامت و رهبری و اجرای دین
- ۳٫۴. تمدن سازی

۴. راه‌های شناخت نبی

- ۴٫۱. معجزه
- تعریف معجزه و تفاوت آن با امور خارق العاده • معجزه و قانون علیت

۱. لازم است مقصود از نبوت عامه و خاصه توضیح داده شود.
۲. در ضمن ادله به شبهات مهم منکرین نبوت پاسخ داده شود.

• چگونگی دلالت معجزه بر نبوت

• تناسب معجزات^(۱)

۴,۲. مجموع قراین و شواهد

۴,۳. معرفی انبیاء پیشین

۵. ویژگی انبیاء

۵,۱. تلقی وحی

• تعریف وحی

• راه‌های دریافت وحی

۵,۲. علم خدادادی

• دلایل

• گستره

۵,۳. عصمت

• تعریف و گستره عصمت^(۲)

• ادله گستره عصمت

◀ عصمت در دریافت، ابلاغ، تطبیق و عمل

◀ عصمت از عمد، سهو و نسیان

◀ عصمت در امور عادی

◀ عصمت قبل از بعثت و بعد از بعثت

۵,۴. شبهه تنافی برخی از آیات با عصمت انبیاء

نبوت خاصه

۱. انبیاء و شرایع پیشین^(۳)

۱. تناسب معجزات با علوم رایج زمان مورد بحث قرارگیرد.

۲. لازم است در تعریف عصمت، به عصمت از گناه و عصمت از خطا نیز پرداخته شود.

۳. در این مبحث لازم است درباره اولین انسان که پیامبر بوده و و جوب اعتقاد به دین و سیر تکاملی انبیاء و نسخ شرایع بحث بشود.

۲. ادله نبوت پیامبر اسلام ﷺ (۱)

۲,۱. معجزه

• قرآن کریم

◀ وجوه اعجاز قرآن (۲)

◀ لفظی

◀ معنوی

◀ علو مضامین

◀ خبرهای غیبی

◀ اشاره به مسائل علمی

◀ جاودانگی و تحریف ناپذیری قرآن

◀ اقسام تحریف

◀ ادله مصونیت قرآن از تحریف

◀ بررسی و نقد شبهات تحریف

• سایر معجزات پیامبر اکرم ﷺ

۲,۲. بشارت پیامبران پیشین

۲,۳. مجموع قراین و شواهد

۳. شئون پیامبر اسلام ﷺ

۳,۱. دریافت وحی

۳,۲. ابلاغ، تبیین و تعلیم شریعت

۳,۳. زعامت و رهبری (۳)

۴. ویژگی‌های دین اسلام

۱. در این مبحث به تحدی از سوی خود قرآن اشاره شود.
 ۲. در مقدمه بحث، به امی بودن پیامبر اسلام ﷺ اشاره شود.
 ۳. در این مبحث لازم است به تزکیه و الگو بودن پیامبر اسلام ﷺ نیز اشاره شود.

۴,۱. فطری بودن

۴,۲. عقلانی بودن

۴,۳. جامعیت و همه جانبه نگری

۴,۴. جهان شمولی

۴,۵. جاودانگی

۴,۶. خاتمیت

- حقیقت و لوازم خاتمیت
- حکمت و ادله ختم نبوت (۱)
- بررسی شبهات خاتمیت (۲)

۵. اهل بیت پیامبر اسلام ﷺ

۵,۱. جایگاه اهل بیت ﷺ

۵,۲. مصادیق اهل بیت ﷺ (۳)

۵,۳. حقوق اهل بیت ﷺ

- محبت
- تولی و تبری
- اطاعت

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون .

روش تدریس:

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات:

۱. در این مبحث لازم است به دلایل عقلی و آیات و روایات در این باره پرداخته شود.

۲. در این مبحث لازم است به شبهات فلسفی، علمی و اجتماعی پاسخ داده شود.

۳. در این مبحث به حضرت زهرا علیها السلام مناقب آن حضرت نیز اشاره شود.

معارف و عقاید ۵ (امامت و ولایت فقیه) مرحله علم: شناخت

هدف درس: فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی
مباحث امامت و ولایت فقیه، و توانایی بازگویی آنها متناسب با این مرحله
امامت عامه^(۱)

۱. مقدمه

۱٫۱. جایگاه بحث امامت

۱٫۲. امامت عامه و خاصه

۲. تعریف و حقیقت امامت

۲٫۱. تعریف امامت و خلافت^(۲)

۲٫۲. حقیقت امامت نزد شیعه

۳. شئون و وظایف امام

۳٫۱. تبیین، تعلیم و حفظ دین

۳٫۲. هدایت ظاهری و باطنی^(۳)

۳٫۳. زعامت و رهبری و اجرای دین

۴. دلایل امامت

۴٫۱. عقلی

۴٫۲. نقلی

۵. ویژگی‌های امام

۵٫۱. علم خدادادی

۱. در هر یک از سرفصل‌های امامت عامه بعد از طرح مطالب و تثبیت مسأله از نظر شیعه به نظر اهل سنت نیز اشاره شود.

۲. در این مبحث به اختلاف نظر شیعه و اهل سنت در تعریف امامت اشاره شود.

۳. در این مبحث به ولایت تکوینی امام و ضرورت انسان کامل و الگو بودن برای مردم اشاره شود.

• دلایل

• گستره

۵,۲. عصمت

• دلایل

• گستره

۵,۳. نصب الهی

۵,۴. افضلیت

• معیار

• دلایل

۵,۵. سایر کمالات

۶. راه های شناخت امام

۶,۱. نص بر امامت

۶,۲. نص بر عصمت و افضلیت

۶,۳. معجزه

امامت خاصه

۱. ائمه اثنا عشر

۲. امامت بلا فصل امام علی علیه السلام

۲,۱. نصوص امامت امام علی علیه السلام

• آیه ولایت

• حدیث غدیر

• حدیث منزلت

• حدیث یوم الدار

۲,۲. نصوص عصمت و افضلیت امام علی علیه السلام

۲,۳. معجزات امام علی علیه السلام

۲,۴. شبهات مخالفین

- عدم ذکر نام امام علی علیه السلام در قرآن
- عدم احتجاج امام علی علیه السلام به نصوص
- عدم قیام امام علی علیه السلام در برابر مخالفین
- همکاری امام علی علیه السلام با خلفای وقت
- امتناع از پذیرش حکومت پس از قتل عثمان

۳. امامت امام حسن مجتبی علیه السلام

۴. امامت امام حسین علیه السلام

۵. امامت امام علی بن حسین علیه السلام

۶. امامت امام محمد بن علی علیه السلام

۷. امامت امام جعفر بن محمد علیه السلام

۸. امامت امام موسی بن جعفر علیه السلام

۹. امامت امام علی بن موسی علیه السلام

۱۰. امامت امام محمد بن علی علیه السلام

۱۱. امامت امام علی بن محمد علیه السلام

۱۲. امامت امام حسن عسگری علیه السلام

۱۳. امامت امام مهدی علیه السلام

۱۳,۱. ادله امامت

۱۳,۲. مهدویت

- اندیشه منجی موعود در ادیان الهی
- مهدویت در قرآن
- مشترکات شیعه امامیه و اهل تسنن در مسأله مهدویت

• ولادت امام مهدی علیه السلام

• طول عمر و کیفیت زندگانی امام مهدی علیه السلام

• غیبت حضرت و حکمت آن

◀ رازی از رازهای الهی

◀ امتحان و آزمایش مردم

◀ آزادی از بیعت دیگران

◀ حفظ جان حضرت

◀ تأدیب انسانها

• آثار وجودی امام غایب

• نیابت از امام غایب

◀ نیابت خاص

◀ نیابت عام

• انتظار و فوائد آن

• ظهور و علائم آن

• حکومت حضرت

• انحرافات در مهدویت

۱۴. رجعت

۱- تعریف

۲- ادله

ولایت فقیه

۱. مقدمه

۱،۱. ضرورت حکومت اسلامی در دوران غیبت

۱،۲. مفهوم ولایت فقیه

۱,۳. کلامی بودن بحث ولایت فقیه

۲. دلایل اثبات ولایت فقیه

۲,۱. عقلی

۲,۲. نقلی

۳. راه تعیین ولی فقیه

۴. وظایف و اختیارات ولی فقیه

۵. بررسی و نقد شبهات

۵,۱. محدود نبودن زمان ولایت فقیه

۵,۲. ولایت فقیه در خارج از مرزها

۵,۳. ولایت مطلقه و حکومت استبدادی

۵,۴. ولایت فقیه و رأی مردم

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس.

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات:

معارف و عقاید ۶ (معاد) مرحله علم: شناخت

هدف درس: فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی
مباحث معاد و توانایی بازگویی آنها متناسب با این مرحله

۱. مقدمه

۱.۱. اهمیت و فواید معادشناسی

۱.۲. حقیقت انسان و تجرد روح^(۱)

۲. مباحث معادشناسی

۲.۱. اثبات معاد

• تعریف معاد

• امکان معاد

◀ دلیل عقلی

◀ دلیل نقلی

• ادلة معاد^(۲)

◀ برهان حکمت

◀ برهان عدالت

◀ برهان رحمت

• شبهات منکرین معاد

◀ استبعاد

◀ عدم قابلیت بدن برای حیات مجدد

◀ آکل و مأكول

◀ تناسخ

۱. این مبحث به اختصار بیان شود.

۲. در ادله اثبات معاد به آیات قرآنی استشهاد شود.

۲,۲. احتضار و مرگ

- حالت احتضار
- حقیقت مرگ^(۱)
- گیرندگان جان‌ها
- آسانی و سختی مرگ

۲,۳. برزخ

- حقیقت برزخ^(۲)
- عمومیت برزخ
- تجسم اعمال
- قبر
- ◀ سؤال در قبر
- ◀ فشار قبر
- پاداش و کیفر برزخی

۲,۴. قیامت

- جهان در آستانه قیامت^(۳)
- نفخ صور
- حشر
- صراط
- حسابرسی اعمال
- ◀ میزان اعمال
- ◀ عرضه نامه اعمال

۱. به کاربرد موت و توفی در قرآن اشاره شود.

۲. این مبحث به بدن مثالی در عالم برزخ اشاره شود.

۳. مقصود از این عنوان اشراف الساعه می‌باشد.

◀ شهادت شاهدان

◀ شکایت شاکیان

• پاداش و کیفر

◀ رابطه فعل و جزاء

◀ نقش ایمان و کفر در جزاء

• شفاعت

◀ حقیقت شفاعت (۱)

◀ ضوابط شفاعت (۲)

◀ شبهات شفاعت

◀ تنافی شفاعت با عدل الهی

◀ بررسی آیات نفی شفاعت

◀ شفاعت و تغییر سنت الهی

◀ متأثر شدن خداوند از شفاعت کنندگان

◀ مهربان تر بودن شفاعت کنندگان از خداوند

◀ شفاعت عامل گستاخی

◀ ممنوعیت شفاعت از میّت

• بهشت

◀ ویژگی‌های های بهشت

◀ اوصاف جهنمیان (۳)

◀ نعمت‌های های بهشت

• اعراف

۱. در این مبحث لازم است به شفاعت حق و باطل و شفاعت رهبری و عمل با ذکر ادله اشاره شود.

۲. در این مبحث شرایط شفاعت شونده‌گان و شفاعت کنندگان با ذکر ادله بیان شود.

۳. در این مبحث به خالدین در جهنم و غیر آنان بحث شود.

• جهنم

◀ ویژگی‌های جهنم

◀ اوصاف جهنمیان

◀ عذاب‌های جهنم

◀ مستحقان دوزخ

معارف و عقاید ۷ (انسان‌شناسی و جهان‌شناسی) مرحله علم: شناخت

هدف درس: فهم اصطلاحات و مفاهیم اساسی، مسائل اصلی و ساختار تفصیلی
مباحث انسان‌شناسی و جهان‌شناسی و توانایی بازگویی آنها متناسب با این
مرحله

۱- جهان‌شناسی^(۱)

۱- مقدمه

- تعریف و اهمیت جهان‌شناسی
- روش‌های جهان‌شناسی

۲- مباحث جهان‌شناسی^(۲)

- عالم شهادت

◀ تعریف عالم شهادت

◀ آفرینش آسمان‌ها و زمین

◀ زمان و مدت

◀ کیفیت

◀ آسمان

◀ تعداد

◀ اجرام آسمانی

◀ فضا

◀ هوا

◀ زمین

۱. حدود ۱۶ ساعت به موضوع جهان‌شناسی اختصاص یابد.

۲. به عنوان مقدمه به تقسیم جهان به مادی و غیر مادی اشاره شود و نیز در کلیات مباحث آیات مربوط و روایات مرتبط آورده شود.

◀ تعداد

◀ ابرها و باران

◀ کوه و دریا

◀ گیاهان

◀ جانوران

• عالم غیب^(۱)

◀ تعریف عالم غیب

◀ عرش

◀ کرسی

◀ لوح

◀ قلم

◀ ملائک

◀ اوصاف

◀ اصناف

◀ افعال

◀ جنّ

◀ اوصاف^(۲)

◀ افعال

◀ اصناف

◀ ابلیس^(۳)

۱. لازم به ذکر است که برخی موجودات مانند انسان دارای دو بعد شهادت و غیب هستند که لازم است تذکر داده شود.

۲. در این مبحث اوصاف تکوینی آن‌ها را از قبیل این که جسم دارد یا ندارد بیان شود.

۳. به ایمان و کفر جتّیان اشاره شود و نیز به شیطان و غیر شیطان اشاره شود.

• سنت های الهی در آفرینش

◀ نظام اسباب و مسببات

◀ نظم

◀ هدایت

◀ سعه رحمت

◀ قضا و قدر

◀ تسبیح و کرنش مخلوقات

◀ تسخیر طبیعت برای انسان

◀ ابتلاء

◀ استدراج

۲- انسان شناسی

۱- مباحث مقدماتی

• تعریف و اهمیت انسان شناسی

• مکاتب انسان شناسی^(۱)

۲- مباحث انسان شناسی

• آفرینش انسان

◀ کیفیت آفرینش آدم عَلَيْهِ السَّلَام

◀ دو ساحتی بودن انسان^(۲)

◀ مراحل آفرینش انسان

◀ بررسی فرضیه تکامل زیستی

۱. به مکاتب و حیانی، فلسفی، عرفانی و اومانیسیم اشاره شود و روش هر یک نیز توضیح داده شود. هم چنین ویژگی های انسان شناسی و حیانی و جایگاه ولایت در انسان شناسی نیز در ذیل انسان شناسی و حیانی توضیح داده شود.

۲. بحث روح و بقاء آن هم در اینجا بیان شود.

◀ گرایش‌های متضاد

◀ گرایش به خوبی‌ها

◀ گرایش به بدی‌ها

• فطرت

◀ تعریف فطرت^(۱)

◀ دلایل فطرت

• کرامت انسان

◀ موهبتی

◀ اکتسابی

• اختیار انسان

◀ تعریف اختیار

◀ دلایل اختیار

◀ محدوده اختیار

◀ اختیار و مسئولیت

• سعادت و کمال

◀ تعریف سعادت و کمال

◀ مصادیق سعادت و کمال

• از خود بیگانگی

◀ از خود بیگانگی انسان

◀ نشانه‌های از خود بیگانگی

◀ از خود بیگانگی و قرآن

معارف و عقاید ۸ (مباحث اجتماعی دین) مرحله علم: شناخت

هدف درس: فهم اصطلاحات، مفاهیم اساسی، مسائل اصلی و مباحث اجتماعی دین و توانایی تطبیق آن‌ها متناسب با این مرحله

۱. مباحث مقدماتی

۱٫۱. تعریف، اهمیت و فایده مباحث اجتماعی دین^(۱)

۱٫۲. روش‌های بررسی مباحث اجتماعی

۲. مبانی مسائل اجتماعی دین

۲٫۱. اصالت فرد یا جامعه

۲٫۲. تاثیر متقابل جامعه و فرد

۲٫۳. سنت‌های الهی در جامعه^(۲)

۲٫۴. دگرگونی‌های اجتماعی

۳. اسلام و مسائل اجتماعی

۳٫۱. امت اسلامی

۳٫۲. خانواده

۳٫۳. تعلیم و تربیت

۳٫۴. سیاست و حکومت

۳٫۵. حقوق

۳٫۶. اقتصاد

۳٫۷. جمع بندی و نتیجه گیری

۴. جامعه آرمانی از دیدگاه اسلام

۱. در سرفصل هر کجا لازم شد این عناوین توضیح داده شوند: دین، جامعه، اجتماع، امت، قوم، فرد.

۲. در مقدمه این بحث به قانون مندی جامعه اشاره شود و از رابطه قانونمندی با اراده و اختیار و نیز سنت استخدام و استثمار به عنوان یکی از مصادیق سنت‌های الهی در جامعه یاد شود.

پیوست ۱۴: سرفصل منطق

منطق ۱ مرحله علم: آشنایی

هدف درس: آشنایی با اصطلاحات، مفاهیم و قواعد اساسی علم منطق و توانایی بازگویی و کاربرد آن‌ها

مباحث مقدماتی

۱. تعریف علم منطق
۲. ضرورت و فایده علم منطق
۳. موضوع علم منطق
۴. مفاهیم عام
  - تصور و تصدیق
  - بدیهی و نظری
  - مفهوم و مصداق
۵. ساختار علم منطق

۱- مباحث الفاظ

- ارتباط بحث الفاظ با منطق
- دلالت و اقسام آن
- لفظ مفرد و لفظ مرکب

۲- تصورات

۱. کلی و جزئی
۲. نسب اربع
۳. کلیات خمس
  - تعریف ذاتی و عرضی
  - اقسام ذاتی
  - نوع

◀ جنس

◀ فصل

• اقسام عرضی

◀ خاص

◀ عام

۴. تعریف

• مفهوم و فایده تعریف

• اقسام تعریف

◀ حد

◀ تام

◀ ناقص

◀ رسم

◀ تام

◀ ناقص

• شرایط تعریف

۳- تصدیقات

۱. تعریف قضیه و اقسام آن

• حملیه

◀ شخصی

◀ طبیعی

◀ مهمله

◀ محصوره

◀ کلیه

◀ جزئیه

• شرطیه

◀ متصله

◀ منفصله

• موجبه و سالبه

۲. تعریف استدلال و اقسام آن

• مباشر

◀ تناقض

◀ تضاد

◀ عکس

• غیرمباشر

◀ قیاس و اقسام آن

◀ اقترانی

◀ شرایط قیاس اقترانی^(۱)

◀ اشکال اربعه

◀ استثنایی

◀ متصله

◀ منفصله

◀ استقراء

◀ تمثیل

۴- صناعات خمس

۱. تعریف صناعات خمس

۲. مبادی استدلال

• یقینیات

• مظنونات

• مشهورات

• مسلمات

۱. شرایط عمومی قیاس اقترانی ذکر شود.

• مشبهات

۲. اقسام استدلال به لحاظ ماده

• برهان

◀ تعریف و فایده برهان

◀ اقسام برهان

◀ مئی

◀ آئی

• مغالطه

◀ تعریف و اهمیت مغالطه

◀ اقسام مغالطه

◀ مغالطه درونی

◀ مغالطه بیرونی

• جدل

◀ تعریف و فایده جدل

◀ مهم ترین اصطلاحات جدل

◀ ادوات جدل

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون.

روش تدریس:

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات:

منطق ۳ و ۲ مرحله علم: شناخت

هدف درس: فهم اصطلاحات، مفاهیم و قواعد اساسی پر کاربرد منطق و توانایی بازگویی و کاربرد آن‌ها

بخش اول: مباحث مقدماتی

۱. تعریف علم منطق
۲. ضرورت و فایده علم منطق
۳. موضوع علم منطق
۴. روش علم منطق
۵. تاریخچه علم منطق
۶. نگاهی به منطق جدید (ریاضی) و منطق فازی
۷. مفاهیم عام

۱. علم و اقسام آن

• علم حضوری

• علم حصولی و اقسام آن

◀ تصور

◀ بدیهی و نظری

◀ تصدیق

◀ بدیهی و نظری

◀ یقینی و ظنی

۲. مفهوم و مصداق

۳. عنوان و معنون

۴. تعریف فکر

بخش دوم

۱. مباحث الفاظ

۱. ارتباط بحث الفاظ با منطق

۲. دلالت و اقسام آن

• عقلی

• طبیعی

• وضعی

◀ مطابقی

◀ تضمینی

◀ التزامی

۳. لفظ و اقسام آن

• مفرد و اقسام آن

• مرکب و اقسام آن

بخش سوم: تصورات

۱- مباحث کلی

۱. کلی و جزئی

• تعریف کلی و جزئی

• فرقه‌های کل و کلی

• جزئی حقیقی و اضافی

۲. نسب اربع

۳. نسب میان نقیضین دو کلی

۴. کلی متواطی و مشکک

۵. کلیات خمس

• تعریف ذاتی و عرضی

• ذاتیات

◀ نوع، جنس، فصل

◀ سلسله مراتب انواع و اجناس

• عرضیات

◀ عرضی خاص و عرضی عام

◀ لازم و مفارق

◀ لازم بین و غیر بین

۲- مباحث تعریف

۱. فایده تعریف

۲. اقسام تعریف

• حدّ

◀ تام

◀ ناقص

• رسم

◀ تام

◀ ناقص

◀ تعریف به مثال

◀ تعریف به اضداد

◀ تعریف به تقسیم

۳. ضوابط تعریف

۴. تقسیم

• قواعد تقسیم

• انواع تقسیم

• روش‌های تقسیم

بخش چهارم: تصدیقات

۱- قضایا

۱. تعریف و اجزاء قضیه

۲. قضیه حملیه و تقسیمات آن

- شخصی، طبیعی، مهمله و محصوره
- خارجی، حقیقیه و ذهنیه
- محصله و معدوله
- مطلقه و موجهه

◀ تعریف موجهه و اقسام آن

◀ موجّهات بسیطه

◀ ضروریه ذاتیه

◀ مشروطه عامه

◀ دائمه مطلقه

◀ عرفیه عامه

◀ مطلقه عامه

◀ حینیه مطلقه

◀ ممکنه عامه

◀ حینیه ممکنه

◀ موجّهات مرکبه

◀ ممکنه خاصه

◀ مشروطه خاصه

◀ عرفیه خاصه

◀ وجودیه لادائمه

۳. قضیه شرطیه و تقسیمات آن

• متصله

◀ لزومیه و اتفاقیه

◀ شخصیه، مهمله و محصوره

• منفصله

◀ عنادیه و اتفاقیه

◀ حقیقیه، مانعة الجمع و مانعة الخلو

◀ شخصیه، مهمله و محصوره^(۱)

• تالیف شرطیات

۴. قضایای منحرفه

۲- احکام قضایا

تمهید

۱. تناقض

• شرایط تناقض

• تناقض محصورات و برهان آن

۲. تداخل، تضاد و دخول تحت التضاد

۳. عکس

• عکس مستوی

◀ شرایط عکس مستوی

◀ عکس محصورات و برهان آن

• عکس نقیض

◀ شرایط عکس نقیض

۱. لازم است در این مبحث مباحث ثبوتی آن بحث شود زیرا مباحث اثباتی آن براساس تلقی عرفی بحث می شود.

◀ عکس نقیض محصورات و برهان آن

۴. نقض

- نقض المحمول و برهان آن
- نقض الموضوع و برهان آن
- نقض الطرفین و برهان آن

۵. تحویل قضایا

- تحویل شرطیه به حملیه و برعکس
- تحویل متصله به منفصله و برعکس

۳- اقسام استدلال به لحاظ صورت

۱. قیاس

• تعریف قیاس

• اهمیت و معرفت زایی قیاس

• اقسام قیاس

◀ قیاس اقترانی

◀ اقترانی حملی

◀ تعریف و حدود آن

◀ قواعد عام قیاس اقترانی

◀ اشکال اربعه

◀ شکل اول، شرایط و ضروب منتج آن

◀ شکل دوم، شرایط و ضروب منتج آن

◀ شکل سوم، شرایط و ضروب منتج آن

◀ شکل چهارم، شرایط و ضروب منتج آن

◀ اقترانی شرطی

◀ تعریف و حدود آن

◀ قواعد عام قیاس شرطی

◀ اشکال اربعه

• قیاس استثنایی

◀ اقسام قیاس استثنایی

◀ اتصالی

◀ انفصالی (حقیقیه، مانعة الجمع و مانعة الخلو)

• لواحق قیاس

◀ قیاس مضمر و ضمیر

◀ قیاس خلف

◀ قیاس مساوات

۲. استقراء

• تعریف استقراء

• اقسام استقراء

◀ تام

◀ ناقص

• فایده و کارکرد استقراء^(۱)

• ارزش علمی استقراء^(۲)

۳. تمثیل

• تعریف تمثیل^(۳)

• ارکان تمثیل

۱. در این مبحث اشاره شود به اینکه این روش استدلال مبنایی برای روش‌های تحقیقاتی در علوم مختلف از جمله علوم نقلی مانند فقه و تاریخ و رجال می‌باشد.

۲. در این مبحث به برگشت استقراء به قیاس تذکر داده شود.

۳. در این مبحث لازم است فرق تمثیل را با قیاس منصوص العلة بیان شود.

• ارزش علمی تمثیل (۱)

۴- صناعات خمس

تمهید (۲)

۱. ماده استدلال

• یقینیات

◀ اولیات

◀ فطریات

◀ مشاهدات (۳)

◀ مجربات

◀ حدسیات

◀ متواترات

• مظلونات

• مشهورات

◀ واجبات القبول

◀ آراء محموده

◀ خلقیات

◀ عادیات

• مسلمات

• مقبولات

• مشبهات

• وهمیات

۱. در این مبحث به برگشت تمثیل به قیاس تذکر داده شود.

۲. در اینجا اشاره شود به پیدایش و اقسام استدلال به لحاظ ماده و فایده آن در مبحث صناعات خمس.

۳. به محسوسات به حس ظاهر و باطن اشاره شود.

• مخیلات

۲. اقسام استدلال

• برهان

◀ تعریف برهان

◀ ارزش و اهمیت برهان

◀ اقسام برهان

◀ برهان ^(۱) ائی◀ برهان ^(۲) ائی

◀ شرایط مقدمات برهان

◀ یقینی بودن تمام مقدمات

◀ اعرف بودن مقدمات

◀ ذاتی بودن محمول برای موضوع

◀ اولی بودن محمول برای موضوع

◀ کلی بودن مقدمات

◀ ضروری بودن مقدمات

◀ روش تحصیل مقدمات برهان

• مغالطه

◀ تعریف مغالطه ^(۱)

◀ فایده صناعت مغالطه

◀ اقسام مغالطه ^(۲)

◀ مغالطه در تعریف

۱. در این مبحث به واسطه در ثبوت و اثبات و عروض به عنوان مقدمه بحث شود.

۲. در این مبحث به موضوع و صناعت اشاره شود.

۳. مغالطه لفظی و معنوی و اصطلاحات رایج در کتاب‌ها را مانند اعراب اعجام، ممارات، ایهام و... بحث شود.

- ◀ تعریف دوری
- ◀ تعریف به اخص
- ◀ تعریف به اعم
- ◀ مغالطه کنه و وجه
- ◀ جابجایی مطلب ما و مطلب هل
- ◀ مغالطه در صورت استدلال
- ◀ مغالطه در استدلال مباشر
- ◀ مغالطه در استدلال غیرمباشر
- ◀ مغالطه در تمثیل
- ◀ مغالطه در استقراء
- ◀ مغالطه در شرایط قیاس
- ◀ مغالطه در ماده استدلال
- ◀ مغالطه در خارج از استدلال
- ◀ فضل فروشی
- ◀ تهدید
- ◀ تطمیع
- ◀ تحقیر و توهین
- ◀ تکذیب
- ◀ استفاده از کلمات ارزشی
- ◀ لحن القول
- ◀ تکرار
- ◀ بزرگ نمایی و کوچک نمایی
- ◀ استفاده از تصاویر
- ◀ استفاده از نمادها

• جدل

- ◀ تعریف جدل
- ◀ مقایسه جدل با برهان و مغالطه
- ◀ اهداف صنعت جدل
- ◀ مبادی جدل
- ◀ مطالب جدل
- ◀ ادوات جدل
- ◀ مواضع در جدل
- ◀ آداب جدل
- ◀ آداب مختص به سائل
- ◀ آداب مختص به مجیب
- ◀ آداب مشترک بین سائل و مجیب

• خطابه

- ◀ تعریف خطابه^(۱)
- ◀ فایده خطابه
- ◀ اجزاء خطابه
- ◀ عمود
- ◀ اعوان
- ◀ ارکان خطابه
- ◀ اصناف خطابه
- ◀ منافره
- ◀ مشاجره

◀ مشاوره

◀ اصطلاحات خطابه

◀ انواع درخطابه

◀ توابع و اقسام آن

◀ حال الفاظ

◀ نظم و ترتیب اقوال

◀ اخذ به وجوه

• شعر

◀ تعریف صناعت شعر^(۱)

◀ فایده صناعت شعر

◀ مقدمات صناعت شعر

متن آموزشی:

کتاب تألیفی مرکز تدوین متون

روش تدریس:

شیوه ارزشیابی:

ابزار و امکانات

۱. در این مبحث لازم است به فرق شعر ادبی با شعر در منطق اشاره شود.

پیوست ۱۵: سرفصل مهارت‌های پژوهشی

مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی طلاب با روش‌های مطالعه، ایجاد و تقویت مهارت مطالعه صحیح

درفراگیران و آشنایی با روش تحقیق و ایجاد مهارت‌های پژوهشی

مقدمه

۱. اهمیت و ضرورت روش مطالعه و تحقیق

۲. بخش اول: روش مطالعه

۲,۱. انواع مطالعه و روش‌های آن

۲,۲. شیوه‌های تمرکز فکر

۲,۳. خلاصه‌نویسی

۲,۴. شیوه‌های جایگزینی در ذهن

۲,۵. روش تند خوانی

۲,۶. یادداشت برداری و فیش‌نگاری

۲,۷. آداب و بهداشت مطالعه

۳. بخش دوم: روش تحقیق

۳,۱. تعریف تحقیق

۳,۲. فرآیند تحقیق

۳,۲,۱. مسأله‌شناسی

۳,۲,۲. تعیین منابع مطالعه

۳,۲,۳. مطالعه، جمع‌آوری، ثبت و طبقه‌بندی اطلاعات

۳,۲,۴. تحلیل و ارزیابی

۳,۲,۵. تدوین گزارش تحقیق

در جلسه کمیته معین مصوب شد که عنوان این درس مهارت‌های پژوهشی ۱۵ باشد و

به شورای گسترش پیشنهاد شود.

پیوست ۱۶: سرفصل نهج البلاغه

مرحله علم: آشنایی

هدف: آشنایی با کتاب نهج البلاغه و خواندن بخش‌هایی از آن

مباحث مقدماتی

۱. نگاهی به مجموعه معارف نهج البلاغه
۲. آشنایی با شروح و ترجمه‌های نهج البلاغه
۳. ویژگی‌های نهج البلاغه

بخش اول: معارف اعتقادی در نهج البلاغه

۱. خداشناسی (خطبه اول و خطبه اشباح)
۲. راهنما شناسی (خطبه قاصعه)
۳. معاد شناسی (خطبه‌های ۸۳، ۱۰۹ و ۱۸۲)
۴. حکمت ۳۰؛ حکمت ۲۳۶؛ حکمت ۲۵۰؛ حکمت ۳۰۰؛ حکمت ۳۱۳؛ حکمت ۹۹؛ حکمت ۷۸

بخش دوم: معارف اخلاقی در نهج البلاغه

۱. خطبه متقین (خطبه ۱۹۳)
۲. نامه حضرت امیر به امام مجتبی علیه السلام (نامه ۳۱)
۳. حکمت ۳۸؛ حکمت ۷۳؛ حکمت ۷۷؛ حکمت ۸۲؛ حکمت ۱۰۴؛ حکمت ۱۱۳؛ حکمت ۱۴۷

بخش سوم معارف اجتماعی در نهج البلاغه

۱. عهدنامه مالک اشتر (نامه ۵۳)
۲. نامه امام به عثمان بن حنیف (نامه ۴۵)
۳. حکمت ۲۵۲؛ حکمت ۳۶۹؛ حکمت ۳۷۴؛ حکمت ۳۷۵

پیوست ۱۷: ارزیابی برنامه جدید آموزشی

معاونت آموزش حوزه‌های علمیه به منظور ارتقاء سطح کیفی برنامه جدید آموزشی در بخش‌های مختلف از جمله «سیاست‌گذاری و برنامه ریزی»، «متون و منابع آموزشی» و ... اقدام ارزیابی برنامه جدید آموزشی نموده است. این کار توسط سطوح مختلف اجرایی و مدیریتی با محوریت ارزیابی بخش‌های زیرساختی و مدیریتی در محورها و مولفه‌های مختلفی همه ساله صورت می‌گیرد و نتایج آن پس از بررسی در «کمیته پی‌گیری برنامه جدید آموزشی سطح یک»، در بخش‌های مختلف برنامه اعمال می‌گردد.

از همین رو در این بخش مجریان برنامه جدید آموزشی با «اهداف»، «گروه‌های ارزیاب» و «نحوه امتیازدهی و درختواره موضوعات، محورها و مؤلفه‌ها» در این ارزیابی آشنا می‌شوند:

اهداف

- ۱) زمینه‌سازی جهت تصمیم‌گیری برای توسعه برنامه جدید آموزشی در سطح کشور؛
- ۲) شناخت وضعیت فعلی مدارس مجری در حوزه‌ها و بخش‌های مختلف و تصمیم‌گیری جهت بهبود آن؛
- ۳) شناخت وضعیت فعلی فرایند اجرایی برنامه جدید در حوزه‌های سیاست‌گذاری، فرهنگ سازی، تأمین زیرساخت‌های لازم و تصمیم‌گیری جهت بهبود آن؛
- ۴) بازخورد گیری و ارزشیابی ارکان و عناصر محتوایی و اجرایی برنامه از طریق نظرخواهی از مجریان برنامه و تصمیم‌گیری جهت رفع مسائل و ابهامات برنامه در حیطه‌های سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرایی.

الف) شناسه ۱: ارزیابی عملکرد مدارس مجری برنامه جدید

- مشخصات کلی: در این شناسه، عملکرد «مدیریت و معاونت آموزش مدرسه» در حوزه‌های مختلف توسط «ستاد» مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.
- نحوه ارزیابی: تیم‌های کارشناسی سه نفره، متشکل از کارشناسان مختلف در حوزه‌های مدیریتی، آموزشی و محتوایی (منابع و متون درسی) در این تیم حضور داشته و به صورت حضوری نسبت به احراز شاخص‌های ارزیابی این شناسه اقدام می‌کنند. در نهایت و پس از مشورت، نظر جمعی خود را در خصوص مدرسه مجری و در قالب یک جزوه از شناسه، ارائه می‌نمایند.

ب) شناسه ۲: ارزیابی فرایند اجرایی برنامه جدید

- مشخصات کلی: در این شناسه، عملکرد «ستاد» مرکزی حوزه‌های علمیه، در بخش‌های مختلف توسط «مدیریت و معاونت آموزش مدرسه» مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.
- نحوه ارزیابی: مدیر و معاون آموزش مدارس مجری برنامه جدید، پس از مشورت و بررسی عملکرد بخش‌های مشخص شده در شناسه، نسبت به احراز شاخص‌های ارزیابی اقدام کرده و از طریق امتیازدهی نظرات خود را در این خصوص ارائه می‌نمایند. یک جزوه از این شناسه برای هر مدرسه در نظر گرفته می‌شود.

ج) شناسه ۳: ارزیابی عملکرد مدارس مجری برنامه جدید

- مشخصات کلی: در این شناسه، عملکرد «مدیریت و معاونت آموزش مدرسه» در حوزه‌های مختلف توسط «طلاب» منتخب مدارس مجری مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.
- نحوه ارزیابی: کمیته پی‌گیری برنامه شاخص‌هایی را برای انتخاب ۵ نفر از

طلاب مشغول به تحصیل در برنامه جدید را مشخص می‌نمایند. طلاب مذکور پس از مشورت و بررسی عملکرد بخش‌های مشخص شده در شناسه، نسبت به احراز شاخص‌های ارزیابی اقدام می‌کنند و از طریق امتیاز دهی نظرات خود را در این خصوص ارائه می‌نمایند. یک جزوه از این شناسه برای هر مدرسه در نظر گرفته می‌شود.

د) شناسه ۴: ارزیابی عملکرد مدارس مجری برنامه جدید

- مشخصات کلی: در این شناسه، عملکرد «مدیریت و معاونت آموزش مدرسه» در حوزه‌های مختلف توسط «اساتید» منتخب مدارس مجری مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

- نحوه ارزیابی: کمیته پی‌گیری برنامه شاخص‌هایی را برای انتخاب ۵ نفر از اساتید مشغول به تدریس در برنامه جدید را مشخص می‌نمایند. اساتید مذکور پس از مشورت و بررسی عملکرد بخش‌های مشخص شده در شناسه، نسبت به احراز شاخص‌های ارزیابی اقدام می‌کنند و از طریق امتیازدهی نظرات خود را در این خصوص ارائه می‌نمایند. یک جزوه از این شناسه برای هر مدرسه در نظر گرفته می‌شود. اساتید منتخب می‌توانند در برخی از شاخص‌ها، به ویژه شاخص‌های مربوط به منابع درسی، با سایر اساتید همان دروس مشورت نمایند.

ه) شناسه ۵: ارزیابی فرایند اجرایی برنامه جدید

- مشخصات کلی: در این شناسه، عملکرد «ستاد» مرکزی حوزه‌های علمیه، در بخش‌های مختلف توسط «اساتید» منتخب مدارس مجری مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

- نحوه ارزیابی: اساتید مورد نظر در این شناسه، همان اساتید منتخب برای شناسه ۴ می‌باشد. اساتید مذکور پس از مشورت و بررسی عملکرد بخش‌های مشخص

شده در شناسه، نسبت به احراز شاخص‌های ارزیابی اقدام می‌کنند و از طریق امتیازدهی نظرات خود را در این خصوص ارائه می‌نمایند. یک جزوه از این شناسه برای هر مدرسه در نظر گرفته می‌شود. اساتید منتخب می‌توانند در برخی از شاخص‌ها، به ویژه شاخص‌های مربوط به منابع درسی، با سایر اساتید همان دروس مشورت نمایند.

پیوست ۱۸: شرایط نظام وظیفه

نکات قابل توجه در خصوص شرایط نظام وظیفه:

- ۱) افرادی که قبل از سن مشمولیت (۱۸سالگی) در مقطع یازدهم یا پیش‌دانشگاهی فارغ‌التحصیل شده‌اند، ظرف مدت ۶ ماه از زمان ورود به سن مشمولیت مجاز به ثبت‌نام در حوزه می‌باشند.
- ۲) محاسبه وضعیت سنی نظام وظیفه دانش‌آموزان مدارس شبانه و یا آموزش از راه دور همانند دانش‌آموزان روزانه محاسبه می‌گردد.
- ۳) با توجه به این‌که تحصیل هم زمان در حوزه و دانشگاه، مغایر با قوانین سازمان وظیفه عمومی می‌باشد لذا فرد موظف است در صورت پذیرش در حوزه علمیه پس از طی مراحل پذیرش و گزینش، اصل مدرک فارغ‌التحصیلی و یا انصراف رسمی خود را ارائه نماید. در غیر این صورت پذیرش آنان ملغی خواهد شد.
- ۴) کلیه فارغ‌التحصیلان و یا کسانی که قصد انصراف از دانشگاه را دارند، در صورتی مجاز به پذیرش می‌باشند که از تاریخ فارغ‌التحصیلی یا انصراف آنان بیش از یک سال نگذشته باشد.
- ۵) مطابق با قانون نظام وظیفه ترخیص سربازان حین خدمت، فارغ‌التحصیل مقطع دیپلم و بالاتر، به شرط نداشتن غیبت اولیه و هم‌چنین رعایت شرط سنی برای تحصیل در حوزه‌های علمیه امکان‌پذیر می‌باشد.
- ۶) افراد دارای برگه آماده به خدمت «بدون غیبت و اضافه خدمت» که تاریخ اعزام آن‌ها بعد از شروع سال تحصیلی باشد، مجاز به ثبت‌نام می‌باشند.
- ۷) افرادی که در دوران تحصیل در مقطع دیپلم یا دانشگاه، از تحصیل انصراف داده‌اند و مجدداً مشغول به تحصیل شده‌اند، اگر برای ورود به حوزه مجدداً از تحصیل انصراف دهند، نیازمند ارائه پایان خدمت و یا معافیت دائم هستند.

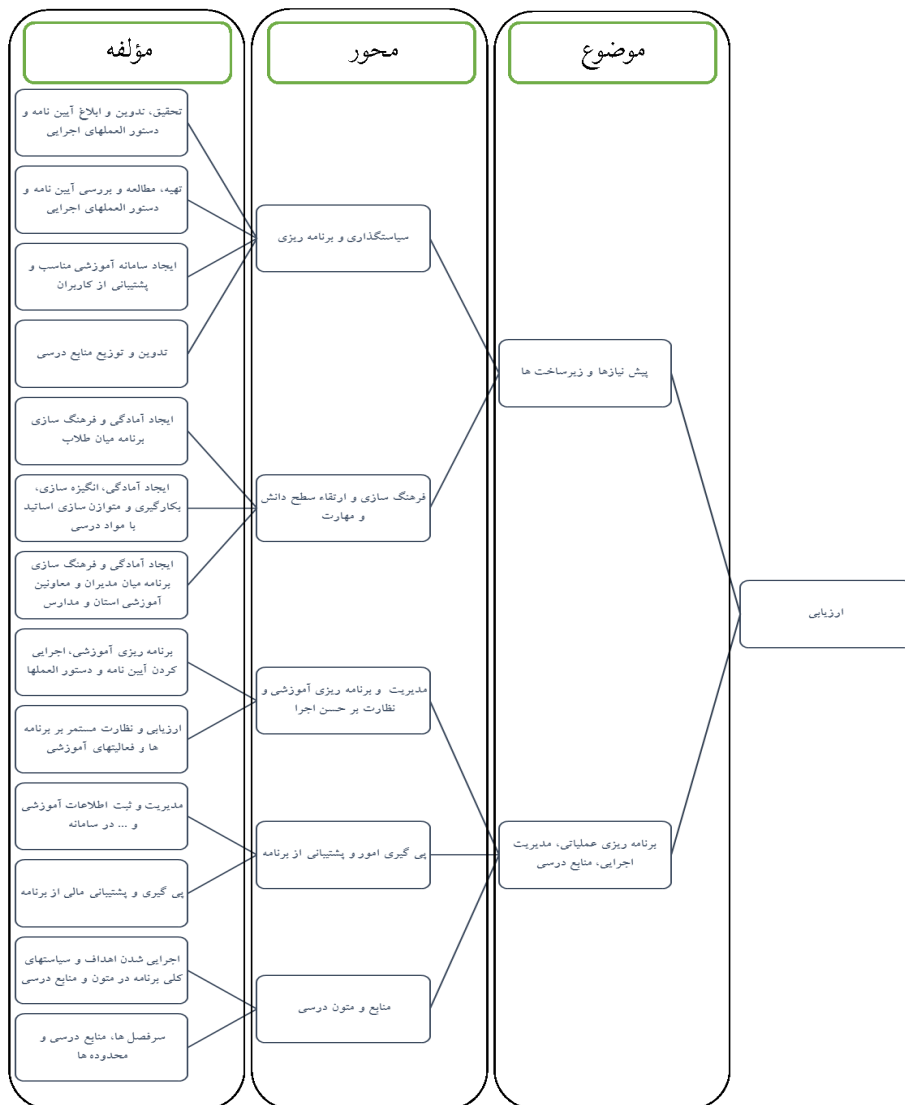
۸) افرادی که به دلایلی مانند مشروط شدن، از دانشگاه اخراج شده‌اند برای ورود به حوزه نیاز به ارائه پایان خدمت و یا معافیت دائم دارند.

۹) افرادی که از حداکثری سنوات تحصیل خود (سنوات ارفاقی) استفاده کرده‌اند نیاز به ارائه پایان خدمت و یا معافیت دائم دارند.

پیوست ۱۹: دستورالعمل اجرایی مشاوره

مقدمه

مشاوره در حال حاضر یکی از روش‌های مهم و قابل توجه در دستیابی به اطلاعات است. از طریق مشاوره می‌توان اطلاعات منحصر به فرد تخصصی و مطالب جالب مستندی را که به راحتی به دست نمی‌آیند جمع آوری کرد.

با توجه به اهمیت جذب نیروهای شایسته از نظر توانایی‌های علمی، اخلاقی و روان‌شناختی در حوزه علمیه، آزمون روانی و مشاوره با دستورالعمل و فرآیند مشخص از افراد پذیرش شده در آزمون کتبی ورودی انجام می‌پذیرد.

مرحله اول مشاوره: آزمون‌های روان‌شناختی

آزمون‌های روان‌شناختی (جهت سنجش شخصیت، سلامت روان، هوش و توانمندی‌های فردی):

در این بخش برای ورودی‌های سیکل (پایین‌تر از ۱۶ سال) تست نئو(فرم کوتاه) و برای ورودی‌های دیپلم و بالاتر تست کتل یا تست شخصیت بومی حوزه اخذ می‌شود.

مرحله دوم مشاوره: مصاحبه روان‌شناختی

در این مرحله خصوصیات شخصیتی، سلامت روان، هوش و توانمندی‌های فردی بررسی می‌شود.

مهم‌ترین موضوعات کلیدی در مصاحبه روان‌شناختی عبارتند از:

۱) سلامت روان که شامل: اضطراب، افسردگی، وسواس، خشم و پرخاشگری، دو قطبی، اختلال شخصیت و سایکوز(میزان تأثیرگذاری هر کدام از

مؤلفه‌های فوق برای پذیرش به تشخیص مصاحبه‌گرمی باشد)؛

۲) معنویت و دینداری؛

۳) انگیزه و هدفمندی؛

۴) توانایی‌های شناختی؛

۵) پایداری هیجانی / عاطفه؛

۶) وظیفه‌شناسی؛

۷) درونگرایی / برونگرایی؛

۸) هوش و حافظه؛

۹) انسجام فکری؛

۱۰) پشتکار / تلاش؛

۱۱) انرژی روانی / سرزندگی؛

(۱۲) انعطاف پذیری؛

(۱۳) خلاقیت؛

(۱۴) هوش اجتماعی؛

(۱۵) عزت نفس / اعتماد به نفس.

هم‌چنین طرز رفتار فرد در مشاوره (شامل کلیه حرکات و سکنات فرد اعم از نوع صحبت، نوع نشستن، نوع نگاه کردن، ورود و خروج فرد به اتاق مشاوره، طرز بیان، تن صدا، نوع لباس و رنگ آن و ...) دارای اهمیت است و باید مورد بررسی قرار گیرد.

نتیجه:

نظراستاد مشاور در فرم ذیل درج می‌گردد:

مرکز مدیریت حوزه های علمیه
معاونت تہذیب و تربیت
مدیریت مشاوره و خانواده

فرم مصاحبه (مشاوره)

شماره پرونده مصاحبه: .....

سیکل دیپلم عالی بلند مدت سفیران هدایت کد داوطلب: .....

نام: ..... نام خانوادگی: ..... شماره ملی: ..... استان: .....

شهرستان: ..... تاریخ: ۱۴ / /

ضمنا نظرات خود را در جدول با نمره مشخص نمایید

ردیف	عنوان	عالی (۹-۱۰)	خوب (۷-۸)	متوسط (۴-۶)	ضعیف (۰-۳)
۱	میزان انگیزه ورود به حوزه (هدف مندی، آینده نگری، علاقه، توانمندی و ...)				
۲	توانایی های شناختی (خوش کلامی و عددی، توانایی درک مطلب، توانایی تجزیه و تحلیل و استدلال در قضایات های اخلاقی، توانایی ارزیابی و مقایسه گزینه ها، احساس توانمندی در تفکر و علم آموزی)				
۳	وظیفه شناسی (در ارزش ها، در اجرای اهداف در برنامه ها و روش ها، پشتکار در کارهای طولانی مدت، توجه به جزئیات، نظم و پاکیزگی)				
۴	انعطاف پذیری (کنار آمدن با شرایط سخت، توانایی درک افکار و احساسات دیگران، سازگاری با اطرافیان، بخشایش کل نگر، علاقه به علاقه به تخیل)				
۵	وضعیت عاطفی (تجربه عمیق احساسات، نیاز به ارتباط و صمیمیت، نوع دوستی، زیبا دوستی، توجه به الهامات و احساسات درونی، تمرکز در زمان حال، توانایی تحمل فراق عاطفی)				

ردیف	عنوان	عالی (۴۱-۵۰)	خوب (۳۱-۴۰)	متوسط (۲۱-۳۰)	ضعیف (۰-۲۰)
۶	سلامت روان				

توضیحات:

.....

.....

.....

.....

.....

تذکر استاد مشاور:

۱. قبول (۷۱-۱۰۰) الف: بررسی بیشتر در مرکز مشاوره حوزه ب: بررسی بیشتر در طرح میثاق
۲. مشروط (۷۰-۶۱) نام استاد مشاور: .....
۳. عدم قبول (۶۰-۰) امضاء و تاریخ: .....

نظر استاد مشاور ارشد:

- ۱- واجد انگیزه و صلاحیت جهت تحصیل در حوزه علمیه (پذیرش)
- ۲- نیاز به بررسی بیشتر ۳- فاقد انگیزه و صلاحیت جهت تحصیل در حوزه علمیه (عدم پذیرش)
- توضیحات بیشتر: .....
- .....
- .....
- نام استاد مشاور ارشد: ..... امضاء و تاریخ: .....

مصاحبه اولیه
مربوط به

میثاق طلبگی (۱)
مربوط به دوره

بنابراین نظر نهایی استاد مشاور در قالب یکی از این ۳ گزینه درج می‌گردد:

قبول (۷۱-۱۰۰)

مشروط (۶۱-۷۰)

الف: بررسی بیشتر در مرکز مشاوره حوزه

ب: بررسی بیشتر در طرح میثاق

عدم قبول (۰-۶۰)

شرایط اساتید مشاور شرکت کننده در مصاحبه روان‌شناختی:

حداقل مدرک کارشناسی ارشد روان‌شناسی یا مشاوره و یا مرتبط و یا گذراندن

دوره‌های مقدماتی، تکمیلی و تخصصی معاونت تهذیب حوزه؛

- حداقل ۳ سال سابقه مشاوره داشته باشد؛

- تسلط بر تفسیر تست‌های ورودی حوزه و شیوه‌های مصاحب؛

- شرکت منظم در دوره‌های دانش افزائی اساتید مصاحبه‌گذاشته باشد.

تبصره: امراز این شرایط به عهده معاونت تهذیب است

پیوست ۲۰: دستورالعمل اجرایی مصاحبه

۱) تعریف مصاحبه

ماده ۱: مصاحبه عبارت است از گفتگوی حضوری نظام‌مند و برنامه‌ریزی شده با داوطلبان به منظور بررسی و شناخت شخصیت و عملکرد آنان با هدف احراز صلاحیت در ابعاد اعتقادی، سیاسی، اجتماعی، اخلاقی، خانوادگی، شخصیتی و انگیزشی.

ماده ۲: مصاحبه براساس شرح وظایف معاونت آمار و بررسی، توسط کمیسیون مشترک و با دبیری معاونت آمار و بررسی انجام می‌شود.

ماده ۳: مصاحبه می‌بایست فقط در صورت دارا بودن شرایط تشکیل پرونده و کامل بودن مدارک آن انجام شود.

۲) شرایط و ویژگی‌های مصاحبه‌گر

ماده ۴: مصاحبه‌گر فردی است که آموزش‌های تخصصی در موضوع گزینش را طی کرده و مهارت و تجربه کافی در تشخیص صلاحیت‌های لازم داوطلبان را دارد.

ماده ۵: شرایط و ویژگی‌های مصاحبه‌گران عبارت‌اند از:

۱. اهل تقوا و رازدار باشد.

۲. دارای شخصیتی متعادل و منطقی باشد.

۳. خوش برخورد، گشاده رو، با ادب و صبور باشد و دارای رفتار مؤدبانه و گفتار صادقانه باشد.

۴. در ایجاد رابطه‌ی همدلانه و صمیمی توانمند باشد.

۵. دارای سلامت جسمی و روانی بوده و ظاهر مناسبی داشته باشد.

۶. در حفظ متانت و آرامش خود در موقعیت‌های ناخوشایند مسلط باشد تا بتواند از واکنش‌های تند و غیرمنطقی پرهیز کند.

۷. دارای اعتمادبه‌نفس بالایی باشد تا دیدگاه‌ها و نظریات خود را به ویژه در

موقعیت‌هایی که احتمال فشار روانی و مخالفت با نظریاتش وجود دارد، به راحتی بیان نماید و در مقابل انتقادات و مخالفت‌ها دچار آشفتگی روانی، عصبانیت و درهم ریختگی شخصیت نشود.

۸. از زودباوری، دیرباوری، احساساتی بودن، خشک و غیرمنعطف بودن، سوءظن و خودبزرگ بینی مبرا باشد.

۹. از پیش‌داوری، مسامحه‌کاری، تندروری و تعمیم‌دادن مسائل برخی افراد به کل مصاحبه‌شونده‌ها، مبرا باشد.

۱۰. تیزبین، نکته‌سنج و دارای مهارت در ارتباط دادن اطلاعات به دست آمده و تحلیل آن‌ها باشد.

۱۱. در طرح سؤالات موقع شناس باشد.

۱۲. در مقابل پاسخ‌های نادرست و غیرمعمول عکس‌العمل خاصی نداشته باشد.

۱۳. برفنون مصاحبه‌مانند: مهارت گوش دادن و مهارت سکوت بجا و شکستن سکوت نابجا مسلط باشد.

۱۴. به قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های گزینش‌آشنایی کافی داشته باشد.

۱۵. علاوه بر تسلط برفنون مصاحبه و ارزشیابی علمی، اصول هدایت‌گری در جلسه مصاحبه از قبیل راهبردهای مواجهه با افراد پرگو، کم‌گو و پراکنده‌گو را بداند.

۱۶. با آداب و رسوم و فرهنگ منطقه‌آشنایی کافی داشته باشد.

۱۷. با کارکردهای حوزه و شئون روحانیت‌آشنایی کافی داشته باشد.

۱۸. حداقل مدرک تحصیلی سطح ۲ حوزه و حداقل ۳۰ سال سن داشته باشند.

تبصره ۱: کمیسیون مشترک استانی می‌بایست از بین اساتید و روحانیون واجد شرایط استان، اساتید مصاحبه‌گر را تعیین کند.

تبصره ۲: مصاحبه می‌بایست با حضور حداقل دو مصاحبه‌گر انجام شود.

تبصره ۳: لازم است جهت مسن انجام وظایف مصاحبه‌گران، دوره‌های آموزشی فاصی همچون موارد ذیل، برای آن‌ها در نظر گرفته شود:

۱. آموزش مباحث روان‌شناختی و مهارت‌های ارتباطی مؤثر؛
۲. آشنایی با روش‌ها و فنون تشخیص و تحلیل خصوصیات و شخصیت افراد؛
۳. آشنایی با روش‌ها و فنون مصاحبه؛
۴. آشنایی با معایب، خطاها و اشکالاتی که ممکن است در فرآیند مصاحبه و ارزیابی پیش آید.

۲) اصول و ویژگی‌های مصاحبه

ماده ۶: مصاحبه می‌بایست دارای شرایط و ویژگی‌های ذیل باشد:

۱. اهداف تعیین شده از انجام مصاحبه را تأمین کند.
۲. موجب تکریم مصاحبه شونده باشد و او را به استعدادها و توانمندی‌هایش راهنمایی کند.
۳. با فضایی آرام، صمیمی و توأم با حس اعتماد انجام شود.
۴. حالت بازجویی نداشته باشد؛ البته باید توجه داشت که جلسه مصاحبه جلسه راهنمایی و مشاوره هم نیست.
۵. نظم و سیرمنطقی داشته باشد و درعین حال خشک و کسل‌کننده نباشد.
۶. براساس دانش، دقت و رابطه‌ی عاطفی و همدلانه باشد و مطابق مقیاس‌های علمی انجام شود.
۷. از آسیب‌های احتمالی مبرا باشد و از متغیرهای مداخله‌گر مانند: خستگی، کسالت و اضطراب به دور باشد.
۸. تشخیص و قضاوت در مصاحبه مبتنی بر نشانه‌ها و قراین قابل اعتماد باشد و نه حدس و گمان.
۹. ویژگی هر دوره سنی و مسائل فرهنگی، اجتماعی و اقلیمی مورد توجه باشد.
۱۰. سخنان مصاحبه‌گرو متقاضی زمان‌بندی و مدیریت شوند.

۱۱. در گفتار و رفتار مصاحبه‌گران هیچ گونه تبعیضی بین افراد نباشد.
 ۱۲. مراحل مصاحبه به گونه‌ای طی شود که کرامت افراد به طور کامل حفظ گردد؛ از این رو به هیچ عنوان نباید مصاحبه شونده با الفاظ سبک خطاب شود و یا به جهت نوع پاسخ‌هایش تحقیر شود.

۱۳. مصاحبه می‌بایست دارای جامعیت و همه جانبه‌نگری و پرهیز از نگاه تک بعدی باشد و تمامی جوانب و مؤلفه‌های مؤثر در گزینش افراد ملاحظه شود.
 ۱۴. در فرآیند مصاحبه گفته‌های داوطلب با توجه به سایر اطلاعات جمع‌آوری شده ارزیابی، تحلیل و تفسیر شوند.

ماده ۷: مهم‌ترین نکاتی که می‌بایست در انجام مصاحبه مراعات شود عبارت‌اند از:

۱. شروع مصاحبه می‌بایست با خوش اخلاقی و خوش رویی آغاز شود.
۲. مصاحبه‌گران تلاش کنند در ابتدا با ایجاد ارتباط صمیمی و گشاده‌رو بودن با مصاحبه شونده موجب همراهی بیشتر وی شوند و حالتی را ایجاد کنند که مصاحبه شونده احساس کند که گفتگو با اساتید مصاحبه موفقیت‌آمیز و رضایت‌بخش خواهد بود و به شخصیت او لطمه‌ای وارد نمی‌شود و چیزی از ارزش‌هایش کاسته نمی‌شود.
۳. فضای مصاحبه نباید بسیار صمیمی یا خیلی خشک و جدی باشد و از ایجاد حالت بازجویی، طرح مسائل چالشی پرونده در ابتدای مصاحبه که باعث مقاومت و موضع‌گیری فرد و یا موجب اثرات روانی منفی و اضطراب در ابتدای مصاحبه می‌شود اجتناب گردد.
۴. جهت‌گیری در گفتار و چهره مصاحبه‌گر نباشد و از الفاظ، ایمانات، اشارات و نیز رفتارهای مایوس‌کننده یا تحقیرکننده پرهیز کند و از تهدید، تحقیر، تمسخر و سرزنش داوطلب به خاطر خطاها، شکست‌ها و کمبودهایش اجتناب کند.

۵. مصاحبه‌گرا از اظهار تعجب نسبت به گفته‌های داوطلب اجتناب کند و نسبت به اظهار عقاید و افکارش احترام بگذارد.

۶. رفتار مصاحبه‌گر نباید به گونه‌ای باشد که داوطلب وی را شخص بسیار مهم و بانفوذی تلقی کند.

۷. مصاحبه‌گر با شناخت وارد گفتگو شود و قبل از مصاحبه، پرونده، پرسش نامه‌ها و فرم‌های مربوطه را به دقت مطالعه کند.

۸. از پرسش‌ها و سؤالات صریح و مستقیم کمتر استفاده شود.

۹. نباید در مورد مسائل یا موضوعاتی که داوطلب مقاومت می‌کند یا تمایل به پاسخ ندارد، اصرار نمود؛ بلکه باید سعی شود با شیوه‌ها و سؤالات غیرمستقیم وضعیت فرد را روشن کرد.

۱۰. باید به این اصل توجه داشت که غالباً موضوعاتی که مقاومت را در فرد برمی‌انگیزند، اهمیت بالایی دارند و گاهی خود این موضوعات، محور برخی مشکلات شخصی برای داوطلب هستند. بنابراین مصاحبه‌گر می‌بایست در طرح این نوع مسائل، با ذکر موارد مثبت، عدم تویخ فرد به خاطر خطاهایش، خوب گوش دادن به دفاعیات او و طرح مشکل به صورت غیرمستقیم، اعتماد او را جلب نموده و سپس به موضوعاتی از این قبیل اشاره کند.

۱۱. باید دقت کرد که داوطلب به کدام سؤال‌ها با شوق و به تفصیل جواب می‌دهد و به کدام یک با بی‌میلی و کوتاه پاسخ می‌گوید، سپس سعی کرد به طور غیرمستقیم علت یابی شود.

۱۲. مصاحبه‌گر باید سؤال‌های خود را به طور صریح و روشن، بیان کند و از به کار بردن کلمات کلی، مبهم، چندپهلوی، نامأنوس و اصطلاحات خاص پرهیزد و مطمئن شود داوطلب کاملاً منظورش را درک کرده و سؤال را به درستی فهمیده است.

۱۳. در هر بار پرسش، فقط یک سؤال مطرح شود؛ زیرا طرح دو یا چند سؤال به طور

هم زمان داوطلب را متحیر کرده و باعث اضطراب وی می‌گردد و یا پاسخ‌گویی دقیق را با مانع مواجه خواهد ساخت.

۱۴. مصاحبه‌گران باید سعی کنند کاملاً هماهنگ با یکدیگر عمل نمایند، بخش‌های مربوط به خود را بدانند، سؤال‌های همدیگر را تکرار نکنند و در زمینه موضوعات مورد سؤال با یکدیگر به بحث و جدل نپردازند.

۱۵. جهت پاسخ به سؤالات و توضیح ابهامات می‌بایست به مصاحبه شونده، به اندازه کافی فرصت داده شود، به نحوی که حداقل دو سوم از زمان مصاحبه، به صحبت‌های داوطلب اختصاص داده شود.

۱۶. در انتهای مصاحبه می‌بایست مصاحبه‌گر کم‌کم موضوع بحث را عوض کند و ضمن تشکر از داوطلب اجازه داده شود که اگر سؤالی یا مطلبی دارد بیان کند.

۱۷. شرایطی فراهم شود که داوطلب در صورت رد یا قبول شدن در گزینش نهایی، خاطره‌ای خوش از مصاحبه، شخصیت اساتید و حوزه علمیه در ذهن داشته باشد.

۱۸. در آخر بدرقه کردن و احترام گذاشتن به داوطلب هنگام خروج از اتاق مصاحبه نیز بسیار مهم است.

ماده ۸: مجموعه اقداماتی که قبل از برگزاری جلسه مصاحبه باید انجام شود، به شرح زیر می‌باشد:

۱. برای انجام یک مصاحبه دقیق، باید سؤال‌های مصاحبه از قبل آماده باشد تا مصاحبه‌گر بتواند در جلسه، بیشتر به طرز بیان، رفتار، حرکات و حالات مختلف داوطلب توجه کند.

۲. اگر قرار است مصاحبه شونده‌گان منتظر نوبت باشند، محل مناسبی برای آن‌ها در نظر گرفته شود و تا حد امکان وسایل راحتی آن‌ها فراهم گردد.

۳. متصدیانی که قبل از تشکیل جلسه مصاحبه، با مصاحبه شونده‌گان تماس

می‌گیرند یا آنان را در سالن راهنمایی می‌کنند، باید رفتاری محترمانه و توأم با نزاکت داشته باشند.

۴. پرونده و اطلاعات دریافت شده از داوطلب، پیش از تشکیل جلسه در اختیار مصاحبه‌گر قرار گیرد تا فرصت کافی برای مطالعه پرونده را داشته باشد. البته بهتر است هنگام مصاحبه تمامی برگه‌های مربوط به داوطلب روی میز مصاحبه‌گر نباشد.

۵. بهتر است در وقت مناسبی از داوطلب پذیرایی شود و در برنامه پذیرایی، تبعیضی بین مصاحبه‌گران و متقاضی در میان نباشد.

۴) زمان و مکان مصاحبه

ماده ۹: زمان مصاحبه‌ها می‌بایست هر ساله مطابق دستورالعمل اجرایی معاونت آمار و بررسی همان سال برگزار شود.

ماده ۱۰: مدت زمان مصاحبه‌ها متناسب با شخصیت و ویژگی‌های داوطلب و در حدی باشد که اهداف مصاحبه را تأمین کند؛ مدت زمان مصاحبه معمولاً ۳۰ الی ۴۵ دقیقه است.

ماده ۱۱: مدت زمان مشخص شده برای مصاحبه طوری با سؤالات تنظیم گردد که بشود تمام سؤالات را در وقت پرسید، نه این که کل وقت به پاسخگویی یک یا دو سؤال صرف شود.

ماده ۱۲: مصاحبه‌گر نباید در زمان کوتاهی با تکیه بر فراست خود برداشت‌های سریع و اولیه داشته باشد و بلافاصله مصاحبه را تمام کند؛ بلکه باید مصاحبه را در وقت معمولش ادامه داده و از تصمیم عجولانه و سریع پرهیز نماید.

ماده ۱۳: لازم است مصاحبه‌ها در موعد مقرر انجام شود؛ در مواردی که به عللی نمی‌توان جلسه مصاحبه را در زمان اعلام شده تشکیل داد، می‌بایست به مصاحبه شونده‌گان اطلاع داده شود.

ماده ۱۴: درباره مکان مصاحبه می‌بایست موارد ذیل مورد توجه قرار گیرد:

۱. مکان مصاحبه باید نشاط‌بخش، تمیز، آراسته، ساده و مرتب باشد تا تمام توجه داوطلب معطوف به مصاحبه باشد.
۲. محیط مصاحبه باید آرام و بدون مزاحمت باشد و هیچ چیز نباید مصاحبه را قطع کند؛ بنابراین به جهت جلوگیری از حواس پرتی و قطع شدن روند مصاحبه، محل مصاحبه نباید مورد اشراف و رفت و آمد زیاد باشد و حتی المقدور در اتاق مصاحبه تلفن نباشد.
۳. سرمایه‌ش و گرمایش اتاق متعادل باشد تا تمرکز مصاحبه‌گر و مصاحبه شونده به هم نریزد.
۴. هنگام مصاحبه، داوطلب خیلی دور یا خیلی نزدیک به مصاحبه‌گر نباشد و نحوه‌ی نشستن دو طرف مصاحبه به لحاظ فاصله و اختلاف سطح به گونه‌ای باشد که در ایجاد تفاهم و ارتباط صحیح اثر مثبت داشته باشد.
۵. مصاحبه‌گر نباید میز مدیریتی داشته باشد و میز و صندلی‌های اتاق مصاحبه به گونه‌ای چیده شوند که ارتباط افراد به سهولت انجام گیرد.

۵) ویژگی‌های سؤالات در مصاحبه

ماده ۱۵: سؤالاتی که در مصاحبه مطرح می‌شود بایستی دارای شرایط ذیل باشند:

۱. هدفمند، روشن و بدون ابهام باشند.
۲. وارد حریم خصوصی افراد نشوند.
۳. برای همه‌ی افراد به صورت یکنواخت و ثابت نباشند و متنوع و دارای نشاط باشند.
۴. متناسب با شرایط سنی، خانوادگی، تحصیلی، فرهنگی و اقلیمی افراد باشند.
۵. باعث القاء شبهه نشوند و اگر شبهه‌ای مطرح شد به صورت کامل پاسخ داده شود.

۶. جهت دار نباشند و به گونه‌ای طرح نشوند که پاسخ خاصی را به داوطلب القا نمایند.

۷. پیوسته، مرتبط و دارای سیر منطقی و مناسب باشند.

۸. قابل تحلیل بوده و به صورت بسته نباشند.

۹. جامع مسائل اعتقادی، اخلاقی، سیاسی و اجتماعی باشند.

۱۰. حتی الامکان به صورت غیرمستقیم باشند.

۱۱. از سؤال‌هایی که درگزینش داوطلب اثر چندانی ندارد نباشند.

۱۲. از کلی به جزئی، از غیر حساس به حساس و از ساده به پیچیده تنظیم شوند.

تبصره ۱: مموها و سؤالات مصامبه به منظور هماهنگی هسته‌های گزینش و ایجاد رویه واحد در فرآیند مصامبه، توسط مدیریت گزینش معاونت آمار و بررسی تعیین می‌شود.

تبصره ۲: سؤالات جهت راهنمایی مصامبه‌گر می‌باشد؛ بنابراین این مصامبه‌گر در صورت ضرورت و به تشخیص خود می‌تواند در هر ممو علاوه بر سؤال‌های مزبور سؤال نماید.

تبصره ۳: لازم است قبل از برگزاری مصامبه عناوین و مموهای مصامبه به فوبی مطالعه شوند تا بیشتر وقت صرف بررسی و ارزیابی داوطلب شود.

ماده ۱۶: اگر مصاحبه‌گر متوجه ضعفی از داوطلب شد، با توجه به یکسان نبودن ضعف‌های افراد، سؤالات باید به گونه‌ای طرح شود که نتایج زیرآنها به دست آید:

۱. آیا عمل وی به دلیل ضعف فرهنگی، غفلت، کم توجهی و عدم آگاهی بوده

است یا به صورت آگاهانه رخ داده است؟

۲. در صورتی که عمل ذکرشده به عده‌ای منتسب باشد، نقش فرد و میزان

مشارکت او در شکل‌گیری عمل مذکور چگونه بوده است؟

۳. عمل مورد نظر را در چه زمانی انجام داده و آیا تکرار شده است؟

۴. انگیزه و عوامل مؤثر در ارتکاب عمل مذکور چه اموری بوده است؟

۵. آیا در رفتار و گفتار و آثار و آثار از ندامت و پشیمانی ملاحظه شده است و زمینه ارشاد دارد؟

۶) ثبت اطلاعات مصاحبه

ماده ۱۷: مصاحبه کنندگان می‌بایست خلاصه‌ی سؤالات و پاسخ‌ها و امتیازات را در فرم مصاحبه ثبت نمایند؛ در قسمت ملاحظات نیز موارد ضروری و جمع امتیازات را ثبت نموده و در قسمت توضیحات، نکات لازم و نقاط قوت و ضعف داوطلب را نوشته و امضا کنند.

ماده ۱۸: نظر به اینکه از مهم‌ترین مراحل مصاحبه، ثبت اظهارات داوطلب در فرم مصاحبه است، جهت جلوگیری از تضییع حق داوطلب یا نظام حوزه، برای ثبت نتایج مصاحبه، رعایت چند نکته توسط مصاحبه‌گران ضروری است:

۱. فرم مصاحبه، باید تنها توسط شخص مصاحبه‌گر در اسرع وقت و به طور کامل و دقیق تکمیل شود.

۲. مصاحبه‌گر نباید از یک مسئله جزئی، برداشت کلی نموده و ثبت نماید؛ هم‌چنین از خوش بینی یا بدبینی پرهیز کرده و برداشت‌های شخصی خود را وارد فرم نکند.

۳. نتیجه مصاحبه باید مستدل و منطقی باشد.

۴. مصاحبه‌گر می‌بایست در ثبت نتیجه مصاحبه، میزان و موارد صداقت در ابعاد مختلف: اعتقادی، اخلاقی، سیاسی، اجتماعی و شخصیتی را دقیقاً تبیین نماید.

۵. در نتیجه‌گیری، همه جوانب شخصیتی و عملکردی داوطلب اعم از مثبت و منفی ذکر شود.

۶. فرم مصاحبه باید به زبان رسمی کشور و با نگارش صحیح، بدون خط خوردگی، خوانا و بدون غلط نوشته شود.

۷. اصل بر این است که تمام مطالب، به فرم مصاحبه منتقل گردد، ولی بهتر

است در حین مصاحبه فقط خلاصه نکات مهم یادداشت شود و پس از انجام مصاحبه، تکمیل گردد.

۸. گاهی دو مصاحبه‌گر نظرات و برداشت‌های متفاوتی نسبت به داوطلب دارند؛ اگر بعد از جلسه مصاحبه به نظر واحدی رسیدند همان یادداشت می‌شود، وگرنه نظر هر کدام به صورت جداگانه و با ذکر دلیل یادداشت می‌گردد. البته نباید هیچ کدام تحت تأثیر دیگری قرار بگیرد، چون گاهی این تفاوت نظرات باعث می‌شود تا داوطلب برای مصاحبه مجدد دعوت شود.

۹. گاهی اطلاعات و نکاتی به دست می‌آید که محرمانه است، می‌توان با هماهنگی مسئولین گزینش این موارد را به صورت کد درج نمود.

پیوست ۲۱: کمیسیون پذیرش استان

مقدمه:

جذب و پذیرش طلاب در حوزه‌های علمیه از دیرباز یکی از مهم‌ترین مسائل در فرآیند تحصیل در حوزه‌های علمیه بوده است. از یک سو این مسئله به ساختارها و قوانین جاری کشوری مانند آموزش و پرورش، نظام وظیفه و... مربوط می‌شود و از سویی دیگر گزینش افراد واجد شرایط و مستعد در امور طلبگی و رسالت‌های حوزه‌های علمیه مورد تأکید بوده است.

از همین رو و به استناد ماده یک آیین‌نامه جامع شوراهای و کمیسیون‌های تخصصی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مصوبه شورای تخصصی آموزش، کمیسیون پذیرش استان به عنوان یکی از کمیسیون‌های شورای تخصصی آموزش استان تشکیل گردیده و مصوبات آن در صورت عدم مغایرت با ابلاغیه‌های ستادی با تأیید مدیرحوزه علمیه استان لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۱: اهداف:

- ۱) ارتقای سطح کمی و کیفی پذیرش در سطح استان؛
- ۲) ایجاد بستر مناسب جهت بهره‌مندی از ظرفیت‌های کارشناسی و خرد جمعی در استان؛
- ۳) تصمیم‌گیری در خصوص مسائل کلی و راهبردی مربوط به پذیرش در استان؛
- ۴) دستیابی به راهکارهایی جهت به گزینی در مقطع عمومی و نخبه‌گزینی در مقاطع تخصصی مدارس علمیه استان؛
- ۵) تنوع بخشی و ساماندهی به پذیرش‌های متناسب با دوره‌های مختلف آموزشی استان.

ماده ۲: وظایف کمیسیون:

۱) پیشنهاد طرح ها و برنامه های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت مربوط به پذیرش مقاطع عمومی و تخصصی استان به شورای آموزش استان؛

۲) بررسی آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی پذیرش در سطح استان؛

۳) دستیابی به شیوه های نوین در فرآیند جذب داوطلبان استانی و روش های به کارگیری آن ها؛

۴) بررسی گزارش های نظارتی و ارزیابی مدارس علمیه استان و ارائه پیشنهاد مناسب؛

۵) بررسی مسائل و مشکلات مربوط به پذیرش مدارس علمیه، متقاضیان پذیرش و طلاب استان؛

۶) بررسی و اظهار نظر نسبت به کلیه طرح ها و پیشنهادات ارجاعی از سوی مدیر حوزه علمیه استان و دیگر مراجع تصمیم گیری استانی.

ماده ۳: ترکیب اعضا:

۱) مدیر حوزه علمیه استان (رئیس)؛

۲) معاون آموزش (دبیر و نائب رئیس)؛

۳) معاون تهذیب و تربیت مدیریت استانی؛

۴) مدیر امور طلاب و دانش آموختگان استان؛

۵) نماینده امور صیانتی؛

۶) سه نفر از مدیران و مشاوران مدارس استان در مقاطع مختلف، به پیشنهاد معاون

آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

۷) دو نفر از اساتید استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان

به مدت دو سال.

تبصره ۱: سایر اعضای شورای معاونان استانی می توانند با حق رأی در جلسه شرکت نمایند.

تبصره ۲: با تشفیص دبیر، از کارشناسان و صاحب نظران دیگر بدون حق رأی در جلسات

دعوت به عمل می آید.

ماده ۴: وظایف و اختیارات رئیس کمیسیون:

(۱) اداره جلسات؛

(۲) صدور احکام اعضای حقیقی کمیسیون؛

(۳) ارسال و ابلاغ مصوبات کمیسیون، به مدارس علمیه استان جهت اجرا.

ماده ۵: وظایف و اختیارات دبیر کمیسیون:

(۱) پیشنهاد تقویم سالانه جلسات؛

(۲) تعیین و اعلام دستور جلسات و بررسی عدم مغایرت مصوبات با ضوابط ابلاغی

ستاد؛

(۳) دعوت از اعضای کمیسیون؛

(۴) تنظیم صورت جلسات و ارسال آن برای رئیس؛

(۵) پیگیری مصوبات کمیسیون از مراجع ذیصلاح تا حصول نتیجه؛

(۶) پیگیری ابلاغ مصوبات کمیسیون به مدارس علمیه جهت اجرا؛

(۷) پیگیری اجرای مصوبات کمیسیون و ارائه گزارش فصلی و سالانه به رئیس

کمیسیون.

ماده ۶: برگزاری جلسات کمیسیون:

(۱) جلسات کمیسیون با حضور بیش از نیمی از اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات

آن با رأی اکثریت حاضرین در جلسه، مصوب محسوب می‌شود و در صورت

تساوی آراء، نظر رئیس کمیسیون ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

(۲) جلسات کمیسیون به صورت دو هفته یک بار برگزار می‌گردد و در صورت

ضرورت به تشخیص رئیس یا دبیر، جلسات فوق العاده تشکیل خواهد شد.

(۳) مصوبات کمیسیون پس از تأیید مدیر حوزه علمیه استان ابلاغ و لازم‌الاجرا خواهند

بود و در مواردی که نیاز به تأیید مراجع دیگر باشد، مصوبات و تصمیمات

به آن مرجع ارسال و پس از تأیید لازم‌الاجرا می‌گردد.

پیوست ۲۲: دستورالعمل برگزاری دوره میثاق تربیتی

مقدمه

در قرآن کریم، معیارهای متعددی برای گزینش آمده است و معیار اساسی گزینش یعنی «صلاحیت و شایستگی» با عنوان «اهلیت» یاد شده است؛ خداوند متعال می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا^(۱)؛ همانا خداوند شما را امر می‌کند که امانت‌ها را به صاحبانش بازگردانید.» بنابراین، رعایت اصل «احراز شرایط و شایستگی» افراد برای واگذاری امور خاص به آنان لازم است. با توجه به محدودیت فضاها و امکانات آموزشی حوزه جهت حضور تمامی افراد متقاضی تحصیل در حوزه‌های علمیه، به ناچار باید افراد دارای صلاحیت و توان بیشتر گزینش گردند. به علاوه آن که تمامی افراد در تحقق بخشیدن به اهداف مورد نظر حوزه که تفقه در دین، تبلیغ معارف الهی و ارشاد افراد جامعه از جمله آن هاست توانمند و مستعد نیستند و هزینه کردن سرمایه‌های مادی و معنوی در تربیت آنان بی فایده و یا کم فایده است. از این رو، گزینش صحیح داوطلبان ورود به حوزه و تشخیص و ارزیابی ویژگی‌های اخلاقی و شخصیتی آنان از اهمیت بالایی برخوردار است.

از سوی دیگر، انتخاب هدف صحیح و مسیر رسیدن به آن برای داوطلبان ورود به حوزه نیز مهم است و برای این منظور آشنایی آنان با نظام آموزشی و تربیتی حوزه و رسالت‌های روحانیت، نیز ضروری است و لازم است داوطلبان اطلاعات و آگاهی‌های لازم را کسب کنند تا پس از ورود به حوزه، دچار چالش‌ها و آسیب‌های انتخاب ناآگاهانه نشوند.

لذا با هدف شناسایی و ارزیابی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه و آشنایی بیشتر آن‌ها با حوزه علمیه، دوره‌ای تحت عنوان میثاق تربیتی از سوی معاونت تهذیب

و تربیت حوزه‌های علمیه طراحی گردید تا افراد واجد صلاحیت، با آگاهی و آمادگی کامل، به حوزه‌های علمیه وارد شده و عهد و میثاق خود را جهت ادامه راه انبیاء و ائمه طاهرین علیهم‌السلام اعلام دارند.

تعریف دوره

دوره میثاق تربیتی، دوره‌ای اخلاقی تربیتی است که داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه در این دوره با اهداف و رسالت‌های حوزه و روحانیت، بخش‌ها و ظرفیت‌های موجود در حوزه، زئ طلبگی و ... آشنا می‌شوند و پس از ارزیابی‌های انجام شده در این دوره، افراد واجد صلاحیت‌های اخلاقی و تربیتی جهت ادامه فرآیند پذیرش معرفی شده و افراد فاقد شرایط از ادامه مسیر پذیرش کنار گذاشته می‌شوند.

اهداف

- ۱) شناخت و ارزیابی دقیق داوطلبان جهت ورود به حوزه؛
- ۲) کمک به داوطلبان برای رسیدن به تصمیم درست در انتخاب طلبگی؛
- ۳) آشناسازی داوطلبان با نظام تعلیم و تربیت حوزه؛
- ۴) تبیین اجمالی اهداف، رسالت‌ها، وظایف و زئ طلبگی؛
- ۵) آشناسازی داوطلبان با فرصت‌ها و چالش‌ها در مسیر طلبگی؛
- ۶) تصحیح و تقویت انگیزه داوطلبان در ورود به حوزه؛
- ۷) آشنایی با معیارها و روش‌های صحیح انتخاب اساتید و مربیان اخلاقی.

زمان برگزاری دوره

این دوره در تابستان پس از اعلام نتایج آزمون کتبی توسط معاونت آموزش و انجام مصاحبه توسط مرکز امور صیانتی و قبل از آغاز نیم سال اول در مدت زمان هفت روز برگزار می‌شود.

نکته: طلابی که پس از شروع نیم سال اول پذیرش می‌شوند باید قبل از آغاز نیم سال دوم این دوره را بگذرانند.

مخاطبین: تمامی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه

شیوه اجرا

با توجه به تنوع اقدامات و فعالیت‌ها در برگزاری این دوره، مجموعه عملیات اجرایی آن در سه بخش قبل، حین و بعد از اجرا تنظیم شده است:

الف. اقدامات قبل از برگزاری دوره:

- (۱) دریافت لیست نهایی داوطلبان قبول شده در مصاحبه از مرکز امور صیانتی و دعوت از ایشان (یادآوری شود که زمان حضور در دوره، کارت ملی و یک قطعه عکس ۳*۴ همراه داشته باشند)؛
- (۲) تعیین زمان مناسب جهت برگزاری دوره (در صورت امکان به تفکیک سیکل، دیپلم و بالاتر از دیپلم)؛
- (۳) تعیین مکان مناسب جهت برگزاری دوره به صورت متمرکز (اولویت با انتخاب مدارس علمیه دارای امکانات مناسب دوره می‌باشد)؛
- (۴) برآورد هزینه و پیگیری جهت تأمین هزینه‌های دوره (تغذیه و پذیرایی، مکان، تهیه کتب آموزشی دوره، وسایل ورزشی، حق الزحمه اساتید، مشاوران و کادر اجرایی، ایاب و ذهاب و...)
- (۵) تأمین هزینه‌های دوره: که از ردیف‌های برنامه‌های تهذیبی استانی، ردیف‌های حمایتی مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان و ردیف‌های ستادی معاونت تهذیب و تربیت تأمین خواهد شد. ردیف‌های حمایتی مرکز امور طلاب و ردیف‌های ستادی به تناسب تعداد نفرات و فعالیت‌ها، تسهیم و به مدیریت‌های استانی ابلاغ خواهد گرفت.
- (۶) تهیه لوازم مورد نیاز در دوره:

۱. مسئول برگزاری دوره مدیران حوزه‌های علمیه استانی و مدیر اجرایی آن، معاونان تهذیب و تربیت استانی می‌باشند.

- بنر و پوستریا محتوای اخلاقی و تربیتی جهت فضاسازی؛
  - کلیپ و فیلم‌های اخلاقی و تربیتی مناسب با محتوای دوره؛
  - وسایل مورد نیاز برای کلاس‌ها (تخته وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور و...)
  - وسایل پذیرایی؛
  - وسایل و تجهیزات ورزشی؛
  - دوربین عکاسی، فیلم برداری و ضبط صوت و ...
- ۷) تهیه کتاب‌های آموزشی دوره از انتشارات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه (هزینه کتاب‌ها به عهده داوطلبان می‌باشد)
- کتاب رسم طلبگی (میثاق طلبگی - دفتر اول)؛ تألیف محمد عالم زاده نوری.
  - کتاب اخلاق و آداب طلبگی (میثاق طلبگی - دفتر دوم)؛ تألیف کاظم علی محمدی.
  - کتاب آشنایی با نظام تعلیم و تربیت حوزه‌های علمیه (میثاق طلبگی - دفتر سوم)؛ تألیف علی اصغر همتیان.
- ۸) تعیین اساتید اخلاق، اساتید کتب آموزشی دوره، مشاور ارشد، مشاوران و مسئولان گروه‌ها:

۱. اساتید اخلاق:

تعیین اساتید اخلاق با پیشنهاد مدیریت حوزه علمیه استان و تأیید ستاد انجام می‌شود.

۲. اساتید کتب آموزشی دوره:

شرایط اساتید:

- ۱) برخوردار از صلاحیت‌های اخلاقی و تربیتی؛
- ۲) توانمند در تدریس و کلاس داری کتب آموزشی دوره؛
- ۳) آشنایی با مهارت‌های ارتباط مؤثر و مشاوره تحصیلی؛

۴) گذراندن دوره توجیهی- آموزشی ابلاغی از سوی ستاد.

۳. مشاور ارشد:

مشاور ارشد توسط ستاد تعیین و به استان معرفی می‌شود.

شرح وظایف:

۱) حضور تمام وقت در دوره؛

۲) مصاحبه افراد و بررسی تست؛

۳) تکمیل بخش مربوط به دوره میثاق طلبگی (بخش تربیتی) در فرم مصاحبه (مشاوره)؛

۴) حضور در تیم ارزیابی نهایی؛

۵) برگزاری کارگاه سبک زندگی؛

۶) ارائه مشاوره به افراد ارجاع شده از سوی مسئول دوره، اساتید، مشاوران و مسئولان گروه‌ها؛

۷) ارجاع داوطلبانی که پذیرش آن‌ها مشروط به درمان می‌باشد به مرکز مشاوره استان یا مرکز مشاوره حوزه‌های علمیه جهت درمان و ارسال لیست این افراد به ستاد.

۴. مشاوران:

۱) متناسب با تعداد شرکت کنندگان دوره تعدادی از مشاوران استان جهت ارائه مشاوره فردی و همیاری مشاور ارشد به دوره دعوت می‌شوند.

۲) در صورتی که از مشاوران به عنوان مسئولان گروه‌ها استفاده می‌گردد، وظایف مسئول گروه نیز توسط ایشان انجام می‌شود.

ه. مسئولان گروه‌ها (حلقات تربیتی): مسئولان گروه‌ها حتی الامکان از بین مشاوران استان انتخاب شوند.

شرایط مسئولان گروه‌ها:

- ۱) اتمام سطح ۲ حوزه؛
- ۲) متأهل؛
- ۳) ملبَس؛
- ۴) حضور تمام وقت در دوره؛
- ۵) توانمند در مدیریت و ارزیابی افراد گروه؛
- ۶) آشنا با اقتضائات مقاطع سنی مخاطبین (سیکل، دیپلم و بالاتر از دیپلم)؛
- ۷) توانمند در پاسخ‌گویی و یا ارجاع به موقع به مشاور ارشد؛
- ۸) متخلّق، خوش برخورد، بانشاط، خوش فکر، دارای آراستگی ظاهری، منظم، قانون مدار و دارای روحیه تربیتی و اجتماعی.
تبصره: در صورت عدم امکان استفاده از طلاب با مدرک سطح دو، استفاده از طلاب با مدرک سطح یک با تأیید مدیر موزه استان بلا مانع می‌باشد.
- ۹) اخذ تست شخصیت از داوطلبان (در زمان مصاحبه پذیرش)
- ۱۰) اعلام برگزاری دوره به ستاد: پس از فراهم شدن مقدمات برگزاری دوره و نهایی شدن اساتید و...، نامه اعلام برگزاری، همراه با فرم شماره ۱ به معاونت تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (ستاد) ارسال می‌شود.
- ۱۱) تنظیم جدول زمان بندی برنامه‌ها: جدول زمان بندی کلاس‌ها و دیگر برنامه‌های دوره و در صورت نیاز آیین نامه داخلی دوره را تنظیم و در مکان‌های مناسب نصب می‌گردد. هم چنین جدول زمان بندی مصاحبه داوطلبان (بررسی وضعیت شخصیتی و روان شناختی داوطلبان) توسط مشاور ارشد در عرض دیگر برنامه‌های دوره تنظیم شود.
- ۱۲) گروه بندی داوطلبان: داوطلبان با توجه به مقطع سنی، محل تولد، گرایش‌های شخصی و شخصیتی و... در گروه‌های ۱۰ الی ۱۵ نفره جهت حلقه‌های تربیتی تقسیم می‌شوند.
- ۱۳) جلسه توجیهی خانواده‌ها: با هدف آشنایی خانواده‌ها با حوزه علمیه و دوره میثاق

تربیتی و تقویت نقش حمایتی و همراه‌سازی خانواده‌ها در محورهای اخلاقی، تربیتی و تحصیلی، جلسه توجیهی برای خانواده‌های داوطلبان، قبل یا حین دوره و در صورت عدم امکان، بعد از دوره برگزار می‌شود.

ب. اقدامات حین برگزاری دوره:

(۱) پذیرش داوطلبان:

در این مرحله مناسب است از داوطلبان در بهترین شکل ممکن استقبال شده و مسئولین دوره با خوش‌رویی و عبور دادن داوطلبان از زیر قرآن، فضایی معنوی و صمیمی را به نمایش بگذارند.

لازم است در زمان پذیرش، از تمامی داوطلبان رضایت‌نامه‌ای دال بر این که مسئولیت حضور در این دوره به عهده خود فرد می‌باشد، اخذ شود.

(۲) برگزاری جلسه افتتاحیه:

اجرای این برنامه‌ها در مراسم افتتاحیه پیشنهاد می‌شود:

• تلاوت قرآن؛

• بیان خیرمقدم، اهمیت، ضرورت و اهداف دوره توسط مدیر حوزه استان؛

• معرفی مدیر، عوامل اجرایی، مسئولان گروه‌ها و ارائه برنامه‌ها و اهمّ مقررات دوره؛

• تعیین افراد هر حجره با پیشنهاد خود افراد.

(۳) اجرای برنامه‌های معنوی (نماز جماعت، تهجد، جلسات قرآن، محافل دعا و مناجات و...):

• جهت برگزاری نماز جماعت اول وقت، پخش مناجات در سحر، تهجد و برگزاری مراسم دعا در مدت زمان دوره برنامه‌ریزی مناسب انجام می‌شود.

(۴) برگزاری دروس اخلاق:

- لازم است به صورت روزانه به مدت ۳۰ دقیقه، به ارائه مطالب و مباحث اخلاقی اختصاص داده شود.
  - موضوعات دروس اخلاق متناسب با نیازها، اقتضائات و آسیب‌های منطقه تعیین شود.
  - یک جلسه از دروس اخلاق، به تعیین منشور اخلاقی پرداخته شود.
  - در صورت امکان استاد اخلاق، به صورت تمام وقت در دوره حضور داشته باشد.
- (۵) برگزاری کلاس‌ها:
- بر اساس جدول زمان بندی، سه متن زیر توسط اساتید تدریس می‌شود:
  - رسم طلبگی (دفتر اول): مدت زمان پیشنهادی برای ارائه مطالب این کتاب ۱۵ ساعت می‌باشد.
  - اخلاق و آداب طلبگی (دفتر دوم): مدت زمان پیشنهادی برای ارائه مطالب این کتاب ۱۰ ساعت می‌باشد.
  - آشنایی با نظام تعلیم و تربیت حوزه‌های علمیه (دفتر سوم): مدت زمان پیشنهادی برای ارائه مطالب این کتاب ۵ ساعت می‌باشد.
- تذکره:** در صورت امکان جلسه هماهنگی بین اساتید جهت تعیین میزان ورود به محورها و موضوعات تعیین شده در کتب تشکیل شود تا برای ارائه مطالب خود مرزبندی‌های بهتری را داشته باشند و از ارائه مطالب تکراری پرهیز نمایند.
- (۶) برگزاری کارگاه سبک زندگی اسلامی: این کارگاه در موضوعات مدیریت زمان، تنظیم خواب، تحرک و ورزش توسط مشاور ارشد برگزار می‌شود. زمان مورد نیاز برای این برنامه ۳ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای می‌باشد.
  - (۷) برگزاری جلسات حلقه‌های تربیتی (بر اساس شرح وظایف مسئولان گروه‌ها)
  - (۸) بررسی وضعیت شخصیتی و روان‌شناختی داوطلبان:
- توسط مشاور ارشد جهت تمامی داوطلبان به صورت فرد فرد در مدت زمان دوره -

طبق جدول زمان بندی که در عرض دیگر برنامه های دوره تنظیم شده - انجام می شود.

۹) انجام برنامه های ورزشی و گروهی:

یکی از بسترهای بروز و ظهور خلیات فردی، شرکت در برنامه ها و فعالیت های گروهی و ورزشی است. در این برنامه علاوه بر ایجاد تنوع در دوره، رفتارهای فردی و شیوه ابراز خلیات (عصبانیت، بد زبانی و...) می تواند فرآیند شناسایی و ارزیابی داوطلبان را تسریع نماید.

۱۰) ارزیابی اخلاق و آداب داوطلبان:

توسط مسئولان گروه ها (حلقات تربیتی) و بر اساس شرح وظایف مسئولان گروه ها در مدت زمان برگزاری دوره انجام می شود و نتیجه آن در فرم شماره ۲ ثبت می گردد.

۱۱) ارائه مشاوره فردی به داوطلبان:

مشاورانی در این دوره ها جهت راهنمایی داوطلبان در انتخاب مسیر صحیح، حضور داشته باشند و موارد خاص را به مشاور ارشد ارجاع دهند.

۱۲) زیارت قبور امام زادگان، علما و شهدا (در صورت امکان):

یکی از برنامه های مفید که می تواند روح کلی و حاکم بر دوره را تحت تأثیر خود قرار دهد، حضور دسته جمعی داوطلبان در حرم های امام زادگان و مزار علما و شهداست. این برنامه در تقویت روحیه معنوی و انگیزه افراد مؤثر می باشد.

۱۳) تحلیل مسائل روز با رویکرد دشمن شناسی:

در مدت زمان برگزاری دوره، یک جلسه به مدت حداکثر ۹۰ دقیقه جهت آشنایی داوطلبان با اوضاع جهان اسلام و کشور و تحلیل مسائل روز برگزار می شود. لازم است جهت دعوت از اساتید این جلسات با دفتر سیاسی و اجتماعی حوزه های علمیه هماهنگی لازم صورت پذیرد.

۱۴) برگزاری اردوی یک روزه (در صورت امکان):

در صورتی که شرایط برگزاری اردوی یک روزه در استان وجود دارد می‌توان از این ظرفیت جهت شناخت و ارزیابی بهتر داوطلبان، با همراهی تمام مسئولین دوره بهره برد تا در ضمن رصد نهایی بعضی از زوایای پنهان شخصیت داوطلبان، خاطره خوشی از انتهای دوره در ذائقه آن‌ها ایجاد شود.

۱۵) ضبط تمامی برنامه‌ها (دروس اخلاق، کلاس‌ها، کارگاه‌ها و ...) و ارائه به ستاد جهت ارزیابی.

۱۶) جمع‌آوری فرم شماره ۲ که توسط مسئولان گروه‌ها تکمیل می‌شود.

۱۷) جمع‌آوری فرم شماره ۳ که توسط شرکت‌کنندگان در دوره تکمیل می‌شود.

۱۸) برگزاری مراسم اختتامیه دوره و قرائت میثاق نامه به صورت دسته جمعی.

متن میثاق نامه طلبگی (بخش تربیتی)

بسم الله الرحمن الرحيم

اکنون که در پرتو الطاف بی‌کران الهی و همراه با عشق و آگاهی و انگیزه، به محیط مبارک حوزه علمیه قدم می‌گذارم و به شاگردی مکتب امام صادق (علیه السلام) و سربازی حضرت ولی عصر (ارواحنا فداه) مفتخر می‌شوم، با نیتی خالص و تصمیمی راسخ در پیشگاه پروردگار متعال عهد می‌بندم:

تا حد توان، همیشه، همه حال و در همه جا خداوند سميع و بصیر را ناظر بر افکار و اعمالم بدانم و در دام غفلت و دوری از یاد خداوند گرفتار نگردم.

ارزش‌ها و منش‌های این مکتب نورانی را بشناسم و پاسدار حرمت‌ها و حریم‌های آن باشم.

در فراگیری علوم و معارف الهی و اخلاق و معنویت، منظم و خستگی‌ناپذیر باشم و در ترویج و تبلیغ خالصانه آن بکوشم.

همواره در عبادت و بندگی، تهجد و سحرخیزی، توسل به ساحت مقدس معصومین (علیهم السلام) خصوصاً امام عصر (علیه السلام) و خدمت خالصانه به مردم کوشا باشم.

با روحیه‌ای جهادی و انقلابی از ارزش‌های انقلاب و آرمان‌های شهدای دفاع نمایم.

ج. اقدامات بعد از برگزاری دوره:

۱) بایگانی فرم‌های شماره ۲ داوطلبان (فرم ارزیابی آداب و اخلاق) در امور صیانتی

استان؛

- ۲) جمع‌بندی فرم‌های شماره ۳ (فرم نظرسنجی شرکت کنندگان) و ارسال نتایج آن به معاونت تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (ستاد)؛
- ۳) تکمیل فرم‌های شماره ۴ داوطلبان توسط معاون تهذیب استان با همفکری مشاور ارشد و مسئولان گروه‌ها و ارسال تصویر آن به معاونت تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (ستاد) و بایگانی اصل آن در پرونده افراد در امور صیانتی استان؛
- ۴) تأیید میثاق تربیتی افراد واجد صلاحیت ورود به حوزه علمیه، در سامانه پیشخوان حوزه؛
- ۵) برگزاری جلسه (حضور یا غیرحضور) مشاور ارشد با مدیر مدرسه جهت ارائه ویژگی‌های شخصیتی و توانمندی‌های افراد معرفی شده به مدرسه در راستای برنامه‌ریزی جهت موفقیت بیشتر؛
- تهیه گزارش کامل از دوره و ارسال آن به معاونت تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (ستاد).

بسمه تعالی

فرم مشخصات دوره میثاق طلبگی (بخش تربیتی)

سال تحصیلی: ..... مدیریت حوزه علمیه استان: .....

تاریخ برگزاری:		نام مدیر اجرایی دوره:		تلفن همراه:	
آدرس مکان برگزاری:					
تعداد کل داوطلبان:		تعداد داوطلبان سیکل:		تعداد داوطلبان بالاتر از دیپلم:	تعداد داوطلبان بالاتر از دیپلم:
مشخصات اساتید اخلاق و اساتید کتب آموزشی دوره					
اخلاق	نام و نام خانوادگی:	تحصیلات:	شماره پرونده:	ت.ت:	تلفن همراه:
	سوابق و اشتغالات:				
اساتید کتب	نام و نام خانوادگی:	تحصیلات	شماره پرونده:	ت.ت:	تلفن همراه:
	سوابق و اشتغالات:				
	نام و نام خانوادگی:	تحصیلات	شماره پرونده:	ت.ت:	تلفن همراه:
سوابق و اشتغالات:					

بسمه تعالی

فرم ارزیابی آداب و اخلاق شرکت کنندگان در دوره میثاق طلبگی (بخش

تربیتی)

سال تحصیلی: ..... مدیریت حوزه علمیه استان: .....

مشخصات		
نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	تاریخ تولد:
صادره:	کد ملی:	کد داوطلب:
بلند مدت ☐ سفیران هدایت ☐		مقطع تحصیلی: سیکل ☐ دیپلم ☐ بالاتر از دیپلم ☐

نیاز به بررسی بیشتر	ضعیف	متوسط	خوب	عالی	موارد ارزیابی	محورهای کلی ارزیابی	
					هدفمندی، آینده نگری و برنامه‌ریزی جهت نیل به آن*	انگیزه و علاقه مندی ☐ عالی ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف نیاز به بررسی بیشتر ☐	
					مشارکت در فعالیت‌های گروهی (ورزشی و فرهنگی و...)		
					حضور فعال و پویا در مجالس دعا و نیایش عمومی		
					تصور صحیح از طلبگی و انگیزه تحصیل در حوزه علمیه		
					توجه، تمرکز و دقت در امور		
					توجه به قوانین و توصیه‌ها در طول دوره		
					نشاط، سرزندگی، شادابی و آرامش		
					روحیه علمی و علاقمندی به مطالعه		
					نظم‌پذیری در امور و توجه به انضباط فردی و اهتمام به آن*		وظیفه‌شناسی ☐ عالی ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف نیاز به بررسی بیشتر ☐
					مشورت‌گرایی (عدم خودمحوری)		
					تعهدات فردی، وظیفه‌شناسی و مسئولیت‌پذیری*		
					رعایت آداب فردی (علم‌آموزی، غذا خوردن، نظافت، تفریح، خوابیدن و...)		

نیاز به بررسی بیشتر	ضعیف	متوسط	خوب	عالی	موارد ارزیابی	محورهای کلی ارزیابی
					نقدپذیری	سازگاری ☐ عالی ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف نیاز به بررسی بیشتر ☐
					مدارا، سازش و انعطاف‌پذیری در تعامل با افراد*	
					کنترل خشم*	
					تواضع و احترام به دیگران	
					دلسوزی و اهتمام نسبت به امور دیگران	
					حسن ظن	
					میزان و شیوه انتقاد کردن	
					اهتمام به نماز اول وقت و جماعت*	موارد کلی
					میزان درک و فهم، توانایی تجزیه و تحلیل و تیزبینی*	
					حیا و نجابت در گفتار و رفتار*	
					صبر و تحمل در برابر کمبودها و کاستی‌ها	
					اعتدال در برقراری ارتباط (عدم وابستگی و دوستی‌های افراطی)*	

یادآوری:

۱) موارد ارزیابی در ردیف "موارد کلی" بنا بر برداشت مسئول گروه، در سه محور "انگیزه و علاقه‌مندی"، "وظیفه‌شناسی" و "سازگاری"، مورد استفاده قرار گیرد.

۲) در احراز موارد ستاره‌دار «*» دقت و توجه بیشتری شود.

پیوست ۲۳: نحوه برگزاری دوره «میثاق آموزشی» به صورت مستقل

مقدمه:

مدارسی که براساس ضرورت و مجوز شورای آموزش استان، درخواست برگزاری دوره «میثاق آموزشی» را به صورت مستقل دارند، می‌توانند دوره مذکور را مطابق این دستورالعمل اجرا نمایند:

ماده ۱: ارکان اجرایی دوره

۱) مدیریت استان؛

۲) مدیریت مدرسه؛

۳) استاد.

تبصره: کلیه امور اجرایی دوره، با ممیزی مدیریت موزه علمیه هر استان و توسط مدرسه انجام می‌گیرد.

ماده ۲: زمان برگزاری دوره «میثاق طلبگی» با محتوای آموزشی- تهنیدی پس از قبولی افراد در مصاحبه و پیش از آغاز سال تحصیلی است.

ماده ۳: طول دوره «میثاق آموزشی» حداقل ۲۰ و حداکثر ۴۵ روز می‌باشد و با توجه به شرایط خاص هر منطقه با هماهنگی مدیریت استان توسط مدرسه برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود.

تبصره: حضور در این مرحله، برای کسانی که دوره «میثاق تربیتی» را نگذرانده‌اند، با مجوز معاونت تهذیب استان، بلامانع می‌باشد.

ماده ۴: در صورت برگزاری دوره «میثاق آموزشی» به صورت مستقل، آغاز سال تحصیلی برای تمام طلاب جدیدالورود از اول مهرماه می‌باشد.

تبصره: مدارس می‌توانند با هماهنگی مدیریت استان دروس نیم سال اول سال تحصیلی را بلافاصله پس از دوره «میثاق آموزشی» و پیش از اول مهر آغاز کنند که دستورالعمل اجرایی آن در ابتدای همین آیین‌نامه آمده است.

ماده ۵: مدیریت استان می‌تواند این دوره را به صورت متمرکز (استانی یا مجموعه چند مدرسه) یا مدرسه‌ای برگزار نماید.

ماده ۶: ملاک قبولی و اخذ امتیاز لازم از این دوره، کسب نمره قبولی از عناوین درسی ذیل و کسب حداقل معدل ۱۴ از کلیه دروس نیم سال اول خواهد بود.
تبصره: افزایش سایر عناوین درسی نیم سال اول به جداول ذیل، با تأیید گروه علمی-تربیتی مدرسه بلا مانع می باشد.

ماده ۷: جدول درسی دوره «میثاق آموزشی» به صورت مستقل، به شرح ذیل می باشد:

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات	
			نظری	عملی
۱۱۰۱۰۴	احکام ^(۱)	نظری	۳۶	۰
۱۱۰۱۰۳	تجوید (روانخوانی) ^(۲)	نظری- عملی	۲۰	۲۰
جمع ساعات			۵۶	۲۰
جمع			۳۶	۴۰

ماده ۸: کلیه سؤال‌های امتحانی این دوره اعم از اصلی و تجدیدی، از سوی اساتید مدرّس همان دوره به صورت کتبی طرح می گردد.
تبصره: ده نمره از درس تجوید، به ارزیابی عملی (روان‌خوانی تجوید و صّمت قرائت نماز تعلق می گیرد).

ماده ۹: نمره قبولی در همه درس‌های دوره، ۱۲ می باشد.

ماده ۱۰: کسی که در دوره «میثاق آموزشی» نمره قبولی درسی را کسب نکند، دو هفته فرصت دارد تا در امتحان مجدد همان درس شرکت نماید و چنانچه در امتحان مجدد نیز نمره قبولی را اخذ نکند، پذیرش او منتفی خواهد شد.

ماده ۱۱: دریافت کد تحصیلی رسمی و تثبیت پذیرش داوطلب، پس از اخذ امتیازات لازم از شاخصه‌های تهذیبی آموزشی و اعلام نظر مساعد مرکز امور صیانتی، مطابق آیین‌نامه‌های مربوطه صورت می گیرد.

۱. درس اول تا پانزده از کتاب درسنامه فقه (درسنامه فقه، فلاح زاده، نشر مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، ۱۳۹۶، کد کتاب ۱/۲۵۱۱/۳) تدریس می شود.

۲. برای این درس، کتاب آموزش قرائت قرآن کریم ۱ (آموزش قرائت قرآن، شهیدی پور و قاسمی، نشر مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، ۱۳۹۶، کد کتاب ۱/۱۸۱۱/۳) تدریس می شود. ضمناً ۱۰ ساعت از ساعات این درس به کار عملی در خصوص تصحیح قرائت نماز، اختصاص می یابد.

پیوست ۲۴: شورای تخصصی آموزش استان

مقدمه

به منظور استفاده از ظرفیت‌های کارشناسی و تخصصی در حوزه آموزش، ایجاد هماهنگی و انسجام مدیریتی، تسریع در بررسی و رفع مسائل آموزشی در سطح مدیریت استان و تصویب طرح‌ها و آیین‌نامه‌ها، آیین‌نامه شورای آموزش استان که به اختصار «شورا» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تدوین شده است.

ماده ۱۲: این شورا به استناد بند ۲۱ مصوبه ۸۱۳ شورای عالی حوزه‌های علمیه تشکیل می‌گردد.

ماده ۱۳: اهداف

- ۱) ارتقای سطح نظام کارشناسی و تصمیم‌گیری در امور آموزشی استان؛
- ۲) ایجاد انسجام و هماهنگی میان بخش‌های آموزشی در مدیریت استان و مدارس استان در امور آموزشی.

ماده ۱۴: وظایف شورا

- ۱) پیشنهاد سیاست‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های راهبردی بلند مدت، میان مدت و سالانه در سطح استان؛
- ۲) بررسی طرح‌ها و برنامه‌های آموزشی خاص مدارس یا کلان در سطح استان و توسعه آن‌ها؛
- ۳) برنامه‌ریزی اجرایی برای اجرای کردن شاخص‌ها و معیارها و استانداردهای ابلاغی در عرصه‌های تخصصی آموزشی و ارزیابی مستمر آن‌ها؛
- ۴) تصویب دستورالعمل‌های اجرایی در سطح استان؛
- ۵) بررسی درخواستهای مربوط به تأسیس، توسعه و انحلال واحدهای آموزشی استان^(۱)؛
- ۶) بررسی گزارش‌های نظارتی و ارزیابی در حوزه آموزشی و اتخاذ تصمیم مناسب؛
- ۷) بررسی و تصویب آیین‌نامه‌ها و ضوابط آموزشی و پیشنهاد آن به معاونت آموزش حوزه‌های علمیه؛

۱. مصوبات مربوط به این بند باید به تصویب مراجع قانونی بالاتر مانند شورای گسترش و ... برسد.

۸) تعیین سیاست‌ها و تصویب سقف و سهمیه پذیرش داوطلبان تحصیل در واحدهای آموزشی استان؛

۹) بررسی مسائل و مشکلات آموزشی مدارس، اساتید و طلاب و ارائه راهکارهای مناسب.

ماده ۱۵: ترکیب شورا^(۱)

۱) مدیر حوزه علمیه استان (رئیس)؛

۲) معاون آموزش مدیریت استانی (دبیر و نائب رئیس)؛

۳) معاون پژوهش مدیریت استانی؛

۴) سه نفر از مدیران مدارس استان در مقاطع مختلف، به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

۵) دو نفر از اساتید سطوح عالی استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

۶) دو نفر از اساتید سطح یک استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال.

تبصره ۱: شرکت سایر اعضای شورای معاونین مدیریت استانی با حق رأی بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: دعوت از کارشناسان و صاحب نظران بدون حق رأی با تشفیمص رئیس یا دبیر شورا بلامانع است.

تبصره ۳: دستورجلسات و مصوبات شورای آموزشی استان برای تمام اعضا (ارسال) می‌گردد.

ماده ۱۶: وظایف و اختیارات رئیس شورا

۱) ریاست و اداره جلسات؛

۱. اعضای شورای مدارس حوزه علمیه قم عبارتند از:

سطح یک: مدیر دفتر هماهنگی امور مدارس حوزه علمیه قم (به عنوان رئیس)، نمایندگان معاونت‌های ستادی آموزش، پژوهش، تهذیب و تبلیغ، نماینده مرکز امور صیانتی ستاد، سه نفر از مدیران مدارس قم به تفکیک مقاطع و به انتخاب رئیس شورا، دو نفر از اساتید سطح یک به انتخاب رئیس شورا.

سطوح عالی: مسئول امور سطوح عالی حوزه علمیه قم (به عنوان رئیس)، نمایندگان معاونت‌های ستادی آموزش، پژوهش، تهذیب و تبلیغ، نماینده مرکز امور صیانتی ستاد، معاون آموزش امور سطوح عالی، چهار نفر از اساتید سطوح عالی قم به انتخاب رئیس شورا.

۲) تأیید دستور جلسات؛

۳) تأیید اعضای حقیقی شورا؛

۴) تأیید نهایی مصوبات شورا.

ماده ۱۷: وظایف و اختیارات دبیرشورا

۱) پیشنهاد دستور جلسات به رئیس شورا؛

۲) پیشنهاد تقویم جلسات سالانه به شورا؛

۳) دعوت از اعضای شورا؛

۴) تنظیم تصمیمات و مصوبات شورا؛

۵) ارسال مصوبات شورا به واحدهای ذی ربط جهت اجرا پس از تأیید و ابلاغ مدیر حوزه علمیه استان؛

۶) پیگیری اجرای مصوبات شورا و ارائه گزارش فصلی و سالانه به رئیس شورا؛

۷) پیشنهاد اعضای حقیقی شورا به رئیس شورا.

ماده ۱۸: برگزاری جلسات شورا

۱) جلسات شورا با حضور حداقل نیمی از اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات با رأی اکثریت حاضرین در جلسه، مصوب محسوب شده و در صورت تساوی آراء، پیشنهاد موافق با نظر رئیس شورا مصوب محسوب می‌شود.

۲) جلسات شورا به صورت ماهانه برگزار می‌گردد و در صورت ضرورت به تشخیص رئیس یا دبیرشورا، جلسات فوق العاده تشکیل خواهد شد.

۳) مصوبات شورا در حوزه وظایف مدیریت استان و ابلاغ مدیر حوزه علمیه استان لازم الاجرا خواهند بود و در مواردی که نیاز به تأیید مراجع بالاتر می‌باشد، مصوبات و تصمیمات به آن مرجع ارسال خواهد شد.

۴) دعوت‌نامه تشکیل جلسات و مصوبات شورا به اعضای شورای معاونین مدیریت استان ارسال می‌گردد.

پیوست ۲۵: تقویم تحصیلی

مقدمه

پیرو مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه در خصوص لزوم اصلاح تقویم تحصیلی و تأکید شورای تخصصی آموزش، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه پس از مشورت با کارشناسان، «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را مورد بازبینی قرار داد.

در این طرح علاوه بر حفظ و تقویت شاخص‌های عمومی در برنامه‌ریزی آموزشی، ملاحظات و سیاست‌های ذیل مد نظر قرار گرفته است:

۱) توجه به جایگاه محوری متن در فرآیند تحصیلی؛ در حوزه‌های علمیه همواره، متون محور آموزش بوده‌اند و در فرآیند آموزشی در کنار علم آموزی، تحلیل محتوا و تطبیق آن‌ها بر متن یک اصل بوده است. هم‌اکنون نیز در بخش مهمی از دروس این سنت حفظ شده و تدریس متن، تطبیق و تحلیل آن از سوی استاد و اهتمام طلبه به فراگیری آن‌ها در فرآیند آموزشی لازم شمرده می‌شود. از همین رو توجه به این نکته در برنامه‌ریزی و طراحی تقویم تحصیلی و فراهم آوردن قابلیت تطبیق و تحلیل متنی با در اختیار قرار گرفتن زمان مناسب لازم می‌نماید.

۲. اختصاص یافتن ساعات درسی به اندازه مورد نیاز؛ در کنار نکته فوق، توجه به مسائلی مانند شرایط یادگیری، روش‌های تدریس، ویژگی‌های خاص منطقه‌ای، مدارس و... انعطاف‌پذیری حجم ساعات درسی را طلب می‌کند. برای مثال درسی که ارزش ساعاتی آن ۸۰ ساعت است ممکن است با توجه به شرایط ایام تحصیلی یا شرایط یادگیری طلاب و یا ویژگی‌های استاد، نیاز به اختصاص مقدار ساعات کم‌تر و یا بیشتری در طول سال تحصیلی داشته باشد، هر چند التزام به یک ارزش ساعتی ثابت به عنوان ملاک محاسبه رشد تحصیلی و ارزیابی وضعیت علمی لازم است. از همین رو در طراحی تقویم تحصیلی امکان انعطاف در ساعات مورد

نیاز برای تدریس و یادگیری دروس با قابلیت کاستن یا افزایش ساعات مورد نیاز تدریس، مورد توجه بوده است.

۳. قابلیت تناسب ایام تحصیلی و درسی با رسالت‌های حوزوی و مناسبت‌های خاص مورد اهتمام حوزویان؛ از جمله مهم‌ترین رسالت‌های حوزویان، توجه به تبلیغ معارف دین، خصوصاً در ایام خاص تبلیغی می‌باشد. هم‌چنین پاسداشت مقام و منزلت ائمه اطهار علیهم‌السلام و برخی از مناسب‌های ملی، از جمله موارد مورد تأکید در حوزه‌های علمیه می‌باشد.

متناسب‌سازی ایام تحصیلی با این مسئله از یک سو و توجه به توسعه نیافتن تعطیلات به منظور عدم اختلال در برنامه‌های آموزشی از سویی دیگر ضروری است.

۴. انطباق ایام تحصیلی با شرایط بومی جغرافیایی، اجتماعی و ... مدارس علمیه در هر منطقه؛ توجه به وضعیت آب و هوایی، کیفیت و کمیت امکانات مدارس علمیه، مناطق زندگی طلاب و دوری از محل سکونت آن‌ها و نکاتی از این دست در طراحی «تقویم تحصیلی» اجتناب ناپذیر است.

به عنوان نمونه در برخی از مناطق کشور در کلیه ایام سال، امکان برگزاری کلاس‌های درسی وجود دارد ولی در برخی از مناطق امکان برگزاری کلاس‌های درسی حتی به شکل متداول نیز یا وجود ندارد و یا به سختی امکان پذیر می‌باشد.

لحاظ این شرایط در طراحی تقویم تحصیلی و دستورالعمل‌های مربوطه، مدنظر قرار گرفته است.

۵. قابلیت انعطاف‌پذیری بر اساس شیوه‌ها و روش‌های آموزشی؛ طراحی تقویم تحصیلی بدون در نظر گرفتن روش‌های آموزشی و شیوه‌های تدریس امری ناممکن است. تنوع در روش‌های تدریس، میزان استفاده از ابزارهای آموزشی، نحوه بکارگیری طلاب در فرآیند یادگیری و آموزش دهی و ... می‌تواند در تعیین زمان، طراحی ایام

درسی و... تأثیر بسزایی داشته باشد. چه بسا استفاده از برخی از شیوه‌های آموزشی منجر به توسعه و یا تقلیل در زمان آموزش و ساعات اختصاص یافته به دروس شود که این تقویم، قابلیت این بهره‌گیری را فراهم می‌آورد.

۶. اهتمام به اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی؛ برخی از مفاد و مواد آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های آموزشی، در زمان اجرا، بعضاً مغفول مانده و به تدریج فراموش شده است و برخی نیز به شکل مناسبی اجرا نمی‌شود. برای مثال در مصوبه ۲۰۸ شورای عالی در خصوص برگزاری دروس سطح حوزه علمیه قم در روزهای پنجشنبه تأکید شده است ولی به صورت کامل به اجرا در نمی‌آید.

بنابراین با توجه به این نکته می‌توان به اهمیت اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی و تأثیر آن در ارزیابی و برنامه‌ریزی پی برد.

۷. استفاده از ظرفیت‌های آموزشی تمام ایام سال؛ تأکید و سنت حوزه‌های علمیه بر بهره‌گیری از تمام روزهایی است که امکان آموزش در آن فراهم باشد؛ هرچند که برخی از طلاب در راستای سایر مأموریت‌ها یا بر اساس نیازها و یا ضرورت، امکان تحصیل و تدریس در همه ایام را نداشته باشند. از همین رو در طراحی تقویم تحصیلی به این نکته توجه شده که طلاب دارای شرایط بتوانند به صورت رسمی در مناسبت‌هایی همچون تابستان، ایام تبلیغی و مانند اینها به فعالیت‌های علمی و آموزشی خود ادامه دهند.

لذا با توجه به نکات فوق، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، به منظور تسهیل در اجرایی کردن طرح مذکور، دستورالعمل «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را با ملاک و محور قرار دادن مصوبات ۲۰۸ و ۸۹۶ شورای عالی، تنظیم و پس از تصویب در شورای تخصصی آموزش، به شرح ذیل ابلاغ می‌نماید.

آیین‌نامه تقویم آموزشی

ماده ۱: ایام تحصیلی و درسی حوزه‌های علمیه در هر سال تحصیلی در دو بخش اصلی

و اختیاری قابل برنامه‌ریزی است که بخش اصلی آن شامل دو نیم‌سال بوده و از اول شهریور ماه هر سال تا پانزدهم تیر ماه سال بعد و بخش اختیاری آن نیز که با عنوان دوره آموزشی تابستانی می‌باشد، از ۱۶ تیر ماه تا ۳۱ مرداد ماه قابل برنامه‌ریزی می‌باشد.

ماده ۲: برنامه‌ریزی و تدوین جزئیات تقویم تحصیلی در مواردی مانند شروع سال تحصیلی، ایام امتحانی، پایان هر نیم‌سال، با رعایت ضوابط ابلاغی، بر عهده مدارس علمیه می‌باشد.

ماده ۳: تقویم تحصیلی پس از تنظیم توسط مدیریت مدرسه، باید به تصویب شورای مدرسه برسد و پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان لازم‌الاجرا می‌باشد. تبصره ۱: عدم پاسفگویی مدیریت حوزه علمیه استان در مدت حداکثر دو هفته، به منزله تأیید تقویم پیشنهادی مدرسه می‌باشد.

تبصره ۲: مدارس علمیه حداکثر تا دو هفته قبل از شروع سال تحصیلی، موظف به اعلام تقویم آموزشی نیم‌سال اول و دوم سال تحصیلی خود به مدیریت استان هستند^(۱).

ماده ۴: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مدیریت‌های استانی می‌توانند در آغاز هر سال تحصیلی، یک روز معین را به صورت نمادین برای آغاز سال تحصیلی انتخاب نموده و نسبت به برگزاری مراسم افتتاحیه و آغاز سال تحصیلی در آن روز اقدام نمایند که تطابق آغاز دروس مدارس با این روز الزامی نمی‌باشد.

الف) ایام تعطیلی در سال تحصیلی؛

ماده ۵: دروس رسمی در مناسبت‌های ذکر شده در ماده‌های ۶، ۷، ۸، ۱۰ و ۱۱ تعطیل می‌باشد.

۱. در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ مدارس حداکثر تا دو هفته بعد از شروع سال تحصیلی نیز مجاز به ارسال تقویم تحصیلی به مدیریت حوزه علمیه استان جهت تصویب خواهی هستند.

تبصره ۱: برگزاری مراسم‌های مذهبی و فرهنگی در مناسبت‌های مذکور توسط مدارس علمیه در این ایام بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: مدارس علمیه می‌توانند در سایر مناسبت‌های مذهبی و یا ملی، ضمن برگزاری دروس، ساعتی از روز را به برگزاری مراسم بزرگداشتی متناسب با آن روز اختصاص دهند.

ماده ۶: ایام تعیین شده در جدول ذیل به عنوان ایام تعطیلی دروس حوزه‌های علمیه می‌باشد:

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	۹ محرم	تاسوعای حسینی	۱
۲	۱۰ محرم	عاشورای حسینی	۱
۳	۲۰ صفر	اربعین حسینی	۱
۴	۲۸ صفر	رحلت حضرت رسول ﷺ و شهادت امام حسن مجتبیٰ (ع)	۱
۵	آخرین روز صفر	شهادت امام رضا (ع)	۱
۶	۸ ربیع الاول	شهادت امام حسن عسکری (ع)	۱
۷	۱۷ ربیع الاول	میلااد حضرت رسول ﷺ و امام جعفر صادق (ع)	۱
۸	۳ جمادی الثانی	شهادت حضرت زهرا (ع)	۱
۹	۱۳ رجب	میلااد امیرالمومنین (ع)	۱
۱۰	۲۷ رجب	مبعث پیامبر اعظم (ع)	۱
۱۱	۱۵ شعبان	میلااد امام عصر (ع)	۱
۱۲	۲۱ رمضان	شهادت امام علی (ع)	۱
۱۳	۱ و ۲ شوال	عید فطر	۲
۱۴	۲۵ شوال	شهادت امام صادق (ع)	۱
۱۵	۱۰ ذی‌الحجه	عید قربان	۱
۱۶	۱۸ ذی‌الحجه	عید غدیر	۱
۱۷	۱ تا ۴ فروردین	ایام نوروز	۴
۱۸	۱۲ فروردین	روز جمهوری اسلامی	۱
۱۹	۱۴ خرداد	رحلت حضرت امام خمینی (ع)	۱
۲۰	۱۵ خرداد	سالروز قیام ۱۵ خرداد	۱
۲۱	۲۲ بهمن	روز پیروزی انقلاب اسلامی	۱
جمع			۲۵

ماده ۷: دروس سطوح عالی و خارج علاوه بر ایام ذکر شده در ماده ۶، در مناسبت‌های ذیل نیز برگزار نمی‌گردد:

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	آخر ذی القعدة	شهادت امام جواد (ع)	۱
۲	۷ ذی الحجة	شهادت امام باقر (ع)	۱
۳	۲۵ محرم	شهادت امام سجاد (ع)	۱
۴	۷ صفر	شهادت امام حسن مجتبی (ع)	۱
۵	۱۳ جمادی الاول	شهادت حضرت زهرا (س)	۱
۶	۳ رجب	شهادت امام هادی (ع)	۱
۷	۲۵ رجب	شهادت امام کاظم (ع)	۱
۸	۳ شعبان	ميلاد امام حسين (ع)	۱
جمع			۸

ماده ۸: دروس سطوح عالی و خارج حوزه‌های علمیه در ایام تبلیغی برای طلاب و اساتید طبق جدول ذیل، تعطیل می‌باشد.

ردیف	موضوع	زمان	تعداد روز
۱	ایام تبلیغی ماه محرم	از ۲۸ ذی‌الحجة تا ۱۳ محرم	۱۵
۲	ایام تبلیغی ماه صفر	از ۱۶ صفر تا دوم ربیع‌الاول	۱۶
۳	ایام تبلیغی فاطمیّه اول ^(۱)	۱۳ تا ۱۵ جمادی‌الاول	۳
۴	ایام تبلیغی فاطمیّه دوم	اول تا سوم جمادی‌الثانی	۳
۵	ایام تبلیغی ماه رمضان	از ۲۸ شعبان تا دوم شوال	۳۴
جمع			۷۱

تبصره: برگزاری دروس در ایام تبلیغی برای طلاب متقاضی بلا مانع می‌باشد.

۱. با نظر شورای آموزش استان، در صورت اعزام طلاب سطوح عالی و سفیران هدایت برای تبلیغ، غیبت آن‌ها در

تبصره ۲: تعطیلی دروس سطح یک در ایام تبلیغی، مجاز نمی باشد.

ماده ۹: دروس برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت (بجز طلاب سال اول تحصیلی) در ایام تبلیغی محرم و ایام فاطمیه اول و دوم برگزار نمی گردد و در این ایام طلاب شاغل به تحصیل در این برنامه می توانند جهت اعزام به تبلیغ، اقدام نمایند.
تبصره: آیین نامه طرازی تقویم تمصیلی برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت بجز مورد فوق، تابع آیین نامه سطح یک می باشد.

ماده ۱۰: تعطیلات تابستانی دروس حوزه های علمیه از ۱۶ تیر ماه تا ۳۱ مرداد ماه هر سال می باشد و در این ایام مدارس و مدیریت های استانی می توانند به اجرای دوره آموزشی تابستانی اقدام نمایند.

ماده ۱۱: هرگونه تغییر در جداول مذکور، مجاز نمی باشد.

ب) روزهای مجاز به برگزاری دروس رسمی در سال تحصیلی؛

ماده ۱۲: حداقل تعداد ایام درسی در سطوح و مقاطع مختلف آموزشی و هم چنین برنامه های آموزشی مختلف، مطابق آیین نامه های آموزشی و ضوابط ابلاغی، بر اساس جدول ذیل می باشد:

ردیف	مقطع تحصیلی	نیم سال اول		نیم سال دوم		جمع
		ایام امتحانی	ایام درسی	ایام امتحانی	ایام درسی	
۱	سطح یک	۷	۸۵	۷	۸۵	۱۸۴ روز
۲	سطوح عالی	۵	۷۰	۵	۷۰	۱۵۰ روز
۳	دروس خارج	۱۳۰ تا ۱۵۰ روز				

تبصره: لازم است در بانمایی ایام برگزاری دروس، به گونه ای عمل شود که ایام درسی از حداقل ذکر شده در جدول فوق، کمتر نشود.

دروس، امتحانات و ... در روزهای دوازدهم جمادی الاول و چهارم جمادی الثانی، مجاز بوده و تأثیری در محاسبه غیبت ها نخواهد داشت.

ماده ۱۳: ایام درسی با رعایت مقدار حداقلی ذکر شده در ماده ۱۲، توسط مدارس علمیه و در بازه زمانی از اول شهریور ماه تا پانزدهم تیر ماه سال بعد، مشخص می‌گردد که پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان، رعایت آن الزامی است.

ماده ۱۴: ضوابط مربوط به نظام آموزشی، ساعات برگزاری دروس، جدول برنامه‌ریزی دروس، افزایش و یا کاهش ساعات درسی و ... مطابق آیین‌نامه آموزشی می‌باشد.

ماده ۱۵: برگزاری دروس در روزهای پنجشنبه برای همه سطوح و مقاطع حوزه‌های علمیه الزامی می‌باشد.

تبصره ۱: در صورتی که واحدهای آموزشی ساعات الزامی هر درس را در سایر (روزها) به مد نصاب لازم برسانند، ارائه دروسی مانند حدیث فوانی، افلاق و ... در روزهای پنج‌شنبه بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: در مقطع فارغ، برگزاری دروس رسمی در روزهای پنجشنبه ضروری نبوده و افتصاص آن روز به برگزاری دروسی همچون افلاق و یا حدیث فوانی بلامانع است.

ج) روزهای امتحانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۱۶: در تدوین تقویم تحصیلی، تعیین روزهای امتحانی هر درس الزامی بوده و همراه تقویم سالانه ارائه می‌گردد.

ماده ۱۷: زمان برگزاری امتحان هر درس، بعد از پایان محدودۀ درسی و با رعایت ساعات تعیین شده برای آن می‌باشد و در غیر این صورت برگزاری امتحان آن درس مجاز نبوده و در صورت برگزاری امتحان، نمرات آن رسمیت ندارد.

تبصره: طلابی که مد نصاب لازم در فصول مقرر در کلاس‌های درسی را داشته باشند، مجاز به شرکت در امتحانات آن درس هستند.

ماده ۱۸: زمان برگزاری امتحانات به جز امتحاناتی که بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد، توسط مدارس علمیه تعیین می‌گردد.

ماده ۱۹: مطابق آیین نامه آموزشی، برنامه ریزی، برگزاری، طرح سؤال^(۱) و تصحیح اوراق امتحانی برعهده مدارس علمیه می باشد.

ماده ۲۰: برگزاری امتحانات دروسی که به صورت متمرکز از سوی معاونت آموزش ستاد طراحی می شود، در چهار نوبت در سال تحصیلی و در ایامی که کمترین اختلال را در برگزاری دروس داشته باشد، برنامه ریزی می گردد.

تبصره: زمان امتحانات دروس مذکور هر ساله توسط معاونت آموزش ستاد اعلام می گردد.
ماده ۲۱: فرآیند تدوین تقویم تحصیلی مراکز تخصصی و فقهی همانند مدارس علمیه و دیگر واحدهای آموزشی حوزه های علمیه می باشد و پس از تأیید توسط شورای آموزش استان، لازم الاجرا خواهد بود.

د) ایام برگزاری دوره تابستانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۲۲: تعیین زمان برگزاری دوره آموزشی تابستانی، بعد از تعیین زمان شروع و پایان سال تحصیلی و با لحاظ نیم سال ها و زمان برگزاری امتحانات هر دو نیم سال، می باشد.

ماده ۲۳: زمان برگزاری دوره آموزشی تابستانی از ۱۶ تیرماه تا ۳۱ مردادماه است.
تبصره: ضوابط و شرایط برگزاری دوره آموزشی تابستانی، مطابق آیین نامه های آموزشی ابلاغی است.

ماده ۲۴: با توجه به تنوع گونه ها و محتواهای دوره های آموزشی تابستانی، توجه به ضوابط و دستورالعمل های مربوطه در تعیین تقویم تحصیلی و زمان بندی دوره تابستانی ضروری می باشد.

ه) روزهای قابل استفاده برای برنامه های تکمیلی (تبلیغی، پژوهشی، تهنیتی و...) در ایام غیر درسی در سال تحصیلی؛

ماده ۲۵: با توجه به اینکه تعداد ایام فعالیت تحصیلی می تواند بیش از مقدار حداقلی الزامی مشخص شده در جدول مندرج در ماده ۱۲ باشد، مدارس می توانند برخی از دروس نیم سال بعد یا سایر برنامه های آموزشی^(۲)، پژوهشی، فرهنگی و تهنیتی

۱. به جز برخی از دروس خاص که برعهده معاونت آموزش ستاد می باشد.

۲. مثل تعمیق بخشی در مباحث ارائه شده در طول نیم سال.

خود را در این ایام برنامه‌ریزی کنند و یا اینکه با افزایش روزهای تحصیلی از حجم دروس روزانه کاسته و به این نوع از برنامه‌ها اختصاص دهند.

تبصره: الزامی کردن شرکت طلاب در برنامه‌های تکمیلی آموزشی و یا برنامه‌ها و دوره‌های مهارتی، تبلیغی، پژوهشی و ... با تصویب شورای مدرسه بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۶: ارائه هرگونه برنامه غیردرسی در ایام و ساعات درسی، مجاز نمی‌باشد و برنامه‌ریزی و برگزاری هرگونه برنامه، غیر از برنامه دروس رسمی، باید در ایام و ساعاتی غیر از ساعات اختصاصی دروس رسمی باشد.

ماده ۲۷: جداول کلی تعداد ایام درسی و تعطیلی در سال تحصیلی جدید:

ماده ۲۸: ایام درسی و تعطیلی حوزه‌های علمیه در سال تحصیلی جدید به شرح ذیل می‌باشد که مدارس لازم است با لحاظ نکات ذکر شده در آیین‌نامه، به لحاظ جانمایی ایام تحصیلی، درسی و تعطیلی بپردازند.

الف) سطح یک؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۸۴ روز

تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی	وضعیت		سال تحصیلی
	تعداد روزهای تعطیلی	تعداد روزهای درسی	
۶۸ (روز مازاد)	۸۲	۲۵۲	۱۴۰۱-۱۴۰۲

ب) سطوح عالی؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۵۰ روز

تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی	وضعیت		سال تحصیلی
	تعداد روزهای تعطیلی	تعداد روزهای درسی	
۶۵ (روز مازاد)	۱۱۹	۲۱۵	۱۴۰۱-۱۴۰۲

ج) دروس خارج؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۳۰ تا ۱۵۰ روز (گزارش ذیل بر مبنای عدد ۱۵۰ روز درسی انجام شده است)

تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی	وضعیت		سال تحصیلی
	تعداد روزهای تعطیلی	تعداد روزهای درسی	
۳۶ (روز مازاد)	۱۴۸	۱۸۶	۱۴۰۱-۱۴۰۲

پیوست ۲۶: دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

مقدمه:

به منظور ساماندهی پذیرش و گزینش طلابی که دروس حوزوی را به صورت آزاد یا در مدارس غیر از مدارس تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه^(۱) گذرانده‌اند و از سابقه تحصیلی رسمی و مطابق با ضابطه برخوردار نیستند، دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، مستند به مصوبه ۱۰۸۸ شورای عالی تدوین گردید.

ماده ۱: افرادی که دروس مقدمات و یا سطح یک را به صورت آزاد و خارج از برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه گذرانده‌اند، می‌توانند با شرایط مندرج در این دستورالعمل، حسب مورد در امتحانات مربوطه شرکت کرده و در صورت قبولی مطابق ضوابط، در حوزه علمیه پذیرش و کد تحصیلی دریافت نمایند.

شرایط ثبت نام، مدارک لازم و نحوه ثبت نام

ماده ۲: شرایط ثبت نام عبارت است از:

- ۱) گذراندن دروس مصوب مقدمات و یا سطح یک؛
- ۲) داشتن سلامت جسمی و روحی؛
- ۳) داشتن شرایط عمومی پذیرش^(۲)؛
- ۴) احراز صلاحیت گزینشی توسط مرکز امور صیانتی؛
- ۵) داشتن حداکثر ۴۰ سال سن؛
- ۶) عدم سابقه اخراج و انصراف از حوزه‌های علمیه.

۱. طلاب حوزه‌های علمیه اصفهان و خراسان مشمول این مصوبه نمی‌شوند.

۲. الف. برخورداری از صلاحیت‌های اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی. ب. اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران. ج. داشتن تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

ماده ۳: مدارک لازم جهت تشکیل پرونده عبارت است از:

- ۱) مدارک شناسایی (کپی شناسنامه، کارت ملی و عکس ۳×۴ جدید)؛
- ۲) حداقل مدرک تحصیلی سیکل؛
- ۳) ارائه سلامت جسمی و روحی از مرکز مشاوره حوزه‌های علمیه؛
- ۴) ارائه گواهی عدم مشمولیت (کارت معافیت یا پایان خدمت)؛
- ۵) ارائه گواهی معتبر از اساتید یا مدرسه؛
- ۶) تعهد مبنی بر عدم اشتغال تمام وقت رسمی حین پذیرش نهایی؛
- ۷) تکمیل فرم ثبت نام.

روش ثبت نام:

ماده ۴: طلاب جهت ثبت نام و تشکیل پرونده به مدیریت استان محل سکونت خود مراجعه نمایند.

تبصره: مدیریت‌های استانی قبل از تشکیل پرونده مهت آشنایی با وضعیت و سوابق تمصیلی متقاضی و صلاحیت عمومی، مصاحبه مضموری از داوطلب افذ نمایند.

ماده ۵: پس از بررسی شرایط و نهایی شدن ثبت نام متقاضی، پرونده جهت اخذ مجوز به معاونت آموزش ستاد ارسال می‌گردد.

ارزشیابی علمی

ماده ۶: ارزشیابی علمی مشتمل بر امتحان شفاهی و کتبی می‌باشد.

۱. ارزشیابی علمی شفاهی

الف: موضوعات مصاحبه و ارزشیابی علمی متقاضیان مقطع مقدمات:

رتبه	موضوع ارزشیابی	نام کتاب	امتیاز
۱	تفسیر قرآن	تفسیر نمونه سوره مبارکه مائده	۱۵
۲	تجوید و روخوانی	روان خوانی و تجوید آقایان حبیبی و شهیدی	۱۵
۳	احکام	آموزش احکام استاد فلاح زاده	۱۰
۴	صرف و نحو	صرف ساده- شرح ابن عقیل- مغنی الادیب	۳۰
۵	بلاغت	جواهر البلاغه	۱۰
۶	منطق	المنطق مرحوم مظفر	۲۰
جمع امتیازات:			۱۰۰

ب: موضوعات مصاحبه و ارزشیابی علمی شفاهی متقاضیان مقطع سطح یک:

رتبه	موضوع ارزشیابی	نام کتاب و محدوده	امتیاز
۱	تفسیر قرآن	تفسیر نمونه سوره مبارکه مائده	۵
۲	تجوید و روخوانی	روانخوانی و تجوید آقایان حبیبی و شهیدی	۱۰
۳	احکام	آموزش احکام استاد فلاح زاده	۱۰
۴	صرف و نحو	صرف ساده- شرح ابن عقیل- مغنی الادیب	۱۵
۵	بلاغت	جواهر البلاغه	۱۰
۶	منطق	المنطق مرحوم مظفر	۱۰
۷	فقه	شرح لمعه	۲۰
۸	اصول	اصول الفقه مرحوم مظفر	۲۰
جمع امتیازات:			۱۰۰

ماده ۷: حداقل امتیاز قبولی برای متقاضیان، اخذ ۷۰ از ۱۰۰ امتیاز در جمع امتیازات می باشد.

ماده ۸: در صورت مردودی در ارزشیابی علمی شفاهی، داوطلب می تواند تنها برای یکبار دیگر و پس از دو سال مجدداً در ارزشیابی شرکت نماید.

تبصره ۱: افرادی که امتیاز ارزشیابی علمی شفاهی آن‌ها در ارزشیابی دوم، بین ۵۰ تا ۷۰ باشد، فقط برای یک مرتبه دیگر و پس از گذشت حداقل سه ماه، می‌توانند مجدداً در ارزشیابی علمی شرکت نمایند.

تبصره ۲: درخواست تمدید نظر نسبت به امتیاز علمی فقط برای یک مرتبه پذیرفته خواهد شد و پس از بازبینی فایل صوتی جلسه ارزیابی، توسط استاد دوم، میانگین نمره افذ شده توسط دو استاد ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۹: ایثارگران و خانواده‌های آنان مطابق «قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران» و هم‌چنین حافظان حداقل نصف قرآن کریم یا نهج البلاغه و یا صحیفه سجادیه در صورت عدم کسب نمره قبولی در ارزشیابی علمی شفاهی اول و دوم، فقط برای یک بار دیگر و پس از یک سال، می‌توانند در ارزشیابی علمی شفاهی با ارائه گواهی معتبر شرکت نمایند.

۲. ارزشیابی علمی کتبی

ماده ۱۰: در صورت اخذ امتیاز لازم در ارزشیابی علمی شفاهی، داوطلب موظف به شرکت در آزمون جامع کتبی مقطع ادبیات می‌باشد.

ماده ۱۱: آزمون کتبی مقطع ادبیات در موضوعات «صرف، نحو، بلاغت، منطق، عقائد و احکام» به صورت مستقل برگزار شده و عناوین، متون و محدوده‌های آزمون طبق جدول ذیل به صورت متمرکز برگزار می‌گردد:

ردیف	موضوع امتحان کتبی	نام کتاب و محدوده	تعداد سوال هر کتاب
۱	صرف	صرف ساده تمام کتاب	۲۰
۲	نحو	شرح ابن عقیل - معنی الادیب باب اول و رابع	۲۰
۳	بلاغت	جواهر البلاغه تمام کتاب	۲۰
۴	منطق	المنطق مرحوم مظفر تمام کتاب	۲۰
۵	عقاید	شیعه در اسلام	۲۰
۶	احکام	آموزش احکام آقای فلاح زاده	۲۰

ماده ۱۲: امتحانات جامع کتبی به صورت یکجا و دوبار در هر سال برگزار می‌شود.

تبصره: امتحان جامع توسط ستاد طرح سوال و در مدیریت‌های استانی و در زمان بندی‌های

که توسط معاونت آموزش اعلام می‌شود برگزار خواهد شد. (۱)

ماده ۱۳: ارزشیابی هر کدام از امتحانات جامع کتبی از ۲۰ نمره محاسبه شده و کسب

حداقل نمره ۱۲ در هر درس و اخذ معدل ۱۴ در تمامی دروس الزامی می‌باشد.

تبصره ۱: در صورت درخواست طلبه نسبت به تجدید نظر در نمرات آزمون جامع کتبی

ادبیات، نمرات بین ۱۰ تا ۱۴ فقط برای یک بار مطابق ضوابط اقدام خواهد شد.

تبصره ۲: در صورت قبولی در سه درس از دروس آزمون جامع کتبی و افز معدل ۱۴ در آن‌ها،

متقاضی می‌تواند یکبار دیگر در امتحان درسی که نمره قبولی کسب نکرده است، شرکت

نماید.

ماده ۱۴: متقاضیان مقطع ادبیات در صورت قبولی در آزمون جامع کتبی پس از اخذ کد

تحصیلی جهت ادامه تحصیل از پایه ۴ به یکی از مدارس استان محل سکونت

خود معرفی می‌شوند.

ماده ۱۵: متقاضیان مقطع سطح یک در صورت موفقیت در آزمون جامع کتبی امتحانات

کلیه دروس پایه‌های ۴، ۵، ۶ مطابق جدول دروس آیین‌نامه آموزشی هر سال

تحصیلی از آن‌ها اخذ می‌گردد.

ماده ۱۶: متقاضیان باید کلیه دروس پایه‌های ۴ تا ۶ را حداکثر طی دو سال تحصیلی

امتحان دهند.

تبصره ۱: متقاضی می‌تواند مجموع دروس پایه‌های مذکور را در یک نوبت امتحانی و یا به

تدریج و طی دو سال انتقاب کرده و آزمون دهد؛

تبصره ۲: امتحانات کتبی پایه‌های ۴ تا ۶ در دو نوبت نیم‌سال اول (دی ماه) و نیم‌سال

دوم (فرورداد ماه) برگزار خواهد شد؛

۱. با توجه به جدید بودن مصوبه تا اطلاع ثانوی کلیه امتحانات (کتبی و شفاهی) در معاونت آموزش ستاد برگزار می‌گردد و پس از بررسی حسب مورد به مدیریت‌های استانی واگذار خواهد شد.

تبصره ۳: طرح سوال امتحانات کتبی این دروس توسط ستاد طرح شده و در ایام امتحانات همزمان به کل کشور ارسال خواهد شد.

ماده ۱۷: نمره قبولی در امتحانات کتبی فقه و اصول ۱۴ و در دیگر مواد امتحانی ۱۲ می‌باشد. (۱)

تبصره: در صورت قبولی در ۳ درس و افذ معدل ۱۴ در آن‌ها، متقاضی می‌تواند یکبار دیگر در امتحان درسی که نمره قبولی کسب نکرده است، شرکت نماید.

ماده ۱۸: اخذ معدل ۱۴ در مجموع امتحانات کتبی (پایه‌های ۴ و ۵ و ۶) الزامی می‌باشد.
ماده ۱۹: بعد از قبولی در آزمون‌های کتبی، متقاضی باید در امتحان شفاهی پایان سطح یک، مطابق ضوابط و شرایط امتحانات شفاهی، شرکت و نمره قبولی را کسب نماید.

ماده ۲۰: پذیرش و صدور کد تحصیلی داوطلب به صورت رسمی، پس از قبولی در تمام مراحل و آزمون‌های مذکور در این دستورالعمل و پس از احراز تمامی صلاحیت‌های گزینشی خواهد بود و پس از آن طلبه می‌تواند از خدمات حوزه‌های علمیه، مطابق ضوابط استفاده نماید.

ماده ۲۱: جواز تلبس و مدرک رسمی سطوح تحصیلی طلابی که تمامی مراحل سابق الذکر را با موفقیت به پایان رسانده باشند، دو سال پس از تاریخ اخذ کد تحصیلی رسمی، صادر و تحویل خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که طلبه دوره تمصیلی خود را قبل از دریافت کد رسمی در مدارس علمیه غیر تمت پوشش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه گذرانده باشد، مشروط به ارائه مستندات لازم، صدور مجوز تلبس و مدارک علمی سطوح، پس از افذ کد رسمی بلامانع می‌باشد؛
تبصره ۲: ارائه گواهی‌های لازم برای طلبه در طول دو سال مذکور مطابق با ضوابط ابلاغی بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۲: در صورت عدم موفقیت متقاضی مطابق بندهای این دستورالعمل، یا انصراف

وی درخواست متقاضی منتفی شده و ثبت نام و پذیرش مجدد وی امکان پذیر نخواهد بود.

ماده ۲۳: در صورت عدم موفقیت و پذیرش به عنوان طلبه رسمی در حوزه علمیه، نمرات اخذ شده در امتحانات مذکور در این دستورالعمل، غیر قابل تأیید و گواهی می باشد.

۱) متقاضیان شرکت در آزمون های سطوح دو و سه پس از قبولی و پذیرش، در پایان سطح یک، باید دروس سطح دو و سه خود را به یکی از طرق ذیل بگذرانند: مطابق آیین نامه آموزشی حضوری (پایه به پایه و با حضور در کلاس مطابق ضوابط مربوطه)؛

۲) شرکت در امتحانات هر دو پایه حداکثر در یک سال تحصیلی بدون نیاز به شرکت در کلاس با شرط نمره قبولی ۱۴ در کلیه دروس.

تبصره ۱: شرکت در امتحانات به روش دو، پس از امرار مستندات مربوط به گذراندن دروس مربوطه به صورت حضوری یا افزودن ارزشیابی علمی شفاهی و با مجوز کمیسیون آموزش امکان پذیر است؛

تبصره ۲: تأیید مستندات گذراندن سطح دو و سه و ارزشیابی علمی آن به عهده معاونت آموزش ستاد می باشد.

تبصره ۳: امتحانات سطح ۲ و ۳ طبق بند ۲ همین ماده با طرح سوال از طرف معاونت آموزش ستاد و برگزاری در مدیریت استان براساس جدول درسی مصوب و ابلاغی معاونت آموزش ستاد برگزار خواهد شد.

ماده ۲۴: موارد خاص در کمیسیون آموزش حوزه های علمیه رسیدگی شده و در صورت تأیید می توانند تشکیل پرونده دهند.

ماده ۲۵: با توجه به این دستورالعمل، مفاد ماده های ۱۰ و ۱۸ مصوبه ۴۴ شورای عالی آموزش حوزه های علمیه در این خصوص، به همراه کلیه آیین نامه ها و دستورالعمل های مرتبط، ملغی می گردد.

پیوست ۲۷: آیین‌نامه گروه علمی - تربیتی

(واحدهای آموزشی حوزه‌های علمیه، سطوح عالی و دروس خارج)

مقدمه: در راستای تقویت و ارتقاء سطح علمی و تربیتی حوزه‌های علمیه و سیاست‌های شورای عالی و اجرای ماده ۲۰ و بند الف ماده ۱۶ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی و به منظور بهره‌مندی هر چه بیشتر از توانایی‌های اساتید حوزه‌های علمیه بصورت سازمانی، آیین‌نامه تشکیل گروه‌های علمی - تربیتی تدوین گردیده است.

بخش اول - کلیات

ماده ۱: تعاریف

۱) واحدهای آموزشی: مدارس علمیه سطح یک و دو تا چهار (سطوح عالی و خارج) دوره‌های بلندمدت و سطح دو و سه دوره‌های کوتاه‌مدت و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی که دارای مجوز رسمی فعالیت، از شورای گسترش هستند.

۲) دروس سطوح عالی و خارج: دروس سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم که در مدرس‌های رسمی مورد تأیید مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، تدریس می‌شود.

۳) گروه علمی - تربیتی در واحدهای آموزشی متشکل از مدیر، معاونان تہذیب، آموزش، پژوهش و تعدادی از اساتید واجد شرایط واحد آموزشی است و در سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، متشکل از جمعی از اساتید سطوح عالی و خارج حسب مورد است که برابر مقررات و شرح وظایف تعیین شده در این آیین‌نامه فعالیت می‌نمایند.

۴) مدیر گروه: یک نفر از اعضای گروه که برابر شرح وظایف تعیین شده در این آیین‌نامه، مسئولیت گروه را بر عهده دارد.

۵) دبیر گروه: یک نفر از اعضای گروه که برابر شرح وظایف تعیین شده در

این آیین نامه انجام وظیفه نموده و مسئولیت پیگیری تحقق مصوبات گروه را برعهده دارد.

۶) استاد: (۱) استاد حوزه علمیه که براساس مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه های علمیه، مراحل جذب و گزینش او انجام پذیرفته است و در واحدهای آموزشی تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه های علمیه یا در مدرس های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس دارد.

۷) کمیته تخصصی مشورتی: متشکل از تعدادی از اعضای گروه و کارشناسان و صاحب نظران حوزوی یا غیر حوزوی بوده که با صلاح دید گروه، تشکیل شده و عهده دار امور کارشناسی و تحقیقات مورد نظر گروه، است.

۸) در این آیین نامه گروه علمی - تربیتی به اختصار گروه نامیده می شود.

ماده ۲: اهداف

- ۱- ارتقاء و تقویت علوم حوزوی، خصوصاً در فقه معاصر؛
- ۲- تقویت و تثبیت طرح ساماندهی دروس خارج و هدایت تحصیلی طلاب؛
- ۳- تقویت و ارتقای سطح علمی (آموزشی، پژوهشی) و تربیتی طلاب؛
- ۴- تقویت کارشناسی امر تدوین برنامه های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت ارتقای سطح علمی، مهارتی و دانشی اساتید و طلاب؛
- ۵- ارتقای کیفی فعالیت اساتید؛
- ۶- تقویت جایگاه اساتید در تولید علم و نظریه پردازی؛

ماده ۳: اصول و ارزش های اساسی در فعالیت گروه های علمی - تربیتی

- ۱- حاکمیت معارف قرآن و اهلیت لایزاله
- ۲- جامع نگری و داشتن برنامه های کلان در راستای سیاست های شورای عالی و مرکز مدیریت حوزه های علمیه؛

---

۱. ماده ۲ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی: استاد حوزه علمیه روحانی فاضلی است که برخوردار از توانایی لازم جهت تعلیم و تربیت طلاب علوم دینی در یکی از علوم مورد نیاز حوزه های علمیه می باشد.

۳- تأکید بر فعالیت‌های گروهی؛

۴- تخصص‌گرایی در فعالیت‌های آموزشی، تربیتی و پژوهشی؛

۵- توجه ویژه به پژوهش‌های بنیادی^(۱) و راهبردی^(۲).

بخش دوم- اقسام گروه‌های واحدهای آموزشی (قم و شهرستان‌ها)، اعضاء، شرایط و وظایف آنان:

ماده ۴: واحدهای آموزشی متناسب با تعداد طلاب، مواد درسی و اساتید واحد آموزشی، موظف به تشکیل یک تا ۵ گروه به شرح ذیل می‌باشند:

(۱) فقه و اصول؛

(۲) علوم قرآن و حدیث؛

(۳) کلام و علوم عقلی؛

(۴) ادبیات عرب؛

(۵) دروس تخصصی و مهارتی (دروسی که تحت ۴ عنوان فوق قرار نمی‌گیرند)؛
تبصره ۱: واحدهای آموزشی متناسب با سطح علمی، مواد درسی و تعداد اساتید واجد شرایط فود، اقدام به تشکیل گروه‌های فوق‌الذکر می‌نمایند و پنانچه فاقد مد نصاب اساتید تعیین شده باشند، متناسب با سطح علمی، مواد درسی و اساتید واجد شرایط، برای چند عنوان فوق، یک گروه تشکیل می‌دهند.

تبصره ۲: در مراکز تخصصی، متناسب با هر رشته، گروه علمی - تربیتی تشکیل می‌شود.

ماده ۵: اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی

۱- مدیر واحد آموزشی؛

۲- معاون تهذیب، آموزش و پژوهش؛

تبصره ۱: واحدهای آموزشی که برابر ضوابط مربوطه دارای یک معاون می‌باشند، معاون مربوطه عضو گروه علمی - تربیتی است.

۱. پژوهش پایه.

۲. پژوهش کاربردی.

تبصره ۲: عضویت رسمی و ثابت معاونان، منوط به داشتن مکم تدریس است و چنانچه فاقد مکم تدریس باشند مسبب موضوع، در جلسه گروه، دعوت می‌شوند.

۳- تعداد ۳ الی ۷ استاد از اساتید واحدهای آموزشی برابر جدول ذیل:

تعداد اساتید عضو	کمتر از ۶۰ طلبه	از ۶۱ تا ۱۵۰ طلبه	از ۱۵۱ تا ۲۰۰ طلبه
تعداد اساتید عضو	۳ تا ۴ استاد	۴ تا ۵ استاد	۵ تا ۷ استاد

تبصره: واحدهای آموزشی که بیش از ۲۰۰ نفر طلبه دارند در مقابل هر ۱۰۰ طلبه، با صلاحدید گروه، یک استاد به اساتید عضو گروه اضافه می‌شود.

ماده ۶: اساتید عضو گروه، از بین اساتید واجد شرایط مندرج در مصوبه ۹۴۴ شورای عالی که در بین اساتید از سوابق علمی و تجربی لازم برخوردارند، با پیشنهاد مدیر و تأیید شورای واحد آموزشی انتخاب شده و در استان‌ها به مدیریت استان و در حوزه علمیه قم به معاونت آموزش ستاد پیشنهاد می‌شوند.

ماده ۷: مدیر گروه از بین اعضای گروه که از سطح علمی و مدیریتی لازم برخوردار است و دبیر گروه از بین اعضاء، ترجیحاً از بین معاونان عضو ثابت گروه، توسط اعضاء انتخاب و از طریق مدیر واحد آموزشی در شهرستان‌ها به مدیریت استان و در قم به معاونت آموزش ستاد، پیشنهاد می‌شوند.

ماده ۸: نحوه صدور احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در مرحله اول تشکیل گروه‌ها، به شرح ذیل است:

پس از بررسی و تأیید مدیریت استان در شهرستان‌ها و بررسی و تأیید مدیران واحدهای آموزشی در حوزه علمیه قم، مراتب به معاونت آموزش ستاد اعلام می‌شود و پس از بررسی و تأیید نهایی معاونت آموزش، احکام برای مدت دو سال به شرح ذیل صادر می‌شود:

الف: احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در

واحدهای آموزشی شهرستان‌ها، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیران حوزه‌های علمیه استانی صادر می‌شود؛

ب: احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در واحدهای آموزشی حوزه علمیه قم، توسط معاون آموزش ستاد صادر می‌شود.

ماده ۹: در مراحل بعدی (پایان مرحله اول «دو سال») احکام مدیران در شهرستان‌ها توسط مدیر حوزه علمیه استان پس از تأیید معاونت آموزش ستاد و در حوزه علمیه قم توسط معاون آموزش ستاد، تمدید و صادر می‌شود و احکام سایر اعضا و دبیران و اعضای جدید، در شهرستان‌ها، پس از تأیید مدیریت استان، و در حوزه علمیه قم، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیر رسمی واحد آموزشی تمدید و صادر می‌شود.

تبصره: پناهنده و امد آموزشی فاقد مدیر رسمی باشد، امکام دبیران و سایر اعضا در استان‌ها توسط مدیر استان و در حوزه علمیه قم توسط معاون آموزش ستاد تمدید و صادر می‌شود.

ماده ۱۰: عزل و پذیرش استعفای مدیر و دبیر گروه پس از صدور رأی گروه، لازم است به تأیید مدیر واحد آموزشی برسد.

ماده ۱۱: هریک از اساتید عضو گروه، حداکثر می‌توانند عضو دو کمیته تخصصی باشند لکن با تأیید گروه، شرکت در بیش از دو کمیته بلامانع است.

ماده ۱۲: شرایط اعضا:

۱۲/۱- مدیر و معاونان واحد آموزشی که عضو گروه‌های علمی - تربیتی مدرسه می‌شوند لازم است برابر آیین‌نامه مدیریت مدارس، مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی «مصوبه ۷۳۵ و ۶۲۴ شورای عالی»، مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد؛

۱۲/۲- اساتید واحد آموزشی که عضو گروه‌های علمی - تربیتی می‌شوند لازم است برابر مصوبه ۹۴۴ شورای عالی (آیین‌نامه جذب، پذیرش و ساماندهی

اساتید حوزه‌های علمیه) مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد و دارای مجوز تدریس حداقل یک درس از دروس مرتبط با عنوان گروه، باشند؛

تبصره ۱: اولویت با اساتیدی است که دارای شرایط ذیل هستند:

الف: برخوردار از سابقه تدریس و فعالیت پژوهشی و تربیتی بالاتر؛

ب: تألیف کتاب یا مقاله علمی مورد تأیید مراکز مربوطه؛

ج: شرکت در کارگاه‌های دانش‌افزایی و مهارت‌های تدریس؛

د: اشتغال تمام وقت در واحد آموزشی.

تبصره ۲: اساتید اخلاق و مشاورین تربیتی که دارای مجوز هستند، می‌توانند عضو گروه‌های علمی، تربیتی باشند.

ماده ۱۳: هر گروه در صورت نیاز به کار کارشناسی در مباحث آموزشی، پژوهشی و تربیتی، می‌تواند یک یا چند کمیته تخصصی مشورتی تشکیل دهد.

ماده ۱۴: اعضای کمیته تخصصی که عضو گروه نمی‌باشند با پیشنهاد مدیر گروه و تأیید گروه از بین اساتید مدرسه و سایر مدارس و کارشناسان حوزوی یا غیرحوزوی انتخاب می‌شوند.

بخش سوم- وظایف گروه‌های واحدهای آموزشی

ماده ۱۵: وظایف گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی در چهار بخش به شرح ذیل است:

الف: برنامه‌ریزی، متون و محتوای درسی

۱- پیشنهاد برنامه‌ها و طرح‌های آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی، بر اساس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مصوب در راستای ارتقاء سطح علمی، تربیتی و پژوهشی طلاب؛

۲- همکاری در تهیه و پیشنهاد برنامه بلندمدت (پنج ساله) میان مدت (دو ساله)

و کوتاه‌مدت (یک ساله) آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی واحد آموزشی؛

۳- ارائه پیشنهادهای اصلاحی پیرامون ضوابط و دستورالعمل‌های آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی؛

۴- بررسی متون و محتوای درسی و سرفصل‌ها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی؛

۵- بررسی و پیشنهاد دروس اقتضایی متناسب با نیاز منطقه و سطح علمی واحد آموزشی.

ب: واحد آموزشی

۶- پیشنهاد رشته تخصصی و گرایش‌های مورد نیاز، متناسب با سطح علمی و امکانات واحد آموزشی؛

۷- ارزیابی و ارزشیابی روند آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی واحد آموزشی و شناسایی آسیب‌ها، مشکلات، کمبودها و ارائه راهکارهای لازم؛

۸- بررسی و پیشنهاد توسعه کمی واحد آموزشی (پذیرش طلبه، انتقالی، میهمان)

ج: اعضای گروه‌های علمی - تربیتی و اساتید

۹- پیشنهاد برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانش‌افزایی و فرصت‌های مطالعاتی برای اساتید؛

۱۰- بررسی و ارائه راهکارهای ارتقای سطح توانمندی علمی، تربیتی و پژوهشی اعضای گروه و سایر اساتید؛

۱۱- بررسی و معرفی منابع علمی - تربیتی مورد نیاز اعضای گروه و سایر اساتید؛

۱۲- مشاوره‌های لازم به اساتیدی که جدیداً بکار گرفته می‌شوند؛

۱۳- پیشنهاد برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی؛

۱۴- برنامه ریزی جهت راه اندازی و اداره نشریه تخصصی گروه، پس از تصویب مراجع ذی ربط؛

۱۵- مشارکت در طرح و ارزیابی سئوالات امتحانی، تصحیح اوراق و کتب و کیف امتحان شفاهی و آزمون های مختلف؛

۱۶- ارائه مشاوره های لازم به معاون آموزش در تقسیم دروس بین اساتید برابر ضوابط و توانایی های اساتید و ارزیابی های انجام گرفته؛

د: طلاب:

۱۷- بررسی و تصویب موضوع و طرح نامه پایان نامه ها و تأیید اساتید راهنما، مشاور و داور، برابر ضوابط و آیین نامه های مربوطه و اختیارات واگذار شده به واحدهای آموزشی؛

۱۸- بررسی و تصویب تحقیقات کلاسی و پایانی طلاب و ارائه مشاوره و راهنمایی های لازم و انجام نظارت و ارزیابی های مربوطه؛

۱۹- برنامه ریزی جهت ارائه مشاوره علمی، تربیتی به طلاب؛

۲۰- همکاری جهت تشکیل انجمن های علمی تخصصی طلاب و ارائه مشورت های لازم به آنان؛

۲۱- پیشنهاد برگزاری مسابقات، المپیادها و اردوهای علمی - تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی برای طلاب و کلاس ها و برنامه های فوق العاده برای آنان و هماهنگ سازی فعالیت های تربیتی، آموزشی، پژوهشی؛

۲۲- تدوین برنامه ها و فعالیت های سالانه گروه و ارزیابی عملکرد سالانه آن؛

ماده ۱۶: وظایف کمیته های تخصصی مشورتی

گروه های علمی - تربیتی در راستای تحقق وظایف خود، حسب صلاحدید گروه، با دعوت از اساتید و صاحب نظران خارج از گروه، اقدام به تشکیل کمیته تخصصی (متشکل از تعدادی از اعضای گروه و صاحب نظران خارج

از گروه) نموده تا بصورت تخصصی نسبت به طرح‌ها و برنامه‌های مربوطه، کارشناسی لازم انجام پذیرد و نتایج جهت تصمیم‌گیری به گروه ارائه شود.

بخش چهارم - گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم

الف: تعداد گروه‌ها، اعضا و شرایط آنان

ماده ۱۷: اقسام گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم عبارت است از:

(۱) فقه و اصول؛

(۲) علوم قرآن و حدیث؛

(۳) کلام و علوم عقلی؛

(۴) دروس تخصصی (دروسی که تحت ۳ عنوان فوق‌الذکر قرار نمی‌گیرند)

ماده ۱۸: اساتید عضو گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج، لازم است

برابر مصوبه ۹۴۴ شورای عالی مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد

و دارای مجوز تدریس حداقل یک درس از دروس مرتبط با عنوان گروه باشند و

در مدرسه‌های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس داشته و یا در مراکز مورد

تأیید مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، اشتغال به پژوهش داشته باشند.

تبصره ۱: اولویت با اساتیدی است که دارای شرایط ذیل هستند.

الف: برخوردار از سابقه تدریس و فعالیت پژوهشی و تربیتی بالاتر؛

ب: تألیف کتاب یا مقاله علمی مورد تأیید مراکز مربوطه؛

ج: شرکت در کارگاه‌های دانش‌افزایی و مهارت‌های تدریس؛

د: اشتغال تمام وقت.

تبصره ۲: اساتید افلاق و مشاورین تربیتی که دارای مجوز هستند، می‌توانند مسبب مورد

عضو گروه‌های علمی - تربیتی باشند.

ماده ۱۹: گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج، متشکل از حداقل ۵ و حداکثر ۸

استاد می‌باشد که توسط مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم برابر

آیین‌نامه گروه‌های علمی - تربیتی انتخاب و به معاونت آموزش ستاد، پیشنهاد می‌شوند و پس از تأیید اعضا، توسط معاونت آموزش ستاد، گروه‌ها در اولین جلسه، از بین اعضا، ۱ نفر را به عنوان مدیر و ۱ نفر را به عنوان دبیر انتخاب نموده و جهت معرفی به معاونت آموزش ستاد، به مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم پیشنهاد می‌نمایند.

ماده ۲۰: نحوه صدور احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در مرحله اول تشکیل گروه‌ها، به شرح ذیل است:

پس از بررسی و تأیید مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، مراتب به معاونت آموزش ستاد اعلام می‌شود و معاونت آموزش پس از بررسی و تأیید نهایی، احکام مدیران را با امضای مدیر محترم حوزه‌های علمیه و احکام دبیران و سایر اعضا را، با امضای معاون آموزش ستاد، برای مدت دو سال صادر و ابلاغ می‌نماید و در مراحل بعدی (پایان مرحله اول «دو سال») احکام مدیران توسط معاون آموزش ستاد، تمدید و صادر می‌شود و احکام سایر اعضا و دبیران و اعضای جدید، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیر سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم تمدید و صادر می‌شود.

تبصره: عزل یا پذیرش استعفای مدیر و دبیر گروه پس از صدور رأی گروه، لازم است به تأیید مدیریت سطوح عالی قم برسد.

ماده ۲۱: مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم جهت اعمال نظارت‌های لازم، یک نفر از اساتید عضو گروه را به عنوان نماینده خود تعیین و به گروه معرفی می‌نماید.

ماده ۲۲: شورای معاونین مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، متناسب با گستره طرح هدایت تحصیلی و پژوهش‌ها و مباحث علمی و تربیتی مورد نیاز معاونت‌های ذی‌ربط و متناسب با ساماندهی دروس خارج خصوصاً در فقه معاصر، تعداد گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم را پس

از پیشنهاد مدیریت سطوح عالی قم و تأیید معاونت آموزش، تعیین می‌نماید و براساس آن مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم، گروه‌ها را تشکیل می‌دهد.

ماده ۲۳: مسئولیت نظارت بر فعالیت و تشکیل جلسات گروه‌ها و رسیدگی به امور اداری و مالی گروه‌ها، به عهده مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم می‌باشد و هدایت و نظارت عالی بر فعالیت کیفی گروه‌ها، حسب مورد به عهده معاونت‌های آموزش، تهذیب و پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه است.

تبصره: اداره‌ای تحت عنوان اداره گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم در مدیریت سطوح عالی قم تشکیل می‌شود که عهده‌دار وظایف مربوطه می‌باشد.

ب: وظایف

ماده ۲۴: وظایف گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم

- ۱- پیشنهاد برنامه‌ها و طرح‌های مربوط به ارتقای سطح آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی طلاب، براساس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مصوب؛
- ۲- تدریس براساس موضوعات تعیین شده و انجام پژوهش‌های مورد نیاز؛
- ۳- همکاری با مراکز ذی‌ربط در تأیید موضوع پایان‌نامه‌ها و ارزیابی پایان‌نامه‌های طلاب و آمادگی جهت انتخاب به عنوان استاد راهنما، مشاور و داور؛

۴- پیشنهاد برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانش‌افزایی برای اساتید؛

۵- پیشنهاد برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی؛

۶- ارزیابی و ارزشیابی روند آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی و شناسایی آسیب‌ها، مشکلات، کمبودها و ارائه راهکارهای لازم؛

- ۷- مشارکت در ارزیابی سئوالات امتحانی، تصحیح اوراق و کَم و کیف امتحان شفاهی و آزمون‌های مختلف؛
- ۸- همکاری جهت تشکیل انجمن‌های علمی تخصصی طلاب و ارائه مشورت‌های لازم به آنان؛
- ۹- بررسی متون درسی و سرفصل‌ها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی، حسب درخواست مسئولان ذی‌ربط؛
- ۱۰- تدوین برنامه‌ها و فعالیت‌های سالانه گروه و ارزیابی عملکرد سالانه آن.

بخش پنجم - وظایف مدیران و دبیران گروه‌های واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج و اساتید عضو

ماده ۲۵: وظایف مدیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج:

- ۱- اجرای سیاست‌ها و راهبردهای ابلاغی از سوی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
- ۲- نظارت بر فعالیت‌های گروه و ابلاغ برنامه‌ها و وظایف اعضای گروه و تقسیم کار بین اعضا؛
- ۳- برآورد و پیشنهاد بودجه سالانه گروه؛
- ۴- شناسایی مشکلات و محدودیت‌های فعالیت گروه و ارائه راهکارهای اصلاحی؛
- ۵- اداره جلسات و تأیید و ابلاغ دستور جلسات گروه؛
- ۶- ارزیابی عملکرد اعضای گروه و اعلام نتیجه به مدیریت واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛
- ۷- تلاش در جهت تهیه و به روز کردن منابع و امکانات مورد نیاز گروه (کتاب، نشریات، منابع الکترونیکی، امکانات رایانه‌ای) از طریق مدیریت واحدهای آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛

- ۸- انجام کلیه مکاتبات رسمی گروه با واحد آموزشی یا مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛
- ۹- تهیه گزارش فعالیت‌های گروه و ارائه آن به مدیر واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و خارج حسب مورد؛
- ۱۰- تشکیل منظم جلسات گروه؛
- ۱۱- مدیران گروه می‌توانند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به دبیران گروه تفویض نمایند.
- ماده ۲۶: وظایف دبیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج قم:
- ۱- دعوت و اطلاع‌رسانی به اعضای گروه و ارسال مصوبات و بخشنامه‌های مربوطه و پیگیری مصوبات؛
  - ۲- تهیه دستور جلسه گروه با هماهنگی مدیر گروه و تنظیم صورت جلسات گروه و ارسال آن برای اعضای گروه؛
  - ۳- تهیه و تنظیم گزارشات مورد نیاز گروه، از طریق مراجع ذی‌ربط؛
  - ۴- شناسایی و معرفی استادان و کارشناسان واجد شرایط به گروه به منظور عضویت آن‌ها در کمیته‌های تخصصی؛
  - ۵- شناسایی نیازها و مشکلات مربوط به گروه و گزارش آن به مدیر گروه؛
  - ۶- تهیه پیش‌نویس طرح‌ها و برنامه‌های مربوطه با هماهنگی معاونت‌های واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج، حسب مورد و ارائه به مدیر گروه؛
  - ۷- تنظیم برنامه‌ها و جلسات گروه؛
  - ۹- انجام هماهنگی‌های لازم بین گروه و کمیته‌های تخصصی و انجمن‌های مرتبط، با هماهنگی معاونت مربوطه در واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حسب مورد.
- تبره: امور اجرایی از قبیل تایپ و ارسال مکاتبات و تنظیم و نشر نشریات تفصی و ...

از طریق نیروهای اجرایی معاونت مربوطه در واحدهای آموزشی و مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، مسب مورد انجام می‌پذیرد.

ماده ۲۷: وظایف اساتید عضو گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج:

۱. تدریس موظفی و سایر وظایف مندرج در ماده ۱۵ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه؛^(۱)

۲. انجام پژوهش و اموری که برابر مصوبات گروه تعیین می‌گردد؛

۳. ارزیابی طرح‌ها، مقالات، کتب، تحقیقات کلاسی و پایانی طلاب و پایان‌نامه‌ها؛

۴. مشاوره آموزشی، تربیتی، پژوهشی فرهنگی تبلیغی به طلاب؛

۵. همکاری با کمیته‌های تخصصی و انجام وظایف محوله از جانب گروه.

ماده ۲۸: وظایف اختصاصی اساتید عضو گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج:

۱. انجام فعالیت‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی؛

۲. تدریس براساس موضوعات تعیین شده خصوصاً در فقه معاصر؛

۳. انجام فعالیت‌های پژوهشی متناسب با نیاز حوزه و طرح تحوّل.

ماده ۲۹: گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج

لازم است حداقل در هر ماه یک جلسه برگزار نمایند و جلسات با حضور حداقل

دوسوم اعضای گروه، رسمیت دارد و مصوبات گروه با نصف به علاوه یک از

کل اعضای گروه، به تصویب می‌رسد.

ماده ۳۰: گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج

---

۱. ماده ۱۵ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی: وظایف اساتید عبارت است از: ۱. انجام وظایف محوله و تدریس بر اساس متون درسی و سرفصل‌های مصوب؛ ۲. ارشاد و تربیت اخلاقی و معنوی طلاب؛ ۳. اعلام نظر در خصوص متون درسی و سرفصل‌های مصوب؛ ۴. طراحی سؤالات و تصحیح اوراق؛ ۵. اخذ امتحان از طلاب در صورت لزوم؛ ۶. شرکت در دوره‌های آموزشی اساتید در صورت لزوم؛ ۷. مشارکت و حضور فعال در گروه آموزشی؛ ۸. ارائه مشاوره علمی به طلاب؛ ۹. راهنمایی و ارزیابی تحقیقات درسی طلاب.

می‌توانند در مباحث تخصصی خاص، اساتید و صاحب‌نظران خارج از گروه را، جهت شرکت در جلسات گروه دعوت نمایند.

بخش ششم - تأمین حق الزحمه

ماده ۳۱: پرداخت حق الزحمه اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی:

الف: برابر آیین‌نامه پرداخت مساعدت ماهیانه، اساتید دروس تمام‌وقت و نیمه‌وقت سطح یک، موظفند علاوه بر تدریس موظفی، روزانه یک ساعت و اساتید تمام‌وقت دروس سطح دو و سه، دو ساعت و نیمه‌وقت سطح دو و سه، یک ساعت جهت انجام امور آموزشی، پژوهشی و تربیتی در مدرسه اشتغال داشته باشند، لذا ساعات شرکت اساتید در جلسات گروه و ساعاتی که حسب مصوبات گروه، به امور آموزشی پژوهشی و تربیتی مدرسه اشتغال دارند، جزء ساعات مصوب حضور آنان در مدرسه محسوب می‌شود.

ب: اساتید ساعتی، در صورت حضور فعال در گروه، ساعات همکاری آن‌ها با گروه، حداکثر به مدت ۲۰ ساعت در ماه به ساعات تدریسشان اضافه می‌شود.
ج: حق الزحمه کارشناسان مدعو خارج از واحد آموزشی، توسط مسئول واحد آموزشی تأمین می‌شود.

ماده ۳۲: حق الزحمه اساتید گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی:

حق الزحمه گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی براساس آیین‌نامه‌ای که توسط معاونت آموزش حوزه‌های علمیه تدوین و به تأیید مدیر حوزه‌های علمیه می‌رسد پرداخت می‌شود.

بخش هفتم - برگزاری گردهمایی‌های گروه‌های علمی - تربیتی

الف: واحدهای آموزشی؛

ماده ۳۳: گردهمایی‌های گروه‌ها متشکل از اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی، کارشناسان و صاحب‌نظران به شرح ذیل برگزار می‌شود.

الف: گردهمایی اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی هر استان حداقل در هر سال یک مرتبه؛

ب: گردهمایی مدیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی هر استان حداقل یک یا دو مرتبه در سال؛

ج: نشست مشترک تخصصی تعدادی از مدیران گروه‌های علمی - تربیتی کلیه استان‌ها در سال؛

ب: سطوح عالی و دروس خارج؛

گردهمایی مدیران گروه‌های علمی - تربیتی دو بار در سال برگزار می‌شود و گردهمایی کلیه اعضای گروه‌های علمی و تربیتی یک بار در سال برگزار می‌شود.

ماده ۳۴: آیین‌نامه اجرایی نحوه برگزاری و اهداف گردهمایی‌های فوق‌الذکر، توسط معاونت آموزش تدوین می‌شود و به استحضار مدیر محترم حوزه‌های علمیه می‌رسد.

ماده ۳۵: در راستای تقویت و ارتقای سطح کیفی فعالیت گروه‌های علمی - تربیتی، دستورالعمل اجرایی ارزیابی عملکرد گروه‌های علمی - تربیتی، توسط معاونت آموزش تدوین می‌شود و سالانه گروه‌های علمی - تربیتی حسب مورد توسط مدیریت‌های استانی و مدیریت سطوح عالی و خارج، مورد نظارت و ارزیابی لازم قرار می‌گیرند.